

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

Část materiálu: III

Zpráva o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území České republiky v roce 2017

(ve srovnání s rokem 2016)

Praha, 2018

Obsah

1. ÚVOD	4
2. VÝVOJ TRESTNÉ ČINNOSTI A BEZPEČNOSTNÍCH RIZIK	5
2.1 ZÁKLADNÍ ÚDAJE O TRESTNÉ ČINNOSTI A O PŘESTUPCÍCH	5
2.1.1 Územní rozložení kriminality	6
2.1.2 Pachatelé trestné činnosti	7
2.1.3 Kriminalita mládeže.....	11
2.1.4 Oběti trestné činnosti	13
2.1.5 Pátrání po osobách a věcech.....	15
2.1.5.1 Pátrání po osobách.....	15
2.1.5.2 Pátrání po předmětech kulturního dědictví	16
2.1.5.3 Pátrání po odcizených věcech	17
2.1.5.4 Mezinárodní pátrání.....	17
2.1.6 Přestupky.....	18
2.2 VÝVOJ JEDNOTLIVÝCH DRUHŮ TRESTNÉ ČINNOSTI	19
2.2.1 Majetková kriminalita	19
2.2.2 Hospodářská kriminalita	20
2.2.2.1 Podezřelé obchody	21
2.2.2.2 Hazard	22
2.2.2.3 Kriminalita páchaná na životním prostředí.....	22
2.2.2.4 Duševní vlastnictví.....	25
2.2.2.5 Daňová kriminalita	26
2.2.3 Násilná kriminalita	29
2.2.4 Mravnostní kriminalita.....	30
2.2.5 Korupce	31
2.2.6 Nelegální migrace	33
2.2.7 Organizovaný zločin	40
2.2.7.1 Obchod s lidmi.....	43
2.2.7.2 Nelegální obchod se zbraněmi, výbušninami, vojenským a nebezpečným materiálem.....	44
2.2.7.3 Padělání.....	46
2.2.8 Drogová kriminalita.....	46
2.2.9 Terorismus.....	48
2.2.10 Hybridní hrozby.....	53
2.2.11 Extremismus.....	54
2.2.12 Dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu	55
2.2.13 Informační a kybernetická kriminalita	55
2.2.14 Bezpečnost silničního provozu	57
2.2.15 Bezpečnost civilního letectví	60
3. POLITIKA V OBLASTI VNITŘNÍ BEZPEČNOSTI A VEŘEJNÉHO POŘÁDKU	62
3.1 NELEGISLATIVNÍ AKTIVITY	62
3.2 BEZPEČNOSTNÍ RADA STÁTU.....	63
3.3 LEGISLATIVNÍ AKTIVITY	64
3.4 PREVENCE KRIMINALITY	68
3.4.1 Prevence kriminality na mezinárodní úrovni	69
3.4.2 Prevence kriminality na meziresortní úrovni	69
3.4.3 Prevence kriminality v resortu MV	71
3.4.4 Program prevence kriminality na místní úrovni	72
3.4.5 Specifické projekty prevence kriminality	75
3.4.6 Projekty realizované útvary Policie ČR	77
3.5 VĚZEŇSTVÍ	78
3.6 KYBERNETICKÁ BEZPEČNOST.....	80

3.7	OBECNÍ POLICIE	85
3.8	BEZPEČNOSTNÍ VÝZKUM, VÝVOJ A INOVACE	85
3.9	POLICEJNÍ VZDĚLÁVÁNÍ	87
3.10	OBLAST PERSONÁLNÍ PRÁCE RESORTU MV	90
3.10.1	<i>Rezort MV</i>	90
3.10.2	<i>Systemizace služebních míst Policie ČR</i>	90
3.11	ZNALECKÁ ČINNOST	91
3.12	EKONOMICKÁ OBLAST	92
3.13	OBLAST INFORMAČNÍCH A KOMUNIKAČNÍCH SYSTÉMŮ	94
3.14	EVROPSKÁ UNIE A MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE	96
4.	ZKRATKY	107
5.	TABULKOVÁ A GRAFICKÁ ČÁST	109
5.1	CELKOVÁ KRIMINALITA V ČESKÉ REPUBLICE - VÝVOJ	110
5.2	PACHATELÉ TRESTNÉ ČINNOSTI	111
5.3	PŘESTUPKY EVIDOVANÉ POLICÍ ČR	112
5.4	VÝVOJ MAJETKOVÉ TRESTNÉ ČINNOSTI	113
5.5	VÝVOJ HOSPODÁŘSKÉ TRESTNÉ ČINNOSTI	113
5.6	VÝVOJ NÁSILNÉ TRESTNÉ ČINNOSTI	114
5.7	VÝVOJ MRAVNOSTNÍ TRESTNÉ ČINNOSTI	114
5.8	AUTOKRIMINALITA	115
5.9	OBECNÍ POLICIE V ČÍSLECH	116

1. ÚVOD

Zpráva o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku je informativním dokumentem předkládaným Ministerstvem vnitra. Jejím účelem je především poskytnout souhrnné informace o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku, podat přehled o vývoji, struktuře a dynamice kriminality, jejích pachatelích a obětech, informovat o zjištěných škodách i zajištěných hodnotách a zajištěných výnosech trestné činnosti, informovat o aktivitách exekutivy a legislativy v oblasti bezpečnostní politiky a identifikovat rizika a oblasti, na které je zapotřebí soustředit pozornost kompetentních orgánů státní správy.

Zpráva byla zpracována s využitím podkladů ústředních orgánů státní správy a dalších kompetentních subjektů.

Zpráva obsahuje analýzu zjištěné kriminality na území ČR v roce 2017 v porovnání s rokem 2016 (meziroční změna je uvedena v závorkách, stejný formát je použit také u některých dalších údajů). Statistické údaje vycházejí z oficiálních statistik¹ a informačních systémů PČR.

¹ Vyskytuje-li se v textu pojem **objasněné skutky** (případně objasněné trestné činy), jedná se o skutky, kde datum zahájení trestního řízení i datum objasnění je ve stejném období - od 1. 1. předmětného roku (prakticky se jedná o počet: registrováno a z toho objasněno). U pojmu **dodatečně objasněné skutky** se jedná o skutky, kde datum zahájení trestního řízení je před 1. 1. předmětného roku a datum objasnění je v období od 1. 1. předmětného roku.

Objasněné skutky celkem tvoří součet skutků objasněných za období (rok) a dodatečně objasněných skutků.

Objasněnost (udává se v %) je podíl počtu objasněných skutků za období a počtu registrovaných skutků (je vždy menší nebo rovna 100 %).

Stíhanou osobou ve smyslu ESSK se rozumí osoba, které bylo sděleno obvinění podle § 160/1 tr. řádu, nebo osobu, jíž bylo sděleno podezření podle § 179a tr. řádu (ZPŘ), nebo osobu, která se dopustila činu jinak trestného a jejíž trestní stíhání je nepřípustné podle § 11 tr. řádu (nezletilí, nepřičetní, diplomaté apod.).

2. VÝVOJ TRESTNÉ ČINNOSTI A BEZPEČNOSTNÍCH RIZIK

Situace v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku zůstala z pohledu PČR v roce 2017 stabilizovaná. Stejně jako v předchozích letech nedošlo ani v roce 2017 k závažnému narušení veřejného pořádku. Nicméně v roce 2017 musela PČR zvládat řadu velmi náročných úkolů, mezi něž patřily například hrozby v oblasti kyberkriminality.

Z pohledu vývoje kriminality je pro rok 2017 charakteristický pokles registrovaných trestných činů. Jedná se o nejnižší počet registrovaných trestných činů za posledních minimálně 15 let. Kvantitativní pokles nápadu trestné činnosti oproti roku 2016 činí 7,3 %. Rovněž počet objasněných trestných činů se snížil.

V roce 2017 dosáhla výše zajištěného majetku z trestné činnosti (podle trestního řádu) v rámci PČR cca 5,4 mld. Kč.

Na úseku dopravní nehodovosti byl v roce 2017 zaznamenán nárůst počtu dopravních nehod o 5 %. Usmrceno bylo při dopravních nehodách 502 osob, což činí pokles o téměř 8 %. Jedná se o nejnižší počet osob usmrcených při dopravních nehodách od roku 1961, tedy od doby, kdy služba dopravní policie disponuje souvislou statistikou dopravní nehodovosti.

PČR v roce 2017 pružně reagovala na současný trend využívání sociálních sítí. Od 21. 6. 2017 používá ke komunikaci se širokou veřejností a k prezentaci a podpoře preventivních aktivit a kampaní sociální sítě Facebook, YouTube a Twitter.

Rostoucí digitalizace veřejné i soukromé sféry znamená také rostoucí rizika i intenzitu útoků v kyberprostoru. V roce 2017 byly zaznamenány pokusy o průniky do komunikačního a webového prostředí státní správy i informačních

a komunikačních systémů soukromoprávních korporací. Na vzestupu je i šíření škodlivého kódu ransomware, který způsobuje zašifrování dat či nefunkčnost počítače. Roste i počet případů páchání informační kriminality (podvodná jednání, mravnostní delikty apod.). Lze očekávat, že tento trend bude aktuální i do budoucna, a to včetně hrozby kyberšpionáže a pokusů ovlivňovat nebo přímo manipulovat s veřejnými médii.

Dle dat v Cizineckém informačním systému došlo v roce 2017 v oblasti vydaných pravomocných rozhodnutí o správním vyhoštění z důvodu zaměstnání cizince bez oprávnění k pobytu anebo povolení k zaměstnání k markantnímu nárůstu (poprvé ve statistice tento důvod převažuje nad důvodem tzv. nelegální migrace). Celkem bylo rozhodnutí z důvodu výkonu nelegální práce vydáno 3.111 cizincům (tj. 60,8 % z celkového počtu 5.119 osob s vydaným rozhodnutím), což představuje meziroční zvýšení o 1.648 osob (tj. +112,6 %).

Problematikou bezpečnostních aspektů zaměstnávání cizinců se také od počátku roku 2017 intenzivně zabývá MV a to zejména v souvislosti se zhoršením bezpečnostní situace v průmyslových zónách v Královéhradeckém a Plzeňském kraji, kde se objevil zvýšený výskyt protiprávní činnosti, zejména přestupků ze strany cizinců (proti veřejnému pořádku, občanskému soužití, majetku), konflikty ve vzájemném soužití s místními obyvateli, přestupky v oblasti dopravy, prostituce, drogy. V těchto lokalitách byla v roce 2017 realizována celá řada opatření včetně masivního nasazení policejních hlídek ve 2. pololetí roku 2017, což přispělo k významnému zlepšení bezpečnosti a veřejného pořádku.

2.1 ZÁKLADNÍ ÚDAJE O TRESTNÉ ČINNOSTI A O PŘESTUPCÍCH

Celková kriminalita	202 303	(-15 859, -7,3 %)
Počet objasněných skutků	94 890	(-6 788, -6,7 %)
Objasněnost	46,9 %	(+0,3 %)
Počet dodatečně objasněných skutků	13 030	(-1 409, -9,8 %)
Počet objasněných skutků celkem	107 920	(-8 197, -7,1 %)
Počet stíhaných osob	87 168	(-6 211, -6,7 %)

Výše zjištěných škod	20,3 mld. Kč	(-4,5 mld. Kč, -18,2 %)
Výše zajištěných hodnot	29,1 mil. Kč	(-12,4 mil. Kč, -30 %)

Z porovnání statistik registrovaných trestných činů je od roku 2011 patrný pokles kriminality, výjimkou je rok 2013. V roce 2017 bylo registrováno celkem **202.303 trestných činů**, což je o 15.859, tj. **o 7,3 % méně**, než v roce 2016. Z toho bylo objasněno 94.890 (-6.788, -6,7 %). Objasněnost trestné činnosti mírně stoupla na 46,9 % (+0,3 %). Počet dodatečně objasněných trestných činů klesl na 13.030 (-1.409, -9,8 %). Počet stíhaných osob se snížil na 87.168 (-6.211, -6,7 %). Škody způsobené trestnou činností se snížily o cca 4,5 mld. Kč na částku cca 20,3 mld. Kč. Výše zajištěných hodnot na místě činu (nejedná se však o výnosy z trestné činnosti, tedy majetek zajištěný podle trestního řádu) činila cca 29,1 mil. Kč, což představuje snížení o cca 12,4 mil. Kč.

Nárůst registrovaných trestných činů byl v roce 2017 zaznamenán u mravnostní kriminality (2.363, +122, +5,4 %), vražd (146, +10, +7,4 %) a nepatrně též u vojenských a protiústavních trestných činů (+4 skutky).

Nejvýraznější **poklesy** se projevily u krádeží prostých (66.101, -5.123, -7,2 %), krádeží vloupáním (24.127, -4.093, -14,5 %) a zbývající kriminality (25.829, -3.404, -11,6 %).

V rámci PČR byl ke dni 31. 12. 2017 zajištěn majetek z trestné činnosti v celkové hodnotě 5,4 mld. Kč.

2.1.1 Územní rozložení kriminality

V roce 2017, podobně jako v předchozích letech, mělo **nejvyšší podíl na celkové kriminalitě hlavní město Praha s 25,1 %** (-0,8 %) celorepublikového nápadu, následuje Moravskoslezský kraj s 12,2 % (0 %) a Středočeský kraj s 10,1 % (0 %). Významným podílem se na kriminalitě rovněž podílejí Jihomoravský kraj s 9,9 % (0 %), Ústecký kraj s 8,7 % (+0,3 %) a Olomoucký kraj s 5,1 % (-0,2 %). Ostatní kraje se podílejí méně než 5 %. **Nejnižší podíl na celkové kriminalitě měl Karlovarský kraj s 2,5 %** (+0,2 %), dále kraj Vysočina s 2,7 % (0 %) a Pardubický kraj s 2,9 % (+0,2 %).

Shrnutí vývoje základních druhů kriminality v ČR

(Poznámka: *reg* = počet registrovaných skutků, *obj.* = počet objasněných skutků.)

Obecná kriminalita – reg. 150.167 (-10.447), obj. 58.215 (-2.091), tj. 38,8 % (+1,2 %)

- násilná kriminalita - reg. 13.672 (-561), obj. 9.783 (-367), tj. 71,7 % (+0,3 %)
 - počet vražd - reg. 146 (+10), obj. 138 (+11), tj. 94,5 % (+1,1 %)
- mravnostní kriminalita - reg. 2.363 (+122), obj. 1.607 (+55), tj. 68 % (-1,2 %)
- majetková kriminalita - reg. 108.497 (-9.585), obj. 27.765 (-1.253), tj. 25,6 % (+1 %)
 - krádeže vloupáním - reg. 24.127 (-4.093), obj. 5.714 (-600), tj. 23,7 % (+1,3 %)
 - krádeže prosté - reg. 66.101 (-5.123), obj. 17.078 (-473), tj. 25,8 % (+1,2 %)
- ostatní kriminalita - reg. 25.635 (-423), obj. 19.060 (-526), tj. 74,4 % (-0,8 %).

Hospodářská kriminalita - reg. 26.294 (-2.012), obj. 14.238 (-1.367), tj. 54,2 % (-1 %).

Zbývající kriminalita - reg. 25.829 (-3.404), obj. 22.435 (-3.328), tj. 86,9 % (-1,3 %).

Nárůst kriminality byl zaznamenán pouze v Karlovarském kraji o 100 skutků na nynějších 5.084 (+2 %) a Plzeňském kraji o 48 skutků na 9.727 (+0,5 %). Největší kvantitativní pokles byl registrován v hlavním městě Praze (-5.706, -10,1 %), Moravskoslezském kraji (-1.747, -6,6 %) a Středočeském kraji (-1.700, -7,7 %).

Nejvyšší objasněnost vykázal Karlovarský kraj (68,5 %, +0,7 %), Jihočeský kraj (66,8 %, +4,1 %), Pardubický kraj (64,8 %, +0,9 %), Královéhradecký kraj (64,4 %, +1,6 %), Ústecký kraj (63 %, +0,7 %), Zlínský kraj (62,5 %, +1,3 %) a kraj Vysočina (61,2 %, -0,3 %). Zbývající kraje vykázaly v roce 2017 objasněnost pod 60 % hranicí.

2.1.2 Pachatelé trestné činnosti

Počet stíhaných nebo vyšetřovaných osob za rok 2017 klesl na 87.168 (-6.211, -6,7 %) osob. Z tohoto počtu tvořili muži ve věku 18 a více let 82,5 % a ženy 17 %. Počet pachatelů z řad nezletilých se oproti roku 2016 zvýšil na 1.723 (+126, +7,9 %) a mladistvých snížil na 2.418 (-40, -1,6 %). Podíl nezletilých na celkovém počtu stíhaných nebo vyšetřovaných osob činí 2 % a podíl mladistvých 2,8 %.

V roce 2017 soudy ČR pravomocně odsoudily 55.069 osob (v 2016 odsoudily 61.399 osob).

Nepodmíněné tresty odnětí svobody byly nejčastěji ukládány ve výměře do jednoho roku – 4.916 osobám (59,1 %) a dále ve výměře od jednoho roku do pěti let – 3.281 osobám (35,1 %). Tresty ve výměře od pěti do patnácti let byly uloženy – 462 osobám (5,6 %), výjimečný trest od 15 do 25 let byl uložen 20 osobám (0,2 %).

Z celkového počtu odsouzených osob bylo soudem označeno za recidivisty 2.927 osob. Nejčastěji byli recidivisté odsouzeni za trestné činy proti majetku – 1.571 osob.

Z celkového počtu odsouzených bylo 5.030 cizinců, což představuje 9,1 % z odsouzených osob v roce 2016 (příslušníci Slovenské republiky – 1.641 osob (32,6 % odsouzených cizinců), příslušníky Ukrajinské republiky – 1.075 osob (21,4 %) a dále Rumunska – 411 osob (8,2 %)).

Celkem bylo odsouzeno 1.225 mladistvých osob. Nejčastěji byli mladiství odsouzeni za trestné činy proti majetku.

Mladistvým byly ukládány v převážné většině trestní opatření odnětí svobody s podmíněným odkladem na zkušební dobu – celkem 748 osobám, trestní opatření obecně prospěšné práce – 225 osobám. Nepodmíněných trestních opatření bylo v roce 2016 uloženo 62 osobám. V případě 178 mladistvých bylo upuštěno od potrestání.

Pokračuje trend poklesu počtu stíhaných osob a osob, vůči nimž bylo konáno zkrácené přípravné řízení. Zkrácené přípravné řízení postupně ztrácí svůj charakter stále více převažující formy přípravného řízení. V aplikační praxi dochází k důslednějšímu zvažování splnění podmínek pro konání zkráceného přípravného řízení, a to i s ohledem na dobu, která uplynula od spáchání trestného činu, popř. od zahájení trestního řízení.

Odklony v podobě podmíněného zastavení trestního stíhání jsou využívány častěji než podmíněné odložení podání návrhu na potrestání ve zkráceném přípravném řízení. Odklony stále vykazují tendenci ke stagnaci. Nově zavedený institut dohody o vině a trestu se prosazuje zatím jen velice omezeně.

Trestná činnost cizích státních příslušníků

V roce 2017 cizinci spáchali 8.044 (-46, -0,6 %) trestných činů, tedy 8,5 % objasněných trestných činů. Z celkového počtu 87.168 trestně stíhaných osob se jednalo o 7.708 (+156, +2,1 %) cizinců, což představuje 8,8 % z počtu stíhaných osob.

Trestná činnost příslušníků a zaměstnanců bezpečnostních sborů

V roce 2017 Generální inspekce bezpečnostních sborů zadokumentovala protiprávní jednání u 451 (+33) osob v rámci prošetřované trestné činnosti spadající do její pravomoci, z toho v 1 (-1) případě se jednalo o právnickou osobu.

Zahájení trestního stíhání nebo sdělení podezření v rámci zkráceného přípravného řízení bylo realizováno u 251 (+4) osob:

- 135 (+23) příslušníků a 13 (+1) zaměstnanců PČR;
- 30 (0) příslušníků a 6 (+2) zaměstnanců VS ČR;
- 22 (+16) příslušníků a 0 (-2) zaměstnanců CS ČR;
- 45 (-36) civilních osob, včetně jedné (0) právnické osoby.

Návrh státnímu zástupci na zahájení trestního stíhání nebyl podán proti žádnému (0) příslušníkovi GIBS. U výše uvedených 251 osob bylo GIBS zadokumentováno celkem 373 (+3) trestných činů, z toho jich 203 (+33) měl spáchat příslušník PČR, 38 (-6) příslušník VS ČR, 34 (+24) příslušník CS ČR, 19 (+4) zaměstnanec PČR, 7 (0) zaměstnanec VS ČR, 0 (-4) zaměstnanec CS ČR a 72 (-48) civilní osoba.

V roce 2017 GIBS podala na 190 (-5) pachatelů návrh na podání obžaloby a na 19 (+1) pachatelů předložila zprávu o výsledku zkráceného přípravného řízení. Konkrétně na 116 (+24) příslušníků PČR, 25 (-4) příslušníků VS ČR, 5 (-1) příslušníků CS ČR, 13 (+8) zaměstnanců PČR, 4 (0)

zaměstnance VS ČR, 0 (-2) zaměstnanců CS ČR a 46 (-29) civilních osob.

V roce 2017 GIBS zahájila trestní stíhání nebo sdělila podezření v rámci zkráceného přípravného řízení u 26 (+13) pachatelů, jež se dopustili trestné činnosti vykazující korupční jednání a spáchali celkem 56 (+37) trestných činů.

V problematice domácího násilí zahájila GIBS trestní stíhání u 2 (-4) pachatelů, u kterých dokumentovala celkem 4 (-6) trestné činy.

V případech trestné činnosti se znaky nepřiměřeného fyzického nebo psychického násilí, brutality, nelidského zacházení, ponižování a mučení při výkonu pravomoci GIBS v roce 2017 zahájila trestní stíhání nebo sdělila podezření v rámci zkráceného přípravného řízení celkem 21 (+1) pachatelům. U těchto pachatelů dokumentovala dohromady 28 (-4) trestných činů, z nichž nejčastějším trestným činem bylo zneužití pravomoci úřední osoby 14 (-6).

Soudy pravomocně odsoudily 64 příslušníků PČR, což představuje pokles oproti předchozímu roku 2016 (tehdy celkem 121) o 57 příslušníků. Nejčastěji byli příslušníci PČR odsouzeni pro trestný čin zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 nového tr. zákoníku - bylo odsouzeno 30 příslušníků PČR, za ohrožení pod vlivem návykové látky podle § 274 nového tr. zákoníku bylo odsouzeno 5 příslušníků PČR.

VNITŘNÍ KONTROLA POLICIE ČR

V roce 2017 bylo v PČR přijato celkem 2.237 (-185) stížností na činnost útvarů, příslušníků a zaměstnanců PČR a vyřízeno celkem 2.305 (-76) stížností podle správního řádu (z toho přijatých v roce 2017 celkem 1.992), z nichž 117 (+14) bylo vyhodnoceno jako důvodné, tj. 5,1 % (+0,8 %), a 226 (+40) jako částečně důvodné, tj. 9,8 % (+2 %). Nejčastějším předmětem podání u důvodných stížností bylo nevhodné jednání a chování a nesprávný postup příslušníků PČR. Hlavní příčiny důvodnosti stížností zůstávají stejné - nedbalost a nekázeň, nesprávný výklad právních předpisů.

Prostřednictvím operačního střediska Policejního prezidia ČR byla odboru vnitřní kontroly Policejního prezidia ČR předána informace o 4.946 (+253) mimořádných událostech u útvarů PČR. Pokud jde o sebevražedné jednání příslušníků a zaměstnanců PČR, bylo v roce 2017 evidováno 11 (+2) případů sebevražedného jednání, z toho 2

(0) případy pokusu o sebevraždu. Služební zbraň k sebevražednému jednání byla použita v 1 (-5) případech.

Další sledovanou kategorií jsou případy osob nacházejících se v dispozici PČR za účelem provádění služebních zákroků nebo úkonů, které se svojí aktivní činností dostanou mimo dosah PČR, kdy PČR neví, kde se nachází, a v důsledku toho není možno v reálném čase dokončit zákrok nebo úkon vztahující se k této osobě (útěky). Těchto případů bylo zaznamenáno 12 (-4).

Policisty bylo oznámeno 34 (+3) případů pokusů korupčního jednání, celková nabízená částka byla ve výši 204 000 Kč, 900 EUR a 400 USD, ve 4 (-2) případech nebyla výše částky upřesněna nebo byla nabízena protislužba.

Na všech řídicích úrovních bylo provedeno 494 (-69) kontrolních akcí. Z celkového počtu kontrolních akcí byla v 69 (-20) případech přijata jiná opatření k nápravě, v 26 (-17) případech přijata kázeňská opatření, v 5 (+1) případech přijata personální opatření, v 8 (-7) případech přijata systémová opatření a ve 2 (+2) případech vyvozeny jiné důsledky z osobní odpovědnosti. V 61 (-16) případech bylo provedeno proškolení. Nejčastěji bylo zjištěno porušení předpisu bez následné škody.

Trestná činnost příslušníků Armády ČR

Situaci v oblasti pořádku a bezpečnosti v Armádě ČR lze v roce 2017 charakterizovat jako stabilizovanou. Vojenská policie (dále jen VP) v hodnoceném období prověřovala 437 podezření ze spáchání protiprávního jednání (-72, -14%). VP šetřila celkem 171 podezření ze spáchání trestných činů (+ 12, +7%) a celkem 152 přestupků. Mimo to VP šetřila 842 přestupků na úseku dopravy, z toho 644 přestupků se dopustili příslušníci a zaměstnanci rezortu obrany. Převažuje počet šetřených majetkových a hospodářských trestných činů (64; 14%) nad vojenskými trestnými činy (2; 0,5 %).

Ze 119 ukončených případů podezření ze spáchání trestného činu bylo VP objasněno 71%. Trestní stíhání bylo zahájeno v 51 případech. Celkem 22 osob bylo po skončení vyšetřování předáno státnímu zástupci s návrhem na podání obžaloby, 17 osob bylo odevzdáno státnímu zástupci po skončení zkráceného přípravného řízení, 12 osob bylo předáno státnímu zástupci s návrhem na

podmíněné zastavení trestního stíhání a 1 osoba byla předána s návrhem na zastavení trestního stíhání. 7 osob bylo odevzdáno veliteli ke kázeňskému projednání.

V roce 2017 bylo v rámci rezortního „Programu prevence kriminality“ realizováno celkem 55 projektů vojenských útvarů v oblasti primární prevence, v jejichž rámci byla pozornost prioritně zaměřena na stanovené skupiny personálu s vyšší mírou rizikového chování a na specifické formy primární prevence v oblasti prevence kriminality, včetně boje proti extremismu. V této oblasti bylo Vojenskou policií provedeno 13 přednášek, při kterých bylo proškoleny celkem 924 osob.

V oblasti prevence rizikového chování provedla VP v hodnoceném období celkem 733 preventivních kontrol, z toho 159 kontrol v oblasti OPL, 522 kontrol v oblasti alkoholové toxikomanie. V rámci této preventivní činnosti bylo kontrolováno celkem 2.212 osob, z nichž u 19 byl zjištěn pozitivní výsledek na přítomnost alkoholu a u 3 pozitivní výsledek na přítomnost OPL.

Celkem bylo v roce 2017 odsouzeno 31 příslušníků Armády ČR. Nejčastěji byli příslušníci Armády ČR odsouzeni podle nového TZ za ohrožení pod vlivem návykové látky podle § 274 nového tr. zák. – 13 osob.

Trestná činnost osob ve výkonu vazby, trestu odnětí svobody a zabezpečovací detence, spáchaných ve věznicích

V roce 2017 bylo **dle ustanovení § 158 odst. 3 tr. řádu zahájeno 902 prověřování** pro podezření ze spáchání trestného činu spáchaného ve věznicích, a to proti **1098 vězněným osobám**. Z uvedeného počtu bylo možno ustanovit 776 konkrétních osob, u 324 osob se nepodařilo ustanovit totožnost pachatele (úkony tr. řízení zahájeny na neznámého pachatele).

Od roku 2014 dochází kontinuálně k enormnímu nárůstu počtu prověřovaných případů:

- v roce 2014 bylo zahájeno **240** prověřování proti 283 vězněným osobám,
- v roce 2015 bylo zahájeno **411** prověřování proti 458 vězněným osobám,
- v roce 2016 bylo zahájeno **623** prověřování proti 756 vězněným osobám,

- v roce 2017 bylo zahájeno **902** prověřování proti 1098 vězněným osobám.

V 902 prověřováních byly úkony trestního řízení zahájeny pro podezření ze spáchání **1272 trestných činů**.

Za trestné činy spáchané pouze v roce 2017 bylo **pravomocně odsouzeno 32 vězněných osob**. Celkově, tzn. i za trestnou činnost spáchanou i v předchozích letech, bylo v roce 2017 pravomocně odsouzeno **nejméně 100 vězněných osob**.

Činnost probační a mediační služby

V roce 2017 evidovala střediska Probační a mediační služby (dále jen PMS) celkem 27.719 nových spisů (včetně agendy mládeže). Ve srovnání s celkovým počtem nově evidovaných spisů na jednotlivých střediscích v roce 2016 došlo **k mírnému poklesu, a to o 6,9 %**.

V rámci aktivních případů evidovaných PMS **v přípravném řízení a řízení před soudem** celkový počet spisů PMS činil **9.401 (tj. 33,9 % z celkové agendy PMS v roce 2017)**.

Z celkového počtu nově evidovaných spisů PMS v přípravném řízení a řízení před soudem bylo PMS uloženo zajistit činnosti a kontrolu v rámci 562 případů výkonu dohledu nahrazením vazby a 210 případů kontroly podmínek zkušební doby podmíněného zastavení trestního stíhání.

Kromě výše uvedených mediací v rámci přípravného řízení a řízení před soudem PMS zprostředkovala v roce 2017 **celkem 34 mediací** mezi obětí a odsouzeným pachatelem (mediace probíhala v době výkonu trestu).

V období od 1. 1. 2017 do 31. 12. 2017 bylo z pohledu pachatele provedeno 608 **přímých mediací mezi obětí a pachatelem**. Probační úředníci zpracovali za rok 2017 celkem 4.722 stanovisek k možnosti uložení trestu či trestního opatření prospěšných prací či přeměny jiného alternativního trestu v trest obecně prospěšných prací.

Za stejné období probační úředníci v 541 případech provedli tzv. **instit ut předběžného šetření**, při kterém byly zjišťovány možnost uložení trestu domácího vězení či možnost přeměny jiného trestu v trest domácího vězení (vč. možnosti podmíněného propuštění do výkonu

domácího vězení). Probační úředníci za rok 2017 zpracovali 4.128 zpráv o spolupráci či nespolepřáci s obviněným, kde posuzovali participaci pachatele v rámci přípravného řízení a jeho postoj ke spáchanému činu a doporučili vhodná opatření.

Ve vykonávacím řízení PMS evidovala celkem **18.318** nových spisů (**66,1 % agendy PMS**). Ve sledovaném roce byla z hlediska nápadu spisů nejobsáhlejší agenda zajištění kontroly výkonu trestu obecně prospěšných prací, kdy měla PMS na starosti celkem 7.699 nových spisů trestu obecně prospěšných prací (z toho dospělí 7.414, mladiství 285). Ve srovnání s rokem 2016 se jedná o pokles o 1.139 spisů.

V roce 2017 bylo uloženo 175 trestů domácího vězení a ve 3 případech bylo podmíněně propuštění odsouzených z vězení doplněno výkonem domácího vězení.

V roce 2017 byla PMS pověřena výkonem kontroly trestu či trestního opatření v podobě zákazu vstupu na sportovní a jiné společenské akce v 59 případech (mírný pokles oproti roku 2016 - 73 případy).

PROJEKT „KŘEHKÁ ŠANCE II“

Od ledna 2017 je realizována klíčová aktivita projektu, a to komise pro podmíněně propuštění (dále KPP). Do spolupráce s projektem vstoupilo celkem 291 odsouzených v 18 věznicích v ČR. Realizací projektu dochází k rozšíření stávající dobré praxe KPP se zavedením dvou nových specifických aktivit vycházejících taktéž z principů restorativní justice – jedná se o program Victim Impact Training (dále VIT) a program Rozvoj restorativní praxe.

V druhé polovině roku 2017 probíhalo na 3 střediscích pilotní ověření programu VIT. Od ledna 2018 bude tento program realizován v 7 věznicích. Jedná se o specifický program pro pachatele ve výkonu trestu odnětí svobody, který dosud nebyl v této podobě v ČR realizován. Inspirací pro tento typ programu je praxe v zahraničí, kde jsou obdobné programy zavedeny a jsou velmi pozitivně hodnoceny.

SYSTÉM DALŠÍHO VZDĚLÁVÁNÍ PRACOVNÍKŮ PMS

K 30. 4. 2017 byly ukončeny všechny aktivity projektu Systém dalšího vzdělávání pracovníků

PMS, včetně dvojího prodloužení projektu. Od ledna do dubna 2017 bylo v rámci druhého prodloužení projektu realizováno 13 běhů školení Prevence krizových situací a jejich řešení a dvě zbývající části vzdělávacího modulu Motivační rozhovory a vzdělávací modul Mediace – navazující výcvik.

SARPO – SOUHRNNÁ ANALÝZA RIZIK A POTŘEB

V roce 2017 byla realizována další školení práce s riziky. Školení jsou zaměřena na osvojení si znalosti základních pojmů a teorie o faktorech ovlivňujících páchaní trestné činnosti. Školení jsou rovněž cílena na procvičení praktické dovednosti pracovníků při hodnocení rizik a potřeb pachatele a sestavení plánu na snížení rizik recidivního chování.

V průběhu roku 2017 probíhala implementace změn nástroje SARPO II na základě zjištěných poznatků z interního pilotního projektu a požadavků vyžádaných vývojem probační praxe, zejména se změnou metodických standardů počátkem roku 2017. Pracovní skupina SARPO v rámci své činnosti upravovala nástroj i samotné komponenty systému hodnocení rizik a potřeb odsouzených zejména za účelem zajištění standardizace postupů a definic používaných při hodnocení rizik a potřeb, aby byla zachována vysoká úroveň objektivnosti výstupů. V rámci své práce pokračovala v rozvoji uživatelsky přívětivého designu samotného nástroje odrážející potřeby pracovníků PMS.

Opatření

** IKSP v roce 2017 pokračoval ve **výzkumu zaměřeném na odsouzené pachatele závažných násilných trestných činů a jejich kriminální historii** ve smyslu předchozích pravomocných odsouzení. Hlavním cílem výzkumu, jehož ukončení je plánováno na rok 2019, je získat nové kriminologické poznatky o kriminální historii odsouzených pachatelů závažných násilných trestných činů v ČR, využitelné v oblasti predikce kriminální recidivy, sankční politiky, či zacházení s pachateli závažné násilné kriminality.*

2.1.3 Kriminalita mládeže

Kriminalita mládeže v roce 2017 zaznamenala oproti roku 2016 nepatrný nárůst (3.088 skutků, +29, +1 %). V roce 2017 spáchali nezletilí 1.062 skutků (-10, -1,0 %), mladiství 2.140 skutků (+29, +1,4 %).

Nejvíce skutků bylo dětmi spácháno na úseku majetkové kriminality (1.216 skutků, +67, +5,8 %), která byla zastoupená především krádežemi vloupáním do ostatních objektů (191, +24, +14,4 %), krádežemi v jiných objektech (170, -2, -1,2 %) a poškozováním cizí věci (145, +40, 38,1 %). Násilná kriminalita (576 skutků, -17, -2,9 %) je u dětí zastoupena zejména úmyslným ublížením na zdraví (192 skutků, -22, -10,3 %), loupežemi (167, -4, -2,3 %) a vydíráním (97, +16, +19,8 %). Na úseku hospodářské kriminality (133, +26, +24,3 %), vyjma neoprávněného držení platebního prostředku (80 skutků, +13, +19,4 %), které souvisí spíše s majetkovou trestnou činností, má nejvýraznější zastoupení poškození a zneužití záznamu na nosiči informací (19, +2, +11,8 %) a podvod (12, +7, +140 %). U mravnostní kriminality došlo oproti loňskému roku ke zvýšení na 355 skutků (+19, +5,7 %), převládá pohlavní zneužívání ostatní (222, +14, +6,7 %), ostatní mravnostní trestné činy (72, +20, +38,5 %) a znásilnění (34, -9, -20,9 %).

Kriminalita páchaná mládeží z hlediska statistických ukazatelů vykazuje z krátkodobého hlediska stav v podstatě setrvalý, za mírného nárůstu nápadu oproti roku 2016. U problematiky zneužívání omamných a psychotropních látek byl zaznamenán nárůst. Nárůst by zaznamenán jak ze strany mladistvých uživatelů, tak i mladistvých distributorů omamných a psychotropních látek. Převládá zneužívání marihuany a metamfetaminu. Mezi mladistvými se rozvíjí užívání tzv. měkkých drog a za účelem jejich opatření páchají trestnou činností, nejčastěji krádeže, krádeže vloupáním, loupeže a podvody.

Stále platí, že je mládež **velmi aktivní v kyberprostoru**. Projevuje se to vysokou mírou důvěřivosti v online prostředí, bez uvědomění si rizik, která jsou s tím spojena. Proto mládež často zasílá své nahé fotografie (sexting), texty útočí na osoby neoblíbené v kolektivu (kyber šikana), zakládá si stránky na sociálních sítích v průměru od 9 let (byť Facebook lze užívat až od 13 let), komunikuje důvěřivě s osobami, které nezná

(snadné oběti vydírání) atd. Přetrvávajícím celorepublikovým problémem je stoupající počet kriminálních deliktů páchaných prostřednictvím sociálních sítí, což souvisí se životním stylem příslušné věkové skupiny a jejich přílišnou otevřeností, důvěrou a sdělováním informací neznámým osobám bez domýšlení důsledku.

Opatření

** V IKSP v roce 2017 pokračoval výzkum, jehož cílem je **poznání příčin a podmínek prvotní kriminální recidivy u mladistvých pachatelů**. Na základě zkoumání osobnostních, sociálních, výchovných, trestněprávních i dalších charakteristik odsouzených mladistvých se výzkumný tým snaží odhalit důvody opakování trestné činnosti (provinění) u mladistvých, tj. proč se u mladistvých nedaří zastavit kriminální kariéru již v rámci reakce systému trestní justice na jejich první provinění. Výzkum by měl být dokončen v roce 2019.*

Činnost Probační a mediační služby

V roce 2017 evidovala střediska PMS celkem **2.214 spisů mládeže**, což představuje 8 % z celkového počtu všech spisů. Ve srovnání s celkovým počtem nově evidovaných spisů na jednotlivých střediscích v roce 2016 došlo k poklesu o 10,7 %.

V rámci agendy přípravného řízení a řízení před soudem byla PMS pověřována zejména zprostředkováním řešení konfliktu mezi mladistvým pachatelem a obětí trestného činu (90 % případů přípravného řízení a řízení před soudem).

V rámci vykonávacího řízení byla PMS v případě mladistvých pachatelů pověřena zajistit zejména výkon trestního opatření obecně prospěšných prací (285 případů) a výkon dohledu probačního úředníka uloženého jako součást podmíněně odloženého trestního opatření odnětí svobody (189 případů) či jako samostatné opatření uložené dítěti mladšímu 15 let (222 případy výkonu dohledu).

Za nejdůležitější nástroj v rámci práce s mladistvými delikventy považuje PMS rozvoj týmů pro mládež a rozšíření nabídky probačních a resocializačních programů. V rámci projektu „Na správnou cestu! II“ působí nyní koordinátoři týmů

pro mládež v 10 okresech (oproti 4 lokalitám v předchozím stejnojmenném projektu). Ve čtyřech soudních okresech je činnost týmů pro mládež nově rozšířena o program zaměstnávání mladistvých pachatelů.

PMS se aktivně podílí na akreditačním řízení MS určeném pro probační programy pro mladistvé pachatele. V roce 2017 získalo akreditaci 8 takových programů pro mladistvé pachatele, realizováno jich však bylo pouze 7.

Činnost Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy

Ve školách a školských zařízeních je realizován Minimální preventivní program, který zahrnuje aktivity primární prevence rizikového chování. Program realizuje školní metodik prevence ve spolupráci s dalšími pedagogy, školskými zařízeními, nestátními neziskovými organizacemi, případně dalšími subjekty.

MŠMT v roce 2017 uskutečnilo následující komplexní opatření s cílem minimalizace výskytu rizikového chování ve školách a školských zařízeních a zajištění bezpečného klimatu ve školním prostředí.

Do zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), došlo s účinností od 1. 9. 2017 k doplnění § 22a a 22b upravující práva a povinnosti pedagogických pracovníků a dále k doplnění § 31 školského zákona o postup v případě zvláště závažných porušení povinností stanovených zákonem. Cílem nové právní úpravy je mimo jiné reagovat na některé situace spojené s násilím a šikanou ve školách. Nová právní úprava by tak měla zajistit lepší ochranu nejen žáků samotných před fyzickými a psychickými útoky, ale i zlepšit ochranu pedagogických pracovníků.

Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy (dále jen „MŠMT“) aktualizovalo přílohy č. 7, 10 a 11 Metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, č. j. 21291/2010-28, které jsou zaměřeny na oblast kyberšikany a dalších forem kybernetické agrese, vandalismu a záškoláctví.

MŠMT na rok 2017 vyhlásilo dotační program na realizaci aktivit v oblasti primární prevence

rizikového chování, na který ze svého rozpočtu vyčlenilo cca 20 mil. Kč. V rámci tohoto dotačního programu byly podpořeny zejména programy dlouhodobé primární prevence rizikových forem chování dětí a mládeže. Příjemci dotací byly školy, školská zařízení a nestátní neziskové organizace, které pracují s dětmi a mládeží.

Zároveň MŠMT vyhlásilo pro rok 2017 nový dotační program určený školám a školským zařízením „Bezpečné klima v českých školách“, v rámci kterého bylo rozděleno 10.551.911,- Kč. Cílem dotačního programu byla podpora efektivních aktivit ve školním prostředí pro minimalizaci šikany a násilného chování ve školách a nastolení a rozvoj bezpečného klimatu ve školních kolektivech. Jednalo se zejména o podporu prohlubování odborných znalostí a praktických dovedností při práci s tématem bezpečné klima ve školách, zejména podpora supervizí a kazuistických seminářů, vzdělávání a metodická podpora pedagogů pro práci s třídnickými hodinami ve školách, práce s pedagogickými sbory a jejich skupinové supervize v oblasti bezpečného klimatu ve školách a o vzdělávání pedagogických i nepedagogických pracovníků ve školském prostředí v rámci ČR k tématu bezpečné klima.

MŠMT prostřednictvím Národního institutu pro další vzdělávání (dále jen „NIDV“) v roce 2017 zabezpečilo prostřednictvím krajských poboček NIDV cílené vzdělávání pedagogických pracovníků, ředitelů škol a školních metodiků prevence v oblasti rozpoznávání a minimalizace rizik spojených s projevy šikany a násilného chování ve školách. Vzdělávací aktivity byly poskytnuty zdarma ve všech 14 krajských pracovištích. Celkem bylo proškoleny 1.336 pedagogických pracovníků ve 47 programech a v rámci 2 odborných konferencí.

V roce 2017 se začala scházet meziresortní pracovní skupina pro primární prevenci, která je složená ze zástupců věcně příslušných resortů (MV, MZd, MS, MPSV, zástupce Úřadu vlády) s cílem koordinace a zefektivnění aktivit v oblasti prevence ve školním prostředí.

2.1.4 Oběti trestné činnosti

Statistické údaje počtu obětí nejsou za rok 2017 k dispozici².

Zákon č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů, přinesl zlepšení postavení oběti v rámci trestního řízení a zavedl nový institut důvěrníka, kterým je fyzická osoba starší 18 let. Současně s tímto zákonem byl novelizován trestní řád, což přispělo k prohloubení práv obětí. Přínosem je zejména institut zmocněnce, který je dětským obětím ustanoven bezplatně.

V roce 2017 byl zákon o obětech novelizován (zákonem č. 56/2017 Sb.). Došlo k rozšíření okruhu zvlášť zranitelných osob o osoby vysokého věku, oběti teroristického útoku a oběti trestného činu, který zahrnoval nátlak, násilí nebo pohrůzku násilím, trestného činu s nenávislnou pohnutkou a trestného činu spáchaného ve prospěch organizované skupiny. Došlo i k rozšíření informací, které jsou oběti poskytovány a současně ke zpřesnění výkladu, aby byly oběti v prvním kontaktu poskytnuty pouze takové informace, které oběť v tu chvíli potřebuje nejvíce. Nově se též přiznal nárok na právní pomoc poskytovanou zmocněncem bezplatně všem zvlášť zranitelných obětím, tj. nejen dětem, jako v předchozí úpravě.

Speciální výslechové místnosti, kterých je v současné době 68, jsou využívány k výslechům všech zvlášť zranitelných obětí, a proto již nejsou zařízeny striktně pouze pro dětského svědka.

² V rámci PČR byl od února 2016 provozovatelem systému ESSK (evidenčně statistický systém kriminality) změněn způsob evidence obětí – poškozených, statisticky objektů napadení. Původní systém ESSK byl primárně zaměřen na sledování trestných činů a stíhaných osob. Oběti trestné činnosti nebyly evidovány vůbec, byly evidovány pouze objekty napadení. Původní hodnoty/objekty napadení byly od února 2016 nahrazeny jednotlivými osobami. Touto změnou tak došlo k nekompatibilitě mezi starými a novými daty.

Oběti trestných činů, tak jak jsou popsány v zákoně o obětech trestných činů č. 45/2013 Sb., kriminální statistika PČR dosud neeviduje. V připravované nové verzi kriminální statistiky PČR (od statistického roku 2018) je plánováno evidovat jak objekty napadení, tak i oběti trestných činů včetně zvlášť zranitelných obětí. Tím dojde k upřesnění a správnému vykazování objektů napadení a přesnému počtu obětí konkrétního trestného činu.

Opatření

* Úřad služby kriminální policie a vyšetřování Policejního prezidia ČR realizoval v roce 2017 projekt **Práce policie se zvlášť zranitelnou obětí**. Výstupem je výukový instruktážní film a metodika.

Systém krizové intervence zajišťuje v každém krajském ředitelství policie nepřetržitou první psychickou pomoc policistům a obětem mimořádných událostí (včetně obětí trestných činů) bezprostředně po traumatizujících událostech. V roce 2017 byli policejní psychologové a vyškolení krizoví intervenenti z řad policistů přizváni k 997 událostem. Učinili tak 3.043 kontaktů, v rámci kterých poskytovali krizovou intervenci 2.745 osobám, což navazuje na zvyšující se tendenci předchozích let. Téměř dvojnásobně často než v minulých letech poskytovali pomoc v kolektivech děti a mladistvých, kde došlo k trestnému činu nebo jiné mimořádné události.

Koordinačním bodem poskytování krizové intervence obětem mimořádných událostí s velkým počtem obětí je skupina krizové intervence oddělení vedoucího psychologa odboru personálního Policejního prezidia ČR, která též provozuje dvě nonstop telefonní linky (anonymní linku pomoci v krizi pro policisty, která je na základě dohody k dispozici i příslušníkům a zaměstnancům Hasičského záchranného sboru ČR, Vězeňské služby ČR, Celní správy ČR, Generální inspekce bezpečnostních sborů a Armády ČR, a linku pro podporu systému krizové intervence). Skupina krizové intervence také rozvíjí spolupráci s linkou 112, ze které jsou hovory se sebevražednou tematikou přepojovány na linku pomoci v krizi. Na lince pomoci v krizi, která je nepřetržitě v provozu již 15 let, bylo v roce 2017 zaznamenáno celkem 1.515 krizových kontaktů.

Od roku 2016 je pokynem policejního prezidenta č. 231/2016, o psychologických službách, v každém krajském ředitelství policie zřízen systém kolegiální psychické podpory s cílem zvyšovat psychickou odolnost policistů a předcházet rozvoji jejich psychických potíží.

Výzkum obětí trestné činnosti zaměřený na zkušenosti obyvatel ČR s vybranými druhy deliktů ve sledovaném období

Výzkum řeší IKSP. Primárním cílem je zjištění míry viktimizace obyvatel sledovanými trestnými činy a tím získání komplementárního zdroje informací o rozsahu kriminality v ČR včetně její latentní části. Sekundárním cílem je získání podrobnějších informací souvisejících s prožitou viktimizací (např. bližší okolnosti viktimizace, oznámení resp. důvody neoznámení incidentu policii, hodnocení poskytnutých služeb, dopady viktimizace...), jakož i dalších názorů a postojů obyvatel na otázky spojené s problematikou kriminality (obavy o osobní bezpečnost, hodnocení úrovně péče o oběti v ČR, aj.).

Na podzim roku 2017 bylo realizováno dotazníkové šetření na reprezentativním souboru (z hlediska pohlaví, věku, vzdělání, velikosti místa bydliště a kraje) české populace 15+. Sběr dat metodou face to face pro IKSP provedla externí agentura, která vyhrála ve výběrovém řízení. Celkově se výzkumu zúčastnilo 3328 respondentů.

V rámci viktimizační části výzkumu bylo zjišťováno, jestli se respondent (u některých deliktů i další členové jeho domácnosti) stal v posledních třech letech předcházejících dotazování obětí některého ze sledovaných trestných činů. Kromě běžně sledovaných deliktů byly do dotazníku zahrnuty i otázky mapující viktimizaci v online prostředí (podvody při internetových nákupech a podvodné e-maily). Prevalence tu byla zjišťována za poslední rok.

Z výsledků výzkumu vyplývá, že obětí některého ze sledovaných trestných činů se v posledních 3 letech (mimo internetových deliktů) stalo 34 % respondentů. Přičemž 11 % populace se ve sledovaném období stalo obětí více než jednoho trestného činu.

Nejvyšší riziko viktimizace hrozí majitelům rekreačních objektů. Z deliktů proti osobě respondenta je nejfrekventovanější krádež.

Co se týče internetových deliktů, podvod při nákupu na internetu zažil za poslední rok 16 % lidí z těch, kteří v posledních třech letech nakoupili nějaký produkt nebo službu přes internet (4 % pak opakovaně). Z těch, kteří využívají elektronickou poštu (88 %), přišel nevyžádaný e-mail v posledních 12 měsících více

než jedné polovině (45 % opakovaně). Potěšující nicméně je, že u většiny respondentů se podvodný e-mail minul účinku, protože 93 % adresátů na něj vůbec nereagovalo.

Z výzkumu rovněž vyplývá, že část deliktů zůstává latentní. Častěji respondenti nahlašovali policii majetkové delikty, z násilných incidentů byla ale policii oznámena jen velmi malá část.

Podrobné výsledky výzkumu jsou momentálně zpracovávány a budou publikované mimo jiné v souhrnné monografii, jejíž vydání je plánováno na rok 2019, kdy výzkumný projekt končí.

Opatření

** MV ve spolupráci s Krajským ředitelstvím policie hl. m. Prahy uspořádalo 7. prosince 2017 celorepublikový seminář na téma „Jak číst a orientovat se v soudně znaleckých posudcích z psychologie a psychiatrie“. V rámci této spolupráce se jedná již o čtvrtý odborný seminář. Pořádání těchto seminářů je velmi významné pro předávání zkušeností a prohlubování spolupráce mezi specialisty PČR, kteří pracují na linii mládež – mravnost a dalšími odborníky, kteří jsou v této problematice zainteresovaní (OSPODY, nezisk. organizace, soudní znalci, státní zástupci aj.). Semináře se zúčastnilo přes 60 účastníků z většiny krajských ředitelství PČR, pracovníci OSPOD městských částí hl. m. Prahy, manažeři prevence či pracovníci sociálních odborů krajských úřadů, pracovníci intervenčních center, státní zástupci a další.*

** Pod č. 59/2017 Sb. byl publikován zákon o použití peněžních prostředků z majetkových trestních sankcí uložených v trestním řízení a o změně některých zákonů. Účinnosti tento zákon nabyl dne 1. 1. 2018. Hlavním cílem tohoto zákona je odstranit stávající nežádoucí stav, kdy osoby poškozené trestným činem, kterým byl přiznán ať již v trestním či v civilním řízení nárok na náhradu škody nebo nemajetkové újmy, jež jim byla způsobena trestným činem, nebo nárok na vydání bezdůvodného obohacení, které pachatel na jejich úkor trestným činem získal, nedosáhnou z důvodu nedostatku majetku pachatele plného uspokojení takového nároku, přestože v daném trestním řízení byl zajištěn a prostřednictvím uložených trestních sankcí odčerpán majetek, který by mohl být využit k uspokojení jejich nároků. Nová právní úprava zlepšuje postavení*

poškozených při uspokojování jejich majetkových nároků, neboť pro tento účel umožňuje využít majetek, který byl odčerpán na základě majetkových sankcí uložených v trestním řízení pro uspokojování majetkových nároků poškozených. Nově tak peněžní prostředky získané z uložených majetkových sankcí v trestním řízení nebudou příjmem státního rozpočtu, ale budou soustředěny na zvláštním účtu MS a na základě žádosti pak budou přerozdělovány mezi poškozené. Zákon vychází z koncepce, že peněžní prostředky budou rozlišeny podle konkrétních trestních řízení, ze kterých pocházejí, aby byly přiřaditelné k poškozeným, jejichž majetkový nárok vznikl v důsledku spáchání trestného činu, o němž se vedlo trestní řízení, ve kterém byla majetková trestní sankce uložena. O uspokojení nároku ze zvláštního účtu MS může požádat i osoba s nárokem na dlužné výživné vůči odsouzenému pachateli trestného činu zanedbání povinné výživy.

Činnost Probační a mediační služby

Za rok 2017 probační úředníci zahájili spolupráci a poskytli pomoc a poradenství necelým **6.579 obětem trestných činů**. Ve srovnání s rokem 2016 tak došlo k nepatrnému nárůstu počtu obětí trestných činů, a to o necelé 2 %. V 90,5 % případů obětí se jednalo o dospělou osobu, v 4,5

% o dítě či mladistvého a zbylých 5,5 % tvořily osoby starší 65 let, tedy senioři.

Za rok 2017 bylo v rámci navázané spolupráce s oběti trestných činů z **pohledu oběti trestného činu zprostředkováno přibližně 1.100 dohod o náhradě škody a v rámci 710 mediací** se oběť a pachatel domluvili na způsobu urovnání vzniklého konfliktu.

PROJEKT „PROČ ZROVNA JÁ? II“

V roce 2017 dále pokračovaly aktivity projektu „Proč zrovna já? II“. Poradenství pro oběti probíhá na všech 55 poradenských místech. V 17 lokalitách proběhla setkání multidisciplinárních týmů, jejichž realizace cílí na posílení meziresortní spolupráce na krajské úrovni. Kromě vlastní pomoci a podpory obětem trestné činnosti je v rámci tohoto projektu zvýšena systémová úroveň odborné pomoci, kdy díky vzdělávacím aktivitám dojde k zvýšení kvalifikace poradců pro oběti. Součástí je rovněž školení sociálních pracovníků a pracovníků v sociálních službách, kteří budou moci obětem rovněž poskytnout pomoc. Ti díky tomuto vzdělávání budou připraveni poskytovat relevantní pomoc u svých klientů, kteří se stali obětí trestného činu.

2.1.5 Pátrání po osobách a věcech

2.1.5.1 Pátrání po osobách

V oblasti **cíleného pátrání** bylo v roce 2017 zadrženo na území ČR 41 (-5) hledaných pachatelů trestné činnosti. Ve spolupráci se zahraničními policejními sbory bylo zadrženo dalších 11 (-8) osob v zahraničí.

Opatření

* Ve spolupráci ENFAST (European Network of Fugitive Active Search Teams) a EUROPOLU byly zprovozněny internetové stránky nejhledanějších osob v Evropě pod názvem EU MOST WANTED a v současné době jsou na nich za ČR umístěny 2 hledané osoby (jedna je podezřelá z vraždy a druhá z obchodu se zbraněmi). V této souvislosti proběhla mediální kampaň ke zviditelnění uvedených internetových stránek v rámci každého členského státu včetně ČR.

* Jednou z hlavních priorit pro rok 2018 je rozvíjení přímé mezinárodní policejní spolupráce v rámci ENFAST a rozvíjení přesahu přímé mezinárodní policejní spolupráce mimo státy EU. To je v souladu se závěry konference INTERPOLU, která se uskutečnila v závěru roku 2017 na Jamaice, a kde byla zdůrazněna nutnost aktivní spolupráce v rámci pátrání.

V roce 2017 bylo vyhlášeno v informačním systému PATROS 17.086 (-858) pátrání po hledaných osobách a z toho bylo v roce 2017 odvoláno 14.188 (-422) pátrání po hledaných osobách.

Dále bylo vyhlášeno v informačním systému PATROS 3.068 (-203) pohřešovaných osob. Z uvedeného počtu bylo vypátráno 3.015 pohřešovaných osob. Celkem bylo vyhlášeno v informačním systému PATROS 1.177 (-14)

pohřešovaných dětí. Dále bylo v roce 2017 vyhlášeno pátrání po 3.989 (+193) dětech s nařízenou ústavní nebo ochrannou výchovou a preventivně výchovnou péčí.

Prostřednictvím národního koordinačního mechanismu po pohřešovaných dětech bylo v roce 2017 vyhlášeno pátrání s příznakem dítě v ohrožení v 30 (+14) případech. Jedno dítě z celkového počtu nebylo do současné doby vypátráno.

V roce 2017 bylo vyhlášeno pátrání po 7 (-2) osobách neznámé totožnosti. Nadále zůstávají 3 případy aktivní a dosud není ztotožněna osoba vyhlášená v roce 2011 a 2016. Celkem bylo z pátrání odvoláno 6 případů osob neznámé totožnosti. Dále bylo vyhlášeno 54 (+10) případů mrtvol neznámé totožnosti, z toho je aktivních 24 případů. Odvoláno z pátrání bylo 30 případů (0). K problémům se řadí zejména identifikace mrtvých osob bez přístřeší (především na území hl. m. Prahy a Brna), identifikace sebevrahů a cizinců nelegálně pobývajících na území ČR.

Pátrání po motorových vozidlech

V roce 2017 došlo k poklesu krádeží dvoustopých i jedностopých motorových vozidel. Tomuto trendu odpovídá počet vyhlášených pátrání po motorových vozidlech. V roce 2017 bylo vyhlášeno do pátrání 4.952 (-1.025) dvoustopých vozidel a 494 (-3) jedностopých vozidel. Rovněž byl zaznamenán pokles při vyhledávání registračních značek do pátrání. V roce 2017 bylo vyhlášeno 4.883 (-856) registračních značek.

Na úseku krádeží motorových vozidel se pozitivně projevilo připojení do Schengenského informačního systému a systému INVEX, který efektivně brání přihlašování odcizených vozidel a obchodu s odcizenými náhradními díly.

Opatření

** Od ledna 2009 je úspěšně provozován informační systém MŽP AUTOVRAKY, který upozorňuje odbor pátrání Policejního prezidia ČR na výskyt odcizeného vozidla kdekoli v rámci celé republiky předaného k ekologické likvidaci do pověřené provozovny. V roce 2017 bylo předáno 28 pozitivních záchytů*

** PČR zefektivnila svou činnost v oblasti pátrání po motorových vozidlech v několika směrech. Především informační systém PATRMV nově*

obsahuje aplikaci umožňující vložení fotografií - markantů odcizených vozidel a dále novou funkcionalistu (horká stopa) přispívající k větší pružnosti při vyhledávání odcizených vozidel do pátrání. Významným prostředkem v boji s tímto druhem kriminality jsou dohody o výměně dat, které uzavřela PČR s Českou kanceláří pojistitelů a MŽP.

2.1.5.2 Pátrání po předmětech kulturního dědictví

V průběhu roku 2017 došlo na území ČR celkem k 409 (+6) případům krádeží starožitných a uměleckých předmětů. Za rok 2017 nebyl zaznamenán žádný případ krádeže uměleckých a historických předmětů většího rozsahu, případně spáchaných organizovanou skupinou. Nejčastějším objektem napadení byly tradičně soukromé objekty a to v 343 (+6) případech. Na druhém místě jsou krádeže uměleckých předmětů ve volném terénu, kdy se jedná stejně jako v roce 2016 o 18 případů. Předmětem zájmu pachatelů jsou podobně jako v minulých letech především obrazy, mince, hodiny a sochy, které tvoří celkem více jak polovinu z celkového počtu odcizených uměleckých předmětů.

Nadále je průběžně prováděna verifikace a revize záznamů v informačním systému PSEUD (Portál systému evidence uměleckých děl), který v současnosti obsahuje celkem 19.323 záznamů odcizených a nalezených uměleckých děl. Systém je mimo PČR využíván MK a Generálním ředitelstvím cel ČR. V omezenější formě může prostřednictvím internetu nahlížet do systému i veřejnost.

V roce 2017 se podařilo Národnímu památkovému ústavu vyhledat a ztotožnit celkem 3 kulturní statky, z nichž 2 pocházejí z trestné činnosti zaměřené na sakrální objekt a jeden z trestné činnosti zaměřené na hradní objekt v obecním vlastnictví. Z toho 2 kulturní statky byly vyhledány na území ČR a v jednom případě se jednalo o kulturní statek nezákonně vyvezený z ČR do Spolkové republiky Německo. V průběhu roku 2017 se podařilo navrátit zpět do ČR celkem 7 kulturních statků, z toho 2 ze Spolkové republiky Německo, jeden z Rakouské republiky a 4 z Polské republiky.

Komodita kulturního dědictví byla v roce 2017 etablována jako stabilní součást agend CS ČR.

Děje se tak v souladu s trendem v Evropě i ve světě, kde začínají orgány prosazující právo věnovat více pozornosti nezákonnému obchodu s kulturním dědictvím.

Slabinou komodity kulturního dědictví je její nízké zastoupení v oficiálním mezinárodním obchodu a nízká četnost detekce v rámci celního řízení i kontrol dohledu, což se projevilo i během mezinárodní operace Athena z listopadu roku 2017, která skončila bez záchytů. Dílčí informace o dění v obchodu s kulturními statky jsou získávány také v souvislosti s trestním prověřováním případů komodity CITES.

Opatření

* *MK pokračovalo v realizaci programu Integrovaný systém ochrany movitého kulturního dědictví. V podprogramu A na zabezpečení objektů, v nichž jsou uloženy předměty movitého kulturního dědictví ve vlastnictví státu, krajů, obcí a církevních subjektů, bylo v roce 2017 celkem uvolněno 8.231.000,- Kč ve 31 dotacích na elektronickou zabezpečovací signalizaci (EZS), elektrickou požární signalizaci (EPS), uzavřený kamerový okruh (CCTV) a na další komunikační systémy a mechanické zábrany. Jednalo se jak o nové instalace, tak o modernizace či rozšíření stávajících zařízení. V některých případech byla využita kombinace více systémů v jednom objektu, což přispívá ke zvýšení ochrany předmětů movitého kulturního dědictví.*

* *Ve spolupráci s Národním památkovým ústavem MK i nadále realizuje monitoring nelegálního vývozu a pohybu našich kulturních statků v zahraničí.*

2.1.5.3 Pátrání po odcizených věcech

Za rok 2017 bylo vloženo do informačního systému KSU (Kriminalisticky sledovaná událost) 96.459 (-10.771) záznamů k odcizeným věcem. Z těchto záznamů bylo objasněno celkem 16.796 (-750). Dále bylo vloženo celkem 9.310 (-509) záznamů k nalezeným věcem, 9.266 (-975) záznamů k zajištěným věcem a 11.703 (-2 761) záznamů k věcem označeným jako předmět zájmu.

Opatření

* *Od roku 2015 využívá PČR elektronické vyhodnocování výsledků pátrání po věcech*

v provozovnách. Tato funkcionalita přesně a přehledně mapuje počty kontrol v provozovnách provedených jednotlivými útvary policie a počty zajištěných věcí.

* *V informačním systému KSU je od roku 2013 zprovozněna funkcionalita umožňující vyhledávat přesně definované druhy věcí do Schengenského informačního systému. V roce 2016 bylo vyhlášeno celkem 258 záznamů, v roce 2017 to bylo již 3.011 záznamů.*

2.1.5.4 Mezinárodní pátrání

V oblasti **mezinárodního pátrání v EU a schengenském prostoru** bylo v roce 2017 řešeno celkem 12.877 pozitivních zásahů (lustrací) na osoby a věci hledané v Schengenském informačním systému II (SIS II), jedná se o 13% nárůst oproti roku 2016. Důvodem každoročního nárůstu je stále intenzivnější využívání SIS II u zahraničních partnerů a nárůst počtu záznamů vložených do SIS II v ČR. V roce 2017 vydaly české soudy 787 evropských zatýkacích rozkazů, které byly vloženy do SIS II, což je o 13 % méně, než v roce 2016.

V rámci **mezinárodního pátrání mimo schengenský prostor** bylo v zahraničí zadrženo 13 mezinárodně hledaných osob pro ČR. V ČR pak bylo zadrženo 7 mezinárodně hledaných osob, celkem tedy bylo zadrženo 20 osob.

Pátrání po pohřešovaných osobách, včetně dětí

Ve dnech 29. - 30. 5. 2017 MV ve spolupráci s AMBER Alert Europe a PČR organizovalo v Praze mezinárodní expertní jednání na téma: **Efektivní systém přeshraniční spolupráce při pátrání po pohřešovaných osobách, včetně dětí.** První den jednání policejních a dalších expertů z 10 zemí EU byl zaměřen na prezentace dobré praxe z vybraných zemí EU (Bulharsko, ČR, Polsko, Slovensko) a diskuzní fórum týkající se stávající situace a přetrvávajících problémů. Během druhého dne pak probíhal výcvikový program související s tzv. faktorem riziku v případech pohřešovaných dětí. V závěru akce byly určeny kontaktní osoby zúčastněných zemí, které budou úzce spolupracovat v případech přeshraničního pátrání (SPOC – Single Point of Contact).

2.1.6 Přestupky

Policisty **služby pořádkové policie** bylo v roce 2017 zjištěno celkem 674.828 (-105.405) přestupků podle zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích. Výrazně nejvíce přestupků bylo zjištěno na úseku bezpečnosti a plynulosti silničního provozu podle § 125c zákona č. 361/2000 Sb., o silničním provozu, (včetně alkoholu a silničního hospodářství), a to 429.400 (-83.461), což je 63,63 % ze všech přestupků. Dále následují přestupky proti majetku podle § 8 zákona o některých přestupcích, kterých bylo zjištěno 104.009 (-13.672), a přestupky na úseku veřejného pořádku a občanského soužití podle § 5 a § 7 zákona o některých přestupcích, kterých bylo 98.026 (-5.788). Ostatních přestupků bylo zjištěno 34.913 (+10.630). Přestupků na úseku ovlivnění alkoholem a jinými toxikomanii podle zákona o silničním provozu bylo zjištěno 15.595 (-2.537).

Příkazem na místě bylo řešeno 420.545 (-91.798) přestupků, přičemž na pokutách byla uložena částka ve výši 134.951.800 (-28.582.150) Kč. Oznámeno k projednání podle § 73 a § 74 zákona o některých přestupcích bylo 169.211 (+52.405) přestupků, z toho po setření policie podle § 74 odst. 1 a 2 celkem 73.634 (+64.441) přestupků. Odloženo podle § 74 odst. 3 písm. b) zákona o některých přestupcích bylo 71.183 (+44.654) přestupků, z toho z důvodu nezjištění pachatele 59.205 (+38.810) přestupků, což je 83,17 % z celkového počtu odložených přestupků.

V roce 2017 bylo policisty **služby dopravní policie** zjištěno celkem 452.475 (-23.415) přestupků řidičů motorových vozidel a 18.988 (-1.491) dopravních přestupků ostatních účastníků silničního provozu. Příkazem na místě bylo vyřízeno 414.907 (-19.902) přestupků řidičů motorových vozidel, za které byly uloženy pokuty v celkové výši 225,8 (-6,8) mil. Kč, 37.568 (-3.513) přestupků bylo oznámeno správním orgánům.

U řidičů motorových vozidel tvoří největší skupinu obdobně jako v roce 2016 přestupky spočívající v překročení stanovené rychlosti jízdy v počtu 167.886, tj. 37,1 % z celkového počtu zjištěných

přestupků. Na druhém místě jsou přestupky spočívající v nesprávném způsobu jízdy v počtu 72.629, tj. 16,1 %, a na třetím místě jsou přestupky spočívající v použití motorového vozidla nesplňujícího technické podmínky pro provoz na pozemních komunikacích v počtu 59.635, tj. 13,2 %.

Mimo výše uvedených přestupků proti bezpečnosti a plynulosti silničního provozu bylo v rámci dohledu na bezpečnost a plynulost silničního provozu v roce 2017 u řidičů motorových vozidel zjištěno požití alkoholických nápojů v 7.662 (-883) případech a požití návykových látek ve 2.805 (-529) případech.

V roce 2017 bylo **na úseku zbraní a střeliva** zjištěno celkem 1.330 (+249) přestupků fyzických osob, z toho bylo vyřízeno 815 (+254) přestupků příkazem na místě. Za tyto přestupky byly uloženy sankce v celkové výši pokut 311.700 Kč (+82.800), 439 (+70) přestupků bylo oznámeno správním orgánům a 15 (-27) předáno orgánům činným v trestním řízení. Dalších 244 (-7) přestupků právnických a podnikajících fyzických osob (dříve správních deliktů) bylo zjištěno při státních kontrolách na úseku zbraní a střeliva, za které byly uloženy pokuty ve výši 1.260.100 Kč (+568.300 Kč).

V oblasti přestupků podle zákona č. 326/1999 Sb., **o pobytu cizinců**, které byly evidovány policisty krajských ředitelství policie a Ředitelstvím služby cizinecké policie, došlo v roce 2017 k mírnému poklesu. Do informačních systémů CIS a ETR bylo zaevidováno 29.032 (-2.152, -6,9 %) přestupků. Celkem byly PČR podle zákona o pobytu cizinců uloženy pokuty ve výši cca 15,9 mil. Kč (-1,2 mil. Kč).

Podle státní příslušnosti bylo nejvíce přestupků evidováno u občanů Ukrajiny (9.459, tj. 32,6 %), Rakouska (11,2 %), Moldavska (8,2 %), Polska (6,4 %) a Srbska (6,3 %). Nejvyšší nárůst byl evidován u občanů Moldavska (+1.098, tj. +85,4 %) a Ukrajiny (+1.097, tj. +13,1 %).

2.2 VÝVOJ JEDNOTLIVÝCH DRUHŮ TRESTNÉ ČINNOSTI

2.2.1 Majetková kriminalita

Na úseku majetkové kriminality bylo v roce 2017 registrováno 108.497 (-9.585, -8,1 %) trestných činů a objasněno 27.765 (-1.253, -4,3 %) trestných činů. Objasněnost se nepatrně zvýšila na 25,6 % (+1 %). Celkem, včetně dodatečně objasněných, bylo objasněno 32.846 (-1.953, -5,6 %) trestných činů. Snížil se počet registrovaných skutků krádeží vloupáním a to na 24.127 (-4.093, -14,5 %), z toho bylo objasněno 5.714 skutků (-600, -9,5 %), stejně tak se snížil počet registrovaných skutků krádeží prostých na 66.101 (-5.123, -7,2 %), ze kterých bylo objasněno 17.078 (-473, -2,7 %). Objasněnost prostých krádeží se podařilo zvýšit na 25,8 % (+1,2 %).

Na úseku trestné činnosti krádeží vloupáním do bytů byl v roce 2017 zaznamenán pokles (2.518, -305, -10,8%), také počet krádeží vloupáním do rodinných domů se snížil (2.947, -325, -9,9%) skutků.

Majetková trestná činnost jako taková má v celkové kriminalitě na území ČR největší zastoupení (až 53,6%). Krádeže vloupáním tvoří z počtu nápadu majetkové trestné činnosti bezmála jednu čtvrtinu (22,2%).

Krádeže vloupáním do bytů a rodinných domů

Většinový podíl majetkové kriminality tvoří trestná činnost na úseku vloupání do bytů a rodinných domů. Objektem zájmu pachatelů této trestné činnosti nadále zůstávají na prvním místě šperky, dále finanční hotovost a v neposlední řadě i elektronika a jiné drobné předměty. V rámci majetkové trestné činnosti na úseku vloupání do bytů a rodinných domů se jedná jak o skutky spáchané pachateli v návaznosti na užívání omamných a psychotropních látek, tak opakovaně trestanými osobami se značnou trestní minulostí. Pachatelé jsou z řad občanů ČR, ale také z dalších států jako např. Slovenska, Polska, Rumunska apod. V roce 2017 byl zaznamenán i výskyt pachatelů kolumbijské národnosti, kteří se dopouštěli krádeží vloupáním do rodinných domů a bytů občanů asijské národnosti. Pachatelé si své objekty napadení tipují podle lokality umístění nemovitosti a jejího vzhledu. Dalším trendem je tipování objektu napadení na základě informací

získaných ze sociálních sítí, kde lidé často neopatrně zveřejňují fotografie svého majetku nebo otevřeně sdělují svoji nepřítomnost v objektu. Nadále v souvislosti s vloupáním do bytů a rodinných domů zůstávají problematickou oblastí krádeže zbraní, a to jak krátkých, tak dlouhých (kulových i brokových), které se tímto způsobem dostávají do rukou nepovolaným osobám a mohou být zneužity k páčání další trestné činnosti.

Opatření

** V rámci boje proti trestné činnosti na úseku vloupání do bytů a rodinných domů byla v roce 2016 spuštěna a v průběhu roku 2017 aktivně využívána pracovní pomůcka pro specialisty služby kriminální policie a vyšetřování v podobě softwarové aplikace směřující k rychlejší a efektivnější práci při prověřování a objasňování především sériové trestné činnosti.*

Trestná činnost páchaná na seniorech

Významnou součástí majetkové kriminality je trestná činnost pachatelů, kteří se zaměřují na seniory. Problematice **trestné činnosti páchané na seniorech** je stále věnována zvýšená pozornost. Trestné činnosti páchané na seniorech (podvod, krádež, krádež vloupáním – za využití lsti) se v roce 2017 dopouštěli jednotlivci jak české národnosti, tak i organizované skupiny rodinných klanů pocházejících z ČR, Slovenska, Polska a dalších států. Na základě dosud soustředěných údajů lze konstatovat, že byl v roce 2017 ve srovnání s rokem 2016 zaznamenán nárůst spáchaných případů. Podle dostupných údajů systému AMOS Senior bylo evidováno v roce 2017 celkem 654 (+52) záznamů týkajících se problematiky SENIOR. V 547 případech se jednalo o trestné činy se způsobenou škodou 20.590.891 Kč. I nadále byl v roce 2017 zaznamenán značný počet případů páchaných na seniorech pod legendou VNUK, dále PŘEPLATEK, ROZMĚNĚNÍ BANKOVKY a KONTROLA.

Opatření

** Od 1. 4. 2014 slouží v rámci PČR k využití specialistů mimořádného opatření SENIOR softwarová aplikace, která slouží ke*

shromáždování poznatků o této specifické protiprávní činnosti a zároveň k vzájemné komunikaci a informovanosti specialistů.

Autokriminalita

Vývoj autokriminality vykazuje **dlouhodobě převážně klesající trend**.

Počet krádeží dvoustopých vozidel v roce 2017 meziročně **poklesl o 27 %**, za posledních deset let **se jedná o 80% pokles**. K poklesu došlo i u krádeží věcí z automobilů (meziročně o 10 %, za posledních deset let o 73 %). Počet krádeží jednostopých vozidel meziročně vzrostl o jedno vozidlo, za posledních 10 let se jedná o 45% pokles. Počet odcizených součástí motorových vozidel meziročně vzrostl o 10 %, za posledních 10 let se jedná o 35% pokles.

Nejvíce odcizených dvoustopých vozidel bylo zaznamenáno v Praze (27 % všech dvoustopých vozidel odcizených v ČR), meziročně zde ale zároveň došlo k 42% poklesu. Nejčastěji jsou odcizována vozidla zn. Škoda.

Opatření

* 12. října 2017 vydala Rada EU prováděcí rozhodnutí č. 2017/1866 o **zahájení automatizované výměny údajů o registraci vozidel v ČR, které opravňuje ČR k výměně informací z registrů vozidel mezi členskými státy**

v modulu Prüm-VRD podle článku 12 rozhodnutí 2008/615/SVV.

* Modul Prüm-VRD celoevropského rozhraní EUCARIS umožňuje výměnu dat k vozidlu, vlastníku a provozovateli vozidla, včetně závadových signálů, z registrů vozidel členských států. Je určen pro předcházení trestným činům a jejich vyšetřování a pro projednávání jiných protiprávních činů, které spadají do působnosti soudů nebo státních zastupitelství, jakož i pro zachování veřejné bezpečnosti. Tento nástroj lze využít nejen při šetření trestné činnosti páchané na motorových vozidlech (např. krádeže motorových vozidel, pojistné podvody), ale i jiné trestné činnosti, kde vozidlo figuruje jako dopravní prostředek (např. loupeže, únos) nebo nástroj spáchání trestné činnosti, pro sledování členů organizované skupiny, předcházení trestné činnosti apod.

* V roce 2018 by měl být dokončen další modul celoevropského rozhraní EUCARIS - **modul VH info**, který umožňuje kontrolu vozidel před jejich registrací v jiném členském státě a usnadňuje přeregistraci vozidel mezi členskými státy EU. Tento modul je významným nástrojem pro zúžení prostoru pro legalizaci odcizených či jiným způsobem závadových vozidel.

2.2.2 Hospodářská kriminalita

V roce 2017 bylo v oblasti hospodářské kriminality registrováno 26.294 (-2 012, -7,1 %) trestných činů a objasněno 14.238 (-1 367, -8,8 %) trestných činů. Objasněnost oproti roku 2016 poklesla o 1 %. Celkem, včetně dodatečně objasněných, bylo objasněno 17.117 (-1.874, -9,9 %) trestných činů.

Celková způsobená škoda v oblasti hospodářské trestné činnosti v roce 2017 činila 13,677 mld. Kč, oproti roku 2016 se jedná o výrazný pokles o 27,2 %. Největší podíl škod připadá na trestné činy krácení daně (§ 240) 3,98 mld. Kč a podvod na právnických osobách (§ 209) 3,28 mld. Kč.

Ve struktuře hospodářské trestné činnosti zaujímají z pohledu kvantitativních ukazatelů dominantní postavení, vyjma trestných činů neoprávněného držení platebního prostředku, nadále trestné činy podvodu na právnických osobách, úvěrový podvod a pojistný podvod.

Mezi časté kvalifikace hospodářské trestné činnosti prověřované a vyšetřované NCOZ patří především trestné činy na úseku zadávání veřejných zakázek, podvodná jednání a porušení povinnosti při správě cizího majetku. Pozornost byla, tak jako v předchozích letech, věnována zajišťování výnosů z trestné činnosti. Z tohoto důvodu je vítáno vytvoření nového pracoviště pro prodej zajištěných věcí v rámci MV. Z hlediska nových forem páchaní trestné činnosti je zřetelný přesun páchaní trestné činnosti do oblasti internetu a využívání nových komunikačních metod v oblasti IT.

Další významnou skupinu hospodářských trestných činů tvořily i v roce 2017 podvody páchané v souvislosti s uváděním fotovoltaických elektráren do provozu. Jedná se o časově ohraničenou trestnou činnost, kdy některé spisy

byly v roce 2017 ukončeny návrhem na podání obžaloby a v dalších probíhá vyšetřování nebo prověřování. Lze předpokládat, že řízení ohledně této trestné činnosti budou v roce 2018 ukončena.

Opatření

** Pod č. 204/2017 Sb. byl publikován zákon, kterým se mění zákon č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, který v části nabyt účinnosti dne 13. 8. 2017, ve zbývající části nabyt účinnosti dne 3. 1. 2018. Součástí tohoto zákona je novela trestního zákoníku, která je reakcí na požadavky směrnice 2014/57/EU o trestních sankcích za zneužívání trhu (směrnice o zneužívání trhu, tzv. MAD směrnice). V návaznosti na tuto směrnici dochází ke změnám ve vymezení skutkové podstaty trestného činu zneužití informace a postavení v obchodním styku a vytvoření skutkové podstaty nové (§ 255a zneužití postavení v obchodním styku).*

2.2.2.1 Podezřelé obchody

V roce 2017 přijal Finanční analytický úřad (FAÚ) celkem 3.524 oznámení podezřelého obchodu (dále též „OPO“). Počet oznámení se oproti roku 2016 zvýšil o 576. Jedná se o poměrně rapidní nárůst, který je mimo jiné způsoben zejména rozšířením okruhu tzv. povinných osob novelou zákona č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu (dále jen „AMLZ“). Doručená OPO byla podrobena důkladnému šetření, jehož výsledkem bylo podání celkem 539 trestních oznámení. Z toho ve 377 případech došlo k blokaci finančních prostředků jakožto výnosu z trestné činnosti. Tyto údaje víceméně korespondují s údaji předcházejících období. Celkem byla zajištěna částka 2.146 mil. Kč. I v roce 2017 byly v mnoha případech výsledky šetření FAÚ v souladu s AMLZ postoupeny správcům daně. Celkem se jednalo 1.753 informací s podezřením na porušení daňových a celních předpisů postoupených FS a CS. Meziroční nárůst o 270 případů jednak dokazuje, že daňová problematika i nadále představuje jednu z nejfrekventovanějších predikativních trestných činností, ale zároveň z něho vyplývá i význam úzké spolupráce FAÚ se správcem daně. Je zcela logické,

že relevantní informace FAÚ mají svůj nezanedbatelný podíl na úspěšnosti správce daně při výběru daní.

Mezi další široce zastoupené zdrojové trestné činnosti patřily i v roce 2017 různé formy podvodného jednání, zahrnující jednak všechny typy skutkově jednoduchých obecných podvodů, spočívajících např. ve vylákání finančních prostředků pod záminkou dodání zboží, provedení práce, služeb, apod., ale i vysoce sofistikované pojistné, úvěrové a dotační podvody, které jsou charakteristické vysokou mírou profesionality a organizovanosti pachatelů. V této souvislosti lze konstatovat, že fenomén roku 2016, tj. tzv. „CEO frauds“, byl velice často detekován i v průběhu roku 2017. K dalším frekventovaným predikativním trestným činům patřily úpadkové delikty a v menší míře i trestná činnost spojená s korupcí, prostitucí a prodejem drog.

Z pohledu technik a postupů, které pachatelé využívají k vlastní legalizaci nelegálně nabytého majetku, tj. při snaze vytvořit zdání, že se jedná o majetek legálně nabytý, jsou i nadále tradičně využívány opakované transfery mezi bankovními účty v ČR a v zahraničí, hotovostní vklady a výběry, bankovní účty založené na falešnou či odcizenou identitu, zasilatelské služby, daňové ráje, investice do nemovitostí a stále častěji virtuální měny. V praxi téměř vždy dochází k různým kombinacím těchto technik v závislosti na zdrojovém trestném činu, míře organizovanosti, intelektu pachatele apod.

S ohledem na aktuální situaci se FAÚ v průběhu roku rovněž velice intenzivně věnoval problematice financování terorismu. V této oblasti je neustále prohlubována spolupráce se všemi zainteresovanými složkami, a to jak na vnitrostátní, tak na mezinárodní úrovni. Samozřejmostí je i edukativní a metodické působení na povinné osoby.

Rok 2017 byl prvním rokem fungování samostatného FAÚ, který od 1. ledna 2017 nahradil dřívější Finanční analytický útvar Ministerstva financí. Na nový úřad přešly ze zákona veškeré pravomoci a úkoly jeho předchůdce a nadále plní funkci finanční zpravodajské jednotky pro ČR. Jak dokazují i výše uvedené statistické údaje, podařilo se na jeho činnost navázat bez větších obtíží a FAÚ nadále úspěšně pokračuje v plnění svých úkolů

v oblastech boje proti legalizaci výnosů z trestné činnosti, financování terorismu i koordinaci mezinárodních sankcí.

2.2.2.2 Hazard

Celní správa ČR získala od 1. 1. 2017 novou kompetenci spočívající ve vykonávání státního dozoru nad dodržováním povinností stanovených zákonem č. 186/2016 Sb. o hazardních hrách (dále jen „zákon o hazardních hrách“) a dále kompetenci k projednávání správních deliktů v oblasti hazardních her, s výjimkou internetových her (kompetence ponechána Ministerstvu financí ČR). S tímto souvisí i kompetence k prověřování podezření ze spáchání trestného činu Neoprávněné provozování hazardní hry podle § 252 trestního zákoníku a zároveň trestného činu Provozování nepoctivých her a sázek podle § 213 trestního zákoníku, kterou vykonávají pověřené celní orgány (odbory Pátrání GŘC) v souladu s ustanovením § 12 odst. 2 písm. d) bod 1. TŘ. V daném případě se ovšem jedná o sdílenou kompetenci s PČR (viz stanovisko NSZ č. j. 1 SL 742/2016 – 32 ze dne 15. 12. 2016).

Odbory Pátrání GŘC zahájily v roce 2017 celkem 28 trestních řízení pro podezření ze spáchání trestného činu Neoprávněné provozování hazardní hry podle § 252 trestního zákoníku. CS ČR se zaměřila na nelegální provozovatele hazardních her, kteří svou činnost zakrývají jednotlivými spolky nebo svěřeneckými fondy. Hlavním cílem je rozkrýt celé organizované skupiny, které za spolky stojí a fakticky je řídí. Jedná se velice sofistikovanou trestnou činností, kdy jsou např. do vedení spolku či dalších organizačních článků spolku umístěni tzv. „bílí koně“. Dále byly vyhledávány herny, u kterých již skončilo vydané povolení MF ČR či příslušné obce, a nově vznikající internetové kavárny, ve kterých je umožněna účast na hazardních hrách bez řádného povolení MF ČR. V neposlední řadě byla vyhledávána místa, kde jsou provozovány tzv. vědomostní soutěže typu Kvízomat, Quizard, Slevostroje, které jsou dle znaleckých posudků též považovány za předmětná technická zařízení.

Za rok 2017 bylo:

- Provedeno celkem 2060 kontrol, z toho 310 kontrol loterií.
- Zjištěno 488 porušení právních předpisů.

- Zajištěno 879 ks hracích přístrojů (typů IVT, VHP, LLS), 66 ks přístrojů typu „kvízomat“, 11 ks elektromechanických rulet a 12 ks hracích stolů.
- Zajištěno 2 674 979 Kč - platebních prostředků v hotovosti.

Jako možný předpokládaný vývoj v následujících letech v oblasti nelegálně provozovaných hazardních her se předpokládá postupný přesun provozu hazardních her do on-line světa a zapojení virtuálních měn. Stále bude docházet k modifikaci herního softwaru či budou vznikat nové typy hazardních her.

Opatření

** PČR se dále, tak jako v roce 2016, i v roce 2017 podílela na boji proti nelegálnímu provozování hracích přístrojů ve formě tzv. kvízomatů, a to činností pracovního týmu Výhra, který se zabývá společnými trestními řízeními ve věci trestného činu nelegálního provozování loterie a podobné sázkové hry provozované ve formě tzv. kvízomatů. V roce 2018 bude i nadále v této oblasti probíhat součinnost s Celní správou ČR.*

2.2.2.3 Kriminalita páchaná na životním prostředí

Oblast kriminality páchané proti životnímu prostředí nevykázala v roce 2017 z hlediska nápadu tohoto druhu trestné činnosti, její objasnenosti a struktury významné změny.

Nelegální nakládání s chráněnými druhy živočichů a rostlin

Celní správa ČR v roce 2017 řešila v souvislosti s obchodem s ohroženými druhy 182 případů porušení úmluvy CITES a zahájila 21 trestních řízení a 12 z nich je stále ve stádiu prověřování. Počet záchytů exemplářů CITES se v porovnání s rokem 2016 zvýšil o dvacet případů. Hlavními faktory tohoto počtu záchytů je vysoký podíl záchytů v rámci operace „SANDOKAN“ a zkušenosti orgánů provádějících kontroly o přípravcích z tradiční čínské medicíny (dále jen „TCM“), zejména s tygřími extrakty a vývary. Výše zmíněná operace probíhala během měsíců ledna a února na Letišti Václava Havla v Praze. Během této extrémně náročné akce bylo zkontrolováno 1 235 cestujících s 2 981 ks zavazadel a zadrženo

bylo 15 předmětů s podezřením na exempláře CITES.

V posledních dvou letech bylo řešeno několik případů prodeje zvláště chráněných druhů brouků, motýlů a dalších bezobratlých nabízených prostřednictvím internetového obchodu, kteří vzhledem ke svým rozměrům představují relativně snadno obchodovatelnou komoditu. Ve dvou doposud ukončených případech byli identifikováni pachatelé pravomocně odsouzeni k podmíněnému trestu odnětí svobody, včetně propadnutí věci. V dalších případech probíhají šetření za účelem prokázání odpovědnosti konkrétních osob.

V roce 2016 byl Evropskou komisí zpracován Akční plán Evropské unie proti financování terorismu, v němž je nelegální obchod s wildlife zmíněn jako jeden z finančních zdrojů.

V roce 2016 byl také přijat Evropský Akční plán proti nelegálnímu obchodu s wildlife (EU Action Plan Against Wildlife Trafficking), jež schválila i Rada ministrů životního prostředí. Plán reaguje mimo jiné i na situaci ohledně Doporučení Evropské komise č. 2007/425/ES ze dne 13. 7. 2007, kterým se označuje soubor opatření pro prosazování nařízení Rady ES č. 338/97 o ochraně druhů volně žijící fauny a flóry regulováním obchodu s nimi. Toto doporučení vydané v roce 2007 obsahovalo konkrétní opatření, jež měly členské státy Evropské unie (dále jen „EU“) splnit. Po 10 letech však bylo konstatováno, že k jejich splnění až na výjimky nedošlo a problematická situace se nijak nezměnila. Akční Plán proto stanovil časový harmonogram plnění závazků a opatření více konkretizoval. V únoru 2017 proběhla 1. reportingová konference Evropské komise (dále jen „EK“), kde členské země prezentovaly, jak pokračují v naplňování závazků. Další reporting je plánován na červen 2018.

Co se týče současných trendů v posledních letech, výrazně narůstá zapojení vietnamské komunity do nelegálního obchodu s ohroženými druhy. Dle statistik ČIŽP tvořili občané vietnamské národnosti v roce 2014 36 % všech osob, jimž byla uložena pokuta dle zákona č. 100/2004 Sb., o obchodování s ohroženými druhy či zabaveny exempláře CITES. V roce 2015 to již bylo 50 % osob a v roce 2016 56 % osob. Dalším okruhem osob často zapojených do nelegálních činností v dané oblasti jsou chovatelé exotických zvířat, zvláště pak chovatelé

papoušků či plazů. Kontrolní činnost prováděná ČIŽP v oblasti CITES se zaměřuje především na dovoz a vývoz přes mezinárodní letiště, vnitrozemské celní úřady a celní poštu tj. mezinárodní obchod s ohroženými druhy (cca 80 % kontrol je prováděných v součinnosti s CS). Pouze cca 20 % kontrol se týká vnitro-unijního obchodu.

Opatření

** Příslušné státní instituce v ČR - ČIŽP, CS, PČR v současné době na pracovní úrovni připravují podklady pro návrh Národního Akčního plánu ČR pro boj s nelegálním obchodem s chráněnými druhy živočichů a rostlin. Návrh plánu bude vycházet z reálné situace v ČR, ze zkušeností prosazováním zákonů a objasňováním případů a navrhne určitá zlepšení a změny, jež povedou k efektivnějšímu boji s touto kriminalitou. Pro tuto oblast dosud není zpracován strategický dokument, který by koncepčně řešil situaci. Podklady pro návrh plánu budou počátkem roku 2018 předloženy MV a MŽP, jež budou dále společně pracovat na předložení Národního Akčního plánu vládě ČR ke schválení.*

Týrání zvířat, pytláctví

V oblasti **týrání zvířat**, jako jedné z nejfrekventovanějších forem trestné činnosti proti životnímu prostředí, trvá stálý trend spolupráce PČR s orgány státní veterinární správy, která sebou přináší stabilně dobré výsledky nejen v objasňování této trestné činnosti, ale i v rámci preventivních akcí a spolupráce při vyhlášení mimořádných veterinárních opatření, jakými byla v roce 2017 vyhlášení opatření proti šíření ptačí chřipky a prasečího moru.

Ani v oblasti **pytláctví** nenastaly výrazné změny ve struktuře nebo nápadu této trestné činnosti. Objasňování obou těchto forem trestné činnosti výrazně negativně ovlivňují případy trávení a jiných způsobů nelegálního zabíjení volně žijících chráněných živočichů. Zejména dravých ptáků a dalších predátorů, jako jsou vydra, rys ostrovid i vlk. Jednou z možností, jak zvýšit objasněnost těchto případů a i preventivně působit, lze spatřovat ve využití výsledků projektu EU LIFE Pannon Eagle, do kterého se ČR aktivně zapojila. Jedním z produktů tohoto projektu by mělo být zřízení tzv. DOG UNIT v ČR. Jednalo by se o speciálně vycvičené psy na dohledávání

uhynulých dravců, otrávených návnad a detekci karbofuranu.

Problematiku **úmyslného trávení volně žijících živočichů** dlouhodobě dokumentuje Česká společnost ornitologická (dále jen „ČSO“) v rámci programu Volná křídla. Jen od roku 2006, kdy byla zprovozněna databáze na webových stránkách www.karbofuran.cz, bylo nalezeno nejméně několik set otrávených jedinců zvláště chráněných živočichů včetně kriticky ohrožených orlů, sokolů nebo luňáků. Jen počet prokazatelně uhynulých jedinců kriticky ohroženého orla mořského (*Haliaeetus albicilla*) a orla skalního (*Aquila chrysaetos*) se v posledních letech počítá na desítky, přičemž rok 2016 v tomto ohledu drží smutný primát. V roce 2017 byla vytrávena nejméně dvě hnízda orla mořského s celkem 4 mláďaty a jeden orel skalní, přičemž hnízdní populaci orla mořského na našem území představuje pouze přibližně 100 jedinců, orel skalní v ČR zatím hnízdí jen zcela výjimečně (navzdory dlouhodobému projektu na návrat orla skalního).

Obětí jsou samozřejmě i další druhy dravců nebo volně žijících ptáků, zejména luňáci, káňata, čápi nebo krkavci, případně šelmy (vydra, kuna nebo liška), nezřídka dojde i k úhynu živočichů v lidské péči, včetně psů a koček.

Opatření

** Jistý pokrok může představovat ustanovení mezirezortní pracovní skupiny zaměřené na řešení případů trávení a dalších způsobů nelegálního zabíjení volně žijících živočichů. Tento počin vzešel z dlouhodobé snahy resortu životního prostředí o větší spolupráci všech zainteresovaných subjektů, kterými jsou zejména orgány činné v trestním řízení, MŽP, ČIŽP, Státní veterinární správa, ČSO a Českomoravská myslivecká jednota.*

Úkolem pracovní skupiny je sjednocení přístupu při šetření této trestné činnosti, s využitím dostupných metodik zainteresovaných stran, vytvoření národní strategie a v konečném důsledku snaha o zvýšení efektivity řešení zjištěných případů.

Odpady

V rámci kontrol přeshraniční přepravy odpadů zjistili útvary Mobilního dohledu CS ČR 22 případů

podezření z porušení předpisů (celkem 462.266 kg odpadu).

V roce 2017 ČIŽP na úseku odpadového hospodářství identifikovala opakující se problémy se zneužíváním tzv. mobilních zařízení pro sběr odpadů k vykazování předání odpadů, kterých se potřebují jiné oprávněné osoby nakládající s odpady zbavit. Předávání odpadů se obvykle děje přes řetězec různých společností, kdy obvykle na konci řetězce je nekontaktní společnost (bílý kůň), která nikterak neplní své ohlašovací povinnosti. V této souvislosti se ukázalo, že v určitém množství jde o odpady fiktivní, tedy pouze účetní záležitosti. Fakturovány jsou neexistující odpady, jejich předání a likvidace. Důvodů k takovému jednání může být několik, včetně úmyslné fakturace větší částky původcům odpadů za likvidaci většího než skutečného množství odpadů. Dalším závažným důvodem je skrytí skutečného nakládání s odpady před státní správou. V roce 2017 již byly některé tyto souvislosti řešeny v rámci spolupráce s PČR a v roce 2018 budou některé další poznatky předány orgánům činným v trestním řízení.

V oblasti přeshraniční přepravy se potvrdil kontinuální nelegální dovoz odpadů z Itálie do zařízení k energetickému využívání odpadů. V této souvislosti bylo podáno PČR trestní oznámení na konkrétní společnost. Další případy nelegální přepravy odpadů jsou ve většině případů řešeny ve spolupráci s příslušným úřadem v ČR a zahraničí a řešeny jako administrativní správní delikty a přestupky.

Ochrana přírody

ŠKODLIVÝ VLIV NA POPULACE ZVLÁŠTĚ CHRÁNĚNÝCH DRUHŮ

Od přijetí zákona č 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim lze od 1. 1. 2012 trestně stíhat i právnické osoby včetně trestných činů v oblasti životního prostředí. Kromě často zmiňovaného nelegálního obchodu, lovu, pytláctví a dalšími typy nelegálního nakládání s jedinci zvláště chráněných druhů, se předmětem trestního stíhání mohou stát škodlivé zásahy do biotopů a populací zvláště chráněných druhů.

Charakter trestného činu mohou mít (respektive mají) například některé případy škodlivého zásahu do přirozeného vývoje vodních organismů,

obvykle v důsledku jednání právnických osob či fyzických osob podnikajících. K nejzávažnějším zjištěným případům z poslední doby náleží úhyn několika tisíc jedinců raka říčního, který je kriticky ohroženým druhem ve smyslu zákona České národní rady č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, spolu s několika desítkami jedinců střevle potoční (ohrožený druh) a to v důsledku úniku biocidu do vodního toku obývaného těmito druhy. Za škodlivou činnost byl odpovědný zemědělsky hospodařící subjekt, který nesprávně nakládal s chemickými látkami, které jsou silně toxické pro vodní organismy.

Předmětem oznámení o skutečnostech nasvědčujících spáchání trestného činu se nezřídka stávají případy nepovolené manipulace s vodou v souvislosti s údržbou či opravami vodních děl a následnými úhyny zvláště chráněných druhů na postižené lokalitě. Příkladem z poslední doby je úhyn několika desítek jedinců mihule potoční, která je kriticky ohroženým druhem ve smyslu zákona České národní rady č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny. Původcem byl v tomto případě správce toku, který provedl mimořádnou manipulaci s vodní hladinou na pohyblivém jezu. Podobného charakteru je případ úhynu několika desítek jedinců vranky (ohrožený druh) v důsledku vypuštění požární nádrže a náhonu. Odpovědným za nedovolený zásah byl podnikající subjekt, který chtěl bez příslušných povolení orgánů ochrany přírody v nádrži a náhonu odstranit sediment.

Za velmi alarmující je možno označit případ zásahu do přirozeného vývoje zvláště chráněného druhu vlhy pestré, kdy neznámý pachatel na začátku hnízdní sezóny 2017 ucpal montážní pěnou otvory několika desítek hnízdních nor tohoto druhu, včetně již obsazených. Pouze díky včasnému zásahu ČIŽP a České společnosti ornitologické, který spočíval v uvolnění otvorů, nedošlo k úhynu většího množství dospělých ptáků, i tak ale došlo k závažnému zásahu do hnízdní sezóny na této lokalitě.

Poškození lesa

Možné ohrožení zájmů státu, jakož i ohrožení zdraví i majetku občanů se v uplynulém roce promítalo na úseku ochrany lesa ve 3 oblastech - rozvoj biotických činitelů, nezákonné těžby dřeva v lesích, a poškozování lesních porostů zvěří.

Situace v oblasti porušování zákona č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně některých zákonů formou nepovoleného kácení mladých lesních porostů, nepovoleného prořezání lesních porostů a těžeb nad rámec plánované těžby se smyšlenými argumenty o výskytu kůrovce byla v uplynulém roce stabilizována a nevyskytly se extrémní případy tohoto protiprávního jednání. Pozitivní vliv na uvedený stav lze spatřovat v důsledném monitorování činnosti známých subjektů, se kterými byla v minulosti vedena správní řízení v rámci celé ČR i v aktivní vyhledávací a preventivní činnosti složek odboru ochrany lesa na inspektorátech ČIŽP.

Negativním jevem i v roce 2017 byla nízká objasňenost těchto deliktů, jakož i trvajících problém se zalesněním takto vzniklých holin.

2.2.2.4 Duševní vlastnictví

Vývoj kriminality v oblasti duševního vlastnictví v roce 2017 oproti roku 2016 zásadně nevybočil z dlouhodobějších tendencí. Trestná činnost se ustálila v oblasti on-line trestné činnosti. K významným trendům v oblasti duševního vlastnictví patří z pohledu PČR sofistikovanější přístup k páčání této trestné činnosti. Pachatelé trestné činnosti využívají stále více sociální sítě a v rámci nich utajená fóra, čímž tímto způsobem dochází ke ztížení identifikace osoby pachatele a zajištění relevantních a použitelných důkazů.

V roce 2017 zajistila Celní správa ČR v celním řízení 347.582 kusů zboží v souhrnné hodnotě, vyjádřeno hodnotami originálních výrobků, ve výši 238.674.633 Kč (nižší množství než v roce 2016, avšak s vyšší hodnotou). Nejčastěji byly zajištěny mobilní telefony a jejich části a součásti, sportovní obuv, léčiva, oděvy a zboží osobní potřeby (holící čepelky, šampony, mýdla apod.).

Na vnitrostátním trhu (zejména stánkový prodej) bylo zadrženo 559.007 kusů zboží v souhrnné hodnotě 358.728.995 Kč (vyšší množství než v roce 2016, nižší hodnota zboží). Nejčastěji byl zajištěn textil, obuv, hodinky, drogerie, kosmetické přípravky, kosmetické vybavení a módní doplňky.

Stále pokračujícím trendem je dovoz zboží neporušujícího práva duševního vlastnictví na území Evropské Unie, podrobení běžným celním formalitám a uskladnění v cílovém členském státě.

Poté se dostává do skrytých dílen, kde je následně zboží přepracováváno (na zboží jsou našívány, nažehlována nebo tištěna loga, názvy nebo štítky ochranných známek).

V ČR v průběhu uplynulého roku narostla nabídka tohoto zboží prostřednictvím různých webových portálů a sociálních sítí. Zejména se jedná o potraviny, přípravky na hubnutí, pro podporu erekce, náhradní díly k vozidlům, elektronické vybavení apod. Řada těchto výrobků je však zdravotně závadná.

Pokračujícím trendem jsou případy tzv. „Dropshippingu“, který spočívá v nabídce zboží prostřednictvím webových portálů. Po objednání zboží zákazníkem v ČR, prodejce zboží objedná ze třetí země a nechá jej zaslat přímo na adresu kupujícího, tedy se stává tzv. pouhým zprostředkovatelem (pře-prodejcem, který se zbožím nepříjde fakticky do styku a nefiguruje na žádných dokladech). Tímto způsobem se na Unijní trh dostává velké množství zboží porušujícího práva duševního vlastnictví prostřednictvím balíků se statusem neobchodního zboží.

Opatření

** V gesci MPO pokračovala v roce 2017 činnost Mezirezortní komise pro potírání nelegálního jednání vůči právům k duševnímu vlastnictví. Práce Komise vycházela z Operativního programu pro období 2017/2018, který je zaměřen na další prohloubení spolupráce mezi orgány státní správy, spolupráci s vlastníky práv, porušování práv na internetu, prevenci a vzdělávání a legislativu. V souladu s tímto programem věnuje komise zvýšenou pozornost oblasti legislativy a hledání konkrétních možností podpory legální nabídky digitálního obsahu v ČR, která vychází z aktualizované vládní strategie Digitální Česko 2.0.*

Komise se rovněž v roce 2017 podílela na přípravě Zprávy o naplňování práv k duševnímu vlastnictví v ČR za rok 2016 (dále jen „Zpráva“). Zpráva bude dokončena v únoru 2018 a je každoročně zpracovávána pro účely hodnotícího procesu vlády USA o stavu porušování práv k duševnímu vlastnictví v jednotlivých zemích (tzv. 301 Special Review). Zpráva slouží k informování americké administrativy o pokroku v ochraně práv a potírání nelegální činnosti v oblasti duševního vlastnictví v ČR za dané období. Jejím hlavním

účelem je pomocí proaktivního přístupu zabránit zařazení ČR na seznam zemí porušujících v masivním měřítku tato práva (tzv. Watch List). ČR nebyla v roce 2016 - již po sedmé za sebou - na Watch List zařazena.

2.2.2.5 Daňová kriminalita

Prověřování a vyšetřování daňové kriminality, především trestné činnosti spadající do skutkové podstaty trestného činu zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby se škodou velkého rozsahu v řádu až několika set miliónů korun spadá mezi nejzávažnější daňové trestné činy a zároveň je jednou z priorit v oblasti boje s trestnou činností na území ČR.

Z hlediska předmětu útoku jsou v nejvyšší míře zastoupeny případy zkrácení DPH, a to v souvislosti s dovozem a vývozem zboží a služeb, případy neoprávněného vylákání výhody na dani prostřednictvím fiktivních faktur a případy vylákání výhody na dani prostřednictvím řetězců, tzv. řetězové obchody. V oblasti zkrácení přímých daní jsou v nejvyšší míře zastoupeny případy zkrácení daní z příjmů prostřednictvím účetních manipulací, které směřují ke snižování daňového základu nebo fingují existenci nároku na osvobození od daně, příp. existenci slev na dani. Z pohledu spotřebních daní jsou nejvíce zastoupeny případy zkrácení spotřebních daní v souvislosti s vývozem a dovozem zboží a krácení spotřebních daní v souvislosti s obchody s PHM, tabákovými a lihovými výrobky.

Pachatelé při páchání daňové trestné činnosti zpravidla vytvářejí rozsáhlé a strukturované řetězce personálně propojených osob a obchodních společností, které v rámci tohoto řetězce mohou operativně měnit svá sídla a tím znemožnit kontrolu ze strany daňových správců. Na ústupu jsou podvodné řetězce vykazující řádově stamiliónové škody, nezřídka jdoucí do miliard korun. Jsou nahrazovány řetězci fiktivních obchodů, u kterých jsou evidovány škody v řádech desítek miliónů korun. Řetězce jsou však více strukturované, proměnné a složitější v důsledku zapojení velkého množství firem.

Elektronická evidence tržeb

Od 1. 12. 2016 byl zákonem č. 321/2016 Sb. včleněn institut prokazování původu majetku do zákona o daních z příjmů (§ 38x až 38ze), kdy

k témuž datu na základě zákona č. 112/2016 Sb. a následně v roce 2017 začala být postupně zaváděna elektronická evidence tržeb, jejímž cílem je omezení krácení tržeb, tedy nejen omezení daňových úniků zejména na dani z příjmů, ale i narovnání podnikatelské prostředí.

Celní správa ČR na základě nově získaných kompetencí (sdílených s Finanční správou) v oblasti kontrol Elektronické evidence tržeb (dále jen „EET“):

- Provedla celkem 9.169 kontrol.
- Zjistila 2.715 porušení právních předpisů.
- Celkem v 9 případech provozovny uzavřela.

Generální finanční ředitelství (GFŘ)

Od poloviny roku 2017 byla zákonem č. 243/2016 Sb., zavedena celostátní územní působnost finančních orgánů k provádění vyhledávací činnosti a kontrolních postupů (zejména postupu k odstranění pochybností a daňové kontroly). Aplikací uvedeného institutu dochází k efektivnímu využití kontrolních kapacit v rámci Finanční správy a k rychlejší a včasější kontrole daňových povinností.

V roce 2017 Finanční správa zaznamenala změnu v komoditách, které organizátoři používají jako nosič (předmět daně) k realizaci daňových úniků. Krácení daní se přesunulo zejména do sektoru služeb. Stále přetrvává krácení daně u služeb, zejména reklamních, u poskytování služeb v oblasti pronájmu práce včetně aspektu personálních agentur. V oblasti komodit stále přetrvává krácení daní v segmentech, kde není uplatněn režim přenesení daňové povinnosti, tj. v obchodech s potravinami (zejména masem), s řepkovým olejem, elektronikou.

V rámci Finanční správy je vysoce kladně hodnocena úroveň spolupráce metodou KOBRA, která se projevuje především ve větší efektivitě v boji proti daňovým únikům. Společného cíle této spolupráce, tedy odsouzení pachatele je dosahováno v objektivně kratších lhůtách, byť i tak stále několikaletých. Bohužel se zavedením celostátní působnosti v rámci Finanční správy se postupem času projevila poddimenzovanost personálního stavu na příslušném oddělení Krajského ředitelství policie hl. m. Prahy popř. Obvodních ředitelství, kdy většina případů

zpracovávaných v rámci CEP končí právě zde, a to z důvodu sídla daňového subjektu v Praze.

Situace na nelegálním trhu v oblasti krácení DPH

Od 1. 8. 2016, kdy došlo k rozšíření kompetencí Celní správy ČR o oblast odhalování případů krácení DPH, evidují celní orgány řadu případů z oblasti podvodů na DPH. Za rok 2017 se jedná se zejména o tzv. karuselové obchody, akviziční obchody, fiktivní fakturace, podvody v oblasti poskytování služeb, podvody při dovozech zboží ze třetích zemí, jak s dopady na celní hodnotu, tak i porušování celního režimu.

Systém kontrolních hlášení, v praxi aplikovaných Finanční správou v roce 2016, napomáhá k identifikaci spojení osob realizujících organizované úniky primárně na dani z přidané hodnoty a sekundárně na dani z příjmů, resp. spotřebních daních. Zavedením institutu kontrolního hlášení došlo k rychlejší (včasnější) detekci daňového úniku s jednoznačným výsledkem snížení částky krácené daně a způsobené škody. Prováděné analýzy deklarují omezení daňových úniků na území ČR a jejich dílčí přesunutí do jiných států. Rovněž je zřejmé snížení objemu neoprávněně čerpaných, resp. nárokováných nadměrných odpočtů a taktický posun organizátorů trestné činnosti do roviny neoprávněného snižování daně z přidané hodnoty.

V reakci na zavedení kontrolního hlášení byly také zaznamenány nové trendy vykazování cíleně marginálních obchodních transakcí a řetězení vykazovaných fiktivních plnění křížem mezi osobami povinnými podat kontrolní hlášení (tzv. cross-invoicing). Současným trendem v oblasti podvodů na DPH je i to, že tuzemské společnosti se cíleně dostávají do pozic tzv. „conduit company“, tedy zboží pořízené z jiného členského státu obratem zasílají do jiného členského státu, jejich daňová povinnost je minimální, nečerpají nadměrné odpočty, na účtech v ČR mají minimální pohyb, peníze jdou přes zahraniční účty.

Situace na nelegálním trhu v oblasti minerálních olejů

V roce 2017 bylo v rámci Celní správy ČR v oblasti minerálních olejů zjištěno 254 případů podezření na porušení celních a daňových předpisů. Únik na clech a daních lze vyčíslit částkou 23 mil. Kč.

Z pohledu trestné činnosti, resp. jednotlivých modus operandi v komoditní oblasti minerálních olejů nezaznamenala Celní správa ČR v roce 2017 významných změn oproti předchozímu roku.

V oblastech obchodu s minerálními oleji dochází k postupnému snižování identifikovaných případů na úseku krácení daní. Jako příčiny tohoto stavu lze vnímat implementaci účinných legislativních opatření ze stran správců daně, mj. včetně nastavení výše limitů kaucí pro registrované distributory pohonných hmot, které případy krácení daní při obchodování s minerálními oleji na území České republiky do značné míry účinně eliminovaly. Naopak Česká republika se nově stává pouze tranzitní zemí u identifikovaných podezřelých řetězových obchodních operací, přes kterou míří minerální oleje z jednoho členského státu na území jiného členského státu. Příkladem jsou objemově značné, cyklicky opakované dodávky řepkového oleje v řetězci polských, českých a bulharských subjektů. Dosud získané indicie popírají bulharská místa dodání, zboží je často pouze přeloženo v ČR a vrací se zpět do Polska. Záměrně tak dochází k systematickému obcházení systému správy DPH formou karuselových dodávek řepkových olejů pro výrobu MEŘO (methylester řepkového oleje) na území Polska.

Celoevropským, dlouhodobým problémem jsou tzv. zvláštní minerální oleje (lubrikační, bázové a další). Rámcově jde o vysoce sofistikovanou mezinárodní organizovanou trestnou činnost, která využívá fiktivních bankovních převodů mezi pochybnými subjekty bez historie, kapitálu apod. V konečném důsledku tyto tzv. zvláštní minerální oleje končí ilegálně na čerpacích stanicích v různých členských státech bez příslušného daňového odvodu.

Stejně jako v předchozích letech i nadále v roce 2017 byly na regionální úrovni zaznamenány nelegální přepravy tzv. červené nafty, která se na území ČR podvodně zaměňuje za naftu motorovou. Tento výskyt je tradičně spojován s příhraničními oblastmi České republiky, nejčastěji v severních Čechách při společné hranici s Německem.

Dále přetrvávají i způsoby páchání podvodů se zkapalněnými ropnými plyny, kdy v závislosti na účelu konečného užití dochází k úmyslné záměně sazby spotřební daně.

Situace na nelegálním trhu v oblasti tabáků a tabákových výrobků

V roce 2017 bylo v rámci Celní správy ČR v oblasti tabáku a tabákových výrobků zjištěno 513 případů podezření na porušení celních a daňových předpisů. Únik na clech a daních lze vyčíslit částkou 70 mil. Kč.

Rok 2017 přinesl výrazné změny v oblasti ilegálního obchodu s tabákem a tabákovými výrobky na území ČR.

V oblasti ilegálního dovozu padělků cigaret z Číny a Vietnamu prostřednictvím námořních kontejnerů dochází ke stálému poklesu.

Ilegální dovozy originálních cigaret ze zemí bývalého Sovětského svazu, u nichž je využíváno rozdílné ceny v produkčních zemích, a v zemích spotřebitelských jsou na setrvalé úrovni.

V roce 2017 došlo k výraznému poklesu v odhalování ilegálních výroben cigaret na území ČR. Tento stav je zapříčiněn zejména přenesením pozornosti orgánů Celní správy ČR k problematice trestné činnosti související s DPH a odklonem pozornosti od potírání trestné činnosti související se spotřebními daněmi.

ČR se v uplynulém období stala jednou ze zemí, které jsou využívány překupníky s tabákem, netabákovými materiály (lepidla, filtry, cigaretový a filtrový papír, staniol a aluminiový papír, krabičkové přířezy a další) a stroji na úpravu a výrobu cigaret. V ČR jsou zakládány tzv. schránkové firmy, které jsou založeny na základě advokátních plných mocí, kde jednatelem a vlastníkem firmy je neexistující zahraniční fyzická osoba, případně jiná těžko dohledatelná osoba. Rejstříkové soudy ověřují vznik a existenci obchodní společnosti pouze na základě předložených dokladů. Takto založené společnosti provádějí v zemích EU nákup tabáku, netabákového materiálu a výrobního zařízení na cigarety nebo tabák vhodný ke kouření. Následně je toto zboží prodáváno ilegálním výrobcům cigaret. Obchodní aktivity takto vzniklých firem lze jen velmi těžko podchytit a vyžaduje také úzkou mezinárodní spolupráci. S ohledem na značná rizika spojená s obchody s tabákem a netabákovými materiály vznikla v rámci operačního programu Europolu EMPACT 2.3 zvláštní pracovní skupina. Členem této pracovní skupiny je zástupce Celní správy ČR.

Situace na nelegálním trhu v oblasti lihu a lihovin

V roce 2017 bylo v rámci Celní správy ČR v oblasti lihu a lihovin zjištěno 638 případů podezření na porušení celních a daňových předpisů. Únik na celní a daních lze vyčíslit částkou 32,7 mil. Kč.

Rizika v oblasti správy daně z lihu byla po tzv. „metanolové aféře“ významně eliminována přijetím nových legislativních opatření obsažených zejména v novém zákoně o povinném značení lihu č. 307/2013 Sb., ve znění pozdějších předpisů, jehož cílem bylo zejména zpřísnění podmínek pro značení lihu a stanovení povinností pro osoby povinné značit líh i distributory lihu. Stanovené podmínky registrace jako spolehlivost, bezdlužnost, poskytnutí kauce a povinnost vybavení místa značení lihu kamerovým systémem, měly za následek redukci počtu osob povinných značit líh, a to zejména o subjekty, které byly již v minulosti v rámci CS ČR hodnoceny jako rizikové pro správu daně z lihu. Po celé období od propuknutí metanolové aféry (podzim

2012) do konce roku 2016 klesal počet prověřovaných trestných činů v této oblasti. V roce 2017 (zejména v druhém pololetí) byl však zaznamenán zvyšující se počet případů záchytu lihu a to především lihu, který byl kontaminován denaturačními činidly. Zároveň se podařilo získat nové poznatky v oblasti nelegálního nakládání s nezdaněným a neznačeným lihem.

Od roku 2012 nadále trvá riziko výskytu nedohledané části směsi lihu s jedovatým metanolem (cca 2 000 l), případně lihovin vyrobených z této směsi, přestože dosud nebyl zaznamenán potvrzený případ otravy závažným alkoholem (aktuálně jsou v šetření dva případy možné otravy). V roce 2017 byl zjištěn zvýšený výskyt záchytů surového lihu zbaveného denaturačních činidel, stejně jako prodej lihovin ve spotřebitelském balení, u nichž bylo zjištěno, že k jejich výrobě byl použit uvedený líh.

2.2.3 Násilná kriminalita

Na úseku násilné kriminality bylo v roce 2017 registrováno 13.672 (-561, -3,9 %) skutků a z toho objasněno 9.783 (-367, -3,6 %) skutků. Objasněnost se mírně zvýšila na 71,6 % (+0,3 %). Celkem bylo objasněno 11.201 (-505, -4,3 %) skutků.

V roce 2017 došlo ke spáchání celkem 146 (+10, +7,4 %) **vražd**. Z toho bylo objasněno 138 (+11, +8,7 %) vražd, celkem, včetně dodatečně objasněných, bylo objasněno 148 (+9, +6,5 %) vražd.

Motivace pachatelů vražd byla v roce 2017 obdobná jako v předchozích letech. Nejvíce vražd bylo spácháno z osobních vztahů, celkem 80 skutků. Jedná se o vraždy s podtextem msty, nenávisti, žárlivosti nebo finančních a majetkových sporů. Oběti jsou často v příbuzenském nebo blízkém vztahu k pachateli. Převládají vraždy nepřipravené, kdy pachatel často útočí předmětem, který se náhodně nacházel na místě činu nebo ho měl u sebe (kuchyňský nůž, sekera, tyč, apod.). V této souvislosti vyvstává v posledních letech jako jeden z alarmujících faktorů skutečnost, že velký počet vražd a pokusů vražd je spáchán brutálním

způsobem na seniorech. Rok 2017 byl opět charakteristický vyšším počtem násilných útoků směrem k seniorům a osobám sociálně výrazně slabým a bezdomovcům.

U násilné trestné činnosti na úseku **loupeží** došlo v roce 2017 oproti roku 2016 k mírnému poklesu. V roce 2017 bylo spácháno 1.564 (-66, -4 %) loupeží, objasněno bylo 1.003 (+10, +1 %) loupeží, celkem, včetně dodatečně objasněných, bylo 1.141 (-8, -0,7 %) loupeží. Počet loupeží spáchaných na finančních ústavech a jejich pobočkách činil 21 (+5, +31,3 %) skutků.

Jedním z cílů pachatelů (většinou jednotlivců) jsou obchody, provozovny a jiné živnostenské prostory (zejména čerpací stanice, večerky, herny a zlatnictví). Pachatelé se obvykle snaží co nejméně verbálně projevit, jsou nervózní a vypjatí. Snaží se o překvapivost, vynucení účasti personálu, skrytý průběh a co nejkratší dobu trvání. K násilnému získání finanční hotovosti jsou motivováni především v důsledku sociální nouze nebo zadlužení.

Lze pozorovat nárůst násilné trestné činnosti páchané cizinci (vraždy, loupeže), který souvisí

s dovozem pracovní síly ze zahraničí a vznikem míst nelegálního ubytování cizinců.

V rámci násilné trestné činnosti je rovněž řešena problematika **požárů**, pokud dojde ke škodě převyšující 10 mil. Kč. V roce 2017 bylo šetřeno 28 (-3) těchto případů, objasněno bylo 21 (+3) případů, 7 (-6) požárů je dosud v šetření. Na celkovém počtu případů požárů se významně podílí ty případy, kdy je příčinou technická závada - zjištěno 8 (-2) případů (z dosud objasněných). Počet mrtvých osob při všech požárech se snížil na 87 (-32).

Domácí násilí

Problematika domácího násilí je řešena převážně policisty služby pořádkové policie, kteří k jejímu řešení musí být zvláště proškoleni. Ředitelství služby pořádkové policie Policejního prezidia ČR ve spolupráci s Bílým kruhem bezpečí zajišťuje lektory, kteří dále provádějí školení policistů služby pořádkové policie. Při řešení případů domácího násilí služba pořádkové policie úzce spolupracuje s asociací pracovníků intervenčních center.

V roce 2017 bylo vykázáno celkem 1.186 (-50) osob ve vztahu k domácímu násilí, z toho bylo 1.140 (-54) mužů a 46 (+4) žen.

Opatření

** MV se podílí na implementaci **Akčního plánu prevence domácího a genderově podmíněného násilí na léta 2015-2018** schváleného usnesením vlády ČR č. 126 ze dne 23. 2. 2015, a to plněním*

stanovených úkolů např. v oblasti legislativy, vzdělávání policie, pomoci osobám ohroženým domácím násilím atd.

** Od 1. 7. 2017 vstoupil v platnost nový zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, který rozšiřuje výčet omezujících opatření, která je možné uložit za spáchání přestupku společně se správním trestem. **Nově byla přidána povinnost podrobit se vhodnému programu pro zvládnutí agrese nebo násilného chování v délce trvání max. na jeden rok. Tato povinnost může být uložena i agresorům v případech domácího násilí.***

** Na téma domácího násilí uskutečnilo NSZ v roce 2017 řadu odborných seminářů pro specializované státní zástupce a policisty. Bylo poukazováno, že opakovaně prováděné výsledky osob poškozených domácím násilím je třeba považovat za typický příklad tzv. sekundární viktimizace, a takovýto postup orgánů činných v trestním řízení je třeba hodnotit jako nezákonný (s ohledem na § 17 až § 22, zejména však § 18 odst. 1 a § 20 odst. 3 zákona o obětech trestných činů). Dále byla věnována pozornost problematice použitelnosti důkazu provedeného jako neodkladný nebo neopakovatelný úkon ve smyslu § 158a trestního řádu v řízení před soudem, a to v kontextu práva obviněného na kontradiktorní výslech svědka a související judikatury Evropského soudu pro lidská práva.*

2.2.4 Mravnostní kriminalita

V roce 2017 bylo spácháno 2.363 (+122, +5,4 %) mravnostních trestných činů, z toho bylo objasněno 1.607 (+55, +3,5 %), celkem, včetně dodatečně objasněných, bylo objasněno 1.846 (+50, +2,8 %) trestných činů. Objasněnost se snížila na 68 % (-1,3 %). Nejčastějšími trestnými činy v roce 2017 byl trestný čin pohlavní zneužívání ostatní 669 (+50, +8,1 %), znásilnění 598 (-51, -7,9 %), ostatní mravnostní trestné činy 489 (+129, +35,8 %) a ostatní pohlavní úchyly 278 (-64, -18,7 %).

Nápad mravnostní trestné činnosti zaznamenal celorepublikově oproti roku 2016 nepatrný nárůst. Lze sledovat nezanedbatelný nárůst

mravnostní trestné činnosti páchané prostřednictvím sociálních sítí, kdy je poměrně častým jevem zasílání nahých fotografií nebo svlékání se před webovou kamerou za účelem seznámení se nebo získání prospěchu, nejčastěji finančního. S ohledem na zmiňovaný nárůst dochází k nárůstu zajištěných dat z elektrotechnických zařízení. V roce 2017 bylo ve spolupráci s Europlem vytvořeno a distribuováno několik video spotů zaměřených na prevenci, které názorně představují předmětnou kriminalitu a varují před ní.

2.2.5 Korupce

Výskyt korupce v ČR je nadále považován za významný přetrvávající problém. Stejně jako v roce 2016 byla tzv. velká korupce v roce 2017 v ČR spojena s oblastí zadávání veřejných zakázek, konkrétně se stavebními zakázkami nebo nákupem zdravotnických zařízení. V oblasti veřejné správy se korupce a s ní spojený organizovaný zločin soustředil především na ovlivňování zakázek na externí služby pro úřady. Externí poradenství souvisí rovněž se získáváním dotací z evropských fondů a díky těmto peněžům dochází k umělému navyšování a předražování projektů. Zcela zaběhnutou praxí ve státních institucích je také vzdělávání zaměstnanců veřejné správy soukromou institucí prostřednictvím jiných zaměstnanců veřejné správy.

Rizikem korupčního prostředí v oblasti veřejné správy je také propojení představitelů měst a obcí s podnikatelským prostředím, dále politizace s tím úzce spojen lobbying. Korupcí je zasažena rovněž oblast soudnictví, sportu i zdravotnictví (nákupy vybavení, materiálu, služeb). Korupce je v těchto případech velice latentní.

Vládní protikorupční politika

Gestorem vládní protikorupční politiky je ministr pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu, který byl rovněž předsedou Rady vlády pro koordinaci boje s korupcí (dále jen „Rada vlády“), coby poradního orgánu vlády pro oblast boje s korupcí. Po jmenování nové vlády 13. 12. 2017 byl koordinací boje s korupcí na vládní úrovni a předsednictvím Rady vlády pověřen ministr spravedlnosti. V rámci Rady vlády je zřízeno 6 pracovních komisí: koncepční, k hospodárnému nakládání s majetkem státu, k transparentnosti státní správy, ke střetu zájmů, k whistleblowingu a k lobbyingu.

Vládou byl projednán materiál Východiska pro vytvoření protikorupčního strategického dokumentu ČR pro období po roce 2017, který představuje analytický základ pro budoucí protikorupční strategii. Vláda rovněž schválila aktualizaci Rámcového rezortního interního protikorupčního programu, která vzešla z monitoringu a doporučení některých rezortů. Vláda také vzala na vědomí materiál Analýza vlivu

herního průmyslu na možná rizika korupčního jednání v rámci veřejné správy a návrh řešení.

Dále byly vládě předloženy Návrh věcného záměru zákona o lobbyingu a Akční plán boje s korupcí na rok 2018.

Nepodařilo se dokončit legislativní proces u některých zákonů, které mají význam v protikorupční problematice; jednalo se například o nový zákon o státním zastupitelství, novelu zákona o Nejvyšším kontrolním úřadu (resp. novelu Ústavy) či zákon o ochraně oznamovatelů protiprávního jednání (whistleblowerů). Detailní vyhodnocení plnění opatření z Akčního plánu boje s korupcí za rok 2017 bude předloženo vládě do konce měsíce března 2018.

Mezinárodní spolupráce

Partnerství pro otevřené vládnutí – Open Government Partnership (OGP) je mezinárodní iniciativou administrativy USA podporující otevřenost, transparentnost a boj proti korupci. Cílem je prostřednictvím konkrétních závazků vlád podpořit rozpočtovou transparentnost, zvýšit občanskou angažovanost, bojovat s korupcí a transformovat se ve více otevřené, efektivní a odpovědné instituce. Průběžnou sebehodnotící zprávu Akčního plánu ČR Partnerství pro otevřené vládnutí na období let 2016 až 2018 vláda schválila dne 11. října 2017. Většina závazků je plněna průběžně (např. implementace zákona o státní službě či zveřejňování datových sad). V případě závazku věnujícího se podpoře dobrovolnictví se další kroky a opatření budou odvíjet zejména od závěrů srovnávacích analýz a připravované Koncepce rozvoje dobrovolnictví v ČR. Celkové zhodnocení Akčního plánu ČR Partnerství pro otevřené vládnutí pro období let 2016 až 2018 bude provedeno Závěrečnou sebehodnotící zprávou, která bude zpracována v roce 2018.

Skupina států proti korupci při Radě Evropy – (Group of States Against Corruption – (GRECO). Hlavním předmětem činnosti GRECO je monitorování implementace jednotlivých protikorupčních instrumentů Rady Evropy, zejména Trestněprávní úmluvy Rady Evropy proti korupci a Občanskoprávní úmluvy Rady Evropy proti korupci. ČR v roce 2017 v rámci Třetího kola

hodnocení GRECO zaměřeného na financování politických stran odevzdala svoji zprávu o pokroku, kterou GRECO projedná v následujícím roce. Ze 4. kola hodnocení GRECO zaměřeného na prevenci korupce ve vztahu ke členům Parlamentu, soudcům a státním zástupcům přetrvávají některé závazky zejm. v oblasti právní úpravy státního zastupitelství. V listopadu 2017 proběhla mezinárodní konference uspořádaná MS, která znamenala významný posun směrem k naplňování standardů GRECO. Na konferenci ministr spravedlnosti podepsal Dodatečný protokol k Trestněprávní úmluvě Rady Evropy proti korupci.

Finanční podpora protikorupčních projektů

MV každoročně vyhláší dotační program „Prevence korupčního jednání“, v rámci kterého jsou podporovány projekty nestátních neziskových organizací zabývajících se poskytováním bezplatného právního protikorupčního poradenství veřejnosti, seznamováním veřejnosti s charakterem, riziky a projevy korupce a posilováním odmítavého postoje veřejnosti vůči korupčním praktikám. V roce 2017 bylo podpořeno celkem 7 nevládních neziskových organizací v úhrnné výši 3,5 mil. Kč.

S ohledem na množství a kvalitu projektů byla pro rok 2018 shledána potřeba k navýšení celkových finančních prostředků na 4 mil. Kč. O podporu pro rok 2018 si požádalo opět 7 organizací.

Opatření

** Od roku 2015 byla vládní protikorupční politika realizována na základě Vládní koncepce boje s korupcí na léta 2015 až 2017 a jednoletých akčních plánů boje s korupcí. Vládní politiku boje s korupcí v rámci veřejné správy charakterizují 4 prioritní oblasti:*

1. výkonná a nezávislá exekutiva;
2. transparentnost a otevřený přístup k informacím;
3. hospodárné nakládání s majetkem státu;
4. rozvoj občanské společnosti.

** V roce 2017 byl schválen zákon č. 150/2017 Sb., o zahraniční službě, a o změně některých zákonů (zákon o zahraniční službě). Dále byl schválen a od 1. 9. 2017 kompletně nabyt účinnosti zákon č. 14/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 159/2006 Sb., o střetu zájmů, ve znění*

pozdějších předpisů, kterým se na MS zřídil centrální registr oznámení.

** MV bylo zákonem č. 340/2015 Sb., o zvláštních podmínkách účinnosti některých smluv, uveřejňování těchto smluv a o registru smluv (zákon o registru smluv), určeno za správce informačního systému registru smluv. Akčním plánem boje proti korupci na rok 2016 bylo MV uloženo vytvořit registr smluv k uveřejňování smluv povinných subjektů podle § 2 odst. 1 zákona o registru smluv. Registr smluv zásadním způsobem zvýšil transparentnost veřejné správy při nakládání s finančními prostředky. Všechny státní a veřejnoprávní instituce, územně samosprávné celky, státní podniky, právnické osoby, v nichž má většinovou majetkovou účast stát nebo územní samosprávný celek a další instituce definované tímto zákonem mají od 1. 7. 2016 povinnost zveřejňovat nově uzavírané smlouvy s plněním nad 50 tis. Kč bez DPH v registru smluv. Od 1. 7. 2017 je zveřejnění v registru smluv podmínkou účinnosti těchto smluv, daňovým poplatníkům se tak otevřel bezplatný nástroj pro kontrolu všech výdajů povinných subjektů nad 50 tis. korun. Systém funguje v ostrém provozu od 1. 7. 2016, za rok 2016 bylo v registru smluv publikováno 213 245 smluv, za rok 2017 bylo publikováno již 760 152 smluv.*

** Vláda souhlasila s podpisem Dodatkového protokolu k Trestněprávní úmluvě o korupci (Štrasburk, 15. 5. 2003) svým usnesením ze dne 21. 8. 2017 č. 594, Dodatkový protokol pak byl podepsán dne 9. 11. 2017. Účelem Protokolu je v určitých ohledech **doplnit Trestněprávní úmluvu o korupci**, ve které se smluvní strany zavazují kriminalizovat aktivní i pasivní korupci úředních osob, cizích a mezinárodních úředních osob, členů národních či nadnárodních parlamentů a národních, cizích či mezinárodních soudců, tak, že upravuje kriminalizaci korupce i ve vztahu k rozhodčím řízením i protocům.*

** Ministerstvo spravedlnosti zpracovalo návrh zákona, kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, který je v současné době v legislativním procesu. Jedním z cílů tohoto zákona je dostát mezinárodním a evropským závazkům, mj. tak reaguje na čl. 23 Úmluvy Organizace spojených národů proti nadnárodnímu*

organizovanému zločinu (č. 75/2013 Sb. m. s.), který požaduje po smluvních státech mj. **zavedení trestnosti jednání spočívajícího v příslibu, nabídce nebo poskytnutí neoprávněné výhody s cílem navádět k falešnému svědectví nebo narušit podávání svědectví nebo předkládání důkazů v průběhu řízení v souvislosti se spácháním trestných činů.** V současné době je toto jednání trestné pouze jako účastenství ve formě organizátorství nebo návodu k trestnému činu křivé výpovědi a nepravdivého znaleckého posudku podle § 346 tr. zák. Trestní odpovědnost

organizátora nebo návodce je odvozena na základě zásady akcesority účastenství od odpovědnosti hlavního pachatele, tedy svědka nebo znalce, který se však musí o čin alespoň pokusit. Nedospěl-li hlavní pachatel (svědek, který měl křivě svědčit, znalec, který měl podat nepravdivý znalecký posudek) ani do stadia pokusu, nelze skutek účastníka trestně postihnout, navrhuje se proto zavedení zvláštní skutkové podstaty postihující tato jednání samostatně.

2.2.6 Nelegální migrace

Celková situace v oblasti nelegální migrace je i nadále stabilní. Určitý výkyv bylo sice možné sledovat v průběhu tzv. migrační krize během roku 2015, kdy území ČR bylo čteněji využíváno pro transit do dalších evropských zemí, avšak díky celkovému poklesu migračního tlaku na EU a přijatým opatřením na národní úrovni se situace opět vrátila ke statistikám známým z období před krizí. V letech 2016 a 2017 byla tak ČR k nelegální migraci do dalších zemí EU zneužívána pouze v omezené míře.

V roce 2017 bylo zjištěno celkem 4.738 (-523, -9,9 %) osob při nelegální migraci na území ČR. Z celkového počtu bylo 4.488 osob (tj. 94,7 %) odhaleno při nelegálním pobytu a 250 (tj. 5,3 %) osob zjištěno při nelegální migraci přes vnější schengenskou hranici ČR.

V roce 2017 bylo zjištěno při nelegálním pobytu 4.488 (-551, -10,9 %) cizinců. Nejvíce osob při nelegálním pobytu bylo odhaleno na území Prahy, Ústeckého kraje a Jihomoravského kraje.

Z hlediska státní příslušnosti nelegálních migrantů převládají občané ze třetích zemí (4.359 osob, tj. 97,1 %) nad občany EU. První místo ve statistice obsadili občané Ukrajiny (1.510 osob, tj. 33,6 %), na druhém místě občané Ruska (312 osob, tj. 7 %), na třetím místě jsou občané Vietnamu (291, tj. 6,5 %). Občané Afghánistánu a Sýrie jsou již zjišťováni při tranzitní nelegální migraci v nízkých počtech.

V roce 2017 bylo nahlášeno 250 (+28, +12,6 %) osob, které byly odhaleny při nelegální migraci přes vnější schengenskou hranici ČR. Z důvodu největšího a nejvytíženějšího letiště jsou záchyty

hlášeny především z inspektorátu cizinecké policie na mezinárodním letišti Praha-Ruzyně (246 osob), v minimálních počtech pak z ostatních mezinárodních letišť. Z hlediska státních příslušností se nejvíce jednalo o občany Albánie (42 osob, tj. 16,8 %) s nejvyšším meziročním nárůstem o 28 osob (tj. +200,0 %). Tito občané byli většinou odhaleni při hraniční kontrole, když se snažili cestovat s využitím neregulérních cestovních dokladů. Na druhém místě se umístili uprchlíci podle Konvence 1951 (35 osob, tj. 14 %), kteří jsou zjišťováni zejména na příletu z Velké Británie bez platných víz. Třetí místo náleží občanům Ruska (21 osob, tj. 8,4 %).

Celníci při výkonu svých kompetencí na území ČR v roce 2017 odhalili 3 nelegální běžence.

Opatření

* V roce 2017 se uskutečnila dvě řádná zasedání (v pořadí 41.-42.) Meziresortního orgánu pro potírání nelegálního zaměstnávání cizinců, jehož gestorem je MPSV. V rámci zasedání byly mimo jiné podány informace o aktualitách týkajících se kontrolní činnosti členských institucí a činnosti evropské Platformy nedeklarované práce.

* Orgány CS ČR se zapojily do meziresortního cvičení SEKTOR POLSKO, jejichž tématem byl nácvik společného postupu určených bezpečnostních složek v případě znovuzavedení ochrany na vnitřních hranicích ČR s okolními státy ve smyslu ustanovení článků 23 až 31 Schengenského hraničního kodexu. Společné kontrolní postupy při znovuzavedení hraničních kontrol by na státní hranici byly aplikovány

v případě rozhodnutí Vlády ČR o znovuzavedení hraničních kontrol z důvodu reakce na závažné ohrožení bezpečnosti státu.

* Policie ČR vyslala v roce 2017 k ochraně státních hranic států zasažených migrační vlnou celkem 395 policistů (tj. o 56 policistů více než v roce 2016). Kontingenty českých policistů střežily hranice spolu s kolegy z daných států, a to v Makedonii a Srbsku. Úkolem společných hlídek byla přímá ostraha hranice proti nelegálnímu překročení i nasazení ve vnitrozemí, kde docházelo nejen k vyhledávání a zadržování nelegálních migrantů, ale také k dohledu nad veřejným pořádkem. Téměř 400 policistů tak získalo praktické zkušenosti s řešením problematiky nelegální migrace a jejich zkušenosti jsou přínosem pro případné zvládnutí přílivu migrantů do ČR. Tato forma mezinárodní policejní spolupráce se velmi osvědčila a bude pokračovat i v roce 2018.

* V průběhu roku 2017 bylo pro inspektorát cizinecké policie na mezinárodním letišti Praha-Ruzyně nakoupeno 8 mobilních inspekčních systémů Copernicus. Tyto mobilní čtecí zařízení umožní provádět kontroly osob, včetně biometrické kontroly v terénu, zejména pak na letištích, kde nejsou dislokovány inspektoráty cizinecké policie a taky v tranzitních prostorech, nebo při tzv. gate checku přímo u výstupu z letadla.

* V rámci nového národního schengenského plánu pro roky 2014-2020 byl schválen projekt na zakoupení celkem 15 mobilních laboratoří ke kontrole dokladů (schengenských kontrolních vozidel, tzv. schengenbusů, jedná se o zmenšenou mobilní laboratoř umožňující v terénu efektivní kontrolu pravosti a platnosti dokladů). Koncem roku 2017 byl realizován nákup všech 15 vozidel.

* Zástupci NCOZ se aktivně, za součinnosti Europolu, účastnili aktivit v rámci projektu EMPACT s akcentem na problematiku nelegální migrace/převaděčství. V rámci politického cyklu 2014-2017 se zástupci NCOZ účastnili strategických a operativních jednání v rámci priority Nelegální migrace, plnili úkoly a podíleli se na tvorbě operativních společných akčních dnů – akcí zaměřených na problematiku nelegální migrace, pašeráckých skupin, převaděčství a na problematiku zneužívání padělaných dokladů v souvislosti s nelegální migrací.

* Zástupci NCOZ po linii nelegální migrace jsou společně s policejními orgány Spolkové republiky Německo a Rakouska zakládajícími členy projektu EUROCONTAINER (projekt zaměřený na převoz nelegálních migrantů všemi způsoby, u kterých je bezprostředně ohroženo zdraví a život migrantů), který je provozován v rámci projektu EMPACT Nelegální migrace. V rámci plnění úkolů tohoto projektu dochází k zaměření a identifikaci převaděčských skupin a poskytování informací vedoucích k zahájení trestního řízení policejními orgány dotčených států.

* Ve dnech 18.-20. 10. 2017 se v Praze v rámci projektu Financování implementace priorit politického cyklu EU na období 2016-2017 konala mezinárodní konference (za účasti zástupců SRN, Rakouska, Polska, Maďarska, Srbska, Makedonie, Rumunska, Slovenska a Chorvatska) na téma Aktuální trendy a možnosti účinného stíhání organizovaných skupin zabývajících se převaděčstvím. Záměr pořádání mezinárodní konference zaměřené na problematiku nelegální migrace/převaděčství páchané mezinárodními organizovanými skupinami působícími jak v ČR, tak i v evropských zemích včetně zemí zdrojových a cílových, tak reaguje na trend v oblasti nelegální migrace, kdy migranti ze třetích zemí proudí nekontrolovaně do evropských zemí zejména po trase tzv. balkánské cesty.

Výzkum IKSP k zapojení organizovaného zločinu do organizace nelegální migrace na území ČR

IKSP řešil v letech 2016-2017 v rámci výzkumu organizovaného zločinu také problematiku zapojení organizovaného zločinu do organizace nelegální migrace na území ČR. Závěry jsou následující:

Na rozdíl od devadesátých let nyní ČR neleží na hlavních trasách migrace. Tyto trasy jsou známé a identifikované, i když se mohou měnit v závislosti na situaci a protiopatřeních. Cesta uprchlíků z islámských zemí přes střední Evropu vede obvykle přes Turecko, Řecko, balkánské země a Maďarsko; pro malý počet z nich, kteří volí cestu přes ČR, jsme tranzitní zemí.

Migrace ze Severní Afriky a subsaharských zemí zatím naše území nezasahuje.

Početná ukrajinská migrace má jiný charakter: po více než 15 let je ČR cílovou zemí pracovní migrace, především z ekonomických a v posled-

ních letech i z bezpečnostních důvodů v domovské zemi ukrajinských migrantů. Problém ve vztahu k ukrajinským pracovním migrantům – kromě toho, že jsou občas českými zaměstnavateli neadekvátně odměňováni, aniž by se tomu mohli nějak účinněji bránit – je v tom, že se často stávají oběťmi svých krajanů, kteří jako zprostředkovatelé práce je mají pod takřka totální kontrolou a těžší z nich. Na těchto prostřednících jsou pak plně závislí, dostávají jen část mzdy, kterou by dostávali, pokud by byli zaměstnáni na běžnou pracovní smlouvu, bývají nuceni od nich odebrat i další zboží.

Na území ČR podle Interpolu a orgánů PČR nepůsobí stabilní mezinárodní převaděčské sítě organizující tranzit uprchlíků; byly zjištěny jen jednotlivé případy. Nicméně zapojení organizovaného zločinu do nelegální migrace nesporně existuje - na základě zpráv EUROPOLU je cesta více než 90 % migrantů přicházejících do EU uskutečňována s dopomocí, obvykle členů kriminálních sítí.

Pašeráci lidí jsou podle zjištění EUROPOLU organizováni ve volně propojených sítích rozprostřených podél hlavních tras migrace zejména v Turecku, Řecku a domovských zemích migrantů a uprchlíků; jejich aktivita může začínat už v uprchlických táborech.

Organizovaná přeprava nelegálních migrantů zjištěná v ČR probíhala automobily, dodávkami, kamiony. Migrantí pocházející z Asie kombinovali na své cestě dopravu vlaky, autobusy, automobily, ale část cesty mohla být vykonána i pěšky.

Speciální české buňky/skupiny pokrývající část trasy na našem území nejsou ustavovány jako v devadesátých letech; organizátoři a jejich pomocníci jsou obvykle krajané migrantů; je zde silná podpůrná role rodinných svazků, často s příbuznými, kteří už jsou usídleni v cílových zemích.

Čeští občané jsou obvykle najímáni jako řidiči nebo obstaravatelé padělaných dokumentů; čeští řidiči pracují pro organizátory ne jen v ČR, ale i v jiných zemích. Pokud jde o trestné činy organizování a umožnění nedovoleného překročení státní hranice podle § 340 trestního zákoníku, nelze dovodit, že by v období posledních let došlo k nějakému dramatickému

vzestupu osob, proti nimž bylo vedeno trestní řízení.

Pro organizátory migrace je tato migrační vlna velmi výdělečným byznysem: migranti obvykle platí za každou část trasy zvlášť a celková suma je odhadována na desítky tisíc EUR.

Narůstalo použití padělaných dokumentů a zneužívání žádostí o azyl (jen za účelem prodloužení pobytu v ČR před pokračováním do cílové země) a vyskytly se případy účelově uzavíraných manželství.

Fenomén nelegální migrace se tedy zatím na území ČR nijak zásadně neprojevil, což ovšem jistě nelze do budoucna zcela vyloučit.

Readmisní politika

Aktuálně má ČR sjednáno celkem 16 bilaterálních readmisních dohod, tj. smluv o předávání a přebírání osob neoprávněně pobývajících na území (Rakousko, Polsko, Německo, Slovensko, Rumunsko, Maďarsko, Kanada, Chorvatsko, Bulharsko, Slovinsko, Moldávie, Vietnam, Švýcarsko, Arménie, Kazachstán, Kosovo). Mimo těchto dohod jsou pro ČR závazné rovněž readmisní dohody sjednané Evropskou unií, resp. Evropským společenstvím; jedná se o 17 readmisních dohod (Hongkong, Macao, Srí Lanka, Albánie, Rusko, Ukrajina, Moldávie, Srbsko, Černá Hora, Makedonie, Bosna a Hercegovina, Pákistán, Gruzie, Turecko, Kapverdy, Arménie, Ázerbájdžán). K některým z těchto dohod sjednala ČR bilaterální prováděcí protokoly, které upravují technické podrobnosti týkající se readmisní procedury.

V oblasti bilaterální readmisní politiky byl vládou ČR schválen návrh na sjednání readmisní dohody s Mongolskem, která je spolu s readmisní dohodou s Uzbekistánem připravena k podpisu (podpis je možné uskutečnit v závislosti na součinnosti druhé smluvní strany).

ČR v druhém pololetí roku 2017 předala návrhy prováděcích protokolů k unijním readmisním dohodám s Arménií a Makedonií. Prioritou ČR je sjednání readmisního protokolu k unijní readmisní dohodě s Tureckem, které však v roce 2017 neprojevilo žádnou aktivitu v tomto směru (v roce 2016 mu byl předán český návrh protokolu).

MV v průběhu roku 2017 pracovalo na vzorovém textu resortního ujednání o návratech, které by

bylo možné nabízet vybraným třetím státům při jednání o dohodách o vízové facilitaci/liberalizaci nebo při jednání o návratech tam, kde by sjednání standardní readmisní dohody nebylo reálné. Prvním návrhem tohoto typu byl návrh resortního ujednání o návratech s Indií, který byl předán indické straně v druhém pololetí roku 2017.

V roce 2017 byly na úrovni EU zpracovány (Komisí) dokumenty Standard Operating Procedure a Best Practices, které byly předloženy některým třetím státům, a dle nichž se začíná rozvíjet spolupráce (Bangladéš, Guinea, Etiopie, Gambie). S Čínou se Komise sešla dne 1. 12. 2017, aby oživila jednání o readmisní dohodě. Dohoda by měla být pojata širěji jako dohoda o boji proti ilegální migraci (z iniciativy Číny), měla by však obsahovat i readmisní ustanovení. Rovněž tak s Běloruskem se uskutečnilo dne 20. 6. 2017 jednání v Minsku – zatím bez většího pokroku.

MV se dále poskytnutím podkladů podílelo na přípravě jednání společných readmisních výborů, které se pravidelně každoročně se smluvními státy uskutečňují. V roce 2017 byly zorganizovány readmisní výbory s těmito státy: Srí Lanka (19. 1. 2017 Colombo), Pákistán (28. 2. a 8. 9. 2017 Brusel), Gruzie (21. 3. 2017 Tbilisi), Afghánistán (27.3. + 21. 11. 2017 Brusel), Černá Hora (29. 3. 2017 Podgorica), země ACP – dohoda z Cotonou (31. 5. 2017 Brusel), Bosna a Hercegovina (29. 6. 2017 Sarajevo), Ázerbájdžán (5. 7. 2017 Baku), Ukrajina (22. 9. 2017 Kyjev), Albánie (26. 9. 2017 Tirana), Srbsko (3. 10. 2017 Brusel), Rusko (4. 10. 2017 Brusel), Moldavsko (6. 10. 2017 Brusel), Makedonie (9. 10. 2017 Skopje), Kapverdy (27. 11. 2017 Praia), Bangladéš (14. 12. 2017 Brusel). Osobně se zástupce MV zúčastnil pouze jednání pracovní skupiny pro Afghánistán (v březnu) a Bangladéš.

Migrační politika

V roce 2017 plnily orgány státní správy úkoly stanovené Strategií migrační politiky, kterou vláda ČR přijala svým usnesením č. 621 dne 29. 7. 2015. Opatření se týkala problematiky integrace cizinců, nelegální migrace a návratové politiky, mezinárodní ochrany, vnější dimenze migrace, mj. humanitární pomoci, volného pohybu osob v rámci EU a schengenského prostoru, legální migrace a mezinárodních závazků ČR v oblasti migrace. Na realizaci Strategie dohlíží Koordinační orgán pro řízení ochrany státních hranic a migraci.

Tento stálý meziresortní orgán v gesci MV zasedá na úrovních ministrů i náměstků ministrů věcně příslušných resortů, přičemž na expertní úrovni přípravu jeho agendy zajišťuje Analytické centrum pro ochranu státních hranic a migraci.

Integrace cizinců

MV je pověřeno koordinací politiky integrace cizinců na území ČR, ale jednotlivá ministerstva odpovídají za její realizaci v rámci své gesce. V roce 2017 byla realizována konkrétní integrační opatření, definovaná usnesením vlády „Postup při realizaci aktualizované Koncepce integrace cizinců – Ve vzájemném respektu v roce 2017“. Zvýšená míra pozornosti byla věnována integraci nejzranitelnější skupině cizinců ve zranitelném postavení, kterými jsou zejména ženy, děti a senioři. Jednotlivá integrační opatření proto zohledňovala jejich specifické potřeby.

Významným nástrojem integrace cizinců jsou regionální Centra na podporu integrace cizinců, která působila v 13 ze 14 krajů ČR. Ta poskytují široké spektrum integračních služeb jak cizincům, tak veřejné správě. Centra jsou převážně financována z fondů Evropské unie – Azylového migračního a integračního fondu (AMIF). Vzhledem k tomu, že Koncepce ukládá zajistit rozvoj a trvalou udržitelnost Center, což EU fondy negarantují, Ministerstvo vnitra prostřednictvím novely zákona o pobytu cizinců navrhlo legislativní ukotvení systému Center.

Ministerstvo vnitra i nadále podporovalo prostřednictvím dotací ze státního rozpočtu projekty jednotlivých obcí a městských částí na podporu integrace cizinců. Jejich zásadním cílem je pomoci obecním samosprávám k vytvoření a realizaci vlastní integrační strategie. V roce 2017 realizovalo tyto projekty 15 obcí a městských částí, což je stejný počet jako v roce 2016, došlo však ke změně některých příjemců dotace. Realizace projektů byla v roce 2017 podpořena částkou 13,9 milionů Kč (to je o 1,3 milion Kč více než v roce 2016). Projekty napomohly mimo jiné k aktivizaci samospráv v podpoře integrace cizinců – obyvatel jejich obce, k řešení lokálních problémů s integrací cizinců a ke zlepšení vztahů mezi cizinci a majoritní společností v dané lokalitě. Také se osvědčily jako prevence potenciálního vzniku či mírnění napětí mezi cizinci a ostatními obyvateli obcí. V září 2017 se uskutečnila pod záštitou ministra vnitra 9. celostátní konference

„Role místní samosprávy v integraci cizinců“, kterou pořádala městská část Praha 3.

Ministerstvo vnitra rovněž realizovalo dotační řízení „Integrace cizinců 2017“, jehož prostřednictvím byly financovány projekty nestátních neziskových organizací v oblasti integrace cizinců. Celkem bylo částkou 20,06 milionů Kč podpořeno 23 projektů.

V návaznosti na opatření z minulých let byl kladen důraz na posílení informovanosti cizinců i majoritní společnosti. Je proto provozováno a průběžně aktualizováno několik internetových stránek věnujících se problematice integrace. Na webu www.cizinci.cz, který spravuje MPSV ve spolupráci s MV, je možné najít aktuální a ucelené informace o integraci cizinců, o možnostech financování projektů na podporu integrace cizinců, včetně informačních publikací v několika jazykových verzích. Průběžně aktualizované informace pro cizince, zejm. o záležitostech spojených s vyřizováním povolení k pobytu cizinců na území ČR, jsou na oficiálních webových stránkách MV www.mvcr.cz/cizinci, a to i v anglickém jazyce. V roce 2017 byl magistrátem hl. m. Prahy spuštěn web www.metropolevsech.eu, kde je množství užitečných informací pro cizince žijící v Praze. Cizinci se také mohou obrátit na MV se žádostí o informace v oblasti integrace prostřednictvím emailové a telefonické infolinky.

V roce 2017 byl aktualizován třístupňový systém informovanosti cizinců (distribuce předodjezdových informací již v zemi původu, seznamující s podmínkami pobytu cizinců v ČR, jednodenní adaptačně integrační kurzy určené především pro nově příchozí cizince a kurzy sociokulturní orientace pro cizince s dlouhodobým či trvalým pobytem v ČR). Adaptačně integrační kurzy byly v r. 2017 přeloženy do dalších jazyků (mongolština, arabština).

V rámci mezinárodní spolupráce se pracovníci MV aktivně zapojili do činnosti pracovní skupiny Evropské komise Evropské integrační sítě (*European Integration Network*), která navázala na činnost národních kontaktních bodů pro integraci.

V prosinci 2017 byl MV vládě předložen „Postup při realizaci aktualizované Koncepce integrace

cizinců - Ve vzájemném respektu v roce 2018“, který byl schválen usnesením vlády č. 10/2018.

Dne 16. 1. 2017 schválila vláda ČR svým usnesením č. 36 změnu usnesení vlády ze dne 20. 11. 2015 č. 954, o státním integračním programu pro osoby s udělenou mezinárodní ochranou v roce 2016 a v letech následujících. Cílem programu je i nadále usnadnit proces integrace osob s udělenou mezinárodní ochranou v ČR především v oblasti výuky českého jazyka, vstupu na trh práce, v oblasti bydlení, vzdělávání dětí a rekvalifikací. Změnou usnesení vláda schválila aktualizovanou podobu státního integračního programu, která lépe reaguje na potřeby procesu integrace.

Usnesením vlády č. 36 ze dne 16. 1. 2017 je stanoveno, že ministr vnitra zajistí funkci generálního poskytovatele integračních služeb v roce 2017 a v letech následujících. Tato změna v usnesení vlády byla nutná v důsledku skutečnosti, že v rámci výběrového řízení na generálního poskytovatele integračních služeb od roku 2017 nepodal nabídku žádný uchazeč. Ministr vnitra proto v roce 2017 zajistil funkci generálního poskytovatele prostřednictvím Správy uprchlických zařízení MV, která je mj. provozovatelem integračních azylových středisek.

Správa uprchlických zařízení ve spolupráci se svými partnery v roce 2017 vypracovala celkem 104 nové individuální integrační plány pro celkem 180 držitelů mezinárodní ochrany a provedla 78 aktualizací plánů vytvořených v roce 2016. Celkem byla v roce 2017 udělena mezinárodní ochrana 147 osobám, mezi nimiž jsou nejvíce zastoupeni státní příslušníci Sýrie, Ukrajiny, Uzbekistánu a Iráku.

Podle usnesení vlády je také až do konce roku 2018 dokončován asistenční integrační program pro osoby s udělenou mezinárodní ochranou, které vstoupily do programu do konce roku 2015. Jedná se o 157 osob, mezi nimiž mají nejvyšší zastoupení občané Kazachstánu, Ukrajiny a Sýrie.

MV ve spolupráci s IKSP uskutečnilo na podzim 2017 výzkum, v jehož rámci byly zjišťovány i postoje občanů související s migračními pohyby v Evropě. Bylo zjištěno, že názory české veřejnosti na téma přijímání uprchlíků jsou rozděleny na tři srovnatelně velké tábory – 29 % lidí by poskytlo uprchlíkům dočasné útočiště, 31 % by pomáhalo

v zemi nepokojů, ale útočiště by neposkytlo a poslední třetina obyvatel je zásadně proti jakékoliv pomoci lidem přicházejícím do Evropy ze zemí zmítaných problémy. Názor, že by stát měl poskytnout útočiště lidem, v jejichž zemi se válčí, a dát jim možnost se v ČR trvale usadit, podpořila naprostá menšina dotázaných, přibližně 7 %. IKSP se domnívá se, že tato zjištění ilustrují určitou radikalizaci postojů a názorů české společnosti.

Internetová registrace žadatelů o pobytová oprávnění

V návaznosti na rozsudky Nejvyššího správního soudu č.j. 7Azs 227/2016 a 10Azs 153/2016 a v souvislosti s vypršením smlouvy uzavřené s poskytovatelem služeb registračního systému VISAPPOINT bylo na úrovni vedení MZV rozhodnuto o ukončení činnosti systému VISAPPOINT určeného k objednání na podání žádosti o udělení krátkodobého a dlouhodobého víza a pobytového titulu, a to s účinností k 31.10.2017.

Od 1. prosince 2017 probíhá registrace na podání žádostí na Zastupitelských úřadech ČR v zahraničí formou telefonické či e-mailové registrace, případně kombinací obou způsobů.

Biometrie ve vízovém procesu - Vízový informační systém (VIS)

Poté, co byl v listopadu 2015 dokončen téměř pětiletý proces napojování schengenských zastupitelských úřadů včetně všech zastupitelských úřadů ČR na Vízový informační systém (dále jen VIS), byly ke dni 28. února 2016 na VIS napojeny i všechny hraniční přechody na vnější schengenské hranici. Všechny žádosti o schengenské vízum přijaté orgány ČR jsou tedy nadále zaznamenány ve VIS vč. biometrických údajů, stejně jako informace o vydaných vízech, případně o důvodech nevydání víza či o zrušení víza nebo jeho prohlášení za neplatné. Údaje ve VIS jsou využívány k identifikaci a dohledání vízové historie žadatele a k ověření pravosti vydaného víza. Otisky prstů jsou dále využívány k identifikaci osob na hraničních přechodech i uvnitř schengenského prostoru.

Inteligentní hranice („Smart Borders“)

Na konceptu „Smart borders“ pracuje EU od r. 2013. Cílem projektu je modernizovat správu vnějších hranic schengenského prostoru a posílit

jeho vnitřní bezpečnost. Součástí řešení bude systém vstupu/výstupu („Entry/Exit System“), tj. registrace vstupu a výstupu občanů třetích zemí z/do schengenského prostoru.

V průběhu roku 2017 se uskutečnila jednání o zprovoznění systému, který by měl zajistit jednoduchý sběr a následnou elektronickou distribuci dat o příjezdu a opuštění Schengenského prostoru občanů třetích zemí podléhajících vízové povinnosti na základě jednotného schengenského víza. Tyto informace budou využívány ze strany orgánů členských států Schengenu zapojených do vízové procedury a kontroly pohybu osob přes vnější i vnitřní schengenské hranice. Se zprovozněním se počítá cca v r. 2020.

Zároveň byl na poli EU rozpracováván systém ETIAS (European Travel Information and Authorisation System). Ten by měl shromažďovat informace o bezvízových cizincích ještě před cestou a zajistit jejich bezpečnostní prověrku před samotným vycestováním. V praxi se má jednat o obdobu amerického systému ESTA.

Nelegální zaměstnávání cizinců

Dle dat v Cizineckém informačním systému došlo v roce 2017 v oblasti vydaných pravomocných rozhodnutí o správním vyhoštění z důvodu zaměstnání cizince bez oprávnění k pobytu anebo povolení k zaměstnání k markantnímu nárůstu (poprvé ve statistice tento důvod převažuje nad důvodem tzv. nelegální migrace). Celkem bylo rozhodnutí z důvodu výkonu nelegální práce vydáno 3.111 cizincům (tj. 60,8 % z celkové počtu 5.119 osob s vydaným rozhodnutím), což představuje meziroční zvýšení o 1.648 osob (tj. +112,6 %). Dominující státní příslušnosti zjištěné z důvodu výkonu nelegální práce byli občané Ukrajiny (2.605, +1 398, tj. +115,8 %) a Moldavska (463, +268, tj. +137,4 %).

V roce 2017 celní úřady zahájily 513 kontrol, 438 kontrol ukončily, z toho v 278 případech zjistily porušení předpisů. Celníci zkontrolovali celkem 1.288 cizinců ze třetích zemí, z nichž u 482 zkonstatovali podezření z výkonu nelegální práce, z toho 120 bez povolení k pobytu. Dále celníci zkontrolovali 964 občanů EU za účelem ověření splnění oznamovacích povinností zaměstnavatelem. Oznamovací povinnosti zaměstnavatelů

nebyly splněny u obou skupin cizinců v 705 případech.

Kontrolní činnost Státního úřadu inspekce práce (dále jen „SÚIP“) zaměřená na odhalování a potírání nelegální práce občanů ČR a cizinců byla prováděna v souladu s Ročním programem kontrolních akcí. V roce 2017 provedl SÚIP 9.708 kontrol zaměřených na odhalování nelegálního zaměstnání. Při těchto kontrolách bylo zjištěno 2.717 nelegálně zaměstnaných osob, přičemž v 767 případech se jednalo o občany ČR, v 1.716 případech o cizince ze třetích zemí (nejčastěji jednalo o občany státní příslušnosti Ukrajiny, Moldávie a Vietnamu) a ve 234 případech o občany členských zemí EU (nejčastěji týkalo občanů Slovenska, Bulharska a Rumunska).

V roce 2017 uložil SÚIP za spáchání přestupku umožnění výkonu nelegální práce celkem 429 pokut v celkové výši 80.701.000 Kč. Z toho pak za umožnění nelegální práce cizinců 226 pokut v celkové částce 63.669.000 Kč.

Za spáchání přestupku výkonu nelegální práce byly uloženy fyzickým osobám 3 pokuty v celkové částce 9.000 Kč, z toho 1 pokuta ve výši 5.000 Kč cizinci.

V souvislosti kontrolami dokončenými v roce 2017 SÚIP uložil za spáchání přestupku umožnění výkonu nelegální práce cizincům celkem 64 pokut v celkové výši 34.917.000 Kč.

Na základě kontrol dokončených v roce 2017 nebyla fyzickým osobám, cizincům za spáchání přestupku výkonu nelegální práce uložena žádná pokuta.

Opatření

** V roce 2017 v souladu s úkolem, uloženým usnesením vlády č. 388 ze dne 22. 5. 2017 ministru vnitra, a na základě Memorand o spolupráci mezi MV a Plzeňským krajem a Královéhradeckým krajem, vznikla pracovní skupina, která intenzivně řešila problematiku bezpečnostní situace v průmyslových zónách v Královéhradeckém a Plzeňském kraji v souvislosti se zaměstnáváním cizinců. Cílem pracovní skupiny je výměna informací, spolupráce na přijímaných opatřeních a v preventivních programech, konzultace či předkládání návrhů na změnu legislativy v souvislosti se zaměstnáváním cizinců v průmyslových zónách apod.*

Bezpečnostní aspekty zaměstnávání cizinců

MV se problematikou bezpečnostních aspektů zaměstnávání cizinců začalo intenzivně zabývat od počátku roku 2017, a to zejména v souvislosti se zhoršením bezpečnostní situace **v průmyslových zónách v Královéhradeckém kraji** (PZ Kvasiny - obce Kvasiny, Solnice, Rychnov nad Kněžnou) a **Plzeňském kraji** (zejména statutární město Plzeň, Tachovsko), kde se objevil zvýšený výskyt protiprávní činnosti, zejména přestupků ze strany cizinců (proti veřejnému pořádku, občanskému soužití, majetku), konflikty ve vzájemném soužití s místními obyvateli, přestupky v oblasti dopravy, prostituce, drogy. Vedle problémů v oblasti bezpečnosti však lokality se zvýšeným počtem zaměstnaných cizinců řeší také zásadní problémy v oblasti nedostatečné infrastruktury (ubytování, doprava, zdravotnictví, školství, odpadové hospodářství, trávení volného času, lidské zdroje).

V oblasti PZ Kvasiny, která je aktuálně nejvíce zasažena vysokou koncentrací cizinců – zaměstnanců, je procentuální zastoupení cizinců na páchaných trestných činech i přestupcích výrazně vyšší, téměř dvojnásobné, než v rámci celorepublikového průměru (18 % oproti 9,8 % u trestných činů, 25 % oproti 12,8 % u přestupků evidovaných PČR), což však odpovídá i zvýšenému výskytu cizinců v této lokalitě. **V oblasti PZ Kvasiny došlo v r. 2017 ve srovnání s 2016 k nárůstu počtu trestných činů i přestupků** (zejména v oblasti BESIP) a rostl i poměr cizinců mezi pachateli (toto koresponduje s nárůstem počtu cizinců v lokalitě). **V rámci PZ Plzeňského kraje byla bezpečnostní situace stabilizovaná a počet trestných činů i přestupků klesal.**

V důsledku masivního nasazení policejních hlídek ve 2. pololetí roku 2017 docházelo v obou krajích k významnému zlepšení bezpečnosti a veřejného pořádku, které je potvrzováno i z vyjádření samospráv.

V oblasti bezpečnosti jsou nadále problémem personální podstavy v řadách Policie ČR a obtížnější vymahatelnost práva vůči cizincům (i přes opatření, která vedou k jejímu posilování), a to jak v oblasti přestupkového práva, tak v případě vyhošťování cizinců z území ČR.

V důsledku naplněnosti stávajících ubytovacích kapacit přímo v průmyslových zónách a jejich bezprostředním okolí se dá bohužel předpokládat,

že při stále rostoucím počtu zahraničních pracovníků se problémy v oblasti veřejného pořádku a bezpečnosti budou objevovat i v nových lokalitách.

Opatření

** Na základě usnesení vlády ČR č. 162/2017 a 388/2017 byla přijata celá řada opatření k řešení bezpečnosti a veřejného pořádku v PZ a jejich okolí. Pro oblast PZ Kvasiny dále vláda ČR přijala usnesení č. 469/2017 k zabezpečení investiční přípravy akce Rozšíření strategické průmyslové zóny Solnice-Kvasiny a zlepšení veřejné infrastruktury v Královéhradeckém regionu.*

** MV (vč. PČR) byla uloženo např. posílení počtu policistů, zřízení dotačního programu PZ (více viz kapitola 3.4.5 Specifické projekt prevence kriminality) Kvasiny, plnění Memorand o spolupráci s kraji, projednávání podnětů samospráv ad. Vše je plněno a podílí se na řešení bezpečnostní situace v dotčených regionech. Stejně tak samosprávy plní celou řadu efektivních opatření k řešení nastalých problémů. Do řešení se zapojují i společnosti zaměstnávající cizince. Významným opatřením ze strany MV bylo zřízení Koordinačního centra pro cizince v PZ Kvasiny.*

** Na základě Memorand o spolupráci mezi MV a Královéhradeckým a Plzeňským krajem probíhá pravidelný monitoring bezpečnostní situace.*

** Byla také vytvořena expertní pracovní skupina, která se zabývá podněty z dotčených regionů na zlepšení (nejen) bezpečnostní situace.*

Zvláštní projekty ekonomické migrace

V roce 2017 pokračovala realizace projektů ekonomické migrace zahájených v předchozích letech. Jednalo se o:

1. **projekt Fast Track**, který definuje pravidla a lhůty pro zrychlený převod vnitropodnikových zaměstnanců zahraničních

investorů – manažerů a vysoce kvalifikovaných pracovníků;

2. **projekt Welcome package pro investory**, jehož cílem je dosažení časových úspor v rámci migračního procesu zaměstnanců a statutárních orgánů zahraničních investorů do organizačních složek nebo kapitálově propojených obchodních společností v ČR, které byly formálně založeny, ale pro zahájení podnikání potřebují přemístit know-how činnosti zahraničního investora do ČR;
3. **projekt tzv. zácviků**, resp. stáží, který umožňuje společnostem (typicky s výrobními podniky v zahraničí) jednodušším způsobem na omezenou dobu přesunout do ČR své pracovníky ze zahraničí na zácvik;
4. **pilotní projekt: Zvláštní postupy pro vysoce kvalifikované zaměstnance z Ukrajiny**, který administrativně zrychluje proces udělování zaměstnaneckých, resp. modrých karet vysoce kvalifikovaným zaměstnancům z Ukrajiny;
5. **Režim zvláštního zacházení pro kvalifikované zaměstnance z Ukrajiny**, který administrativně zrychluje proces udělování zaměstnaneckých karet středně kvalifikovaným zaměstnancům z Ukrajiny.

Cílem všech projektů ekonomické migrace je zjednodušit příchod kvalifikovaných pracovníků ze zahraničí na naše území a podpořit tak legální ekonomickou migraci proti nelegální ekonomické migraci. Tyto projekty jsou vytvářeny a realizovány v rámci meziresortní spolupráce MV, MPO, MZV a MPSV.

Od 15. srpna 2017 bylo nově zavedeno **povolení k dlouhodobému pobytu za účelem investování, tzv. „karta investora“**, díky níž je možné získat povolení k dlouhodobému pobytu na 2 roky v případě, že investor provede v ČR investici ve výši minimálně 75 mil. Kč a vytvoří alespoň 20 nových pracovních míst. Zároveň byl od listopadu 2017 projekt Welcome Package rozšířen o start-upy.

2.2.7 Organizovaný zločin

Na území ČR dlouhodobě působí celá řada různých kriminálních organizací a struktur. V současné době jsou přednostně monitorovány především balkánské, ruskojazyčné a asijské kriminální organizace, přestože silný etnický prvek

nebo cizí komunikační jazyk vykazují i některé další kriminální struktury (nigérijské, rumunské, bulharské, apod.). Ruskojazyčné, asijské a balkánské kriminální organizace se vyznačují kromě výrazné zahraniční vazby (tu má naprostá

většina cizojazyčných kriminálních struktur) značnou diverzitou páchané trestné činnosti. I jednotlivé menší celky kriminálních struktur se málokdy úzce specializují na jeden typ trestné činnosti. Všechny mají také společný prvek vysoké míry korupčního průniku do státní správy a veřejné samosprávy, při němž se setkávají a v některých případech i spolupracují s českým organizovaným zločinem.

Z hlediska problematiky balkánského organizovaného zločinu působícího na území ČR byla v roce 2017 zaznamenána, monitorována a dokumentována trestná činnost členů významných kriminálních organizací původem ze zemí bývalé Jugoslávie, a to v oblasti majetkové trestné činnosti, násilné trestné činnosti, obchodu s lidmi a nelegální migrace, padělání a pozměňování dokladů a peněz, v oblasti drogové kriminality a zejména pak hospodářské trestné činnosti spočívající v legalizaci výnosu z trestné činnosti. Jedním ze specifíků zločineckých skupin tvořených osobami původem z Balkánu jsou loupeže v luxusních zlatnictvích, které jsou rovněž páchané vysoce organizovanými a navíc mezi jednotlivými zeměmi migrujícími skupinami.

Jako největší hrozba pro vnitřní bezpečnost ČR byly ze všech balkánských kriminálních struktur v roce 2017 identifikovány albánské zločinecké skupiny. Tyto skupiny si totiž v předchozí době vytvořily silný vliv na trasy, kterými do Evropy putuje nelegální zboží, přičemž v současné době jsou tyto pašerácké trasy kromě obvyklých komodit využívány ve značné míře i k realizaci nelegální migrace osob.

V roce 2017 byly monitorovány aktivity příslušníků organizovaných ruskojazyčných zločineckých struktur na území ČR a dalších států EU. Vzhledem k tomu, že po celý rok 2017 trvala a nadále trvají sankční opatření ze strany EU a USA proti Ruské federaci, tak pokračovala s nezmenšenou intenzitou i snaha ruskojazyčných zločineckých organizací, které mají přímou vazbu na Ruskou federaci, o vyvážení značných finančních částek do jednotlivých států EU. V roce 2017 byly na území ČR zadokumentovány aktivity vysoce postavených kriminálních autorit ruskojazyčného organizovaného zločinu, které směřovaly k získání kontroly nad českým územím – respektive nad aktivitami zde působících ruskojazyčných zločineckých organizací.

Vietnamská kriminální komunita se v roce 2017 zaměřovala na páchaní trestné činnosti především v oblasti daňových podvodů, toxikománie (nedovolená výroba, obchodování a distribuce omamných a psychotropních látek) a legalizace výnosů z trestné činnosti. Společenská nebezpečnost trestné činnosti vietnamských kriminálních organizací spočívá zejména v tom, že její páchaní významným způsobem ohrožuje stabilitu veřejných rozpočtů ve formě dlouhodobě trvajících masivních daňových úniků. Kromě uvedených druhů trestné činnosti se ve vietnamské komunitě nikoli zcela okrajově vyskytuje i trestná činnost směřující k neoprávněnému získávání pobytu, dále potom vydírání, násilné vymáhání dluhů a kriminální aktivity související s přerozdělováním současného vlivu mezi dominantními představiteli vietnamského organizovaného zločinu v ČR.

Další významnou oblastí působnosti vietnamských zločineckých organizací na území ČR byla i v roce 2017, stejně jako v předešlém období, oblast výroby a distribuce omamných a psychotropních látek. Uvedená oblast organizované trestné činnosti má ve vietnamské kriminální komunitě dlouhodobě daleko větší dynamiku než čistě daňová trestná činnost. K syntetické výrobě omamných a psychotropních látek používají vietnamské kriminální organizace na jedné straně nejmodernější, v mnoha případech plně nebo částečně automatizovanou techniku, což zvyšuje vyrobené množství drogy i míru kriminální konspirace, ale na straně druhé současně laciné a nebezpečné postupy, které výrazně zvyšují možnost nebezpečí výbuchu, požáru a následného obecného ohrožení. V souvislosti se stálým tlakem na snížení výrobní ceny pervitinu přecházejí také k lépe dostupným a levnějším surovinám. V roce 2017 byl zaznamenán jednoznačný posun od výhradního nákupu prekurzorů v Polsku k nákupům prekurzorů přímo ve Vietnamu, kde jsou tyto chemikálie (většinou léky) ještě daleko dostupnější a výrazně levnější. Kromě výroby syntetických omamných a psychotropních látek pokračoval v roce 2017 trend nárůstu zájmu vietnamských kriminálních skupin i jednotlivců o pěstování marihuany. Tento zájem je dán vysokou ziskovostí této aktivity.

Značný nárůst v roce 2017 zaznamenala trestná činnost spojená se získáváním víz a legalizací pobytu pro osoby původem z Vietnamu, které

mají stále narůstající zájem o ekonomickou imigraci do ČR a následně případně i do dalších zemí EU.

Opatření

** Kromě běžných opatření, prováděných státními orgány v reakci na jednotlivé případy a nové trendy, probíhalo v roce 2017 také plnění úkolů vyplývajících ze strategických dokumentů zasahujících do oblasti organizovaného zločinu, tedy zejména z Koncepce rozvoje PČR do roku 2020, Auditů národní bezpečnosti a Koncepce boje proti organizovanému zločinu na období let 2015–2017.*

V souvislosti s končící platností posledně jmenovaného dokumentu byl MV v úzké spolupráci s dalšími partnery (zejména PČR, MS, Generálním ředitelstvím cel, Generálním finančním ředitelstvím, Finančním analytickým úřadem a MŽP) připraven návrh nového koncepčního dokumentu pro období let 2018–2023. Schválení tohoto dokumentu vládou předpokládáme v první polovině roku 2018. Jeho součástí bude také vyhodnocení předchozí koncepce a detailní popis aktuální situace. Po schválení budou všechny tyto dokumenty zveřejněny.

Výzkum organizovaného zločinu

V rámci kriminologického výzkumu organizovaného zločinu se v IKSP realizují od roku 1993 každoročně expertní šetření. Jako experti jsou dotazováni pracovníci speciálních útvarů PČR a od roku 2012 i pracovníci Celní správy.

Výstupy z šetření za 2017 jsou následující:

Jedním ze znaků organizovaného zločinu je hierarchické uspořádání. V ČR však netvořily rozvinuté skupiny téměř nikdy většinu (s výjimkou let 2007, kdy bylo rozvinutých 54 % a 2009, kdy jich bylo 57 %). V roce 2017 jsme zaznamenali 36 % skupin s plně rozvinutou strukturou. Převažující tedy byly skupiny s nižší úrovní řízení.

V rámci organizovaných zločineckých skupin dlouhodobě působí kolem poloviny externistů, v roce 2016 se jejich podíl snížil na jednu třetinu. Externisté jsou využíváni v různých oblastech, jsou najímáni na jednoduché servisní činnosti, podílejí se na vydírání, zajišťují logistiku, podílejí na zakládání fiktivních firem, účtů, na zakrývání identit, náboru třetích osob tzv. bílých koní,

zajišťují i informační poradenství, právní služby, tunelování evropských fondů, obstarávají kontakty, jednají s institucemi, mají kontakty do zahraničí.

Ve skupinách organizovaného zločinu na území ČR se vyskytují i ženy. Odhad jejich podílu se od roku 2000 pohybuje mezi 11-20 %. V posledních letech je jejich účast nižší: 12 % v roce 2017. Dosti výrazně se mění jejich zaměření. Zatímco v první dekádě po roce 2000 byly jejich hlavní doménou kuplířství a obchodování s lidmi za účelem sexuálního vykořisťování a zabezpečování nelegální migrace, do značné míry i zajišťování organizačního zázemí a managementu a obchodování s omamnými a psychotropními látkami, v poslední době působí jako volavky, které mají za úkol dostat vyhlédnutou oběť na určité místo nebo získat určitou informaci, mají důležitou roli při vytvoření dojmu solidnosti v případě podvodů, vylákání peněz pod záminkou velkého zhodnocení. Některé ženy jsou občas využívány také jak tzv. bílé koně, nebo bývají využívány jako účetní, které kryjí a maskují trestnou činnost hospodářského a daňového charakteru ve společnostech k tomu určených, působí ve statutárních orgánech společností dopouštějících se korupce, významně se podílejí na daňových, úvěrových a pojišťovacích podvodech, praní peněz, udávání padělané měny do oběhu, zneužívání prostředků EU. Ženy zajišťují stále častěji finanční, právní, notářské a celní služby, organizují internetovou kriminalitu. V některých případech působí ženy jako „hlavy“ organizovaného zločinu, řídí i celý obchod s OPL, jinde působí jako střední článek např. pro najímání dalších pracovníků apod.

Poměr Čechů a cizinců v rámci organizovaného zločinu je přes drobné výkyvy v podstatě stejný. V roce 2017 bylo podle odhadu expertů: 48 % cizinců, 52 % Čechů.

Ve strukturách organizovaného zločinu na území ČR podle jednotlivých cizích národností byli v roce 2017 opět nejvíce zastoupeni Vietnamci, Ukrajinci, Rusové a Albánci. Ve druhé skupině byli Srbové (proti roku 2015 vzestup), Slováci, Bulhaři, Rumuni. Do třetí skupiny sestoupili Poláci (i když umístěním zůstali na 9. místě, jejich podíl se snížil) a Číňané, patřili do ní ještě Nigerijci. Ve čtvrté skupině byli Chorvaté, Turci, Arméni (proti roku 2016 méně), Syřani, Čečenci. Málo zastoupeni byli

Bosňané, Iráčané, Gruzínci (proti roku 2016 méně), Tunisané, Dagestánci, Litevci, Izraelci, Moldavané, Alžířani, Thajci, Makedonci. Proti roku 2016 se snížil podíl Němců, nevyšly se Italové.

Z činností byla v roce 2017 nejrozšířenější výroba, pašování a distribuce drog. Významně byly zastoupeny aktivity související s ekonomickou kriminalitou: praní špinavých peněz, korupce, daňové, úvěrové, pojišťovací a směnečné podvody. K nejrozšířenějším patřily rovněž: nelegální výroba a pašování alkoholu a cigaret, podvody s platebními kartami. Přes určitý ústup zůstávaly na předních místech krádeže aut a organizování prostituce a obchod se ženami. Mezi prvních deset patřilo ještě zneužití prostředků EU. Zakládání podvodných a fiktivních firem, které bylo v roce 2016 mezi nejrozšířenějšími, v roce 2017 kleslo do druhé skupiny. V ní bylo: zneužití počítače k trestné činnosti, kriminalita proti informačním a komunikačním technologiím, padělání dokumentů, celní podvody a proti roku 2016 se zvyšující hazardní hry.

Ve výzkumu upozornili dotázaní experti na některé nové činnosti, které by mohly v příštích letech nabýt na významu. Jde o fiktivní sňatky za účelem legalizace pobytu na území ČR, nezákonný obchod s chráněnými živočichy a planě rostoucími rostlinami, nezákonnou výrobu a obchod se zbožím porušujícím práva k ochranné známce, nezákonný obchod s léky a léčivy. Nebezpečné mohou být i extremistické trestné činy spojené s migrační krizí.

V rámci expertiz IKSP pravidelně zjišťujeme, jakými aktivitami se na území ČR zabývají jednotlivé zahraniční skupiny. Drogová kriminalita je zastoupena u téměř dvaceti cizineckých skupin. Nejvíce ji v posledních dvou letech provozovali Vietnamci, Srbové, Nigerijci, Turci, Bulhaři, v posledním roce Slováci. U praní špinavých peněz byli Rusové, Vietnamci, Poláci, Slováci, Ukrajinci, Albánci. Korupce byla typická pro Vietnamce, Rusy, Turky, Slováky. Daňové podvody provozovali Vietnamci, Rusové, Poláci, Slováci, Bulhaři, Rumuni, úvěrové podvody Rusové. Výroba a pašování cigaret a alkoholu se týkala hlavně Vietnamců, Ukrajinců, Poláků, Slováků. Krádeže aut provozovali hlavně Ukrajinci, Poláci, Slováci, Srbové, Bulhaři. Prostituce, kuplířství, obchod se ženami byla typická aktivita Albánců, Ukrajinců,

Rusů. Celní podvody prováděli Vietnamci, Číňané, Turci, Ukrajinci, u zakládání fiktivních firem byli hlavně Rusové. Zneužívání platebních karet bylo typické pro Rumuny, Bulhary, Albánce, internetové kriminalitě se věnovali Nigerijci a Rusové. Hazardní hry provozovali Vietnamci. Nelegální migrace se týkala Ukrajinců, Albánců, Vietnamců. U vydírání a vybírání poplatků za ochranu byli nejčastěji Rusové, Albánci, Ukrajinci, Arméni, u násilné trestné činnosti Rusové, Ukrajinci, u obchodu se zbraněmi Ukrajinci, Rusové, Arméni, Albánci, Slováci, Čečenci. Obchod s lidmi se týká Vietnamců, Ukrajinců, nelegální zaměstnávání Ukrajinců.

2.2.7.1 Obchod s lidmi

Problematika obchodování s lidmi nezaznamenala v roce 2017 ve srovnání s rokem 2016 žádné zásadní změny ve zjištěných formách ani ve způsobech jednání pachatelů této trestné činnosti. V prostředí ČR se jednalo zejména o obchodování s lidmi za účelem sexuálního vykořisťování a pracovního vykořisťování nebo kořisťení z takového jednání. Nicméně se objevovaly i případy nucení k trestné činnosti a alarmujícím trendem vykořisťování obětí byly i tzv. sňatky s výhodou.

Vedená trestní řízení, zjištěné poznatky ze zájmového prostředí a mezinárodní policejní spolupráce v průběhu roku 2017 potvrdily nárůst případů tzv. sňatků s výhodou, kdy na území ČR došlo k cílenému vyhledávání žen ze sociálně a vzdělanostně slabšího prostředí s následným vylákáním do ciziny pod záminkou uzavření sňatku za účelem obchodování s lidmi.

V případech s podezřením na **obchodování s lidmi za účelem užití k nuceným pracím nebo k jiným formám vykořisťování** byl typickým způsobem páchaní model z předchozích let. Jako země původu pravděpodobných obětí obchodu s lidmi za účelem pracovního vykořisťování byly v roce 2017 identifikovány zejména Moldavsko a Ukrajina.

V roce 2017 pokračovala činnost **Mezirezortní koordinační skupiny pro oblast boje proti obchodování s lidmi**, jejímž předsedou je ministr vnitra jako osoba odpovědná za koordinaci aktivit v oblasti potírání obchodování s lidmi na národní úrovni.

Na unijní úrovni se v roce 2017, v Bruselu dvakrát sešla **neformální skupina národních zpravodajů a ekvivalentních mechanismů pro otázky obchodování s lidmi**. Projednávána byla role internetu a sociálních sítí ve vztahu k obchodování s lidmi a otázka prevence, která by neměla být zaměřena pouze na potenciální oběti obchodování s lidmi, ale také na pachatele obchodování s lidmi. Byla zdůrazněna potřeba zabývat se vztahem mezi obchodem s drogami a obchodováním s lidmi. Dále byl představen soubor nových priorit s výčtem konkrétních opatření pro posílení probíhajících aktivit v rámci boje proti obchodu s lidmi.

V roce 2017 byly průběžně plněny úkoly stanovené v **Národní strategii boje proti obchodování s lidmi v ČR na období 2016-2019**. Pro následující období je kladen důraz na zintenzivnění ofenzivního a koordinovaného postupu příslušných orgánů státní správy zejména v oblasti detekce, řádného prošetření, jakož i pomoci obětem zejména případů obchodování s lidmi za účelem pracovního vykořisťování a obchodování s dětmi.

Opatření

* Od 1. dubna 2017 působí v Londýně při velvyslanectví ČR styčný důstojník PČR, který na velvyslanectví v souvislosti s obchodováním s lidmi zajišťuje ve spolupráci s konzulárním oddělením pomoc možným obětem obchodování s lidmi v rámci dobrovolných návratů do ČR, provádí prvotní vyšetřování těchto osob, informuje policisty o konkrétních podezřeních, a dále zajišťuje komunikaci s britskými policejními orgány při následném prověřování nebo vyšetřování trestné činnosti.

* MV v roce 2017 pokračovalo v realizaci **Programu podpory a ochrany obětí obchodování s lidmi** – blíže viz kpt. Prevence kriminality.

* Byly dokončeny kroky směřující k ratifikaci **Úmluvy Rady Evropy o opatřeních proti obchodování s lidmi**. Přidanou hodnotou Úmluvy je především jasné prohlášení, že obchodování s lidmi je porušením lidských práv, zásahem do lidské důstojnosti a integrity, a že je potřeba poskytnout obětem vyšší stupeň ochrany. Úmluva zahrnuje veškeré formy obchodování (národní, nadnárodní, napojené na organizovaný zločin i bez tohoto napojení) a zavádí monitorovací

mechanismus za účelem řádné implementace jejich ustanovení (GRETA – Expertní skupina pro potírání obchodu s lidmi). Úmluva byla za ČR podepsána dne 2. 5. 2016, vyslovily s ní souhlas obě komory Parlamentu ČR, byla ratifikována prezidentem republiky a vstoupila pro ČR v platnost dne 1. 7. 2017. Ve Sbírce mezinárodních smluv byla Úmluva vyhlášena pod číslem 33/2017.

* Dne 21. 9. 2017 byla ratifikována Úmluva Rady Evropy proti obchodování s lidskými orgány, pro ČR vstoupila úmluva v platnost dne 1. 3. 2018. Úmluva se zaměřuje na trestněprávní otázky spojené s obchodováním s lidskými orgány, ochranu práv obětí obchodu s lidskými orgány a podporu spolupráce na národní i mezinárodní úrovni. Úmluva především požaduje trestněprávní postih celé škály jednání, která s nezákonným obchodem s lidskými orgány souvisí. Úmluva tak mj. stanoví povinnost členským státům zajistit trestnost úmyslného odběru lidského orgánu z těla žijícího či zemřelého dárce, pokud je odběr proveden bez svobodného, informovaného a specifického souhlasu žijícího či zemřelého dárce, nebo pokud v případě zemřelého dárce odběr není povolen vnitrostátním právem; dále pokud výměnou za odběr orgánu žijící dárce nebo třetí strana obdrželi nebo jim byl nabídnut finanční prospěch nebo srovnatelná výhoda; a také pokud výměnou za odběr orgánu z těla zemřelého dárce třetí strana obdržela nebo jí byl nabídnut finanční prospěch nebo srovnatelná výhoda.

2.2.7.2 Nelegální obchod se zbraněmi, výbušninami, vojenským a nebezpečným materiálem

Trestná činnost na úseku nelegálního obchodování se zbraněmi, výbušninami a vojenským materiálem udržuje trend z posledních let. Pachatele zapojené do nelegálního obchodu se zbraněmi lze rozdělit na dvě základní skupiny. V případě první skupiny se jedná o ilegální obchodníky tzv. překupníky, kteří využívají svých kontaktů k získávání ilegálních zbraní, které pak následně distribuují do kriminálního prostředí. Druhá skupina pachatelů se pohybuje v prostředí majícím vztah ke zbraním. Tyto osoby disponují specifickými znalostmi a vzděláním a také technickým zázemím umožňujícím výrobu, předělávání nebo úpravy zbraní nebo jejich zakázaných doplňků, které jsou

pak následně dodávány na ilegální trh, většinou prostřednictvím osob spadajících do první skupiny. Nelegální zbraně jsou často zneužívány k páčání další trestné činnosti na území ČR, ale i v dalších zemích. Pro obě skupiny pachatelů je však charakteristická snaha o získání maximálního finančního prospěchu z prováděné ilegální činnosti bez hlubších politických nebo náboženských pohnutek.

Nadále přetrvává problém znehodnocených zbraní a zbraní přepracovaných na expanzní zbraně či floberty. Tyto zbraně pocházejí převážně ze Slovenské republiky a jejich úpravy neodpovídají postupům podle platné legislativy ČR ani EU. Tyto zbraně si po přestavbě ponechávají svou původní koncepci samonabíjecí nebo samočinné zbraně a jsou snadno technicky jednoduchým způsobem uváděny zpět do plně střelbyschopného stavu. Na území ČR jsou však tyto zbraně vzhledem ke svým nedostatečným technickým úpravám považovány za nelegální již od okamžiku dovozu, a tedy ještě před provedením úprav směřujících k jejich reaktivaci pro použití „ostrého“ střeliva.

V červnu 2017 začala platit směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/853 ze dne 17. 5. 2017, kterou se mění směrnice Rady 91/477/EHS o kontrole nabývání a držení zbraní. ČR se po celou dobu přípravy proti této směrnici ostře vymezovala a nadále s touto směrnicí nesouhlasí. Z tohoto důvodu podala ČR v srpnu 2017 žalobu k Evropskému soudnímu dvoru, kterou se domáhá neplatnosti této směrnice. I přes podanou žalobu však ČR zahájila práce na implementaci směrnice do českého právního řádu a to vzhledem k tomu, že směrnicí stanovená lhůta pro její implementaci končí 14. září 2018.

Opatření

** V roce 2017 se PČR zapojila úspěšně do mezinárodní operace CONDUIT organizované Interpolem ve spolupráci s Ministerstvem energetiky USA zaměřené na odhalování nelegálního transportu radioaktivních látek prostřednictvím mezinárodní letecké dopravy realizací opatření a cvičení na mezinárodním letišti Václava Havla v Praze.*

CELNÍ SPRÁVA ČR

V roce 2017 zjistila CS ČR 15 případů porušení předpisů o zahraničním obchodu s vojenským

materiálem, což je při počtu 250 držitelů povolení k provádění zahraničního obchodu s vojenským materiálem pozoruhodné číslo.

V oblasti kontroly obchodu s výrobky, jejichž držení je upraveno zákonem č. 228/2005 Sb., o kontrole obchodu s výrobky, jejichž držení se v ČR omezuje z bezpečnostních důvodů, ve znění pozdějších předpisů, byly zjištěny 2 případy porušení zákona.

Lze dále předpokládat zvýšené riziko nezákonných vývozu vojenského materiálu, zbraní a tzv. zboží dvojího užití (obchodní zboží) do oblastí zasažených válečnými konflikty, resp. nepřímý vývoz do těchto zemí přes jiné nerizikové tranzitní destinace (ČR je v roli vývozní či tranzitní země).

Dohled a dozor nad zbraněmi a bezpečnostním materiálem

V roce 2017 Policie ČR evidovala celkem 302.990 (+2.683) držitelů zbrojních průkazů. Počet registrovaných zbraní u držitelů zbrojních průkazů dosáhl 825.628 (+24.096). V roce 2017 opětovně došlo k nárůstu počtu držitelů zbrojních průkazů a na rozdíl od roku 2016 též k celkovému nárůstu registrovaných zbraní u držitelů zbrojních průkazů. Nárůst byl zaznamenán u zbraní kategorie B, C, který se pohybuje v řádu tisíců, nevýrazný pokles byl zaznamenán u zbraní kategorie A. K příčinám tohoto nárůstu se nelze s jistotou vyjádřit, neboť při registraci zbraní nejsou od držitelů zbrojních průkazů zjišťovány a shromažďovány důvody, které vedly k nabývání zbraní, nicméně nejvíce vzrostl počet držitelů zbrojních průkazů skupiny B (oprávnění ke sportovním účelům). Ze statistických údajů vyplývá, že na jednoho držitele zbrojního průkazu průměrně připadají necelé 3 kusy zbraní (2,7 kusů), což se od roku 2016 nezměnilo.

V roce 2017 Policie ČR dále evidovala celkem 2.195 (+47) držitelů zbrojních licencí. Počet registrovaných zbraní u držitelů zbrojních licencí dosáhl 24.149 (-246). Dále Policie ČR registrovala celkem 614 (+25) fyzických a 196 (+26) právnických osob, které mohou nakládat s bezpečnostním materiálem v rámci jiné než podnikatelské činnosti.

Při celkem 1.154 (-88) státních kontrolách na úseku zbraní a střeliva bylo odhaleno 244 (-7) přestupků právnických a podnikajících fyzických osob (dříve správních deliktů), za které byly

uloženy pokuty ve výši 1.260.100 Kč (+568.300 Kč). Na úseku státního dozoru bylo v roce 2017 dosaženo pravidelné periodicity vykonávání kontrol u kontrolovaných subjektů a byly zahájeny fyzické kontroly přeprav zbraní v silničních motorových vozidlech.

V roce 2017 byla v rámci protikorupčních opatření věnována zvýšená pozornost dohledu nad průběhem zkoušek odborné způsobilosti žadatelů o vydání zbrojního průkazu. Celkem proběhlo 1.118 (-585) zkoušek odborné způsobilosti a ze strany služby pro zbraně a bezpečnostní materiál bylo uskutečněno celkem 1.006 (-691) dohledů nad jejich průběhem.

Opatření

** Od roku 2018 se služba pro zbraně a bezpečnostní materiál bude dále zaměřovat na plnění nově stanovených povinností u držitelů muničních licencí. Na základě připravované novely zákona o zbraních, která bude muset být přijata na základě směrnice EU, bude v roce 2018 upraven centrální registr zbraní.*

2.2.7.3 Padělání

V roce 2017 došlo v oblasti padělání měny ke snížení celkového počtu padělků bankovek a mincí oproti roku 2016 (o 22 %). Celkem bylo za rok 2017 zadrženo 2.850 kusů padělaných a pozměněných bankovek a mincí, tj. o 796 kusů méně než v roce 2016. Hodnota padělků českých bankovek byla 1,428 mil. Kč.

Nejčastěji padělané nominály jsou 1.000 Kč, 2.000 Kč a 500 Kč. Stejně jako v předchozích letech vyplývá z odborných zkoumání zadržených padělků české měny, že většina byla vytištěna na inkoustových tiskárnách a byla méně zdařilá. Zpravidla také nemají napodobeniny ochranných prvků.

2.2.8 Drogová kriminalita

V roce 2017 byla drogová scéna na území ČR relativně stabilní. K nejrozšířenějším nelegálním látkám patří i nadále **marihuana a metamfetamin**, pokračujícím **trendem zůstává**

Naproti tomu u padělání zahraniční měny EURO a USD lze konstatovat, že je tato trestná činnost páchána organizovaně a trendem současné doby je obchodování s padělky peněz zahraniční měny v rámci kybernetického prostoru, tzv. darknetu. Prostřednictvím anonymních obchodních serverů si padělatelé dokáží anonymně obstarat prostředky pro výrobu padělků, včetně ochranných prvků a návodu, jak takovéto padělky vyrobit.

V případě padělání zahraniční měny je nadále problémem čínský trh, který nabízí tzv. čínské hologramy, ochranné proužky, či metalické kovy k výrobě padělků mincí. Tyto produkty jsou velmi nebezpečné, jelikož jejich kvalita dosahuje velmi dobrých výsledků.

V oblasti padělání platebních karet se typicky jedná o organizovanou trestnou činnost s mezinárodním prvkem. Tato trestná činnost je na našem území převážně páchána zločineckými skupinami, které jsou obvykle řízeny z Bulharska nebo Rumunska. Pro tento druh trestné činnosti je typické, že úzce souvisí s tzv. skimmingem, kdy pachatelé tuto sofistikovanou techniku používají k tomu, aby získali data z magnetických proužků platebních karet, včetně kódu PIN. V roce 2017 bylo zaregistrováno celkem 83 skimmingových útoků, přičemž k 15 z nich byly zaregistrovány neoprávněné transakce a v dalších 7 případech se podařilo zajistit skimmingové zařízení. Ve zbývajících případech se s největší pravděpodobností rovněž jednalo o úspěšné skimmingové útoky, ale pachatele se podařilo zadržet dříve, než stačil naskimmovaná data odeslat, takže nebyla zneužita. Ve srovnání s rokem 2016 lze konstatovat, že počet skimmingových útoků v roce 2017 výrazně poklesl.

jejich velkoobjemová produkce a distribuce, a to jak v mezinárodním, tak i vnitrostátním měřítku.³

Aktivita kriminálních skupin, mezi nimiž stále převažují skupiny osob vietnamského původu,

³ Stav nelegálních drogových trhů v ČR podrobně popisuje Výroční zpráva Národní protidrogové centrály SKPV P ČR.

zaměřené na pokrytí zvýšené poptávky po metamfetaminu a marihuaně ze zahraničí, mají významný vliv na mezinárodní postavení ČR, zejména ve vztazích k sousedním zemím. Zločinecké skupiny jsou velmi často navázány na příhraniční prostor, kde je odhalována většina velkoobjemových laboratoří na výrobu metamfetaminu a **narůstá i objem zadržených drog ze strany Celní správy** (v roce 2017 zajistila na našem území cca 135 kg marihuany, což činí nárůst o 6 %, a 15,5 kg metamfetaminu, což činí nárůst o 342 % oproti roku 2016). V posledních dvou letech dochází pod různými vlivy k přesunu produkce na celé území ČR a v některých případech i do Polska nebo dalších evropských lokalit (zejména Skandinávie). Poptávka po metamfetaminu vysoce převyšuje nabídku, což aktivizuje činnost pachatelů. Z všeobecně dostupných komponentů a potřebné chemie, s minimálními náklady na tzv. vaříče (osoby, jež provádí výrobu nelegálních látek) jsou schopni dosahovat vysokých zisků.

Zesilující mezinárodní obchod s chemickými látkami, prekurzory, novými syntetickými drogami, používání poštovní přepravy k pašování drog a zneužívání psychoaktivních léčivých přípravků a chemických látek, obchodovaných zejména v kyberprostoru, představuje i nadále významnou hrozbu.

Z pohledu tzv. **přeshraniční drogové turistiky** patří k nejzatíženějším krajům v ČR Ústecký a Karlovarský kraj. ČR je stále významným zdrojem metamfetaminu pro sousední země, zejména pro Spolkovou republiku Německo.

Z hlediska vymáhání práva se **počet stíhaných osob v rámci primární drogové kriminality zvyšuje**, největší koncentrace tohoto druhu trestné činnosti lze pozorovat ve velkých městských aglomeracích ve středních a severozápadních Čechách a severní Moravě. Celkový podíl cizinců na drogové trestné činnosti představuje standardně cca 10 %. Kriminalita související s nelegálními drogami se projevuje i v dalších formách trestné činnosti, zejména majetkového charakteru.

Vzhledem ke stále se zvyšujícím produkčním schopnostem některých varen **vzrůstá i nadále problém s množstvím nebezpečného odpadu** ohrožujícího životní prostředí a kontaminujícího podzemní vody. Následně náklady na likvidaci

škod a sanaci prostředí jsou značné. Významným negativním dopadem produkce metamfetaminu je i kontaminace prostor, kde nelegální výroba drog probíhá, a následné riziko ohrožení zdraví osob pobývajících v těchto místech.

Situace v oblasti zneužívání léků s obsahem pseudoefedrinu / efedrinu je víceméně setrvalá.

I přes nová restriktivní opatření spočívající v omezení výdeje těchto léčiv v Polsku praxe ukazuje, že z Polska pokračuje masivní nelegální dovoz těchto prekurzorů do ČR. I nadále se lze setkat s několika lékárnami na území ČR, v nichž výdej těchto léčiv mnohonásobně překračuje spotřebu obvyklou v dané lokalitě. Snahy o efektivní vyřešení tohoto vyústily v průběhu roku 2017 v iniciativu MV a návazná jednání s Národní protidrogovou centrálou SKPV, Státním ústavem pro kontrolu léčiv, Inspektorátem omamných a psychotropních látek MZD a farmaceutickými. Cílem jednání bylo změnit registraci výdeje léků s obsahem pseudoefedrinu, a to s využitím RLPO (registru pro léčivé přípravky s omezením), který by zabezpečil maximální možný výdej 900 mg pseudoefedrinu jedné osobě za určené časové období. Byl dohodnut postup, který zabezpečí výše uvedenou regulaci s účinností v druhé polovině roku 2018.

V oblasti chemických látek **přetrvává enormní poptávka po acetanhydridu**, jak celosvětově, tak i ve střední Evropě. V roce 2017 se podařilo především na základě dobrovolné spolupráce s dotčenými hospodářskými subjekty a díky intervenci Národní protidrogové centrály SKPV zamezit obchodu 2,1 tun acetanhydridu, který měl být zneužit k nelegální produkci více než 1 tuny heroínu.

Významnou součástí boje proti nelegálnímu obchodu s OPL je i nadále mezinárodní spolupráce, ať už na přímo nebo prostřednictvím koordinačních institucí. V roce 2017 úspěšně pokračovala spolupráce s národní centrálou Europolu. Od 1. 8. 2017 působí nově v Europolu celní styčný důstojník. Důležitá byla i synergie s politickým cyklem EU a operačními akčními plány Evropské multidisciplinární platformy proti kriminálním hrozbám (European multidisciplinary platform against criminal threats, dále jen „EMPACT“), která reaguje na aktuální trendy v oblasti závažných forem organizovaného zločinu. ČR se aktivně podílí na plnění úkolů

v několika prioritách EMPACT (mj. v oblasti syntetických drog).

Nová legislativa související s přestupkovou agendou ve velké míře ovlivnila i problematiku drogových přestupků. Jejich právní úprava byla nově včleněna do zákona č. 167/1998 Sb., o návykových látkách, kde tři skutkové podstaty drogových přestupků našly své opodstatnění v ustanovení § 39 odst. 2. Procesní agenda přestupkových jednání je nově upravena v zákoně č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich.

Nový zákon č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek, zavedl s účinností od 31. 5. 2017 zákaz kouření v provozovnách stravovacích služeb (vč. barů) a výrazným způsobem zasáhl i do problematiky testování přítomnosti návykových látek ve školském prostředí. Díkce zákona nyní umožňuje uplatnit výzvu a provedení orientačního vyšetření u dítěte (osoby do 18 let věku) v případě důvodného podezření z ovlivnění návykovou látkou jen příslušníku Policie ČR, Vězeňské služby nebo strážníku městské či obecní policie. Pedagogický pracovník (školní metodik prevence nebo jiná ředitelem pověřená osoba) dle výkladu MŠMT již není oprávněn vyzvat žáka, aby se podrobil orientačnímu vyšetření. V dané záležitosti bohužel panuje řada výkladových i praktických nejasností.

V roce 2017 bylo nařízením vlády č. 46/2017 Sb. novelizováno nařízení vlády č. 463/2013 Sb., o seznamech návykových látek. Novela implementovala do seznamu omamných a psychotropních látek především syntetické katinony, kanabinoidy a opiáty, které nemají

průmyslové ani terapeutické využití. Aktuálně je v legislativním procesu další změna tohoto nařízení obsahující seznam 74 látek, její účinnost je předpokládána v první polovině roku 2018.

V oblasti „nových syntetických drog“ byla přijata směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/2103 ze dne 15. 11. 2017, kterou se mění rámcové rozhodnutí Rady 2004/757/SVV, s cílem zahrnout do definice drogy nové psychoaktivní látky.

Společná česko-slovenská iniciativa Národní protidrogové centrály SKPV, MZd, Národní protidrogové jednotky Slovenské republiky a Štátného ústavu pre kontrolu liečiv Slovenské republiky pripravila stanovisko k problematice metamfetaminu, dostupnosti a spotřebám červeného fosforu, dostupnosti léčivých přípravků s pseudoefedrinem či efedrinem a jejich zneužívání na území ČR a SR. Stanovisko bylo předneseno na jednání expertní Pracovní skupiny pro prekurzory při Evropské komisi. Cílem tohoto podnětu je přijetí kroků ke zpřísnění podmínek pro obchod s červeným fosforem v rámci prostoru EU a specificky určených léků s obsahem pseudoefedrinu.

Činnost probační a mediální služby

V roce 2017 střediska PMS evidovala celkem 3.726 spisů spadajících do kategorie drogové kriminality. Ve srovnání s celkovým počtem evidovaných spisů na jednotlivých střediscích v roce 2016 (3.811) došlo k mírnému poklesu počtu. Úředníci a asistenti PMS provedli za rok 2017 nejméně 6.900 slinných/močových testů na omamné a psychotropní látky.

2.2.9 Terorismus

Většina teroristických útoků, které se v roce 2017 uskutečnily, se odehrály mimo Evropu. Nicméně ani některým evropským městům se útoky nevyhly (např. Barcelona, Londýn, Manchester, Stockholm). Nejčastější způsoby spáchání útoků byly v trendu tzv. „low-profile“ (nájezd vozidlem, použití chladné zbraně), nicméně časté byly i útoky spáchané pomocí výbušnin. V ČR nedošlo k otevřenému projevu mezinárodního terorismu.

Důležitým orgánem v oblasti výměny informací v rámci boje proti terorismu je Společná zpravodajská skupina, která působí od roku 2005 při Úřadu vlády ČR.

V ČR platí od útoku na bruselském letišti Zaventem v březnu 2016 první stupeň ohrožení terorismem. Tento stupeň značí, že teroristická hrozba teroristických aktivit na území ČR není známa, nicméně upozorňuje na existenci obecného ohrožení terorismem.

Postupná porážka tzv. Islámského státu v Iráku a Sýrii znamená zvýšení rizika navrátilivších se tzv. zahraničních bojovníků do zemí EU, kde mohou představovat bezpečnostní riziko z pohledu možné radikalizace anebo přípravy teroristického útoku. K hromadnému přílivu cestujících bojovníků nedošlo. ČR lze vnímat spíše jako tranzitní zemi, než jako cílovou destinaci. Policie ČR řešila několik případů osob, které se snažily tranzitovat přes naše území a u nichž bylo podezření, že jde o osoby, které dříve působily v některé z teroristických organizací a snažily se o vstup na území EU.

V roce 2017 rovněž pokračovalo pronikání rizikových saláfistických vlivů na území ČR, kde mají potenciál zvyšovat úroveň radikalizace ve společnosti a přispívat k šíření extremistických ideologií, které mohou být podhoubím pro terorismus. Mezi hlavní hybná radikalizační témata patřila islámofobie, protimuslimská rétorika a proizraelské postoje státu a jeho představitelů, např. s ohledem na uznání Jeruzaléma hlavním městem Státu Izrael.

Policie ČR prověřovala několik případů finanční a logistické podpory teroristickým skupinám v zahraničí. Několik osob z ČR se zapojilo do činnosti kurdských ozbrojených skupin působících zejména v oblasti Iráku a Sýrie. Prověřováno též bylo několik případů podezřelých osob, které se v ČR snažily zajistit výcvik, lékařskou péči anebo jinou materiální podporu teroristů.

BIS získala informace o odchodu dvou občanů ČR do Sýrie. To je poprvé, co se mezi tzv. zahraničními bojovníky ocitli občané ČR. Tím se zvýšila bezpečnostní rizika spojená s tímto jevem. Celkový počet těchto odjezdářů se ustálil na jedenácti osobách. Tak jako v předchozích letech BIS monitorovala rizikové osoby ze zahraničí. Některé z nich se zapojily do šíření islamismu v EU prostřednictvím budování sítí osobních a virtuálních kontaktů. Část z nich se ale podílela na šíření islamistických ideologií i v ČR. Šlo především o islamisty původem ze střední Asie a částečně též z kavkazských republik.

Islamistická radikalizace je pro BIS trvalým tématem. Z hlediska domácích hrozeb však lze konstatovat, že česká muslimská komunita si jako celek nadále udržela umírněný charakter. Několika málo jedincům věnovala BIS pozornost, ale jejich radikální sklony se zatím projeví spíše

v proklamativní rovině, někdy jen v omezeném okruhu osob. Takové rizikové jevy BIS vyhodnocuje průběžně.

Islamistická radikalizace často úzce souvisí s džihádistickou propagandou šířenou hlavně ve virtuálním prostředí internetu. BIS zaznamenala přetrvávající džihádistickou propagandu IS s velkým důrazem na vyprovokování teroristických útoků proti civilistům na Západě či alespoň podporu těchto útoků. To je vzhledem k celkové situaci na Blízkém východě a v severní Africe velice závažná okolnost. V souvislosti s pádem IS a migrací do EU lze předpokládat, že výzvy džihádistů mohou často padnout na úrodnou půdu. BIS věnovala velké úsilí rozpoznání teroristů nebo radikálů mezi osobami mířícími do ČR ze zemí postižených vleklými konflikty s významnou účastí džihádistů. Nejen na tomto problému BIS intenzivně spolupracovala na národní i mezinárodní úrovni.

Evropská unie

Kvůli útokům, ke kterým došlo v evropských zemích, byl boj proti terorismu i nadále jedním z hlavních témat, která se v rámci Evropské unie řešila. V Evropském parlamentu začal od září 2017 fungovat zcela **nový zvláštní výbor pro terorismus**. Jeho úkolem bude hlavně kontrola efektivity protiteroristických opatření nebo analýza minulých chyb a selhání. Výbor má zatím roční mandát, který může být v případě potřeby prodloužen.

Opatření boje proti terorismu se zaměřují zejména na další **rozvoj výměny informací**, interoperability informačních systémů a databází. Existuje shoda na potřebě vytvoření integrované evropské architektury informačních systémů v oblasti spravedlnosti a vnitřních věcí a podpora přístupu donucovacích orgánů do všech relevantních databází. Průběžně se řešila také otázka potřeby systematického dodávání informací a důsledného využívání evropských a mezinárodních databází, zejména pokud jde o problematiku zahraničních teroristických bojovníků. V červnu 2017 přijala Rada **závěry o dalším postupu s cílem zlepšit výměnu informací a zajistit interoperabilitu informačních systémů EU**.

Během roku 2017 se aktivity boje proti terorismu zaměřovali na **prevenci radikalizace**. V červenci

EK iniciovala vytvoření **Expertní skupiny na vysoké úrovni pro boj proti radikalizaci**, jejímž úkolem je vytvářet politiku EU v této oblasti a zvýšit její dopad. Dne 6. prosince proběhla **již třetí konference Internetového fóra**, na němž se sešly EK, členské státy, EUROPOL a hlavní internetové společnosti. Hlavním tématem konference bylo odstraňování teroristického obsahu na internetu. **K ilegálnímu obsahu bylo v září 2017 vydáno sdělení EK**, které poskytuje vodítka pro internetové společnosti, co se týče odpovědností za odstraňování ilegálního obsahu na jejich platformách (např. automatická detekce, odstraňování, transparentnost). V této oblasti nadále funguje **spolupráce v rámci Internet Referral Unit (IRU)**, která je součástí Evropského protiteroristického centra Europolu, s řadou poskytovatelů internetových služeb.

Důležitým prvkem boje proti terorismu je **předávání údajů o jmenné evidenci cestujících v letecké dopravě (PNR – Passenger Name Records)**, vznik systému EU PNR se přitom diskutoval již od roku 2007. Směrnice o používání jmenné evidence cestujících pro prevenci, odhalování, vyšetřování a stíhání teroristických trestných činů a závažné trestné činnosti zavádí sběr údajů PNR od cestujících, letečtí dopravci budou povinni předávat kompetentním orgánům údaje, které získali v rámci rezervace, koupě letenky a odbavení cestujících. Projednávání tohoto nástroje bylo provázeno mnoha těžkostmi, zejména z důvodů masového zpracování osobních údajů a ochrany soukromí. Diskuse se však zintenzivnila po sérii teroristických útoků v roce 2015, které odmítavý postoj Evropského parlamentu zmírnily. V dubnu 2016 pak byla směrnice Radou a Evropským parlamentem konečně přijata, termín pro její implementaci je květen 2018. Během roku 2017 probíhaly v ČR přípravy na implementaci směrnice, a to v oblasti nové legislativy (novela zákona o Policii a novela zákona o civilním letectví), zřízení Národní jednotky využívající jmennou evidenci cestujících a vytvoření technického zázemí.

Ochrana měkkých cílů

Vláda schválila 19. 4. 2017 **Koncepci ochrany měkkých cílů pro roky 2017-2020**, jejíž zpracování vychází z Protiteroristického balíčku schváleného v roce 2016. Cílem této Koncepce je vytvořit fungující národní systém ochrany měkkých cílů,

díky kterému bude možné pružně, komplexně a rychle reagovat na hrozby útoků na měkké cíle vyplývající ze situace jak v zahraničí, tak v ČR.

Na Koncepci navazuje vládní materiál **Návrh na zřízení dotačních programů za účelem zvýšení ochrany měkkých cílů**, který byl schválen vládou 24. 7. 2017.

Na základě úkolu z koncepce byl zřízen **stálý poradní sbor MV k ochraně měkkých cílů**, který je složen ze zástupců dotčených ministerstev (MV, MZd, MD, MO, MPO, MK, MŠMT), Policie ČR, Generálního ředitelství HZS ČR a dalších relevantních zástupců (např. Hospodářská komora ČR, Federace židovských obcí ČR, Svaz průmyslu a dopravy, Fotbalová asociace, Olympijský výbor, Svaz města a obcí, Asociace krajů apod.) a akademické sféry (Policejní akademie, VUT Brno). V roce 2017 proběhla 2 jednání stálého poradního sboru.

Na mezinárodní úrovni se MV podílí na budování **systému spolupráce v ochraně měkkých cílů v rámci EU**, které organizuje Evropská komise. První setkání se formou praktického semináře konalo 6.-7. února 2017 a v podobě prvního jednání členských států proběhlo 18. 9. 2017. Cílem skupiny je vzájemná výměna dobré praxe v preventivních činnostech, prezentace analýz aktuálních útoků a z nich vycházejících doporučení apod.

Proběhla také **dvě školení policejních specialistů** v seminářích pořádaných MV k ochraně měkkých cílů. V lednu se konal seminář zaměřený speciálně na **ochranu měkkých cílů na území Hlavního města Prahy**.

MV se v návaznosti na začátek festivalové sezóny věnovalo bezpečnostním otázkám při **sportovních, kulturních a společenských akcích, včetně tzv. open-air festivalů** apod. V souvislosti s tím proběhlo také **instrukčně metodické zaměstnání** za účasti krajských policejních specialistů na měkké cíle a dalších zástupců P ČR. Účelem bylo mimo jiné také vytvoření série doporučení směřujících nejen dovnitř struktur Policie ČR ve vztahu k těmto typům akcí, ale zejména směrem k obcím a pořadatelům festivalů. Výsledkem bylo **vydání brožury s doporučenými bezpečnostními standardy pro pořadatele sportovních, kulturních a společenských akcí a seminář**, který se týkal

problematiky zabezpečení těchto akcí. Vytvořen byl také leták s 10 doporučeními pro zodolnění měkkého cíle.

Dne 30. 5. 2017 proběhlo **cvičení zásahové jednotky v Globusu Zličín** na téma aktivního střelce. Cvičení bylo dobrým příkladem spolupráce měkkého cíle s PČR, kdy si obě strany mohou být navzájem nápomocny.

Dále se MV zaměřilo na **oblast zabezpečení škol a školských zařízení**, více viz kapitola 3.4.4 Program prevence kriminality na místní úrovni, podkapitola Ochrana měkkých cílů.

Na webových stránkách Centra proti terorismu a hybridním hrozbám MV je pravidelně aktualizována sekce **věnující se boji proti terorismu a ochraně měkkých cílů**. Ke stažení jsou zde koncepční a informační materiály (viz <http://www.mvcr.cz/cthh/clanek/terorismus-web-dokumenty-dokumenty.aspx>). Průběžně jsou na twitterovém účtu @CTHH_MV zveřejňovány infografiky k tématu ochrany měkkých cílů.

Stále také probíhá úzká **spolupráce mezi židovskými organizacemi a MV**. Probíhaly jednání ohledně zabezpečení během židovských svátků se všemi subjekty, které podepsali Memorandum v r. 2015.

Legislativa

V únoru 2017 nabyla účinnosti novelizace trestního zákoníku, která se týkala trestněprávního postihu financování a podpory terorismu. Z nejdůležitějších změn lze uvést zavedení definice teroristické skupiny, osamostatnění financování terorismu a kazuistickou úpravu postihu přípravných a pomocných jednání, jakými jsou např. vycestování za účelem terorismu, nábor, výcvik a podstoupení výcviku apod. V dubnu 2017 nabyla účinnosti novela zákona o obětech trestných činů, kdy došlo k rozšíření kategorie zvláště zranitelných obětí o oběti teroristického útoku.

Byla provedena novelizace jednacího řádu státního zastupitelství, díky které došlo k centralizaci dozoru nad zachováváním zákonnosti v přípravném řízení vedeném pro trestné činy vykazující znaky teroristických trestných činů či trestných činů s terorismem souvisejících, a to na vrchní státní zastupitelství.

Tato změna zjednodušila komunikaci příslušného policejního orgánu a dozorových státních zástupců.

V legislativním procesu je další návrh novely trestního zákoníku, který např. mj. reaguje na požadavky směrnice Evropského Parlamentu a Rady 2017/541 o boji proti terorismu, například se rozšiřuje trestněprávní postih tzv. zahraničních bojovníků či se zavádí postih kyberterorismu.

V roce 2017 byly ČR ratifikovány Úmluva Rady Evropy o prevenci terorismu a Dodatkový protokol k Úmluvě Rady Evropy o prevenci terorismu. Oba tyto dokumenty byly ratifikovány dne 21. 9. 2017 a pro ČR vstoupily v platnost dne 1. 1. 2018. Účelem Úmluvy Rady Evropy o prevenci terorismu je zvýšit úsilí smluvních stran při prevenci terorismu a jeho negativních vlivů na plné užívání lidských práv. Úmluva tak činí zavedením trestnosti určitých úmyslných jednání, které by mohly vést ke spáchání teroristických činů; jedná se o činy veřejného podněcování ke spáchání teroristického trestného činu, nábor teroristů a výcvik k terorismu. Účelem Protokolu je v určitých ohledech doplnit Úmluvu Rady Evropy o prevenci terorismu, a to s cílem efektivněji postihovat některá jednání související s terorismem (kriminalizace účasti na spolčení nebo ve skupině za účelem terorismu; postih podstoupení výcviku k teroristickému činu od jiné osoby, postih vycestování do zahraničí za účelem terorismu; financování vycestování za účelem terorismu, jeho organizaci či jiné usnadnění).

V červnu 2017 uspořádalo NSZ – ve spolupráci s oběma vrchními státními zastupitelstvími, PČR, MV a BIS – mezirezortní štábní cvičení „Proces 2017“, zaměřené na zkoušku reakcí zúčastněných složek na situaci bezprostředně hrozícího teroristického útoku a zvládnání situace po kombinovaném teroristickém útoku na několika místech. Stěžejním záměrem bylo prověřit schopnost, rychlost a kvalitu reakce a další působnosti státního zastupitelství ve vazbě na teroristický útok, dále prověřit schopnost a reakce příslušných soudů přípravného řízení a v neposlední řadě také vyhodnotit technickou, logistickou, kooperativní a procesní připravenost na vzniklou situaci. Po vyhodnocení průběhu cvičení byla zjištěna naléhavá potřeba vypořádat se s existujícími nedostatky právní úpravy.

HZS ČR

V roce 2017 dokončil HZS ČR pilotní projekt systémového řešení zapojení měkkých cílů do plnění úkolů ochrany obyvatelstva⁴ u obchodních center v Praze (Černý Most a Chodov). Na základě provedené analýzy zdrojů ohrožení byly zpracovány dokumenty pro personál i pro návštěvníky obchodních center a upraveno dalších 19 směrnic pro různé krizové situace. Tyto dokumenty byly odsouhlaseny a začleněny do dokumentace bezpečnostních pracovišť obou obchodních center. Projekt byl zakončen 23. 11. 2017 proškolením určených osob, které budou zabezpečovat problematiku ochrany návštěvníků i celého objektu obchodního centra.

Výchova a vzdělávání obyvatelstva v oblasti bezpečnosti a předcházení či řešení mimořádných událostí a krizových situací jsou jedním z důležitých nástrojů boje proti terorismu.

Z tohoto důvodu vznikl materiál „Zpráva o výsledcích podrobné analýzy současného stavu výuky všech bezpečnostních témat ve školách s návrhy dalšího postupu“, jehož cílem je podrobně zmapovat stav výchovy a vzdělávání v ochraně obyvatelstva ve školách a navrhnout optimální řešení pro zkvalitnění tohoto procesu, a tím zlepšit současnou situaci ve společnosti. Materiál byl odsouhlasen na 68. schůzi Výboru pro civilní nouzové plánování dne 7. prosince 2016 (usnesení č. 420), odsouhlasen na schůzi Bezpečnostní rady státu dne 24. ledna 2017 (usnesení č. 5) a schválen vládou ČR usnesením č. 174 ze dne 8. března 2017, která uložila vytvoření meziresortní expertní pracovní skupiny k nalezení optimálního začlenění výuky témat bezpečnosti do rámcových vzdělávacích programů základních a středních škol včetně zajištění pravidelné měřitelnosti výsledků výuky této problematiky. Skupina pod vedením MŠMT zahájila v září 2017 svou činnost zaměřenou především na zkvalitnění výuky bezpečnostních témat ve školách, ale i na přípravu pedagogů, ať již stávajících nebo budoucích (studenti pedagogických fakult a dalších vysokých škol).

⁴ Opatření přijímaná v rámci působnosti HZS ČR jsou vyhodnocována zejména v dokumentech „Zpráva o stavu zajišťování bezpečnosti ČR“ a „Zpráva o stavu zajištění bezpečnosti ČR v oblasti ochrany před mimořádnými událostmi“.

2.2.10 Hybridní hrozby

Hybridními hrozbami se rozumí široká, komplexní, přizpůsobivá a integrovaná kombinace konvenčních a nekonvenčních prostředků, otevřených a skrytých aktivit, majících primárně charakter nátlaku a podvrtné činnosti, které jsou prováděny vojenskými, polovojenskými a různými civilními aktéry. Jde o metody či způsoby, kterými je vedena konfrontace či konflikt – jinými slovy, jde o vedení války i jinými, než vojenskými prostředky.

Cílem takového působení je využít slabin protivníka; maskovat se sledováním legitimních cílů; znemožnit jasnou interpretaci událostí a odhalení jejich vzájemné souvislosti; komplikovat či přímo znemožnit identifikaci původce hrozby a zastříti jeho úmysly; komplikovat, destabilizovat či přímo paralyzovat rozhodovací proces a tím znemožnit včasnou a účinnou reakci ze strany napadeného. Hybridní útočník osnuje a provádí aktivity poškozující životní, strategické či obecně bezpečnostní zájmy jiného aktéra a přitom usiluje o vytvoření prostředí, kdy mu za tyto aktivity nelze (přínejmenším formálně) jednoznačně přiřknout odpovědnost, nebo tak lze učinit pouze velmi obtížně a spekulativně.

Samy o sobě nepředstavují hybridní metody v historii nic nového. Za novum však lze považovat rozsah a způsob, jak je škála výše uvedených nástrojů kombinována a koherentně použita k dosažení strategického cíle. Taktéž jednotlivé prvky hybridní kampaně nemusí být nutně nezákonné či představovat hrozbu samy o sobě; nebezpečí spočívá právě v jejich sofistikované kombinaci, která současně usiluje o zastření pravého účelu jejich jednotlivých komponentů.

Řada státních i nestátních aktérů na mezinárodním poli se snaží svých cílů dosáhnout pomocí otevřených i skrytých aktivit koordinovaných v rámci uceleného souboru nástrojů moci, a to bez ohledu na případnou kolizi s mezinárodním řádem založeným na pravidlech. Pojem hybridní hrozby se objevil právě v tomto kontextu a zahrnuje tedy širokou škálu hrozeb – hrozby v kyberprostoru, energetické, surovinové a průmyslové hrozby, terorismus a radikalizaci, bezpečnostní aspekty migrace, extremismus, ale také působení cizí moci a dezinformace. Ty jsou

prováděny v kombinaci klasických nástrojů – diplomatických, informačních, vojenských, ekonomických, finančních, zpravodajských a právních.

Takto popisuje hybridní hrozby Audit národní bezpečnosti, schválený usnesením vlády č. 1125/2016. Na základě doporučení Auditů začalo 1. 1. 2017 na odboru bezpečnostní politiky a prevence kriminality MV (od 1. 1. 2018 odboru bezpečnostní politiky) fungovat **Centrum proti terorismu a hybridním hrozbám**. Jedná se o odborné analytické, koncepční a komunikační pracoviště, jehož činnost se zaměřuje na (zejména hybridní) hrozby spadající do oblasti působnosti MV (tedy vnitřní bezpečnosti ČR). S veřejností komunikuje CTHH prostřednictvím svého twitterového účtu (@CTHH_MV), na kterém zveřejňuje aktuální informace z oblasti hybridních hrozeb.

Za rok svého působení CTHH aktivně využívalo svůj twitterový účet, kde se v češtině i v angličtině vyjadřovalo k aktuální situaci v oblasti hybridních hrozeb a kde upozornilo na 20 závažných dezinformací vztahujících se k vnitřní bezpečnosti České republiky. 90 % činnosti CTHH bylo nicméně neveřejné. Odpovědělo také na desítky dotazů občanů, zúčastnilo se řady veřejných debat a poskytlo řadu rozhovorů pro zahraniční i domácí média. Dále vypracovalo stovky interních informačních, analytických a koncepčních produktů. CTHH se taktéž podílelo na ochraně řádného a demokratického průběhu voleb. Společně s experty NÚKIB a společností Google a Facebook zorganizovalo školení pro zástupce politických stran kandidujících ve volbách do poslanecké sněmovny a kandidátů na prezidenta republiky týkající se kybernetické bezpečnosti během voleb. Na demokratický a řádný průběh voleb dohlížela také CTHH iniciovaná expertní skupina na ochranu voleb. CTHH se také podílelo na organizaci 4 prestižních mezinárodních StratCom Summitů, které byly věnovány hybridním hrozbám a kterých se zúčastnili odborníci z celého světa. V rámci své činnosti se podílel na práci Odborné pracovní skupiny pro hybridní hrozby při ÚV.

V roce 2018 bude CTHH pokračovat v dosavadní činnosti a především v naplňování úkolů

uložených Akčním plánem k Auditů národní bezpečnosti nebo např. Koncepcí ochrany

měkkých cílů.

2.2.11 Extremismus

V průběhu roku 2017 nebyly v rámci politicky motivovaných extremistických hnutí zaznamenány mimořádné události či jevy, které by jakkoliv vybočovaly z dlouhodobého vývoje. Celkem bylo zaznamenáno 334 akcí, z čehož bylo pouze 99 uspořádáno subjekty spojenými s pravicově extremistickou scénou a celkem 235 akcí bylo uspořádáno plně nebo s významnou účastí subjektů a osob spojených s levicově extremistickou scénou.

Za rok 2017 je evidováno **153 trestných činů** s extremistickým podtextem. Z toho 102 jich bylo objasněno. Nejčastěji byly za rok 2017 zastoupeny TČ evidované v takticko-statistické skupině „podpora a propagace hnutí“ (§§ 403, 404, 405 TZ) v počtu 70 skutků.

Policie ČR eviduje za rok 2017 celkem **132 stíhaných osob** u skutků s extremistickým podtextem. Nejčastěji se jednalo o TČ evidované v takticko-statistické skupině „podpora a propagace hnutí“ (§§ 403, 404, 405 TZ) v počtu 67 osob.

Pravicově extremistická scéna byla veřejně reprezentována zejména aktivitami Národní demokracie a Dělnické strany sociální spravedlnosti. Oba subjekty získaly v říjnových volbách do Poslanecké sněmovny zanedbatelný počet hlasů. V souvislosti s volební kampaní nebyly zaznamenány významné veřejné akce k mobilizaci stoupenců jako v předchozích letech. Poměrně umírněně vystupovala i Dělnická mládež, mládežnická organizace DSSS.

Veřejné projevy neonacistického hnutí byly zaznamenány pouze ojediněle. V průběhu roku bylo zaznamenáno celkem 14 koncertů tzv. white power music, což je oproti loňskému roku, kdy bylo zaznamenáno 9 koncertů, výrazný nárůst.

Aktivními zůstaly i některé domobrany. Zmínit lze zejména Národní domobranu, Zemskou domobranu, která vznikla odtržením od Národní domobrany a Československé vojáky v záloze za mír. Některé skupiny se stylizovaly do podoby občanských hlídek, jiné usilovaly o účast ve veřejných projektech, ať už dotačních nebo

vzdělávacích. Uvedené subjekty mají více či méně společné zaměření, a to proti dlouhodobé zahraniční politice ČR, především členství v EU a NATO. Uměle vyvolávají pocity ohrožení a poukazují na údajnou nefunkčnost státních bezpečnostních složek. Relevance těchto subjektů však zůstává nízká až zanedbatelná. Mezi některými subjekty jsou patrné personální vazby a podpora od osob, které v současné době působí na území východní Ukrajiny ovládaném separatisty.

Pravicově extremistická scéna dlouhodobě nedokáže oslovit a mobilizovat širší veřejnost. S jejími tradičními tématy začínají lépe operovat populistické, xenofobně zaměřené subjekty, které ale nelze označit za extremistické.

V rámci levicově extremistického hnutí převládala aktivita anarchistů. Ti se zaměřovali především na solidární akce s tuzemskými i zahraničními kolegy, proti kterým bylo vedeno trestní řízení nebo kteří byli ve výkonu trestu odnětí svobody, akce proti xenofobii a rasismu, na podporu squattingu a sociálního bydlení. Několik desítek aktivistů z ČR se rovněž zúčastnilo protestů proti červencovému summitu zemí G20 v Hamburku. Při výtržnostech byly zadrženy tři osoby z ČR, z toho dvě osoby byly později obviněny. Někteří anarchisté se zapojili do aktivit na ochranu životního prostředí.

Mírné zvýšení aktivity provázelo radikálně komunistické hnutí. Jeho zástupci se mj. zúčastnili různých akcí v zahraničí.

Detailně se vývoji extremistické scény věnuje Výroční zpráva o extremismu na území ČR v roce 2017.

Nové trendy na extremistické scéně si vyžádaly reakci bezpečnostních složek zejména v oblasti odborné přípravy a vzdělávání. Pod č. 56/2017 Sb. byl publikován zákon, kterým se mění zákon č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů a o změně některých zákonů (zákon o obětech trestných činů), ve znění zákona č. 77/2015 Sb., a další související zákony, který nabyl účinnosti dne 1. 4. 2017. Jednou z přijatých změn je rozšíření kategorie zvláště zranitelných obětí

o oběti trestných činů spáchaných pro příslušnost k některému národu, rase, etnické skupině, náboženství, třídě nebo jiné skupině osob. Více

informací poskytuje Vyhodnocení Koncepce boje proti extremismu pro rok 2017.

2.2.12 Dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu

V roce 2017 bylo na žádost MO sekce veteránů pro potřeby správního řízení vedeného MO dle zákona č. 262/2011 Sb., o účastnících odboje a odporu proti komunismu individuálně zpracováno stanovisko k 406 osobám, včetně vypracování rešerší k jednotlivým žadatelům z relevantních materiálů spravovaných úřadem, přičemž ode dne účinnosti zákona 17. 11. 2011 do prosince 2017 úřad individuálně posoudil 4 343 žadatelů.

V roce 2017 bylo úřadem zahájeno trestní stíhání 6 (+2) osob. Návrh na podání obžaloby byl podán na 3 (+2) obviněné.

Opatření

* V roce 2017 úřad prezentoval čtyři putovní výstavy: *Nejdelší noc - věnovaná dosud nepublikovaným faktům z období okupace Československa v roce 1968, dále expozici výstavy Nad krajinou slz a radiace, která mapuje vývoj uranových táborů v plynutí času od 50. do 60. let minulého století, dále výstava dokumentující československo-izraelské vztahy v době nesvobody a represe osob židovského původu v Československu Hvězda pod tíhou hvězdy I a II a výstava Když se pravda měnila v krev k tematice poměrů ve věznicích v 50. letech.*

2.2.13 Informační a kybernetická kriminalita

Kybernetická kriminalita je v rámci Policie ČR definována jako kriminalita, která je páchána v prostředí informačních a komunikačních technologií včetně počítačových sítí, předmětem útoku je samotná oblast informačních a komunikačních technologií nebo je trestná činnost páchána za výrazného využití informačních a komunikačních technologií, jakožto významného prostředku k jejímu páchání.

Ze statistických výstupů je zjevné, že se počet deliktů v této oblasti kriminality každým rokem zvyšuje. V roce 2017 bylo **evidováno 5.654 trestných činů**, což ve srovnání s rokem 2016 (5.344) potvrzuje mírný nárůst (+310).

Jedním z vyskytujících se specifik kybernetické kriminality je i větší množství poškozených oznamujících trestné činy v rámci celé ČR (např. podvodná jednání) a s ohledem k sofistikovanosti jednání pachatelů a neúplnosti informací, značná složitost související se spojením jednotlivých případů a nalezením provázanosti mezi jednotlivými kauzami (pokračování v trestné činnosti).

Nejčastěji se vyskytujícími trestnými činy ve struktuře nápadu kybernetické kriminality jsou různé formy podvodných jednání. V minulém roce došlo k 3.140 deliktům, což bylo oproti roku 2016

(3.235) o 95 deliktů méně. Tento mírný pokles je možné zdůvodnit schopností policie slučovat případy sériově páchaných podvodných jednání. V rámci podvodných jednání, která přímo souvisí i s podvodnými internetovými obchody, přetrvává trend využívání virtuálních měn. Především bitcoin je pak využíván k vyvádění a převádění podvodně získaných finančních prostředků. I nadále jsou virtuální měny zneužívány při legalizaci výnosů z trestné činnosti.

Přetrvávající vzrůstající trend zůstává i nadále u phishingových útoků (zaznamenáváním přístupových kódů sloužících zejména k podvodnému přístupu na bankovní účty, z nichž jsou pak neoprávněně odčerpávány finanční prostředky). Útočníci získávají citlivé údaje (přihlašovací údaje, hesla nebo údaje o platební kartě) obětí útoků.

Oblast tzv. hackingu je ve struktuře nápadu kybernetické kriminality na 2. místě v četnosti evidovaných skutků. V roce 2017 došlo k 608 deliktům oproti 534 v roce 2016. Na vzestupu byly v loňském roce útoky tzv. ransomware. U ransomwarem napadeného počítače dojde k zašifrování dat, případně ke kompletní nefunkčnosti počítače, včetně připojených periférií (síťová úložiště NAS nebo cloud).

Pachatelé následně požadují složení příslušného finančního obnosu s příslibem dalšího odkryptování. Naléhavost výzvy bývá ještě umocněna časovým limitem. V ČR bylo zaznamenáno několik případů, dotýkajících se především firemních subjektů, kdy došlo k zašifrování dat. Ve většině těchto případů byl zaznamenán požadavek platby ze strany útočníka prostřednictvím virtuální měny bitcoin. Nicméně v souvislosti s tím, zde byly např. zaznamenány pokusy velké antivirové společnosti nadhodnotit ve sdělovacích prostředcích sílu útoku pomocí ransomware zřejmě z důvodu lepšího prodeje vlastních produktů.

Je předpoklad, že se v následujících letech budou množit útoky ransomware směřované na tzv. internet věcí (z anglického jazyka Internet of Things – jednotlivá elektronická zařízení propojená prostřednictvím internetu bez účasti člověka).

V roce 2017 byly mimo jiné prošetřovány i případy související s provedenými útoky na internetovou službu nebo webovou stránku (DDoS), dále průniky do mailových serverů státní správy i do kritické informační infrastruktury.

Na neustálém vzestupu je i počet mravnostních trestných činů v oblasti kyberprostoru. V roce 2017 jich Policie ČR evidovala 561 oproti roku 2016 (344). V této oblasti došlo k největšímu meziročnímu nárůstu. Jednalo se zejména o následující trestné činy: ohrožování výchovy dítěte, šíření pornografie, výroba a jiné nakládání s dětskou pornografií, zneužití dítěte k výrobě pornografie, účast na pornografickém představení, ale i navazování nedovolených kontaktů s dítětem. Pachatelé těchto trestných činů využívají zejména anonymitu internetu v úzkém souladu s komunikací prostřednictvím chatů, uzavřených skupin a komunikačních fór, k čemuž je velmi často využíváno služeb anonymní sítě Tor. Je nutné zdůraznit, že samotné dětské oběti často poskytují zcela dobrovolně intimní materiály pachatelům, např. i prostřednictvím sociálních sítí.

V oblasti násilných a nenávistných projevů (hate crime) byl v roce 2017 zaznamenán nárůst oproti roku 2016. V uplynulém roce bylo evidováno 318 deliktů oproti 265 v roce 2016. Jednalo se o násilné a nenávistné projevy na sociálních sítích, komunikačních platformách nebo na diskusních

chatech zpravodajských serverů. Sociální sítě poskytují zázemí pro extrémní projevy uživatelů a vzhledem k technologické podstatě dochází ke zrychlení dopadů a násobí se. V narůstající míře dochází i k výskytu tzv. hoaxů, tedy poplašných zpráv, které bývají spojeny i s phishingovými útoky zaměřenými na uživatele prostředí sociálních sítí. Pozitivně lze vnímat dohodu mezi společnostmi Facebook, Google a Twitter, týkající se mazání nenávistných příspěvků xenofobní a rasistické povahy na svých webových stránkách do 24 hodin.

Opakujícím a neklesajícím fenoménem jsou krádeže identit, odcizení citlivých údajů prostřednictvím informačních technologií, k čemuž jsou využívány velkou měrou i sociální sítě. Obětí se stávají fyzické i právnické osoby. Nezanedbatelné byly v roce 2017 i případy úzce související s krádeží identity, kdy pachatelé prostřednictvím nejrozšířenější sociální sítě požadovali zaslání údajů ze zprávy SMS, které byly následně zneužity k podvodným jednáním – platbám.

V oblasti potírání kybernetické kriminality je již pátým rokem v provozu tzv. hotline Policie ČR, která byla spuštěna na webových stránkách www.pcr.cz dne 1. 8. 2012 a slouží pro hlášení závadového obsahu a aktivit v síti internet. V roce 2017 bylo evidováno celkem 2.682 podnětů směřujících do oblasti kybernetického prostředí, což je oproti roku 2016 nepatrný pokles. Je nutné uvést, že přibližně dvě třetiny podnětů byly nerelevantní.

V ČR dochází stejně jako v minulých letech k postupnému poklesu celkové trestné činnosti. Je předpoklad, že dochází k jejímu přemístění právě do oblasti kyberprostoru. Hlavním důvodem je přesouvání běžných aktivit do kyberprostoru, čehož využívají i pachatelé, kteří páchají trestnou činností sofistikovanými způsoby za využití informačních technologií.

Přetrvávající trend u phishingových útoků (zaznamenávání přístupových kódů sloužících zejména k podvodnému přístupu na bankovní účty, z nichž jsou pak neoprávněně odčerpávány finanční prostředky) není již zaměřen pouze na získávání citlivých údajů obětí útoků jako přihlašovací údaje, hesla nebo údaje o platební kartě, ale společně v součinnosti s dohledovým centrem eGovernmentu (DCeGOV) MV ČR byly

zaznamenány pokusy o získání citlivých údajů, tj. přihlašovacích údajů k informačním systémům státní správy.

U MPO se počty útoků sociálního inženýrství a phishingových útoků pohybovaly kolem stovek až tisíc za jeden měsíc. Nevyžádané pošty (spamu) chodí e-mailem 30–80.000 denně, z čehož zavírované pošty přijde denně až 20.000 e-mailů. Žádný z těchto zavírovaných e-mailů neprošel do vnitřní sítě.

Opatření

* V soustavě státního zastupitelství zřízena funkce národního korespondenta, který mj. koordinuje činnost sítě specializovaných státních zástupců. Tato síť se sešla v listopadu 2017 společně s vedoucími všech oddělení informační kriminality Policie ČR a s vedoucími pracovníky sekce kybernetické kriminality NCOZ. Šlo historicky o první setkání svého druhu a v tomto složení a vzhledem k dobrému hodnocení ze strany všech zúčastněných se tato forma setkání bude opakovat.

* Přestože v oblasti potírání informační kriminality byla již pátým rokem v provozu tzv. Hotline Policie ČR, je nutné v této oblasti užší spolupráce všech zainteresovaných subjektů. MV proto připravuje ideový záměr tzv. Triangl Security, velmi úzká spolupráce NÚKIB, MV (DCeGOV) a MO (Cyber Defence).

* MPO se podílí na budování Národního cloud computingu – eGovernment cloudu ČR, jehož Strategický rámec byl schválen usnesením vlády ČR dne 28. listopadu 2016 č. 1050. Svě zástupce má v každém pracovním týmu: pro oblast legislativní/právní, bezpečnostní, ekonomickou, provozní/obsahovou a organizační/procesní.

* MS zpracovalo návrh zákona, kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění

pozdějších předpisů, a některé další zákony, který je v současné době v legislativním procesu. Změny navrhované v rámci tohoto zákona mj. reagují na požadavky vyplývající z Úmluvy Rady Evropy o počítačové kriminalitě (vyhlášené pod č. 104/2013 Sb.) a v návaznosti na tuto úmluvu se navrhuje zakotvit výslovnou úpravu možnosti nařídit předběžné uchování dat uložených v počítačovém systému nebo na nosiči informací pro účely trestního řízení. Změny navrhované v rámci tohoto zákona mj. také reagují na požadavky směrnice Evropského Parlamentu a Rady 2017/541 o boji proti terorismu, kdy se zavádí i zvláštní postih kyberterorismu.

* V roce 2013 učinila ČR při uložení své listiny o ratifikaci výhradu podle článku 29 odst. 4 Úmluvy o počítačové kriminalitě v tom smyslu, že si vyhrazuje právo odmítnout žádost dožadujícího státu o urychlené uchování uložených počítačových dat v případech, kdy lze předpokládat, že by nebylo možné, ve vztahu k trestným činům jiným než jsou ty stanovené podle článků 2 až 11 Úmluvy, naplnit podmínku oboustranné trestnosti v době vyřízení žádosti o vzájemnou pomoc týkající se prohlídky nebo obdobného přístupu, zajištění nebo obdobného zabezpečení anebo zpřístupnění uložených dat. Tato výhrada se však postupem času, a to i na základě praktických zkušeností orgánů činných v trestním řízení, ukázala býti neefektivní a kontraproduktivní. S ohledem na mezitímní, neinvazivní povahu uchování dat a potřebu urychleného a operativního postupu v této fázi řízení je žádoucí uvedenou výhradu odvolat a vyřízení žádosti o uchování dat na přezkum oboustranné trestnosti nevázat, což ostatně lépe a efektivněji naplní smysl a účel Úmluvy. Vláda s tímto postupem souhlasila svým usnesením ze dne 21. 8. 2017 č. 595, Parlament návrh dosud neprojednal.

2.2.14 Bezpečnost silničního provozu

Policie ČR v roce 2017 šetřila 103.821 (+4 957, +5 %) dopravních nehod, při kterých bylo 502 (-43, -7,9 %) osob usmrceno, těžce zraněno bylo 2.339 (-241, -9,3 %) osob a 24.740 (+239, +1 %) osob bylo lehce zraněno. Odhadnutá hmotná škoda na místě dopravní nehody byla 6.316,3 mil. Kč (+512,1 mil. Kč, +8,8 %).

Počet osob usmrcených při dopravních nehodách byl za rok 2017 nejnižší od roku 1961, od kdy služba dopravní policie začala nehodovost statisticky sledovat.

Nejčastější hlavní příčinou dopravních nehod řidičů motorových vozidel zůstává i nadále nesprávný způsob jízdy (65,4 % z počtu nehod

zaviněných řidiči motorových vozidel); při těchto nehodách bylo usmrceno 191 osob. Za obdobně tragickou příčinu dopravních nehod lze označit také nepřiměřenou rychlost, která se sice na počtu dopravních nehod podílí pouze 16,1 %, ale usmrceno při těchto nehodách bylo 169 osob (tj. 36,7 % osob usmrčených při nehodách řidičů motorových vozidel).

Policie ČR v roce 2017 evidovala 4.251 (-122) nehod zaviněných pod vlivem alkoholu (tj. 4,09 % z celkového počtu), při kterých bylo usmrceno 48 (-4) osob (tj. 9,56 % z celkového počtu). Drogy byly zjištěny u řidiče motorového vozidla v případě 231 (-20) dopravních nehod, 4 osoby byly při nich usmrčeny (-6). V 66 (+7) případech byla u řidiče zjištěna přítomnost alkoholu a drog současně.

V roce 2017 bylo zaznamenáno 17.556 (+1.429, +8,9 %) případů (tj. 16,9 % z celkového počtu nehod), kdy viník nehody z místa ujel. Při těchto nehodách bylo usmrceno celkem 7 (-3) osob.

Vláda ČR svým usnesením č. 160 ze dne 27. 2. 2017 přijala Revizi a aktualizaci **Národní strategie bezpečnosti silničního provozu na období let 2011 - 2020 s platností od roku 2017** (Strategie BESIP). Strategické cíle v rámci této revize nebyly změněny - snížit do roku 2020 v porovnání s rokem 2009 počet usmrčených na úroveň průměru zemí EU (tj. cca o 60%) a počet těžce zraněných o 40 %. I přes historicky nejnižší počet usmrčených v silničním provozu v roce 2017 je nutné konstatovat, že daného prvního hlavního cíle, snížení počtu usmrčených osob daného Strategií BESIP pro rok 2017 (427 usmrčených osob), dosaženo nebylo (bylo usmrceno 502 osob).

Druhý hlavní cíl, nepřesáhnout počet těžce zraněných osob (2.439), daný Strategií BESIP pro rok 2017 splněn byl. Celkově došlo v silničním provozu ke 2.339 těžkým zraněním. To je oproti předpokladu snížení o 100 osob.

V rámci usnesení vlády č. 160 ze dne 27. 2. 2017 byl zpracován materiál **Systémové podmínky realizace revidované Strategie BESIP**, který bude po podrobném projednání a široké odborné diskusi předložen vládě ke schválení.

V rámci **Rady vlády pro bezpečnost silničního provozu** byly v roce 2017 aktivní dva její výbory - **Výbor pro dopravní výchovu a osvětu**, kde byla

akcentována témata efektivnějšího začlenění dopravní výchovy do výuky v MŠ a na ZŠ, SŠ, a **Výbor pro financování Strategie BESIP**, který se primárně zaměřil na systémové financování Strategie BESIP. Závěrečné výsledky a doporučení byly zapracovány do materiálu Systémové podmínky realizace revidované Strategie BESIP.

Vládě ČR byla předána informace o vyhodnocení plnění Strategie BESIP za rok 2016.

Opatření

V roce 2017 byly zprovozněny či dokončeny další moduly systému EUCARIS, které mají přímý dopad na bezpečnost silničního provozu:

- *Modul RESPER, který umožňuje automatizovanou výměnu informací o řídičských oprávněních a řídičských průkazech. Dotazy do ČR byly nastaveny k 16. 3. 2016, obce s rozšířenou působností zahájily automatizovanou výměnu dat k řídičským průkazům a oprávněním 1. 6. 2017.*
- *Modul ERRU, který umožňuje automatizovanou výměnu informací z národních registrů podnikatelů v silniční dopravě - o podnikateli, jeho koncesi, odpovědných zástupcích, dobré pověsti apod. funguje rovněž oboustranně.*
- *Modul CBE, který je určen pro výměnu informací o vozidle, kterým byl spáchán vybraný dopravní delikt na území jiného členského státu, jeho vlastníku a provozovateli, byl spuštěn 9. 11. 2016, obce s rozšířenou působností mají možnost lustrvat vozidla registrovaná v jiném členském státě od 3. 8. 2017.*
- *Modul eCall, který zajišťuje poskytnutí okamžité informace o nehodě operátorovi tísňové linky 112, včetně přesné lokalizace místa události a informací k vozidlu, je velmi důležitý pro poskytnutí včasné a efektivní pomoci integrovaného záchranného systému při stavu nouze, zejména při dopravní nehodě. Očekávaným přínosem fungování tohoto systému je pak zejména snížení počtu usmrčených a těžce zraněných při dopravní nehodě. Od 27. 9. 2017 jsou centra tísňového volání v ČR připravena přijmout a zpracovat tísňové volání eCall. Od 14. 12. 2017 bylo uvedeno do produkce i napojení na registry*

vozidel v členských státech EU. Od 31. 3. 2018 by všechny nové typy vozidel kategorií M 1 (osobní vozidla) a N 1 (nákladní vozidla do 3,5 t) měly být vybaveny trvale instalovaným palubním systémem eCall využívajícím linku tísňového volání 112. V dalších etapách by měla být palubní jednotkou vybavena i další vozidla.

- Připravuje se modul VH info, který umožní automatizovanou výměnu informací z registrů vozidel členských států za účelem kontroly vozidel a jejich dokladů před jejich registrací, ale i závadových signálů k vozidlu (např. týkajících se technického stavu vozidla) a modul PTI, který umožní automatizovanou výměnu informací o výsledcích technických kontrol.

Prevence a dopravní výchova v oblasti bezpečnosti silničního provozu

V prevenci nehodovosti a dopravní výchovy se MD prostřednictvím Samostatného oddělení BESIP v roce 2017 zaměřilo mimo jiné na následující aktivity: tvorba nového a moderního webového portálu ibesip.cz, komunikace aktivit MD BESIP na sociálních sítích - Facebook, Twitter a Instagram, zajištění při dopravní výchovy žáků na dětských dopravních hřištích, semináře pro lektory dopravní výchovy na dětských dopravních hřištích, zajištění Dopravní soutěže mladých cyklistů v ČR (obvodní, okresní, krajské celostátní kolo) včetně varianty soutěže pro děti z dětských domovů a sluchově postižené děti, tvorba výukového a metodického DVD k výuce dopravní výchovy na dětských dopravních hřištích pro 1. stupeň ZŠ - metodická a výuková část, realizace odborné studie „Psychologická charakteristika dítěte mladšího školního věku s akcentem na jeho chování v silničním provozu“, realizace kampaní, outdoorových aktivit, veletrhů a výstav s dopravní tematikou:

- Kampaň k 50. výročí BESIPu zaměřená na 5 témat v silniční bezpečnosti - Bezpečná vzdálenost, Nevěnování se řízení, Rychlost, Drogy a alkohol, Pasivní bezpečnost. Vytvoření 5 spotů pro sociální sítě k jednotlivým tématům a k prezentaci na webových portálech.
- Kampaň „Zpomal, budeš rychlejší!“ - vyrobeno ve spolupráci s Ředitelstvím silnic a dálnic,

9 instruktážních videí zaměřených na bezpečný a plynulý průjezd dopravním omezením na dálnicích, online propagace na sociálních sítích a webových portálech.

- Kampaň „Vidíme se?“ - zaměřená na nejzranitelnější účastníky silničního provozu a to na chodce, děti, stárnoucí populaci, cyklisty. Součástí této kampaně byla tvorba 6 videospotů v reklamních blocích televizních společností/mediálních skupin. Dále bylo vytvořeno 6 reklamních audio spotů a 6 sponzorských vzkazů, které byly vysílány v celoplošných rádiích.
- Kampaň „Máme se rádi“ (květen 2017) na Moravě a Slezsku, s důrazem na ohleduplné chování mezi jednotlivými účastníky silničního provozu, za podpory Rádia Čas. Kampaň byla přihlášena k 4. týdnu bezpečnosti OSN.
- Zajištění expozice BESIP na akci „V pohodě do školy“ - zaměřeno na děti z I. stupně ZŠ a jejich pedagogy, rodiny s dětmi a zájmové skupiny.
- Projekt BESIP TEAM - zaměřeno na propagaci bezpečnosti silničního provozu v regionech, ve spolupráci s krajskými koordinátory BESIP.
- Propagace kampaní „Vidíme se“ a „Děláš to taky!“ na uzavřených TV okruzích v čekárnách zdravotnických zařízení.
- Komunikace témat z oblasti prevence bezpečnosti silničního provozu se zaměřením na různé cílové skupiny - děti, chodci, cyklisti a motocyklisti na TV Óčko.
- Zásady bezpečné jízdy na motorce - rozšířené texty a obrazový materiál pro elektronické publikování na webu ibesip.cz včetně 15 instruktážních videí ve stopáži do 30 vteřin.
- Ženy v bezpečí - informační brožura zaměřená na ženy v silničním provozu.
- „The Action New Generation“ - multimediální divadelní představení určené budoucím a začínajícím řidičům, Zlín a Praha.

Drážní doprava

Z hlediska nehodovosti v železničním provozu dlouhodobě představují závažný problém střetnutí železničních a silničních vozidel na železničních přejezdech a v posledním období

případy střetnutí vozidel s osobami, nedovoleně vstupujícími do obvodu dráhy na místa veřejnosti nepřístupná. Statistické údaje v této oblasti za uplynulý rok 2017 však potvrzují, že počet střetnutí na železničních přejezdech v roce 2017 v porovnání s rokem 2016 klesl o 2 %, celkový počet **usmrčených při těchto mimořádných událostech se snížil o více než 24 %**. V roce 2017 docházelo dle statistických výpočtů Drážní inspekce k úmrtí při každém pátém střetnutí železničního a silničního vozidla na železničním přejezdu. Mimo železniční přejezdy umírali lidé především **při střetu vlaku s osobou**, kterých bylo **v roce 2017 zaznamenáno celkem 258**, což je stejně jako v roce 2016, nicméně počet usmrčených při těchto nehodách vzrostl o 8. Z dlouhodobého hlediska se počet střetů vlaku s osobou a usmrčených při těchto nehodách držel letitého průměru.

K nepříznivému nárůstu nehodovosti dochází i na dráhách v městské hromadné dopravě, přičemž k nejvyššímu nárůstu počtu mimořádných událostí v roce 2017 došlo na dráze tramvajové, která je provozována v devíti městech v ČR. Na tramvajových dráhách se v porovnání s rokem 2016 zvýšil počet mimořádných událostí o 392 (2017 - 2759, 2016-2367), což je o více než 16 %,

přičemž **nejvíce se zvýšil počet střetů tramvajů s osobou, kde evidujeme nárůst o více než 36 %** (2017 - 141, 2016 - 103). Spolu s nárůstem počtu mimořádných událostí se **zvýšil i počet usmrčených a zraněných na neželezničních dráhách** (tramvaje, trolejbusy, lanovky) a **v metru, přičemž zraněných v roce 2017 bylo o 38 % a usmrčených dokonce o 100 % více** než v roce 2016.

Rozhodující příčinou těchto událostí je především nepozornost chodců na pozemních komunikacích a podceňování nebezpečí od jedoucí tramvaje, která v důsledku fyzikálních vlastností styku kola a kolejnice vykazuje mnohem delší brzdnou dráhu, než silniční vozidlo na pneumatikách.

Legislativní změny

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 56/2000 Sb., o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, byl 22. 12. 2017 schválen vládou a předložen Poslanecké sněmovně. Návrh obsahuje implementační novely zákonů z oblasti silniční dopravy a nemá přímé dopady na bezpečnost a plynulost silničního provozu.

2.2.15 Bezpečnost civilního letectví

Rok 2017 byl podle předběžné bilance nejbezpečnějším rokem v civilní letecké dopravě. Podle nizozemského střediska pro leteckou bezpečnost (ASN) zahynulo během uplynulého roku při devíti leteckých neštěstích celkem 67 lidí, tedy nejméně v zaznamenané historii. Smrtné nehody velkých osobních letadel ASN v roce 2017 nezaznamenala vůbec žádné. Statistika ASN nezahrnuje nehody vojenských letadel nebo malých letounů do kapacity 14 pasažérů.

Systém ochrany civilního letectví před protiprávními činy vytváří a koordinuje celostátně v ČR Úřad pro civilní letectví. MV se ve spolupráci s PČR a zpravodajskými službami na tomto systému ochrany podílí. Na národní úrovni je zvláštním koordinačním orgánem v oblasti ochrany civilního letectví před protiprávními činy Meziresortní komise pro bezpečnost civilního letectví, kterou řídí MD. Současný vývoj v oblasti bezpečnosti naznačuje, že terčem protiprávního

činu nemusí být pouze letecká doprava, ale letiště samotné, které je významným dopravním uzlem s hraničním přechodem (v případě letišť s mezinárodním veřejným provozem) a obvykle zároveň místem s větší koncentrací osob.

Již od teroristického útoku na bruselském letišti Zaventem v březnu 2016 je patrný zvýšený výkon služby Policie ČR na mezinárodních letištích. Nejvýraznějším incidentem v roce 2017 (září) byl nález podezřelého zavazadla v prostorách Terminálu 1 na Letišti Václava Havla Praha, po kterém došlo k vyklizení celého Terminálu 1 a kontrole zavazadla pyrotechnikem.

V roce 2017 zpracovalo MV **analýzu posílení počtu příslušníků PČR**, kteří by působili na mezinárodních letištích s veřejným provozem. Po provedení analýzy došlo k navýšení počtu příslušníků PČR na inspektorátech cizinecké policie na pěti mezinárodních veřejných letištích – Letiště Václava Havla Praha, Karlovy Vary,

Pardubice, Brno-Tuřany a Ostrava-Mošnov. Celkem se jednalo o navýšení v počtu 221 služebních míst, z toho 200 služebních míst pro inspektorát cizinecké policie na Letišti Václava Havla Praha.

Významným fenoménem spjatým s bezpečností civilního letectví je **rozvoj letadel způsobilých létat bez pilota na palubě**. Ten je umožněn značně rychlým vývojem příslušných technologií a výrazně větší cenovou dostupností. Vláda v roce 2017 schválila materiál, který se tímto fenoménem zabýval z dvojího pohledu – možnosti využití pro potřeby PČR a zároveň rizika zneužití bezpilotních leteckých prostředků, a to zejména v oblastech přípravy trestných činů, plánování a provedení teroristických útoků, ohrožení chráněných osob, narušení letového provozu a dalších. Vláda schválila navržený harmonogram postupných kroků na roky 2017-2019 k zavedení bezpilotních leteckých prostředků k Letecké službě PČR a vytvoření 4 stanovišť (Praha, Brno, Ostrava a České Budějovice). Současně byl

předložen také návrh řešení ochrany proti zneužití bezpilotních leteckých prostředků. Podstatou návrhu je pořízení technických prostředků pro detekci, rušení a eliminaci bezpilotních leteckých prostředků.

Policejní letecká technika

Letecká služba PČR v současnosti disponuje 13 provozuschopnými vrtulníky. Jedná se o 8 vrtulníků EC 135 a 5 vrtulníků Bell 412. Vrtulníky jsou využívány pro potřeby PČR, IZS a další služby k zajištění vnitřní bezpečnosti státu.

V roce 2017 bylo provedeno 40 kontrol na Letecké službě PČR, proběhly na pracovištích v Brně a Praze. Kontroly byly zaměřeny především na kontrolu způsobilosti letecké techniky (kontroly před prodloužením platnosti Osvědčení letové způsobilosti, kontroly letové dokumentace a provádění údržby na vrtulnících). Při kontrolách nebyly shledány žádné závady, které by měly vliv na způsobilost policejní letecké techniky.

3. POLITIKA V OBLASTI VNITŘNÍ BEZPEČNOSTI A VEŘEJNÉHO POŘÁDKU

3.1 NELEGISLATIVNÍ AKTIVITY

Akční plán Auditů národní bezpečnosti

Dne 22. května 2017 byl usnesením vlády č. 407 schválen Akční plán Auditů národní bezpečnosti. Akční plán konkretizuje plnění opatření, která byla navržena Auditem národní bezpečnosti a je veden v režimu utajení Vyhrazené. Na jeho přípravě se podílely desítky odborníků ze všech relevantních státních orgánů. Časově je ohraničen rokem 2020 a každoročně bude pobíhat jeho hodnocení. Část opatření z Akčního plánu již byla v roce 2017 splněna.

Policejní práce ve vztahu k menšinám

MV společně s PČR vnímají policejní práci ve vztahu k menšinám jako koherentní a důležitou součást policejní činnosti při zabezpečování vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku v ČR. Zejména podpora vzdělanosti a zkvalitnění podmínek pro výkon činnosti na úseku menšin, kam jsou zahrnuti rovněž osoby nebo skupiny ohrožené sociálním vyloučením a cizinci, patří mezi ty oblasti, kterým je věnována zvýšená pozornost.

V roce 2017 pokračovalo MV v metodické a koncepční činnosti vztahující se k dané problematice, plnění stanovených cílů a priorit vyplývajících ze strategických materiálů (zejména Strategie pro práci PČR ve vztahu k menšinám pro období 2015-2017) a shromažďování a analýze souvisejících informací. Mezi hlavní aktivity patřilo např.

- Ve dnech 22.-24. 5. 2017 příprava a realizace instrukčně metodického zaměstnání pro členy pracovních skupin styčných důstojníků pro menšiny jednotlivých krajských ředitelství policie – hlavními tématy byly např. příčiny konfliktu v Sýrii, inkluze Romů, příklady práce a možnosti resocializace odsouzených osob, policejní práce v Německu, opatření na ochranu vnějších hranic EU a další.
- Ve spolupráci s PČR příprava nového specializačního kurzu cíleného na vzdělávání příslušníků Policie ČR v oblasti interkulturních

kompetencí a menšinových specifik – součástí bylo metodické proškolení interních lektorů Policie ČR za účasti externího supervizora.

- Ve dnech 29.-31. 3. 2017 pracovní setkání styčných důstojníků pro menšiny s krajskými koordinátory pro romské záležitosti a krajskými manažery prevence kriminality.
- Ve dnech 18.-19. 9. 2017 pracovní setkání zástupců MV se styčnými důstojníky pro menšiny, zástupci Úřadu vlády – Kanceláře Rady vlády pro záležitosti romské menšiny, krajskými koordinátory pro romské menšiny, Agentury pro sociální začleňování za účelem přípravy aktualizace Strategie pro práci Policie ČR ve vztahu k menšinám.
- Ve dnech 11.-13. 4. 2017 účast a představení činnosti zástupců MV na závěrečné konferenci projektu „Zavádění policejních specialistů v oblasti policejní práce ve vztahu k minoritní skupině Romů v sociálně vyloučených lokalitách“.
- Účast zástupců MV na akcích a aktivitách, které během roku pořádali styční důstojníci pro menšiny v rámci jednotlivých KŘP nebo jiné instituce.
- Účast zástupce MV na zahraničních školeních, workshopech a konferencích, např. v oblasti práce policie s menšinami, v oblasti inkluze cizinců, představení výzkumu EU–MIDIS II Agentury EU pro lidská práva (FRA), který je zaměřený na zkušenosti přistěhovalců a etnických menšin v Evropě s diskriminací a viktimizací, a dalších.

3.2 BEZPEČNOSTNÍ RADA STÁTU

Materiály týkající se celkové problematiky bezpečnosti ČR a tedy i oblasti veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti projednává v rozsahu svého zákonného zmocnění Bezpečnostní rada státu (BRS).

V roce 2017 se uskutečnilo pět řádných schůzí BRS a jedna mimořádná schůze BRS. Z významnějších materiálů a informací, týkajících se oblasti veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti, projednaných v BRS v tomto roce lze jmenovat:

Na schůzi konané dne 24. 1. 2017 BRS projednala Informaci o postupu realizace opatření ke zvýšení bezpečnosti na mezinárodních letištích v ČR, Informaci o stavu plnění úkolů uvedených ve Vyhodnocení cvičení orgánů krizového řízení BLANÍK 2013 a Zprávu o výsledcích podrobné analýzy současného stavu výuky všech bezpečnostních témat ve školách s návrhy dalšího postupu. Pro informaci byly na schůzi BRS mimo jiné předloženy materiály Informace o zahájení činnosti Centra proti terorismu a hybridním hrozbám a Zahraniční bojovníci – informace o aktivitách a opatřeních ČR.

Na schůzi konané dne 8. 3. 2017 vzala BRS na vědomí Hrozby a rizika mající vliv na bezpečnost ČR ve střednědobém a dlouhodobém horizontu (2016–2020/2025). Aktualizovaný text na rok 2017 a schválila ustavení Odborné pracovní skupiny BRS pro hybridní hrozby. Dále projednala materiál Bezpečnostní letecké prostředky (drony), regulace provozu a ochrana před jejich zneužitím, Zprávu o stavu kybernetické bezpečnosti ČR za rok 2016 a Návrh na vytvoření kapacity Národního bezpečnostního úřadu pro zvyšování kybernetické bezpečnosti ČR prostřednictvím metodické podpory a prevence ve státní správě. BRS také schválila Metodiku systému zajištění transfuzních přípravků a krevních derivátů při mimořádných událostech a krizových stavech.

Na schůzi konané dne 3. 5. 2017 BRS projednala Akční plán Auditů národní bezpečnosti, Zprávu o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území ČR v roce 2016 (ve srovnání s rokem 2015) a Zprávu o extremismu na území ČR v roce 2016, Vyhodnocení plnění Konceptce boje proti extremismu pro rok 2016 a Konceptci

boje proti extremismu pro rok 2017. Dále BRS schválila Návrh na zřízení stálého pracovního výboru BRS pro kybernetickou bezpečnost a také se zabývala Konceptcí vzdělávání v oblasti ochrany obyvatelstva a krizového řízení a Meziresortní konceptcí podpory bezpečnostního výzkumu ČR 2017–2023 s výhledem do roku 2030.

Na programu **mimořádné schůze BRS dne 15. 5. 2017** byla mimo jiné Informace vládního zmocněnce pro oblast kybernetické bezpečnosti k celosvětovému kybernetickému útoku dne 12. 5. 2017.

Na schůzi konané 14. 6. 2017 projednala BRS Zprávu o situaci v oblasti migrace a integrace cizinců na území ČR v roce 2016 a dále se pak zabývala materiály Informační systém pro podporu vyhledávání a Národní jednotka využívající jmenovou evidenci cestujících v boji s terorismem (Implementace směrnice PNR). BRS také schválila Zajištění zvýšení bezpečnosti na mezinárodních letištích s pravidelným veřejným leteckým provozem s výjimkou letiště Václava Havla Praha a Rozšíření pokrytí systémem automatické biometrické detekce obličejů na letišti Václava Havla Praha. Na této schůzi byl projednán i Návrh na navýšení početního stavu Národního úřadu pro kybernetickou a informační bezpečnost po jeho zřízení. Pro informaci byl BRS předložen Komplexní náhled na ochranu měkkých cílů v ČR.

Na schůzi konané dne 11. 9. 2017 BRS projednala Vyhodnocení cvičení znovuzavedení kontrol na státních hranicích s Rakouskem, Polskem, Slovenskem a Německem v letech 2015 až 2017 a dále schválila Organizační zajištění projektu „Zajištění zvýšení bezpečnosti na mezinárodních letištích s pravidelným veřejným leteckým provozem s výjimkou Letiště Václava Havla Praha“. BRS se také zabývala Informací o plnění úkolů vyplývajících z Konceptce rozvoje schopností Policie ČR vyšetřovat kybernetickou kriminalitu. Na schůzi BRS byla předložena Informace o přijatých úpravách Národního bezpečnostního programu ochrany civilního letectví ČR před protiprávními činy.

3.3 LEGISLATIVNÍ AKTIVITY

Pod č. 55/2017 Sb. byl publikován zákon, kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, který nabyt účinnosti dne 18. 3. 2017. Za jednu z hlavních změn provedenou tímto zákonem lze označit **zavedení nového ochranného opatření zabránění části majetku**, které bude možné pachateli uložit, pokud byl odsouzen pro některý ze zákonem stanovených trestných činů, kterým získal nebo se snažil získat majetkový prospěch, a pokud byly zjištěny další skutečnosti, na jejichž základě má soud za to, že určitý majetek pachatele má původ v trestné činnosti. Toto ochranné opatření bude možné uložit i ve vztahu k věci, která je součástí společného jmění manželů nebo byla pachatelem vložena do svěřenského fondu, anebo i osobě odlišné od pachatele, budou-li splněny zákonné podmínky. Touto novelou byla rozšířena i využitelnost institutu prohlášení o majetku dosud obsaženého v zákoně č. 279/2003 Sb., kde ho však bylo možné použít pouze pro účely zjišťování majetku sloužícího pro zajištění výkonu trestu propadnutí majetku, peněžitého trestu a zajištění nároku poškozeného. Tento institut je nyní možné použít obecně pro všechny účely zjištění majetku osoby, jejíž majetek má být zajištěn, nebo ke zjištění majetkových poměrů obviněného, je-li toho třeba pro účely trestního řízení. Rozšířila se rovněž i možnost zjišťovat majetkové poměry obviněného v přípravném řízení.

Pod č. 58/2017 Sb. byl publikován zákon, kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, který nabyt účinnosti dne 1. 10. 2017, ve stejný den pak nabyt účinnosti i navazující vyhláška č. 279/2017 Sb., kterou se mění vyhláška MS č. 345/1999 Sb., kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody, ve znění pozdějších předpisů. Tato novela trestního zákoníku a vězeňských předpisů **změnila dosavadní systém vnější diferenciaci věznic**, kdy došlo k redukci současných čtyř základních typů věznic na typy dva (věznice s ostrahou a věznice se zvýšenou

ostrahou). Důvodem pro tuto změnu byla snaha o zlepšení penitenciárního zacházení s osobami ve výkonu trestu odnětí svobody a zvýšení bezpečnosti ve věznicích.

Dne 1. 7. 2017 nabyt účinnosti novelizace jednacího řádu státního zastupitelství provedená vyhláškou č. 166/2017 Sb., kterou se mění vyhláška MS č. 23/1994 Sb., o jednacím řádu státního zastupitelství, zřízení poboček některých státních zastupitelství a podrobnostech o úkonech prováděných právními čekateli, ve znění pozdějších předpisů, která jednak **omezila obligatorní působnost vrchních státních zastupitelství v insolvenčních věcech**, jednak **zprecizovala vymezení této působnosti ve vztahu k teroristickým trestným činům**, kdy reagovala na změny, ke kterým došlo na zákonné úrovni.

Trestní odpovědnost právnických osob

Význam zákona č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZTOPO“), z pohledu statisticky vykázaných osob, proti nimž bylo vedeno trestní stíhání (popř. byly obžalovány), vzrostl.

Na základě novely provedené zákonem č. 183/2016 Sb., která nabyt účinnosti bezprostředně před začátkem roku 2017, byl do právní úpravy mj. vložen institut exkulpace, resp. vyvinění trestní odpovědnosti právnické osoby ve smyslu § 8 odst. 5 ZTOPO, podle něhož se právnická osoba trestní odpovědnosti podle § 8 odst. 1 až 4 zproští, pokud vynaložila veškeré úsilí, které na ní bylo možno spravedlivě požadovat, aby spáchání protiprávního činu osobami uvedenými v odstavci 1 zabránila. K předmětné novele zpracovává NSZ na podkladě poznatků shromážděných a vyhodnocených z celé soustavy státního zastupitelství rovněž zvláštní zprávu. Poprvé byla vydána v roce 2017 a dosud došlo dvakrát k její aktualizaci.

Zákon o státní službě

V roce 2017 bylo přijato celkem pět novel zákona o státní službě, které se vztahují například k výjimkám z působnosti zákona o státní službě a k překážkám přijetí do služebního poměru nebo výkonu služby. Mimo jiné tyto novely zohlednily zřízení nových institucí (Národní rozpočtová rada,

Etická komise Státního ústavu pro kontrolu léčiv a Národní úřad pro kybernetickou a informační bezpečnost).

Novelizací provedenou zákonem č. 144/2017 Sb., došlo k vyřešení situace dosavadních státních zaměstnanců, kteří nemohli být přijati do služebního poměru, neboť nesplňovali předpoklad vzdělání. Tato novela zákona o státní službě poskytuje dotčeným zaměstnancům nezbytnou dobu k doplnění chybějícího vzdělání, přičemž trváním na požadavku splnění předpokladu vzdělání nerezignuje na princip profesionalizace státní služby. Novela dále především zjednodušuje a zvyšuje efektivitu výběrových řízení, čímž motivuje uchazeče k podání žádosti o přijetí do služebního poměru, a dále provádí změny zákona o státní službě, které napomohou jeho implementaci i v dalších oblastech.

Další přijatý zákon č. 150/2017 Sb., o zahraniční službě, a o změně některých zákonů (zákon o zahraniční službě) komplexně upravuje specifika zahraniční služby a uzpůsobuje text zákona o státní službě této nové právní úpravě.

Přijetím vyhlášky č. 388/2017 Sb. byl stanoven vzor služebního průkazu státního zaměstnance. Služební průkaz osvědčuje, že jeho držitel je státním zaměstnancem. Služební průkaz dle tohoto vzoru pak státnímu zaměstnanci vydá služební úřad, a to nejpozději do 31. prosince 2019.

Evidence obyvatel a rodných čísel, základní registr obyvatel, cestovní doklady a občanské průkazy

V roce 2017 byl schválen a dne 1. 7. 2018 nabyde účinnosti zákon č. 251/2017 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o elektronické identifikaci. V tomto zákoně je mimo jiné novelizován zákon č. 111/2009 Sb., o základních registrech, ve znění pozdějších předpisů, na jehož základě bude umožněno vést v základním registru obyvatel údaj o „adrese úřadu“ rovněž u cizinců.

Subjekty oprávněné k využívání údaje o pobytu tak získají informaci nejen o občanech, ale i o cizincích, kteří mají tzv. úřední adresu.

Dále byl v roce 2017 schválen a dne 1. července 2018 nabyde účinnosti zákon č. 195/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 328/1999 Sb.,

o občanských průkazech, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. V tomto zákoně se mimo jiné upravuje vydávání všech občanských průkazů s kontaktním elektronickým čipem, které bude možné vydávat i ve zkrácené lhůtě, a to v pracovních dnech do 24 hodin anebo do 5 pracovních dnů. Zároveň se omezilo vydávání občanských průkazů bez strojově čitelných údajů s dobou platnosti 1 měsíc, které mají nižší stupeň zabezpečení proti padělání a pozměňování (mají lepenou fotografii). Tyto občanské průkazy se již nebudou vydávat z důvodu ztráty, odcizení, poškození, zničení dosavadního občanského průkazu nebo po zrušení údaje o místu trvalého pobytu, ale pouze z důvodu voleb.

Od 1. července 2018 se budou vydávat rovněž cestovní pasy ve zkrácené lhůtě, a to v pracovních dnech do 24 hodin nebo do 5 pracovních dnů. Žádost o vydání cestovního pasu (občanského průkazu) ve zkrácené lhůtě bude moci občan podat u kteréhokoliv obecního úřadu obce s rozšířenou působností nebo u MV.

Přestupky

Dne 1. 7. 2017 nabyde účinnosti zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, a zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich představuje jeden z významných milníků reformy správního trestání. Cílem zákona bylo především sjednotit podmínky odpovědnosti za přestupky a předešlé jiné správní delikty do jednoho zákona. Podmínky odpovědnosti právnických a podnikajících fyzických osob za správní delikt byly rozptýlené asi ve dvou stovkách různých zákonů, kde byly řešeny nedostatečně, přičemž mezery v této oblasti vyplňovala pouze rozhodovací praxe soudů. Zákonem o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich tak došlo k sjednocení právní úpravy odpovědnosti za správní delikty fyzických osob, právnických osob a podnikajících fyzických osob, vytvoření jednotného pojmu přestupek zahrnujícího tyto správní delikty a úpravě jednotného řízení o přestupku.

Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich již neupravuje, na rozdíl od předešlého zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, jednotlivé přestupky. Tyto přestupky upravené dříve ve zvláštní části zákona o přestupcích byly přesunuty do jednotlivých zákonů upravujících výkon veřejné

správy, v nichž jsou stanoveny povinnosti, jejichž porušení se trestá. Ty přestupky, u nichž tento postup není možný, jsou předmětem zákona o některých přestupcích. Jedná se například o přestupky proti veřejnému pořádku, majetku nebo občanskému soužití.

Dne 1. 7. 2017 současně nabyl účinnosti zákon č. 183/2017 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákona o některých přestupcích.

Migrace

V roce 2017 byly provedeny dvě novely zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu na území ČR a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Konkrétně se jednalo o změny, které byly provedeny:

- Zákonem č. 183/2017 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákona o některých přestupcích, nabyl účinnosti dnem 1. 7. 2017. Změny zákona o pobytu cizinců souvisely se zrušením předchozího zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích a jeho nahrazení novou právní úpravou.
- Zákonem č. 222/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, nabyl účinnosti dnem 15. 8. 2017. Legislativní proces přijímání novely zdaleka nebyl jednoduchý, jelikož se musel vypořádat se senátním vetem, přesto byl následně schválen. Poměrně rozsáhlá novela mění i některá související ustanovení v jiných zákonech, jako např. v zákoně č. 325/1999 Sb., o azylu, v zákoně č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, v zákoně č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, v zákoně č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, a v dalších zákonech. Jde o značně rozsáhlou novelu o více než dvou stovkách změnových bodů. Jejím primárním účelem je transponovat řádně do českého právního řádu evropskou směrnici 2014/36/EU o podmínkách vstupu a pobytu státních příslušníků třetích zemí za účelem zaměstnání jako sezónní pracovníci, stejně tak jako evropskou směrnici 2014/66/EU

o podmínkách vstupu a pobytu státních příslušníků třetích zemí na základě převedení v rámci společnosti. Za hlavní okruhy, v jejichž rámci ke změnám dochází, důvodová zpráva označuje povolení k dlouhodobému pobytu za účelem investování, posílení bezpečnostních aspektů migračního procesu a přechodný pobyt rodinných příslušníků občanů EU. Novela upravuje terminologii v oblasti rodinných příslušníků, dále mimo jiné zavádí krátkodobé vízum za účelem sezónního zaměstnání, upravuje podmínky pro povolení pobytu za účelem vědeckého výzkumu, zpřesňuje pravidla pro získání zaměstnanecké karty, pravidla pro povolení k trvalému pobytu a některé postupy řízení ve věcech pobytu cizinců.

V roce 2017 byly dále přijaty čtyři prováděcí předpisy k realizaci některých ustanovení zákona o pobytu cizinců na území ČR, konkrétně se jednalo o následující předpisy:

- Nařízení vlády č. 215/2017 Sb., o stanovení výjimek z vízové povinnosti a z osvobození od vízové povinnosti, nabylo účinnosti dnem 18. 7. 2017 a nahradilo dvě předchozí nařízení upravující danou oblast, a to nařízení vlády č. 272/2004 Sb. a č. 273/2004 Sb. Cílem zmíněného nařízení bylo zajistit soulad vnitrostátní úpravy s čl. 4 nařízení Rady (ES) č. 539/2001, kterým se stanoví seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci musí mít při překračování vnějších hranic vízum, jakož i seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci jsou od této povinnosti osvobozeni. V této souvislosti bylo rovněž definováno, jaké činnosti pro účely osvobození od vízové povinnosti nebudou považovány za výdělečnou činnost.
- Nařízení vlády č. 223/2017 Sb., o některých podmínkách vydání a prodloužení platnosti povolení k dlouhodobému pobytu za účelem investování, nabylo účinnosti dnem 15. 8. 2017 a bezprostředně souvisí se zavedením speciálního pobytového statusu, tj. vydáním povolení k dlouhodobému pobytu za účelem investování na území ČR podle § 42n zákona o pobytu cizinců. Vláda tímto nařízením stanovila podmínky pro vydání zmíněného povolení, pokud jde o bližší specifikaci významné investice, stanovila konkrétní

nutnou výši investovaných peněžních prostředků a v jaké části lze investování peněžních prostředků nahradit investováním jiného majetku. Kromě toho vláda stanovila maximální počet statutárních orgánů, členů statutárních orgánů nebo prokuristů obchodní korporace pro účely posouzení podstatného vlivu na její podnikání a nejnižší podíl cizince, který žádá o vydání povolení k dlouhodobému pobytu za účelem investování jako společník obchodní korporace, v této obchodní korporaci. Návrh zmíněné úpravy zpracovalo MPO, které má nezbytné informace z oblasti investování na území ČR a zároveň je orgánem, který bude příslušným pro posouzení ekonomického nebo jiného významného přínosu pobytu dotčeného cizince pro ČR.

- Vyhláška č. 224/2017 Sb., kterou se mění vyhláška č. 368/1999 Sb., kterou se stanoví náležitosti a počty fotografií vyžadovaných podle zákona o pobytu cizinců, ve znění pozdějších předpisů nabyla účinnosti dnem 15. 8. 2017. Zmíněnou vyhláškou byly zohledněny některé změny provedené v zákoně o pobytu cizinců, zejména změny názvu průkazu, který je nově vydáván k trvalému pobytu občanům Evropské unie, změnu názvu dokladů vydávaných občanům státu, který je vázán mezinárodní smlouvou sjednanou s Evropskou unií, z níž jim vyplývá právo na volný pohyb rovnocenné takovému právu občanů Evropské unie (v současné době se jedná o občany Švýcarska), nebo občanům státu, který je vázán Dohodou o Evropském hospodářském prostoru (jedná se o občany Norska, Islandu a Lichtenštejnska) a jejich rodinným příslušníkům. Kromě toho byly zpřesněny požadavky na fotografii předkládanou cizincem, který je nevidomý nebo ze zdravotních či náboženských důvodů používá pokrývku hlavy. V daném případě došlo ke sjednocení těchto požadavků s požadavky stanovenými v zákonu o občanských průkazech, zákonu o cestovních dokladech a vyhlášce k jejich provedení.
- Vyhláška č. 322/2017 Sb., o stanovení seznamu odvětví zaměstnání, která zahrnují činnosti závislé na ročním období, nabyla účinnosti dnem 4. 10. 2017 a bezprostředně souvisí se zajištěním transpozice Směrnice

Evropského parlamentu a Rady 2014/36/EU ze dne 26. února 2014 o podmínkách vstupu a pobytu státních příslušníků třetích zemí za účelem zaměstnání jako sezónní pracovníci. Transpozice zmíněné směrnice byla zajištěna zákonem č. 222/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. Do zákona o pobytu cizinců byly zavedeny dva speciální pobytové statusy, tj. krátkodobé vízum za účelem sezónního zaměstnání a vízum k pobytu nad 90 dnů za účelem sezónního zaměstnání. Návrh zmíněné vyhlášky zpracovalo MPSV jako gestor za oblast zaměstnávání zaměstnanců ze zahraničí.

Kromě toho v průběhu roku 2017 probíhal legislativní proces související s návrhem zákona, kterým se mění zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. Předložen byl zejména z důvodu zajištění transpozice směrnice Evropského parlamentu a Rady 2016/801/EU ze dne 11. května 2016 o podmínkách vstupu a pobytu státních příslušníků třetích zemí za účelem výzkumu, studia, stáže, dobrovolnické služby, programů výměnných pobytů žáků či vzdělávacích projektů a činnosti au-pair. V zákoně o pobytu cizinců se zavádí povinnost absolvovat po příjezdu do ČR adaptačně-integrační kurz a institucionálně se zakotvuje integrace na regionální úrovni ve formě převedení projektu Center pro integraci cizinců do státního systému. Dále se navrhuje upravit zákonné zmocnění vlády k vydání kvót pro ekonomickou migraci. Nařízením vlády vydaným na základě zákonného zmocnění budou stanoveny transparentní kvantitativní kvóty, které budou blíže rozčleněny do kategorií odpovídajících kvalitativnímu vymezení migračních potřeb.

Azyl

Zákon č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů byl v roce 2017 novelizován zákonem č. 222/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. Tato novelizace přinesla minimální změny, které reagují zejména na potřeby praxe. Jde například

o stanovení explicitní povinnosti pro žadatele o udělení mezinárodní ochrany uvést v rámci správního řízení informace o svém pohlaví a svém rodinném stavu. Dále se zavádí možnost využití tzv. videokonferencí, v rámci řízení o žalobě proti rozhodnutí MV ve věci mezinárodní ochrany nebo proti rozhodnutí o zajištění. Dále se zpřesňují ustanovení týkající se možnosti požádat o asistenci při dobrovolném návratu z území ČR, a to zejména ve snaze zrychlit celý proces a zabránit případným administrativním překážkám.

Problematika životního prostředí

Zákon č. 123/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, nabyl účinnosti dne 1. 6. 2017. Novela zákona o ochraně přírody a krajiny byla vypracována na základě dlouhodobých zkušeností s aplikací předchozí právní úpravy a na základě připomínek obcí a krajů. Nově jsou doplněny v § 16 ochranné podmínky národních parků dle zkušeností z praxe, např. zákaz na území parku provádět ohňostroje nebo používat zábavní pyrotechniku či umísťovat světelné zdroje mimo uzavřené objekty, které směřují světelný tok nad vodorovnou rovinu procházející středem světelného zdroje. Na území národních parků mimo zastavěná území obcí a zastavitelné plochy obcí je zakázáno provozovat letadla způsobilá létat bez pilota nebo modely letadel (tento zákaz směřuje např. proti

provozování dronů). Výjimku ze zákazů může povolit orgán ochrany přírody, porušení zákazů lze sankcionovat jako přestupek.

Zákon č. 149/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 477/2001 Sb., o obalech a o změně některých zákonů (zákon o obalech), ve znění pozdějších předpisů, nabyl účinnosti dnem 1. 7. 2017, s výjimkou některých svých ustanovení, která nabyla účinnosti dnem 1. 1. 2018. Novela zákona o obalech transponuje směrnici EU 2015/720 a reguluje oblast spotřeby plastových nákupních tašek, která dosud nebyla v právním řádu ČR nijak legislativně upravena. Cílem úpravy je snížit vysokou míru odhazování plastových tašek mimo místa určená pro odkládání odpadu a na to navazující znečišťování životního prostředí. Podstata opatření tkví v tom, že plastová odnosná taška smí být v místě prodeje výrobků poskytnuta spotřebiteli minimálně za náhradu nákladů, které odpovídají nákladům na její pořízení. Nemají tedy být nadále poskytovány zdarma. To neplatí, jde-li o velmi lehkou plastovou odnosnou tašku, což je plastová odnosná taška o tloušťce stěny do 15 mikronů, která je nezbytná z hygienických důvodů či její použití pomáhá zabránit plýtvání potravinami. V případě, že prodejce poskytne v místě prodeje výrobků spotřebiteli plastovou odnosnou tašku zdarma, dopustí se přestupku. Zákaz poskytování plastových tašek zdarma je účinný od 1. 1. 2018.

3.4 PREVENCE KRIMINALITY

Vláda svým usnesením č. 66 ze dne 25. ledna 2016 schválila Strategii prevence kriminality v České republice na léta 2016 až 2020.

Na strategický dokument navazuje Akční plán prevence kriminality na léta 2016 až 2020 schválený usnesením vlády č. 705 ze dne 27. 7. 2016.

Na plnění Strategie je v letech 2016 až 2020 vyčleněno z rozpočtu MV minimálně 300 mil. Kč, další prostředky uvolní i jiné resorty.

V oblasti prevence kriminality je níže uveden pouze základní přehled nejdůležitějších aktivit. K vyhodnocení Strategie prevence kriminality v ČR na léta 2016 až 2020 a Akčního plánu prevence kriminality na léta 2016 až 2020 za rok 2017 bude vládě ČR předložen do konce května 2017 samostatný podrobný materiál.

3.4.1 Prevence kriminality na mezinárodní úrovni

Evropská síť prevence kriminality (EUCPN)

EUCPN je mezinárodní platformou propojující místní, národní a evropské politiky prevence kriminality. Jejím cílem je zejména zlepšení prevence kriminality, sdílení dobré praxe a usnadnění přístupu jednotlivých členských států k již realizovaným projektům v rámci EU.

ČR je členem EUCPN od roku 2004. Národním kontaktním bodem je odbor prevence kriminality MV a jeho zástupci se pravidelně účastní členských zasedání (2x ročně) a také udělování Evropské ceny prevence kriminality (ECPA). Cílem ECPA je podpora výměny zkušeností dobré praxe v rámci EU. EUCPN její udílení zastřešuje od roku 2001.

V roce 2017 byla ústředním tématem soutěžních projektů ECPA **prevence kyberkriminality**, a to především v oblasti prevence a snížení počítačových trestných činů v komunitách (v souladu s prioritami politiky EU v boji proti počítačové kriminalitě), zejména ty páchané organizovanými zločineckými skupinami za účelem vytváření velkých zločinných zisků. Za ČR se do soutěže přihlásilo celkem 6 projektů. Vítězným projektem ČR se stal projekt Kraje Vysočina a Středočeského kraje „Kraje pro bezpečný internet“, www.kpbi.cz. V rámci estonského předsednictví Rady EU byly národní projekty prezentovány na konferenci „Best practice conference“ ve dnech 13.-15. 12. 2017 v Tallinnu, Estonsku. Z celkem přihlášených 18 evropských projektů se vítězným projektem stal projekt estonské střední školy „The cyber defence field of study at Põltsamaa Coeducational gymnasium“, na druhém místě se umístil dánský

projekt „The Danes' digital self-defense“ a na třetím místě belgický projekt „Cybersimple“. Na projektech se cení zejména nové přístupy, spolupráce více subjektů a účinnost v praxi.

Evropské fórum pro bezpečnost měst (EFUS)

EFUS vznikl v roce 1987 pod záštitou Rady Evropy a je jedinou evropskou sítí místních a regionálních orgánů zabývajících se městskou bezpečností. EFUS podněcuje sdílení zkušeností v prevenci kriminality a potírání zločinu v evropských městech a podporuje vizi přístupů nalézajících rovnováhu mezi prevencí, represí a sociální soudržností. Valné shromáždění EFUS sestávající ze všech členů se setkává pravidelně jednou do roka, aby sdílelo dobrou praxi a prohloubilo dosavadní spolupráci. Blíže viz www.efus.eu.

Ve dnech 18.-19. 9. 2017 vystoupili zástupci EFUS v rámci odborné konference „Kriminalita, prevence kriminality a společnost“ na historicky prvním ročníku **Národního preventivního dne**, <http://www.npd.brno.cz/>, který uspořádalo město Brno, ve spolupráci s Městskou policií Brno, za finanční spoluúčasti MV. Inspirací pro realizaci projektu se stal Deutscher Präventionstag - německý preventivní den, který již přes 20 let úspěšně pořádají v Německé spolkové republice, a na jejichž organizaci se EFUS rovněž významně podílí, blíže viz <http://www.praeventionstag.de/>. Součástí programu bylo také vyhlášení výsledků soutěže o Nejlepší projekt prevence kriminality na místní úrovni za rok 2017 na téma „Nové hrozby a nové přístupy v oblasti prevence kriminality (kriminalita ve virtuálním prostředí, ochrana měkkých cílů, stárnutí populace a další)“.

3.4.2 Prevence kriminality na meziřesortní úrovni

Republikový výbor pro prevenci kriminality (výbor)

Výbor jako meziřesortní koordinační a metodický orgán zřízený při MV na základě usnesení vlády č. 617 ze dne 3. listopadu 1993 se v roce 2017 sešel celkem osmkrát.

V I. čtvrtletí se výbor zabýval situační prevencí kriminality. Byl představen projekt „Bezpečná země“ v rámci projektu „Bezpečná lokalita“ a další

aktuální aktivity Poradního sboru pro situační prevenci. Byla vypracovaná preventivní technická norma (ČSN 73 4400) k řešení problematiky ochrany škol a školských zařízení jako jednoho z prioritních tzv. „měkkých cílů“. V březnu se výbor zaměřil především na dotační programy a výsledky dotačních řízení MV a dále projednával problematiku „Romové a bezpečnost“. Byl informován o Akčním plánu strategie boje proti sociálnímu vyloučení na období 2016 – 2020.

Ve II. čtvrtletí výbor schválil rozeslání do meziresortního připomínkového řízení materiál k vyhodnocení plnění Strategie prevence kriminality a Akčního plánu prevence kriminality na léta 2016 až 2020 za rok 2016. Projednával problematiku řešení šikany ve školách a školských zařízení a byl informován o systému výkaznictví a sběru dat ve školské primární prevenci rizikového chování. Květnové zasedání bylo zaměřeno na naplňování Konceptce vězeňství do roku 2025 za rok 2016 a hovořilo se o aktuálních výzvách trestní politiky (pilotní projekt první „Otevřené věznice“). Výbor schválil téma soutěže o „Nejlepší projekt prevence kriminality na místní úrovni v roce 2017“, a byl seznámen s Konceptí rozvoje probace a mediace do roku 2025 a Konceptí prevence kriminality v Policii ČR na léta 2017 až 2019.

V 3. čtvrtletí se výbor zabýval dopady přijetí změn zákona o obětech trestných činů (zákon č. 56/2017 Sb.) a zkušenostmi s jejich aplikací do praxe. Výbor přijal informace o aktivitách Policie ČR týkajících se postavení dítěte a zákonného zástupce v trestním řízení a metodice práce se zvláště zranitelnou obětí ve výslechové místnosti. Byla představena Metodická příručka pro kurátory pro děti a mládež s uvedením typologie situací ohrožení dítěte s využíváním metod a nástrojů sociální práce.

Ve IV. čtvrtletí výbor projednával aktuální stav realizace aktivit individuálního projektu „Systémový rozvoj a podpora nástrojů sociálně – právní ochrany dětí“. Výbor byl informován o aktuální situaci v oblasti odborného zacházení s pachateli v průběhu výkonu trestu a o ochranném opatření zabezpečovací detence. Byly představeny vývojové trendy hazardního hraní v ČR za rok 2016. Výbor byl seznámen s preventivními aktivitami bezpečnostních sborů a inspekce a s metodickými doporučeními vytvořenými GIBS se zaměřením na prevenci kriminality příslušníků ozbrojených sil a bezpečnostních sborů ČR.

Zacházení s odsouzenými uživateli drog ve vězení

IKSP v roce 2017 pokračoval v řešení výzkumu, jenž má zmapovat a zhodnotit vězeňské terapeutické programy specializovaných oddělení pro odsouzené s poruchou osobnosti a chování, způsobenou užíváním návykových látek, a specializovaných oddělení pro výkon

ochranného léčení protitoxikomanického. Výzkum se zabývá podobou těchto programů, jejich rozšířením v českých věznicích, fungováním a účinností ve smyslu možných účinků na míru kriminální recidivy odsouzených uživatelů drog po propuštění z výkonu trestu odnětí svobody a na změnu jejich kriminogenních postojů.

Výzkum zaměřený na zjišťování názorů a postojů obyvatel na otázky spojené s problematikou kriminality a její prevenci

Realizace výzkumu zaměřeného na zjišťování názorů a postojů obyvatel na otázky spojené s problematikou kriminality a její prevencí vyplývá z Akčního plánu prevence kriminality v ČR na léta 2016 až 2020. Každoročně opakovaný výzkum veřejného mínění bude realizován po dobu čtyř let.

V roce 2017 byl zrealizován velký výzkum, který se bude opakovat ještě v roce 2020; v mezidobí v letech 2018 a 2019 proběhnou menší omnibusová šetření. Výzkum v roce 2020 provede srovnání mezi odpověďmi na jednotlivé otázky v dílčích výzkumech.

Výzkumem získaná data na reprezentativním souboru obyvatel České republiky budou IKSP zpracována a analyzována pro závěrečnou zprávu a přípravu dalších publikačních výstupů. Výsledky budou prezentovány na odborných fórech a podle nich bude možné stanovit metodiku realizovaného výzkumu a periodicitu jeho pravidelného opakování. Výsledky výzkumu rovněž poslouží ke stanovení priorit a úkolů při tvorbě Strategie prevence kriminality v ČR na období po roce 2020.

Agentura pro sociální začleňování

Odbor pro sociální začleňování Úřadu vlády ČR (Agentura) **spolupracoval celkem s 94 obcemi** v rámci tzv. **lokálního partnerství**, které v průběhu spolupráce Agentury s obcí propojuje existující struktury, včetně např. komise prevence kriminality, pracovní skupiny a další relevantní fóra.

Agentura v roce 2017 ukončila realizaci projektu „**Kampaň proti rasismu a násilí z nenávnosti**“ (dále jen kampaň) financovaného z prostředků EHP a Norských fondů 2009-2014 v rámci programu CZ05 – Národní, regionální a místní iniciativy pro snižování nerovností mezi skupinami. Projekt byl

realizován od března 2014 do dubna 2017. Celkový rozpočet projektu činil 31.679.354 Kč, z toho 20 % bylo poskytnuto ze státního rozpočtu.

V rámci zmíněné kampaně probíhaly v roce 2017 **vzdělávací kurzy pro zástupce samospráv a místní aktéry Ústeckého a Moravskoslezského kraje**, zaměřené na způsoby komunikace opatření v oblasti sociálního začleňování, vyvracení mýtů a dezinformací, praktické tréninky na posílení komunikačních a mediálních dovedností při obhajobě integračních opatření a při komunikaci citlivých témat s veřejností. Dodavatelem kurzů byla organizace Nová ekonomika o.p.s. Proběhlo 10 půldenních kurzů, 3 celodenní kurzy a 6 dvoudenních kurzů, kterých se zúčastnilo 242 osob.

V roce 2017 byly v rámci kampaně také dokončeny **výstupy vzdělávacích aktivit pro Policii ČR a obecní/městské policie v Ústeckém a Moravskoslezském kraji**, kterými byly metodické manuály organizace In IUSTITIA, o.p.s. o problematice násilí z nenávisti, jeho příčinách a způsobech, jak takovým případům předcházet a efektivně je řešit, jak správně a citlivě pracovat s oběťmi násilí z nenávisti.

Součástí projektu byly také **vzdělávací aktivity pro žáky a pedagogické pracovníky základních škol Ústeckého a Moravskoslezského kraje**, připravené organizací AISIS, z.ú., které obsahovaly mediální dílnu a mediaci ve školách. Zapojilo se 10 pilotních škol prostřednictvím 20 školních mediátorů a 81 peer-mediátorů. Online aplikace

Mediální dílna - Místo pro všechny formou tvorby modifikovaných fotokoláží, komiksových příběhů a anket otevřela prostor pro diskuse týkající se otázek rasismu, homofobie, ageismu apod. K šíření této dobré praxe i odborné podpoře mediátorů vznikl jako součást kampaně speciální web www.mediaceveskole.cz.

Šíření dobré praxe v sociálně vyloučených lokalitách propagovalo sdílení praktických zkušeností v jednotlivých oblastech mimo jiné i v oblasti bezpečnosti a prevence kriminality prostřednictvím portálu www.dobrepraxe.cz.

Projekt obsahoval také celostátní mediální kampaň proti rasismu a násilí z nenávisti **HateFree Culture**, která přispěla ke zvýšení informovanosti a medializaci témat extremismu, rasismu a násilí z nenávisti nejen u mladé populace, ale i u široké veřejnosti především prostřednictvím komunikace na sociální síti Facebook. Kampaň pokračovala ve vytváření a propagaci tzv. „HateFree Zone“, prostorů bez násilí a nenávisti, ke kterým se doposud přihlásilo 291 míst po celé ČR, z toho v roce 2017 celkem 71. Tyto zóny, např. kavárny, divadla, galerie, fakulty, velvyslanectví, církevní zařízení, deklarují, že je u nich vítána každá osoba bez ohledu na svou příslušnost. Registrace k HateFree Zone je možná prostřednictvím internetového formuláře umístěného na webu kampaně (<http://www.hatefree.cz/registrace-mista>). Nachází se zde i seznam HateFree zón a jejich interaktivní mapa.

3.4.3 Prevence kriminality v resortu MV

MV v souladu se Strategií prevence kriminality vyhlásilo v prosinci 2016 dotační Program prevence kriminality MV na rok 2017. Na výzvu reagovalo 12 krajských ředitelství Policie ČR a odbor tisku a prevence Policejního prezidia ČR. Celkem bylo předloženo 41 projektů. Finančně podpořeno bylo 25 projektů v souhrnné částce 1.153.000 Kč.

Speciální výslechové místnosti

Na Policejní akademii ČR v Praze probíhá specializační kurz „Výslech dětského svědka“, který je určen pro specialisty pracující s dětmi.

V roce 2017 byla dobudována speciální výslechová místnost na Policejní akademii ČR, která bude sloužit k výukovým účelům, ale také v případě potřeby ke skutečným výslechům. K 31. 1. 2018 je v ČR 68 speciálních výslechových místností.

Celkem bylo provedeno úkonů 2.465, z toho: úkony s dětmi 1.498, úkony s oběťmi DN 104, znásilnění 38, senioři 31, osoby handicapované 10.

Program podpory a ochrany obětí obchodování s lidmi

MV v roce 2017 pokračovalo v realizaci projektu „Program podpory a ochrany obětí obchodování

s lidmi“, který je určen obětem trestného činu obchodování s lidmi. Nabízí psychosociální a zdravotní pomoc, služby tlumočení, právní asistenci, služby advokáta, ubytování, asistenci při vyhledávání zaměstnání, možnost legalizace pobytu či důstojný návrat do země původu. Klíčovým cílem je humanitární rozměr pomoci a ochrany obětí této závažné trestné činnosti. Nicméně, jeho účelem je také získávání relevantních informací o kriminálním prostředí, které mohou vést k odhalení a potrestání pachatelů.

V roce 2017 bylo do Programu zařazeno celkem 24 obětí obchodování s lidmi, a to z Moldavska, Ukrajiny, Nigérie, Filipín, Vietnamu, Slovenské republiky a ČR. V sedmácti případech se jednalo o vykořisťování pracovní a v sedmi případech o obchodování s lidmi za účelem sexuálního vykořisťování.

Poprvé od vzniku Programu tvoří nejpočetnější skupinu osob zařazených v Programu občané a občanky ČR (celkem 9 osob, 4 muži a 5 žen).

Významnou součástí je také podpora preventivních aktivit. V roce 2017 byla realizována kampaň cílená na obchodované a vykořisťované osoby, případně na osoby ohrožené obchodem s lidmi a vykořisťováním, a kampaň mířená na běžnou populaci.

Domácí násilí

Na rok 2017 vyhlásilo MV dotační program Prevence sociálně patologických jevů se zaměřením na prevenci a eliminaci domácího násilí prostřednictvím práce s násilnými osobami a osobami nevládajícími agresí ve vztazích. Podpořeno bylo 8 projektů v celkové částce 2 mil.

Krizové a asistenční linky

V červenci 2015 schválil ministr vnitra návrh systémového řešení udržitelnosti **evropských**

krizových či asistenčních linek 116 000 (pro pohřešované a ohrožené děti, jejich rodinu a blízké), **116 111** (asistenční linka pro děti) a **116 006** (linka pomoci obětem kriminality a domácího násilí). V rámci schváleného řešení byl vytvořen dotační program pro nestátní neziskové organizace provozující výše uvedené linky. Alokovaná částka ve výši 2.000.000 Kč ročně je určena na financování telekomunikačních služeb a poplatků provozovatelů evropských krizových a asistenčních linek v ČR. Cílem tohoto dotačního programu je zabezpečit bezplatné volání dětí v krizi, rodičů a příbuzných, kteří pohřešují své dítě či řeší rodičovské a jiné konflikty a problémy spjaté s rodinou, a obětí trestných činů a domácího násilí na zmíněné krizové linky. Zajištění bezplatného volání je službou české veřejnosti a je ve veřejném zájmu. Jedná se o jednoznačnou garanci státu, který svým občanům v obtížných životních situacích zajistí dostupnost potřebných služeb.

V roce 2017 linka 116 111 (Linka bezpečí) přijala celkem 151.421 hovorů, 2.827 e-mailových dotazů a 2.017 chatů. Ve více než 31.000 případech byl hovor veden ke konkrétnímu problému. V 60 řešených situacích byla ve prospěch klienta kontaktována další instituce (OSPOD, ZZS, HZS a PČR). Z toho ve 13 případech byla přivolána ZZS při přímém ohrožení klienta při započatém sebevražedném pokusu. Linka 116 000 (Linka pro rodinu a školu) uskutečnila 1.800 kontaktů. Tento objem zásahů se skládá z přijatých kontaktů (přijatých a odvedených hovorů po telefonu, přijatých a odeslaných e-mailů, chatové komunikace) a odchozích kontaktů, pokud řešený případ vyžaduje další intervenci (OSPOD, PČR, školská zařízení, atd.). Na lince 116 006 (Linka pomoci obětem kriminality a domácího násilí) bylo přijato 6.405 hovorů.

3.4.4 Program prevence kriminality na místní úrovni

MV pokračovalo v podpoře preventivních aktivit v rámci Programu prevence kriminality na místní úrovni 2017. Hlavními cíli bylo posílení pocitu bezpečí občanů, eliminace kriminálně rizikových jevů a ochrana lokálních komunit před kriminalitou. Výzva k podávání žádostí o dotace

v rámci tohoto Programu byla vyhlášena v listopadu 2016.

Žádosti o dotaci podalo 146 žadatelů s celkovým počtem 292 dílčích projektů, z toho 15 projektů podalo 8 krajů. Celkové požadavky na dotaci byly ve výši 80.928.731 Kč.

Na Program byla uvolněna částka 54.676.000 Kč, ve skladbě maximálně 20.000.000 Kč investičních a 34.676.000 Kč neinvestičních prostředků.

Republikový výbor pro prevenci kriminality souhlasil s návrhem Hodnotící komise na rozdělení dotace v součtu ve výši 54.100.000 Kč.

Celkem bylo podpořeno 228 projektů prevence kriminality (221 v r. 2016). Celkem 64 projektů nebylo podpořeno (84 v r. 2016).

Nejvyšší dotace s ohledem na celkovou rizikovitost lokalit, množství podaných projektů a jejich kvalitu byly přiděleny v rámci Libereckého, Ústeckého a Moravskoslezského kraje, z toho Liber. kraj celkem 8.448.000 Kč (z požadovaných 15.333.134 Kč), Ústecký kraj celkem 7.506.000 Kč (z pož. 9.380.000 Kč) a Moravskosl. kraj celkem 7.368.000 Kč (z pož. 11.853.414 Kč).

Investiční projekty byly obdobně jako v předchozích letech zaměřeny zejména na situační prevenci - zřizování, rozšiřování a modernizaci kamerových systémů (MKDS), na budování či obnovu sportovních hřišť a plácků, nově ve větší míře též na osvětlení rizikových míst v obcích.

Neinvestiční projekty směřovaly nejvíce na financování projektu Asistent prevence kriminality, Domovník – preventista, komunitní práce s dětmi a mládeží v péči OSPOD (táborové pobyty, klubová a sportovní činnost). Velmi časté byly realizace informačních a vzdělávacích projektů, které pokrývají oblasti od pomoci obětem trestné činnosti po vzdělávání strážníků obecních policí. Množství projektů bylo zaměřeno na oblast seniorů jako obětí kriminality, na forenzní značení jízdních kol a kompenzačních pomůcek a na prevenci kyberkriminality.

Od konce roku 2016 a po celý rok 2017 probíhala intenzivní práce na přípravě elektronizace podávání žádostí tak, aby vše bylo zajištěno již pro podávání žádostí do Programu 2018. Příprava probíhala ve spolupráci s MF (držitelem a poskytovatelem licence) a dodavatelskou firmou.

Počátkem prosince 2017 byla vyhlášena výzva k podávání žádostí o dotace na projekty z Programu 2018.

Situační prevence

Cílem projektů a aktivit situační prevence je znesnadnění spáchání trestného činu, zvýšení rizika pro pachatele, že bude dopaden a potrestán, a minimalizace zisků z trestné činnosti. Subjekty situační prevence jsou MV (jediné, které poskytuje dotace na projekty z oblasti situační prevence, a projednává technické normy zasahujících do oblasti ochrany majetku a osob), Policie ČR (doporučuje a realizuje konkrétní opatření situační prevence), obecní a městské policie, samosprávy krajů, měst a obcí (konkrétní realizace programu prevence kriminality na místní úrovni), asociace sdružující firmy podnikající v oblasti ochrany majetku a osob, soukromé bezpečnostní služby, pojišťovací subjekty, architekti a stavbaři.

Pro laickou veřejnost bylo společně s jednotlivými subjekty Poradního sboru pro situační prevenci kriminality ministra vnitra za období roku 2017 uspořádáno více než 20 konferencí či seminářů na úrovni měst a obcí či celokrajské k různým oblastem situační prevence (např. preventivní označování předmětů, oblast mechanických zábranných prostředků, kamerové systémy, elektronické zabezpečení, bezpečné bydlení, apod.)

Samotný Poradní sbor se sešel v roce 2017 dvakrát, poprvé v rámci veletrhu ELF v květnu a podruhé se uskutečnilo zasedání Poradního sboru jako výjezdní přímo v nově zabezpečené základní škole v Neveklově ve Středočeském kraji.

MV pokračovalo i v roce 2017 v podpoře projektů oblasti situační prevence realizovaných obcemi v rámci Programu prevence kriminality. Obsahem většiny projektů z oblasti situační prevence bylo vybudování a rozšíření městských kamerových dohlížecích systémů (dále jen „MKDS“), propojení MKDS z obecní policie na Policii ČR, zabezpečení objektů měst a obcí anebo forenzní identifikační značení jízdních kol a kompenzačních pomůcek. **V oblasti podpory MKDS bylo v roce 2017 podpořeno celkem 58 obcí v celkové výši 17.791.000 Kč.**

V oblasti situační prevence se stále úspěšně rozvíjí nový systém ochrany jízdních kol a kompenzačních pomůcek pomocí tzv. forenzního identifikačního značení. Systém ochrany majetku je v ČR uplatňovaný od roku

2013, kdy MV velice rychle zareagovalo na zájem obcí a měst o tento systém ochrany majetku a nabídlo projekt s názvem „**Forenzní identifikační značení jízdních kol**“. Vlastní forenzní identifikační značení je speciální emulze, která obsahuje UV rozjasňovač a plastové mikrotečky, nesoucí specifický kód. Součástí vlastního značení jízdních kol je i jejich popsání, fotografování a následná registrace, a to jak do lokálních registrů městských policií, tak do celostátního registru REFIZ. **V roce 2017 bylo finančně podpořeno celkem 24 obcí v celkové výši dotace 1.306.000 Kč.** Na konci roku 2017 je již zaregistrováno přes 14 000 označených jízdních kol a kompenzačních pomůcek, značení realizuje celkem 38 městských policií a registruje do REFIZu v 55 obcích.

Ochrana měkkých cílů

Zabezpečení škol a školských zařízení je v oblasti bezpečnosti jednou z hlavních priorit resortu MV.

Proto byla ve spolupráci s ÚNMZ připravena **česká technická norma ČSN 73 4400 „Prevence kriminality – řízení bezpečnosti při plánování, realizaci a užívání škol a školských zařízení“** platná a účinná od 1. 9. 2016.

Nová norma pomáhá k orientaci ve značném množství technických doporučení, norem, vyhlášek a zákonů tím, že v jednotném dokumentu odkazuje na potřebné materiály pro školy. Tímto eliminuje fakt, že koncepční řešení bezpečnosti škol je při prvotním plánování výstavby či rekonstrukci často opomíjeno.

Na základě vzájemné úzké spolupráce ÚNMZ a MV se podařilo zabezpečit zveřejnění ČSN 73 4400 v elektronické podobě na webových stránkách resortu MV. Souhlas s použitím české státní normy byl poskytnut zcela mimořádně s přihlédnutím k významnému podílu MV na tvorbě této ČSN 73 4400 a k veřejně prospěšnému účelu prevence kriminality. Nadále tak není dotčeno, že ČSN nebo jejich části nesmějí být podle ust. § 5 odst. 8 zákona č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, rozmnožovány a rozšiřovány bez souhlasu poskytovatele, tedy ÚNMZ.

Některé vybrané další konkrétní aktivity:

- MV společně s ÚNMZ a Asociací technických bezpečnostních služeb Grémium Alarm, z. s.,

uspořádaly dne 5. 4. 2017 seminář na téma „Aplikace technických norem v oblasti prevence kriminality“ na MV a zúčastnilo se ho zhruba 70 odborníků na prevenci kriminality z celé ČR. Na programu byla bezpečnost tzv. měkkých cílů, tedy škol, nemocnic a dalších veřejných prostor, řeč byla i o kontrolních bezpečnostních technologiích, zamykacích systémech nebo zabezpečení únikových východů.

- Kraje Liberecký, Středočeský, Jihomoravský, Karlovarský společně s příslušným krajským ředitelstvím policie a ve spolupráci s MV, Cechem mechanických zámkových systémů ČR a se zástupci Asociace bezpečná škola připravily semináře zaměřené na zabezpečení škol a školských zařízení.
- Karlovarský kraj nechal zpracovat odborný audit u všech škol zřizovaných krajem a uvolil finanční prostředky na realizaci základního zabezpečení.
- Jihočeský kraj ve spolupráci KŘ Policie ČR Jihočeského kraje připravil celokrajový projekt, který se opětovně věnuje problematice bezpečí ve školách.
- 25. 5. 2017 se konala konference „Bezpečná škola“ za účasti více než 200 účastníků. Cílem konference bylo další rozšíření znalostí a seznámení zástupců škol a jejich zřizovatelů, pracovníků státní správy a samosprávy (kraje, města, obce) s možnostmi financování, normami, ale i technickými možnostmi a podmínkami při komplexním zabezpečení školských zařízení s ohledem na maximální možnou ochranu žáků, pedagogů i návštěvníků škol nejen před útoky tzv. šílených střelců, ale i před vandalismem nebo krádežemi.
- Středočeský kraj společně s Krajským ředitelstvím policie Středočeského kraje a ve spolupráci s MV, s Cechem mechanických zámkových systémů ČR a s odborníky z Asociace bezpečná škola připravil v roce 2017 několik aplikačních seminářů k nové normě ČSN 73 4400 pro stovku zástupců škol a školských zařízení. Obdobné semináře též proběhly v Orlové, Olomouci a v Brně.
- Jihočeský kraj ve spolupráci s PČR, Zdravotnickou záchrannou službou

Jihočeského kraje a MV spustilo webové stránky k projektu „Ozbrojený útočník ve škole“.

- Dne 25. 10. 2017 se sešlo v sokolovském kině Alfa cca 250 pedagogických pracovníků ze základních škol. Tématem byla ochrana měkkých cílů ve školním prostředí. Učitelům

byl představen z pohledu praxe projekt z Jižních Čech „Ozbrojený útočník ve škole“.

- Dne 15. 11. 2017 na MV proběhl druhý ročník konference Bezpečný event. Hlavním tématem byla ochrana měkkých cílů – kulturních, sportovních a společenských akcí.

3.4.5 Specifické projekty prevence kriminality

Asistent prevence kriminality

Specifickým projektem zvyšujícím bezpečí v sociálně vyloučených lokalitách, působícím preventivně proti extremismu a motivujícím samosprávy i občany k hledání pozitivních řešení problémů je projekt Asistent prevence kriminality (dále jen „APK“), který je realizován od září roku 2009.

Po pilotní realizaci projektu v roce 2009 bylo již v roce 2010 v rámci ČR 38 asistentů působících v 10 obcích, v roce 2017 pak celkem působilo ve 37 obcích v rámci celé ČR 92 APK podpořených z rozpočtu MV v rámci Programu prevence kriminality ve výši 20.928.000 Kč. Další asistenti pak působí v rámci ČR i z jiných zdrojů, např. z podpory úřadů práce. Celkem tak na konci roku 2017 podporovaly úřady práce v ČR 335 APK ve 102 obcích. Asistenti jsou financováni dále přímo z vlastních rozpočtů obcí či z evropských projektů v rámci Operačního programu zaměstnanost. Odhadem tak působilo v celé ČR na konci roku 2017 cca 500 asistentů prevence kriminality.

Domovník – preventista

Projekt, který se snaží reagovat na konkrétní potřeby obcí a měst s cílem pozitivně ovlivnit situaci především v sociálně vyloučených lokalitách (uplatnitelný je však univerzálně) a úzce souvisí s projektem APK, je preventivní projekt „Domovník – preventista“ (dále jen „DP“), který byl odzkoušen v roce 2013.

Projektový záměr pilotního projektu prevence kriminality DP je přímou odpovědí na stávající potřeby obcí zvýšit bezpečnost a veřejný pořádek v domech a jejich bezprostředním okolí, posílit osobní odpovědnost občanů za dodržování bezpečnostních standardů, společenských norem a nastolit systém opatření v rámci triády situační prevence kriminality: bezpečný občan – bezpečný

dům – bezpečná lokalita. Projekt zároveň pomáhá řešit alespoň částečnou zaměstnanost osob dlouhodobě nezaměstnaných.

Od 1. 7. 2013 bylo zaměstnáno celkem 17 DP s pomocí dotace MV v rámci Programu prevence kriminality, v roce 2014 bylo podpořeno vznik celkem 26 pracovních míst DP ve 12 obcích celé ČR, v roce 2015 bylo celkem 23 DP v 11 obcích a v roce 2016 bylo podpořeno celkem 32 pozic DP ve 13 obcích ve výši 1.581.000 Kč. **V roce 2017 bylo podpořeno z dotačního titulu „Program prevence kriminality na rok 2017“ celkem 31 pozic DP v 11 obcích celé ČR v celkové výši podpory 1.502.000 Kč.**

Programy na ochranu majetku a osob – Bezpečná lokalita – Bezpečná země

Obsahem programu **Bezpečná lokalita** je integrace bezpečnostních standardů do projektování nových budov a při revitalizaci stávajících obytných lokalit. Naplňování programu obecně zvyšuje bezpečí, zlepšuje mezilidské vztahy a pozitivně přispívá ke spolupráci mezi veřejností, policií, samosprávou a vlastníky bytových domů.

V rámci projektu Bezpečná lokalita probíhá společný preventivní projekt **Bezpečná země**, který si klade za cíl vyzdvihnout a podpořit mechanické zábranné systémy, zlepšit informovanost občanů, podpořit řemeslnou činnost. K obsahu projektu také patří propojení teoretické části výkladu prevence kriminality s praktickou částí a zkušenostmi Cechu mechanických zámkových systémů ČR jako člena Poradního sboru pro situační prevenci kriminality MV a autora projektu. Záštitu projektu dalo MV ČR, odbor prevence kriminality.

V ČR vznikly nové evropské normy řady ČSN EN 14383 – normy prevence kriminality při výstavbě

budov. Tyto normy nejsou téměř vůbec známé, což je dalším důvodem vzniku a realizace společného projektu Bezpečná země – naučit veřejnost přemýšlet tak, aby se eliminoval vznik příležitostí ke vzniku zejména majetkové trestné činnosti.

Jedním z konkrétních výstupů projektu bylo opětovně společné Poradenské centrum na 9. ročníku mezinárodního veletrhu nejnovějších trendů v oboru protipožární a zabezpečovací techniky, systémů a služeb Prague Fire & Security Days 2017.

Veletrh je každoročně originální přehlídkou nejnovějších trendů a postupů sloužících v protipožární ochraně, mechanických a elektronických zabezpečovacích systémů, kamerových systémů, prostředků sloužících k ostraze a ochraně objektů, systémů pro inteligentní budovy apod. Záštitu nad veletrhem převzal ministr vnitra a policejní prezident. Odborníci z MV a Policie ČR se veletrhu aktivně zúčastnili a v rámci Poradenského centra návštěvníkům předávali informace a rady z oblasti ochrany majetku a osob.

Dalším kvalitním výstupem uvedených projektů je již třetí vydání „Katalogu doporučených produktů k ochraně osob a majetku“, který je jednou z příležitostí k postupné pozitivní změně v chování občanů k vlastnímu i společnému majetku a k jeho následné ochraně.

Informační systém sociálně-právní ochrany dětí (IS SPOD)

Jednotný informační systém sociálně-právní ochrany byl ukotven v novele zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 359/1999 Sb.“).

Další záměr MPSV týkající se navazujících klíčových opatření ve vztahu k zavedení Jednotného informačního systému ochrany práv dětí je realizován prostřednictvím individuálního projektu s názvem „Systémový rozvoj a podpora nástrojů sociálně-právní ochrany 2016 – 2020“ (dále jen „IP MPSV“). V rámci IP MPSV a klíčové aktivity č. 2 budou navrženy dva monitorovací systémy: Statistický monitorovací systém a Kvalitativní monitorovací systém. Tyto systémy poskytnou statistické ukazatele o dětech, které potřebují sociálně-právní ochranu, dále údaje

o činnosti orgánů sociálně-právní ochrany dětí a také informace o poskytovaných službách a jejich činnosti. Součástí návrhů těchto systémů bude rovněž způsob zajištění vhodného elektronického korelování zjištěných údajů. V únoru 2018 bude mít MPSV k dispozici první analýzy k monitorovacím systémům.

Vzdělávání pracovníků z oblasti prevence kriminality v aktuálních tématech prevence kriminality a rizikových jevů

V uplynulém období byla oblast vzdělávání zaměřena zejména na účastníky Projektu prevence kriminality a extremismu – Úsvit. Především šlo o přípravu, vzdělávání a proškolení APK (asistent obecní či městské policie pro oblast veřejného pořádku z řad dlouhodobě nezaměstnaných a obtížně zaměstnatelných obyvatel SVL) a jejich Mentorů před nástupem do služby obecní či městské policie. Cílem kurzu je zvyšování bezpečí v sociálně vyloučených lokalitách, eliminace kriminálně rizikových jevů a prevence útoků páchaných s extremistickým motivem. Jde o interaktivní praktický trénink způsobů, jak získat, motivovat a především prakticky zapojit obyvatele sociálně vyloučených lokalit do procesu zvyšování bezpečí, eliminace kriminálně rizikových jevů a prevence útoků páchaných s extremistickým motivem.

Dále MV v roce 2017 zorganizovalo **dvě pracovní setkání s manažery prevence kriminality měst, obcí a krajů, s preventisty PČR**. Jedno bylo zaměřeno na aktuální úkoly spojené s vyhlášením dotačního Programu prevence kriminality 2017, druhé bylo věnováno problémům při realizaci projektů, novým podnětům a plánovaným aktivitám.

Dotační program SUZ

Na základě zhoršení bezpečnostní situace a zhoršení pocitu bezpečí v obcích, kde jsou v provozu zařízení SUZ a v souvislosti s možnou migrační vlnou, bylo během roku 2016 vyčleněno **20.000.000 Kč** na investiční projekty v novém programu **Podpora bezpečnosti v obcích v souvislosti s migrací na léta 2017 až 2019**.

Dne 10. 5. 2017 došlo k vyhlášení dotačního programu, do kterého se přihlásili obce Bělá pod Bezdězem, Statutární město Havířov, Jaroměř, Kostelec nad Orlicí a Zastávka u Brna. V současné

době připravují dotčené obce podklady pro zahájení investičního procesu.

V průběhu roku 2018 se počítá s vyhlášením druhého kola Výzvy.

V roce 2017 bylo podpořeno celkem 6 dílčích projektů 5 dotčených obcí v celkové výši 11.974.534 Kč.

Dotiční program průmyslové zóny

Dne 18. 10. 2017 byl vyhlášen **program Podpora bezpečnosti v obcích v souvislosti s rozšířením strategické průmyslové zóny Solnice-Kvasiny-Rychnov nad Kněžnou na rok 2018** na základě usnesení vlády č. 469/2017. Průmyslová zóna

(dále jen PZ) Kvasiny zahrnuje tři obce: Rychnov nad Kněžnou, Solnici a Kvasiny. Bezpečnostní problémy nastaly z několika důvodů. Rychlý rozvoj místní ekonomiky sebou přinesl zvýšenou dopravní zátěž a zejména bezpečnostní problémy – zvýšený nárůst trestné a zejména přestupkové činnosti, zhoršení pocitu bezpečí mezi místními obyvateli, včetně zaměstnávání pracovníků z cizích zemí - především z „třetích zemí“.

Dotiční titul bude poskytován na kamerové systémy a veřejné osvětlení v celkové možné dotaci **ve výši max. 38.400.000 Kč pro 3 dotčené obce**. Termín pro zaslání žádostí z obcí byl stanoven na 15. 1. 2018.

3.4.6 Projekty realizované útvary Policie ČR

PČR v roce 2017 pružně reagovala na současný trend využívání sociálních sítí. Od 21. 6. 2017 používá ke komunikaci se širokou veřejností a k prezentaci a podpoře preventivních aktivit a kampaní sociální síť Facebook, YouTube a Twitter.

V rámci preventivní činnosti bylo v roce 2017 realizováno útvary PČR s celostátní působností a jednotlivými krajskými ředitelstvími policie množství preventivních akcí. Aktivity byly zaměřeny na priority PČR a bezpečnostní situaci daného teritoria jednotlivých krajských ředitelství policie nebo příslušného územního odboru či městského nebo obvodního ředitelství policie.

V roce 2017 byly realizovány následující preventivní akce a projekty celorepublikového charakteru:

Problematika domácího násilí a násilí páchaného na ženách - v rámci jednotlivých krajských ředitelství policie probíhal projekt zaměřený na problematiku domácího násilí, při němž preventivní úzce spolupracovali jak se službou pořádkové policie, tak s policejními psychology a krizovými interventy, kteří fungují v rámci systému psychologické pomoci obětem trestné činnosti. Projekt **Tour Pohyb pomáhá 2** pořádala PČR ve spolupráci s Hankou Kynychovou v rámci preventivní kampaně projektu **Zkus to říct**, která je zaměřená na problematiku domácího násilí a násilí uplatňovaného na ženách, již podruhé. **Tour Pohyb pomáhá 2** se konala v roce 2017

v Praze, Liberci, Mostě, Tišnově, Strakonících, Břeclavi a Třinci.

Zebra se za Tebe nerozhledne! - preventivní projekt PČR probíhající již 10 let dvakrát ročně v rozsahu jednoho týdne na celém území ČR, a to vždy na začátku školního roku a v jeho druhé polovině. Projekt je zaměřen na chodce a další účastníky silničního provozu (děti a školní mládež) a jeho cílem je zejména osvojování si dodržování pravidel bezpečného přecházení vozovky a odbourávání mýtů o absolutní přednosti chodců na přechodu pro chodce.

V pohodě do školy - II. ročník vzdělávacího programu pro školáky i širokou veřejnost se zaměřením na osobní bezpečnost a ostatní bezpečnostní témata. Ve dnech 11. - 14. září 2017 se v areálu výstaviště Praha Holešovice uskutečnil sportovně-kulturně-vzdělávací program pro školy a školská zařízení. Celou akci provázal úspěšný a dlouhodobý projekt Policie ČR **Zebra se za Tebe nerozhledne!**

Řídím, piju nealko pivo - projekt, který je realizován od roku 2012 ve spolupráci s oddělením BESIP a Českým svazem pivovarů a sladoven s cílem zvyšovat povědomí řidičů o nealko pivu jako alternativě z hlediska dodržování bezpečnosti a zákona a především motivace řidičů k zodpovědnému pití piva. V roce 2017 akce probíhaly v rámci běžného výkonu služby nebo při plánovaných dopravně bezpečnostních akcí, a to v období velikonočních

svátků a letních prázdnin i se zaměřením na cyklisty.

HAD 2017 (hazard, alkohol, děti) – kontroly podávání alkoholu dětem – přes 2.500 policistů a 1.000 zaměstnanců státní správy a samosprávy zkontrolovalo od července do září 2017 téměř 2.500 klubů a přes 9.000 osob. Kontroly byly předem avizované a bylo při nich odhaleno přes 150 osob mladších 18 let, které požily alkoholický nápoj, přes 60 z nich byla policie nucena omezit na osobní svobodě. Rozsáhlá preventivně kontrolní akce ukázala, že provozovatelé zákony respektují ve větší míře než v uplynulých dvou letech. Akce navázala na obdobnou celostátní sérii kontrol v oblasti konzumace alkoholu v letech 2015 a 2016. Policie ČR spolu s národním protidrogovým koordinátorem zahájila akci kontrol masivním informováním veřejnosti, aby provozovatele varovala od nezákonného prodeje návykových látek osobám mladších 18 let. V roce 2017 byla do akce přibrána také problematika hazardního hraní. Kontroly probíhaly nejen v prostředí restaurací a barů, ale i v hernách. Výsledky potvrdily, že i přes preventivní varování, provozovatelé dětem alkohol prodávali nebo jim umožnili hazardní hraní. Děje se tak ale v mnohem menší míře než dříve.

Vidíme se – celorepubliková preventivní informační kampaň zaměřená na viditelnost účastníků silničního provozu. Jedná se o kampaň oddělení BESIP Ministerstva dopravy, do které se Policie ČR zapojila, a prostřednictvím své činnosti distribuovala reflexní materiály v podobě reflexních pásků, odznaků a tkaniček. Kampaň probíhala celorepublikově od října 2017 a bude pokračovat i v roce 2018.

Workshopy pro pedagogy – hlavním preventivním projektem podzimu 2017 byl projekt s názvem **JAKUB – workshop pro pedagogy v ČR**. Workshopy, které se uskutečnily v průběhu října a listopadu 2017 v deseti krajských městech, byly určeny pedagogům, kteří byli proškoleni v problematice identifikace domácího násilí u žáků a studentů a také jim bylo ukázáno, jak pracovat s didaktickým a metodickým materiálem k domácímu násilí v hodinách výuky.

Informační kampaň v TV Óčko – již druhým rokem opakující se informační kampaň zaměřená na mládež a diváky TV Óčko. Celkem se jednalo o 6 vstupů do pořadu Mixxxer v podobě rozhovorů s odborníky z řad PČR a prezentaci vybraných témat na webu a facebookovém profilu TV Óčko.

3.5 VĚZEŇSTVÍ

Počet vězňených osob v roce 2017 oproti roku 2016 mírně poklesl (22.178 v roce 2017 oproti 22.496 v roce 2016), kdy tento vývoj lze pozitivně kvitovat.

V roce 2017 došlo k mírnému nárůstu počtu chovanců oproti roku 2016, kdy se však oproti roku 2015 jedná o zjevný nárůst počtu této kategorie vězňených osob (2017 – 79, 2016 – 73, 2015 – 48).

Kapacita vězeňských zařízení je rovněž na obdobné úrovni jako v roce 2012 (2017 - 106 %, 2016 – 108 %, 2013 – 83 %, 2012 – 107 %), přičemž dochází k naplňování zejména celkové využitelnosti v ústavech, kde ochranné opatření vykonávají chovanci (2017 – 93 %, 2016 – 85 %, 2012 – 48 %).

Situace na úseku vnitřní bezpečnosti věznic byla v roce 2017 stabilizovaná. Nedošlo k hromadným

nepokojům vězňených osob či jiným destabilizujícím událostem.

V roce 2017 byla situace ovlivňována vysokým počtem vězňených osob a nedostatkem finančních prostředků na modernizaci střežených objektů, instalaci moderních technických bezpečnostních prvků a údržbu dosavadního majetku Vězeňské služby ČR.

S ohledem na úkol ministra spravedlnosti byly v roce 2013 vytýčeny úkoly, jejichž plnění zajistí zlepšování podmínek výkonu vazby. Zejména jsou zlepšovány ve vazebních věznicích a ve věznicích, kde je zřízeno oddělení výkonu vazby, stavebně technické podmínky pro ubytování obviněných, rovněž tak vnitřní vybavení cel. Tyto úkoly byly průběžně plněny i v roce 2017, zejména pokud jde o vybavování cel novým nábytkem, ale i šíří a časovou dotací nabízených aktivit pro obviněné. Z důvodu nedostatku finančních prostředků jsou ovšem stále zhoršovány stavebně technické

podmínky pro ubytování odsouzených, což zejména do budoucna může znamenat riziko pro vnitřní bezpečnost. Je patrná absence ubytovacích míst (cca 1.700) pro výkon trestu odnětí svobody ve vztahu k aktuálnímu početnímu stavu odsouzených a absence ubytovacích míst pro výkon zabezpečovací detence. S tím souvisí i nedostatečný počet zaměstnanců přicházejících do přímého styku s vězňenými osobami - cca 640 míst odborných zaměstnanců a 165 dozorců při standardizovaném počtu (2.001 dozorců při optimalizovaném počtu).

V roce 2017 probíhalo vyhledávání a prezentace vhodných technických prostředků a bezpečnostních technologií, které by Vězeňská služba ČR mohla využít k posílení bezpečnosti v organizačních jednotkách. Zejména z pohledu rizik možnosti průniku nepovolených předmětů nebo návykových látek do věznic, byla věnována zvýšená pozornost bezpilotním leteckým prostředkům (dronům), kdy byla vyvíjena aktivita k možnosti testování systémů pro detekci a ochranu před drony.

V rámci plánovaného přezbrojení služebních zbraní proběhlo v roce 2017 výběrové řízení na dodávku 1.500 kusů samopalů. Na základě výsledků výběrového řízení byla uzavřena rámcová dohoda na dodávku samopalů CZ Scorpion EVO 3 A1. V souladu s I. etapou přezbrojení bylo v roce 2017 již dodáno 375 kusů uvedených zbraní.

Ve srovnání s rokem 2016 zůstal pro Vězeňskou službu ČR i nadále vážným bezpečnostním rizikem počet vězňených osob zneužívajících návykové látky. V této souvislosti byly v rámci Optimalizace rozsahu služební kynologie u jednotlivých věznic navýšeny počty strážných – psovodů specialistů (ze 77 na 81) s cílem zintenzivnit kontrolní činnost v protidrogové oblasti se speciálně vycvičenými protidrogovými psy.

V roce 2017 Vězeňská služba ČR pokračovala v častějším plošném testování všech vězňených osob na přítomnost návykových látek. V návaznosti na schválenou Koncepti vězeňství do roku 2025 realizovala Vězeňská služba ČR praktické testování vybraných technických prostředků určených k detekci zakázaných látek ve spolupráci s PČR a za účasti zástupců fakulty chemicko-technologické Univerzity Pardubice. Na základě vyhodnocení testování byl předložen

návrh na pořízení přístroje (ruční Ramanův spektrometr) k detekci návykových látek a jejich prekurzorů. Nadále probíhá ověřování dalších možností rozšíření technických prostředků určených k detekci zakázaných látek.

Rovněž v případě nálezů mobilních telefonů a SIM karet byl v roce 2017 zaznamenán značný nárůst. Zatímco v roce 2016 byl evidován nález 460 ks mobilních telefonů a 234 ks SIM karet, v roce 2017 se jednalo již o 606 ks mobilních telefonů a 275 ks SIM karet. Takto markantní navýšení počtu nálezů mobilních telefonů a SIM karet je způsobeno zejména vyšší zaměstnaností odsouzených mimo věznici, ale také čtenější a důslednější kontrolní činností prováděnou zaměstnanci Vězeňské služby ČR v rámci jednotlivých úseků věznic a využívání moderních prostředků na jejich detekci. Vězeňská služba ČR se intenzivně zabývá možností využít speciálně vycvičené služební psy k detekci mobilních telefonů. Po ukončené experimentální fázi tohoto projektu je v současné době testován v praktických podmínkách první vycvičený služební pes, který potvrzuje, že je schopný detekovat mobilní telefony ve vězeňském prostředí. V roce 2018 se předpokládá vycvičit minimálně další 3 psy této specializace.

Útěky, pokusy a příprava útěků vězňených osob

V roce 2017 nedošlo k žádnému útěku vězňené osoby během eskorty nebo ze střeženého objektu Vězeňské služby ČR.

V roce 2017 došlo ke třem pokusům o útěk vězňené osoby.

V roce 2017 byla dvakrát prokázána příprava k útěku vězňených osob.

Programy zacházení

V oblasti zdravotních služeb byla nadále poskytována detoxifikace a substituční léčba závislosti na opiátech a nadále bylo realizováno soudně nařízené ochranné léčení protitoxikomické, protialkoholní a patologického hráčství v ambulantní formě. Probíhala též intenzivní spolupráce jednotlivých věznic s nestátními organizacemi, které poskytují protidrogové služby.

Stejně jako v předchozích letech byl dle možností realizován standardizovaný program 3Z (Zastav se, Zamysli se, Změň se) zaměřený na statisticky nejrozšířenější vězeňskou populaci (dospělí muži 25 – 40 let, 2 – 3x ve výkonu trestu odnětí svobody převážně pro majetkovou trestnou činnost) a standardizovaný program GREPP pro práci s pachateli, kteří byli odsouzeni za trestné činy násilí spáchané na dětech (týrání dětí, komerčního sexuálního zneužívání dětí i sexuálního zneužívání dětí bez komerčního aspektu). V neposlední řadě byl pro mladistvé

realizován program TP 21 JUNIOR zaměřený na snižování násilného chování a pro dospělé odsouzené s násilnou trestnou činností program KEMP. Pro odsouzené s problematickým průběhem řídičské praxe probíhal program PARDON. V případě standardizovaných programů zacházení GREPP a PARDON došlo k rozšíření těchto programů do dalších věznic.

Ve vybraných věznicích dále došlo k pilotáži nových programů zaměřených na snížení rizika násilí a užívání drog, kdy po jejich vyhodnocení je plánováno zavedení těchto programů do praxe.

3.6 KYBERNETICKÁ BEZPEČNOST

Rok 2017 představoval pro ČR v oblasti kybernetické bezpečnosti další ze zásadních milníků díky pokračujícímu budování kybernetických bezpečnostních kapacit státu. Přelomovou událostí bylo vytvoření Národního úřadu pro kybernetickou a informační bezpečnost (NÚKIB). NÚKIB vznikl oddělením Národního centra kybernetické bezpečnosti (NCKB), odboru informačních technologií a oddělení PRS (Galileo Public Regulated Service) ze struktur Národního bezpečnostního úřadu (NBÚ) k 1. 8. 2017. V průběhu roku 2017 pokračovala konsolidace NÚKIB jakožto gestora kybernetické bezpečnosti v ČR skrze novelu zákona č. 181/2014 Sb., o kybernetické bezpečnosti a o změně souvisejících zákonů (zákon o kybernetické bezpečnosti – ZKB).

Budování NÚKIB

Jak již bylo zmíněno výše, gestorem problematiky kybernetické bezpečnosti a národní autoritou v této oblasti se stal nově NÚKIB, který je ústředním orgánem státní správy v čele s ředitelem jmenovaným vládou a ve své vnitřní organizaci se dělí na tři základní sekce: provozně právní, technická a sekce NCKB. Poslední zmíněná sekce zabývající se kybernetickou bezpečností se dělí na odbor Vládní CERT (GovCERT.CZ), odbor kybernetických a bezpečnostních politik a oddělení PRS. Vládní CERT poskytuje například pomoc s technickým řešením kybernetických bezpečnostních incidentů, provádí penetrační testy, analýzu malware či zajišťuje sdílení informací o incidentech a budoucích trendech v této oblasti s IT komunitou i veřejností. Odbor

kybernetických a bezpečnostních politik se soustředí především na netechnické aspekty kybernetické bezpečnosti, zejména na tvorbu a implementaci kybernetické bezpečnostní politiky ČR, regulaci, kontrolu a metodickou podporu správců informačních a komunikačních systémů podle ZKB a prováděcích předpisů, mezinárodní spolupráci, osvětu a vzdělávání, publikační činnost nebo zpracování strategických informací a analýz.

V roce 2017 Vládní CERT úspěšně pokračoval v rozšiřování kapacit, aby pokryl nároky na něj kladené zejména po stránce odborné a také dostupnosti technických prostředků pro úspěšné plnění přidělených úkolů. Vládní CERT provozuje dvě laboratoře. Laboratoř pro zkoumání ICS/SCADA systémů, která byla založena v roce 2015, a forenzní laboratoř, jejíž budování započalo během roku 2016. Obě laboratoře jsou plně funkční a nadále probíhá jejich další rozvoj, aby bylo možné reagovat na nejnovější vývoj v těchto oblastech. V rámci svých proaktivních činností GovCERT.CZ pomocí několika nástrojů analyzuje data z uzavřených i veřejně dostupných zdrojů, jež obsahují indikátory o kompromitaci systémů. Nejdůležitějším nástrojem je Botnet Feed, který je vyvíjen týmem GovCERT.CZ za účelem sběru a zpracování dat o koncových stanicích zapojených do sítí botnetů. Data jsou získávána ze zajištěných řídicích serverů (C&C). Původcem dat je společnost Microsoft.

Mezinárodní spolupráce

Mnoho rozhodnutí podstatných pro vývoj kybernetické bezpečnosti v ČR je tvořeno nikoli

pouze na vnitrostátní, ale také na mezinárodní úrovni. NÚKIB se proto snaží aktivně a efektivně zastupovat zájmy ČR v klíčových mezinárodních organizacích, zejména pak v EU, NATO nebo OBSE.

V roce 2017 se práce úřadu soustředila zejména na jednání s členskými státy i institucemi EU, a to především s ohledem na agendu směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/1148 ze dne 6. 7. 2016 o opatřeních k zajištění vysoké společné úrovně bezpečnosti sítí a informačních systémů v Unii (směrnice NIS), jakož i nového souboru legislativních i nelegislativních aktů o kybernetické bezpečnosti, tzv. kybernetického balíčku, jenž byl Evropskou komisí představen v září. V kontextu směrnice NIS se kromě transpozice do vnitrostátní legislativy jednalo o aktivní účast na jednáních pracovních orgánů zřízených směrnicí, a to Skupiny pro spolupráci a Sítě CSIRT. Obě uskupení se v roce 2017 zaměřila na sdílení zkušeností s transpozicí směrnice se zaměřením na oblasti identifikace provozovatelů základních služeb a stanovení bezpečnostních a notifikačních požadavků na ně kladených. Mezi další aktivity spojené s činností EU patřila i spolupráce NÚKIB s Úřadem vlády ČR na digitální agendě, například ohledně volného toku dat či v přípravě na Digitální summit, který proběhl v září 2017 v Tallinnu.

V roce 2017 pokračovala práce neformální pracovní skupiny OBSE zřízené rozhodnutím Stálé rady č. 1039, která se zabývá vytvářením a implementací opatření pro budování důvěry v oblasti kybernetické bezpečnosti (cyber CBMs). Účastnické státy projednávaly zejména návrhy na operacionalizaci CBM číslo 3, směřujícího k vytvoření konzultačního mechanismu pro kybernetické incidenty a krize, a CBM číslo 10, upravujícího komunikační kanály pro výměnu informací, proběhlo rovněž komunikační cvičení na procvičení v rámci CBM číslo 8.

V neposlední řadě ČR v uplynulém roce podnikla řadu bilaterálních konzultací a jednání. ČR pokračovala ve spolupráci se strategickými partnery, tj. se USA, Izraelem a Jižní Koreou. V této souvislosti se například dne 12. 12. 2017 v Soulu uskutečnilo druhé kolo strategických konzultací mezi ČR a Jižní Koreou. V rámci spolupráce s USA ČR absolvovala setkání s čelními představiteli, kteří se zabývají kybernetickou

problematikou, například na úrovni kongresu Spojených států, NSA či FBI.

Opatření

** Ochrana a bezpečnost informačních a komunikačních systémů důležitých pro fungování státu je stále více aktuální a tato problematika začíná být řešena nejen na úrovni jednotlivých států, ale také na úrovni mezinárodní. V ČR jsou systémy důležité pro bezpečnost státu, zajištění základních životních potřeb obyvatel, zdraví občanů a ekonomiku určovány jako kritická informační infrastruktura a systémy mající vliv na výkon státní správy pak jako významné informační systémy. V návaznosti na transpozici směrnice NIS se okruh takových důležitých systémů rozšířil o systémy základních služeb, jelikož směrnice NIS ukládá členským státům povinnost upravit dvě obecné kategorie subjektů, kterými jsou tzv. provozovatel základních služeb (dále „PZS“) a poskytovatel digitálních služeb (dále „PDS“). Na tyto subjekty se budou poté vztahovat bezpečnostní opatření a povinnost hlásit bezpečnostní incidenty způsobilé narušit klíčové společenské a ekonomické činnosti zajišťované jimi provozovanými systémy. Transpoziční lhůta pro zavedení vnitrostátní právní úpravy zajišťující soulad právního řádu členského státu se směrnicí NIS končí 9. 5. 2018. V současnosti je tato směrnice úspěšně transponována do českého právního systému, a to jako jednoho z prvních členských států EU.*

** V roce 2017 probíhala intenzivní spolupráce s Univerzitou obrany v Brně, se Střední školou informatiky, poštovníctví a finančnictví v Brně či uskutečnění pilotní fáze výukového modulu Digitální stopa na základních školách.*

** Taktéž byl vytvořen nový e-learningový výukový program pro zaměstnance veřejné správy. Obsahově se tento program skládá ze dvou výukových modulů (A a B). Modul A – Základní kurz kybernetické bezpečnosti je určen všem běžným uživatelům, kde se věnuje zásadám bezpečného chování na Internetu s ICT prostředky v kontextu širší kybernetické bezpečnosti. Jedná se o základní povinné pensum znalostí a dovedností, které by měli mít a využívat zaměstnanci veřejné správy při práci i v soukromí. Modul B – Kurz kybernetické bezpečnosti dle ZKB je zaměřený na zaměstnance zastávající role podle ZKB. V říjnu*

2017 byl spuštěn modul A, modul B byl následně spuštěn v lednu 2018.

Cvičení kybernetické bezpečnosti

I v roce 2017 byl NÚKIB intenzivně zapojen do mnoha cvičení v oblasti kybernetické bezpečnosti. Technické cvičení Cyber Czech 2016 bylo i v roce 2017 pořádáno NÚKIB, ve spolupráci s Ústavem výpočetní techniky Masarykovy univerzity, a to ve třech opakováních. NÚKIB rovněž uspořádal mobilní table-top cvičení pro národní a mezinárodní partnery, totéž cvičení bylo uskutečněno i během konference CyberCon Brno 2017 (dvoudenní konference pořádaná NÚKIB v Brně). ČR byla do cvičení kybernetické bezpečnosti zapojená taktéž aktivně například v rámci cvičení Cyber Coalition 2017, Crisis Management Exercise 2017 nebo mezinárodním technickém cvičení Locked Shields 2017. Na tomto posledním zmíněném mezinárodním cvičení se ČR podařilo obsadit první příčku z 25 zapojených zemí a vyhrát tak největší mezinárodní technické cvičení pořádané prostřednictvím NATO CCDCoE v Tallinnu v Estonsku.

Ministerstvo vnitra

Mezi základní cíle řadí resort MV zajištění kybernetického prostoru v rámci provozovaných informačních systémů kritické informační infrastruktury, komunikačních systémů kritické informační infrastruktury a významných informačních systémů (dále jen KII a VIS), kde základem je ochrana informací, jež zpravidla patří mezi ta nejcennější aktiva, která ČR shromažďuje a spravuje, před narušením důvěrnosti, integrity nebo dostupnosti, a to během celého jejich životního cyklu.

Základními systémovými principy pro zajištění kybernetického prostoru resortu MV byla implementace organizačních a technických opatření podle novel zákona č. 104/2017 Sb., a zákona č. 205/2017 Sb.

Byla zavedena tato organizační **opatření**:

- dodržování novelizované resortní Politiky Systému řízení bezpečnosti informací resortu Ministerstva vnitra na základě zákona č. 181/2014 Sb. o kybernetické bezpečnosti ve znění novel a doplňků, dále jen ZoKB,
- migrace Systému řízení bezpečnosti informací resortu MV (ISMS) do Sjedenocenného

Informačního Prostředí (SIP), a aktualizace podle ZoKB, včetně zpřístupnění Systému řízení bezpečnosti informací resortu MV všem oprávněným uživatelům kybernetického prostoru resortu MV,

- ověření funkčnosti Systému řízení bezpečnosti informací resortu MV dle ISO 27000-27010 dozorovým auditem,
- realizace v souladu s Akčním plánem pro rozvoj digitálního trhu (gestor Úřad vlády) a Akčním plánem k Národní strategii kybernetické bezpečnosti ČR na období let 2015 - 2020 (gestor NÚKIB) e-learningového kursu k získání povědomí a osvojení základních návyků digitální hygieny pro všechny zaměstnance veřejné správy v rámci pilotního provozu.

Na Dohledové centrum eGovernmentu (DCeGOV) byly postupně napojovány informační systémy v souladu se zákonem stanoveným harmonogramem včetně postupné realizace bezpečnostních pravidel. V rámci Dohledového centra eGovernmentu byly v souladu s úkolem č. UVP 36/2017 z Usnesení vlády č. 104 ze dne 8. února 2017 při metodické podpoře provedené v dubnu 2017 pracovníky Národního centra kybernetické bezpečnosti, ověřeny nově nastavené procesy kybernetického bezpečnostního dohledu - Security Operation Center for Continuous Reliability (SOCCR), pro vyhodnocování a řešení kybernetických bezpečnostních událostí a incidentů v kybernetickém prostoru resortu MV.

Při realizaci zabezpečení KII a VIS dle požadavků ZKB, byla vytvořena bezpečnostní dokumentace KII a VIS, kde byly identifikovány další nová organizační, ale především technická opatření, která byla definována do celkového Plánu zvládnutí rizik resortu MV, jenž stanovuje jednotlivé projekty pro zabezpečení kybernetického prostoru resortu MV. Dílčí opatření, a to jak organizační tak technická, vyplývající z využívání a ochrany kybernetického prostoru, byla ihned implementována do KII a VIS. Globální opatření, která byla definována v celkovém Plánu zvládnutí rizik, byla společně s Plánem implementace jednotlivých projektů nejen pro KII a VIS předložena Výboru pro řízení kybernetické bezpečnosti ke schválení jejich realizace za účelem zvýšení bezpečnosti perimetru resortu MV.

Celní správa ČR

V roce 2016 byla provedena GAP analýza připravenosti informačního systému CS na plnění podmínek Zákona o kybernetické bezpečnosti.

V roce 2017 v rámci CS ČR:

- probíhala administrativní a technická příprava na implementaci jednotlivých opatření z GAP analýzy;
- byly zavedeny zásady zpracování varování zaslaných vládním CERT týmem, jsou zpracovávány a publikovány pro běžné uživatele na domovských stránkách - Portálu Celní správy ČR, k podnětům jsou přijímána okamžitá bezpečnostní opatření v provozu;
- Ransomware WannaCry nebyl v CS ČR v průběhu roku 2017 aktivní ani detekován;
- vyděračské e-maily se v CS ČR objevovaly i v tomto roce, uživatelé jsou průběžně školeni a upozorňováni na tento jev a obratem jednotlivé výskyty hlásí prostřednictvím provozované HelpLine; při hromadném výskytu emailů tohoto typu, jsou přijímána konkrétní technická opatření na filtraci těchto emailů na vstupních poštovních branách CS;
- byly registrovány DDoS útoky, které byly zachyceny na vstupních IPS zařízeních a zařízeních sloužících k monitorování a ochraně síťových zařízení a serverů před útoky typu DDoS, kterým CS disponuje; jedná se o blokadu datového toku velikosti 10 až 100 Mb za den, což jsou standardní útoky tohoto typu; žádný zásadní útok na CS nebyl zaznamenán;
- byla provedena revize bezpečnostní dokumentace, vydána nová Bezpečnostní politika CS, na niž navázala Politika kybernetické bezpečnosti CS a postupně jsou vydávány realizační politiky, předpisy a metodiky zohledňující ustanovení zákona č. 181/2014 Sb. ve znění pozdějších předpisů a doporučení normy ISO/IEC 27001;
- byla zahájena příprava na analýzu bezpečnostního monitoringu a řízení bezpečnostních incidentů s předpokládanou realizací úpravy stávajícího nebo nového systému v roce 2018; v roce 2017 nebyly

zaznamenány žádné závažné bezpečnostní incidenty;

- proběhlo také testování a pilotní provoz bezpečnostního opatření k ochraně přenosných USB zařízení pomocí šifrování;
- byla realizována první část organizačních změn odboru informatiky s cílem personálně posílit tým řešící kybernetickou bezpečnost;
- došlo ke zcela zásadní změně v přístupu ke zvyšování odborného a bezpečnostního povědomí personálu informačního systému cestou velkého množství odborných seminářů a školení;
- byla zahájena příprava na analýzu GDPR v návaznosti na Nařízení EU s předpokládanou realizací v roce 2018.

V roce 2018 budou probíhat realizační fáze navrhovaných bezpečnostních opatření z GAP a GDPR analýzy, bezpečnostního monitoringu a řízení bezpečnostních incidentů; celkově lze konstatovat, že v rámci systému Řízení kybernetické bezpečnosti a ISMS v CS dochází k průběžnému zlepšování ochrany informačního systému CS.

Ministerstvo průmyslu a obchodu

MPO se účastní zejména národních kybernetických cvičení pořádaných Národním bezpečnostním úřadem, resp. Národním úřadem pro kybernetickou a informační bezpečnost a průběžně s ním spolupracuje při plnění Akčního plánu k Národní strategii kybernetické bezpečnosti ČR na období let 2015 až 2020. V případě výskytu kybernetického bezpečnostního incidentu je tato skutečnost hlášena manažerem kybernetické bezpečnosti na Národní úřad pro kybernetickou a informační bezpečnost za použití oficiálního formuláře. Stav bezpečnosti sítě Ministerstva průmyslu a obchodu je prezentován na pravidelných zasedáních Výboru pro řízení kybernetické bezpečnosti.

KYBERNETICKÉ INCIDENTY V ROCE 2017

Dodržováním a zdokonalováním nastavených pravidel při řešení kybernetických bezpečnostních událostí (KBU), kybernetických bezpečnostních incidentů (KBI) a následnou implementací opatření, bylo během roku 2017 ze strany MV zaznamenáno a řešeno:

Souhrnné údaje o KBU a KBI	2016	2017
Kybernetické bezpečnostní události	122	181
Kybernetické bezpečnostní incidenty	2	6
Celkový počet KBU a KBI	124	187

Přítom právě pravidelným vyhodnocováním provozu KII a VIS na DCeGOV bylo dosaženo výrazné efektivity při řešení kybernetických bezpečnostních událostí a incidentů.

V průběhu roku 2017 obdrželi pracovníci GovCERT.CZ od českých i zahraničních partnerů v souhrnu 248 relevantních hlášení o kybernetických bezpečnostních incidentech. Tato hlášení byla dále vyhodnocována ve vztahu k oblasti působnosti týmu GovCERT.CZ a následně zpracována buď vlastními prostředky, nebo předána příslušným subjektům. Za uplynulý rok tak bylo z přijatých hlášení a z informací získaných vlastními prostředky vyhodnoceno, zpracováno a vyřešeno 50 kybernetických bezpečnostních incidentů spadajících do oblasti působnosti Vládního CERT dle ZKB.

V prvním měsíci roku 2017 byl nahlášen incident, kdy začalo docházet k zamykání poštovních schránek zaměstnanců vrcholné instituce státní správy. Během analýzy probíhajícího incidentu se objevily nové skutečnosti, které nakonec vedly ke vzniku nového incidentu. Tento incident lze považovat za nejzávažnější incident, který tým GovCERT.CZ řešil v měsíci lednu. První čtvrtletí se taktéž vyznačovalo početnými DDoS útoky mířenými nejenom na systémy státní správy, ale i systémy kritické informační infrastruktury. Tým GovCERT.CZ mimo jiné řešil incident neznámého útočnicka, který vytvořil kopii webových stránek státní instituce, který dále zaregistroval podobnou doménu této instituce a pod touto doménou rozesílal podvodné emailové zprávy, ve kterých nabádal ke vstupu na podvodné stránky prostřednictvím vloženého odkazu. Za tímto odkazem se nacházel škodlivý soubor. Incidenty týkající se rozesílání podvodných zpráv byly taktéž častým trendem jak prvního, tak i dalších čtvrtletí.

V druhém čtvrtletí došlo k rozsáhlému ransomwarovému útoku, k zneužití emailového účtu zaměstnance státní instituce a k masivnímu DDoS útoku na medium veřejné služby. Ke konci druhého čtvrtletí detekovala sonda vrcholné

státní instituce komunikaci koncových stanic s botnetem. Podle provedené analýzy se jednalo o útok typu typosquatting. V tomto případě útočník spoléhal na to, že uživatel špatně zadá adresu webového serveru a jeho počítač poté přistoupí na škodlivou stránku.

Tým GovCERT.CZ řešil ve třetím čtvrtletí incident, kdy došlo k nahlášení úniku dat ze strany instituce státní správy. V tomto čtvrtletí byl dále nahlášen i výskyt ransomwaru Lokitus. Malware postihl část systému, kterou se podařilo obnovit ze zálohy a větší dopady tak neměl. Rovněž bylo nahlášeno několik útoků typu DDoS. Jednalo se o útoky na služby DNS, z nichž se některé podařilo eliminovat.

V prvním měsíci posledního čtvrtletí probíhaly volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR. Na základě zahraničních zkušeností bylo již několikrát prokázáno, že volební systém je velmi oblíbeným cílem hackerů, kteří mají v úmyslu jakkoliv narušit průběh voleb. ČR není výjimkou a NÚKIB byl proto na různé krizové situace připraven. Volební systém byl během roku 2017 prověřen a ve spolupráci s ČSÚ se pracovalo na zvýšení bezpečnosti celého volebního procesu. Ačkoliv byl zaznamenán DDoS útok cílený zejména na servery volby.cz a volbyhned.cz, které médiím a občanům poskytují přehled o průběžných výsledcích sčítání, nedošlo k narušení fyzického sčítání hlasovacích lístků ani k jakékoliv manipulaci s výsledky voleb.

V posledním čtvrtletí roku byly řešeny Vládním CERT vyděračské emaily, které po adresátech požadovaly zaplacení finančního obnosu ve virtuální měně bitcoin výměnou za neuskutečnění cíleného DDoS útoku. Tento trend se opakuje každoročně a je v mnohých případech doprovázen demonstrativním útokem, který má výhrůžky umocnit.

Aktuální informace o incidentech zveřejňuje NÚKIB průběžně na svých internetových stránkách www.govcert.cz.

3.7 OBECNÍ POLICIE

Obce v samostatné působnosti ve svém územním obvodu a s ohledem na místní předpoklady a zvyklosti vytvářejí v souladu s právním řádem ČR podmínky pro uspokojování potřeb občanů, včetně ochrany veřejného pořádku, respektive místních záležitostí veřejného pořádku, k jehož zabezpečení si mohou zřizovat obecní (městskou) policii. V ČR aktuálně existuje 377 obecních a městských policií, které zaměstnávají přes 9000 osob, z toho cca 8000 strážníků a 1000 ostatních zaměstnanců.

Obecní policie se významnou měrou podílí na udržování veřejného pořádku na místní úrovni a v systému bezpečnostních složek ČR má dlouhodobě stabilní a nezastupitelnou roli. Oboustranná spolupráce obecních policií a PČR je v ČR již standardem.

MV vykonává dohled nad činností obecních policií, odnímá strážníkovi osvědčení (dokument opravňující jej práci strážníka vykonávat) v případech ztráty bezúhonnosti, spolehlivosti či odborné a zdravotní způsobilosti, ukládá pokutu za přešůpek obce a může vykonat kontrolu obecní policie v mezích kontroly samostatné působnosti obce dle zákona o obcích. Spadá-li určitá část činnosti obecní policie do přenesené

působnosti obce (typicky přestupková agenda), je k provedení kontroly příslušný krajský úřad. V trestněprávní rovině pak případná protiprávní jednání strážníků řeší standardní cestou PČR.

V roce 2017 úspěšně prošla legislativním procesem novela zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii, která s účinností od 1. 1. 2018 především prodlužuje interval pro přezkušování odborné způsobilosti strážníků před zkušební komisí MV ze 3 let na 5 let, přičemž po úspěšném složení čtvrté zkoušky získává strážník osvědčení o odborné způsobilosti na dobu neurčitou.

Dále došlo ke snížení zákonem stanovené věkové hranice a strážníkem obecní policie se tak od 1. 1. 2018 může stát občan ČR starší 18 let (namísto dosavadních 21 let). Věková hranice pro získání zbrojního průkazu se však nemění.

Nově také zákon umožňuje obcím uzavírat veřejnoprávní smlouvu o poskytnutí strážníků v případě konání veřejnosti přístupné sportovní, kulturní nebo obdobné společenské akce, v souvislosti s ní lze předpokládat účast většího počtu osob.

3.8 BEZPEČNOSTNÍ VÝZKUM, VÝVOJ A INOVACE

Odbor bezpečnostního výzkumu a policejního vzdělávání MV (dále jen „OBVPV“), je gestorem národního bezpečnostního výzkumu, vývoje a inovací (dále jen „bezpečnostní VaVal“). Plní úkoly poskytovatele státní podpory ve výzkumu a vývoji na základě zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu a vývoje z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů, souladu s Reformou systému výzkumu, vývoje a inovací ČR (usnesení vlády č. 287/2008).

Oblast koncepce, strategie a legislativy

V prvním pololetí 2017 byla dokončena „Meziresortní koncepce podpory bezpečnostního výzkumu ČR 2017-2023 s výhledem do roku 2030“ (dále jen MKBV2017+), která byla schválena usnesením BRS č. 24/2017 a usnesením vlády č. 509/2017, a která je základním dokumentem řídicí poskytování státní podpory na aplikovaný

výzkum, experimentální vývoj a inovace v oblasti bezpečnosti.

Po schválení MKVB 2017+ byly ve druhém pololetí neprodleně zahájeny práce na přijatých opatřeních. Za účelem zkvalitnění regulace výzkumné a vývojové činnosti v resortu MV byl připraven návrh nařízení MV k zabezpečení podpory bezpečnostního výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků. Byly zahájeny práce na tvorbě jednotného informačního zdroje a ve spolupráci s TA ČR zahájena příprava nového informačního systému pro bezpečnostní výzkum.

Součástí mise MV v bezpečnostním výzkumu je také realizace a prohlubování partnerství, a to jak s bezpečnostními sbory a státními úřady, které působí v oblasti bezpečnosti, tak i s příjemci podpory. V průběhu roku MV spolupracovalo

s Úřadem vlády a dalšími poskytovateli v oblasti tvorby výzkumné politiky, intenzivní byla zejména spolupráce s MO s ohledem na tematické průniky mezi bezpečnostním a obranným výzkumem a s SÚJB a MS, jejichž výzkumným organizacím poskytuje MV institucionální podporu. Byly také prohloubeny kontakty s hlavními partnery reprezentující výzkumnou komunitu (profesní asociace, Akademie věd apod.) a domluven rámec další spolupráce včetně některých konkrétních aktivit posilujících jejich informovanost o bezpečnostním výzkumu.

Účelová podpora

V roce 2017 byly realizovány tyto programy účelové podpory:

Program bezpečnostního výzkumu ČR v letech 2015-2020 (BV III/1-VS; usnesení vlády č. 593/2013): Program je realizován v režimu veřejné soutěže s předpokládaným objemem podpory ve výši 2,2mld. Kč. V rámci tohoto programu je v současné době podporováno 110 projektů. Na základě nálezů Auditu národní bezpečnosti (MV, 2016), resp. identifikace nových hrozeb a s tím souvisejících výzkumných potřeb bezpečnostních sborů a orgánů státní správy, je navrhováno prodloužení Programu do roku 2022 a navýšení celkového rozpočtu. Tato opatření uspíší realizaci výzkumných aktivit, resp. vyhlášení nejméně jedné další veřejné soutěže neprodleně po schválení změn programu.

Program bezpečnostní výzkumu pro potřeby státu 2016-2021 (BV III/2-VZ; usnesení vlády č. 200/2014): Program je realizován v režimu veřejných zakázek ve výzkumu a vývoji s celkovým rozpočtem ve výši 800 mil. Kč. V rámci programu je podporováno 28 projektů, v zadávacím řízení je dalších 16 veřejných zakázek na výběr řešitelů projektů zadávaných touto formou.

V roce 2017 bylo v souladu s usnesením vlády č. 351/2015 k Základním principům přípravy a hodnocení programů a skupin grantových projektů výzkumu, vývoje a inovací realizováno **závěrečné hodnocení Programu bezpečnostního výzkumu pro potřeby státu 2010-2015** (BV II/1-VZ; usnesení vlády č. 49/2009). Program byl realizován v režimu veřejných zakázek, během realizace Programu proběhly celkem čtyři identifikace výzkumných potřeb. Program naplnil ambice v oblasti podpory výzkumných projektů,

přičemž řada projektů dosáhla významných výsledků s vysokým implementačním potenciálem. Poptávané výsledky mají vysokou využitelnost a v současné době probíhá předávání dosažených výsledků jejich uživatelům a jejich implementace v praxi.

V souladu se záměrem, schváleným v rámci MKVB 2017+, je připravován **nový program IMPAKT**.

Institucionální podpora

MV poskytuje institucionální podporu 8 výzkumným organizacím, 5 z nich jsou zřízeny MV, 2 SÚJB a 1 MS. Podpora je poskytována na základě rozvojových programů jednotlivých organizací, schválených ministrem vnitra. Na přelomu roku 2017/2018 proběhne hodnocení plnění jejich aktivit v roce 2017, které bude podkladem pro další financování. Současně bude projednáno hodnocení výzkumných organizací dle výsledků profilování 2016 a dosahovaných výzkumných výsledků na národní úrovni.

Dle nově schválené Metodiky hodnocení výzkumných organizací a hodnocení programů účelové podpory výzkumu, vývoje a inovací, která nastavuje zcela nový systém řízení institucionální podpory v českém systému podpory výzkumu, vývoje a inovací, připravilo MV rámcová pravidla pro systém poskytování institucionální podpory, a to jako programovou aktivitu.

V návaznosti na pilotní profilování výzkumných organizací z roku 2016 a výše uvedenou metodiku je připravována také resortní Metodika profilování výzkumných organizací, dle které budou výzkumné organizace v působnosti MV hodnoceny v dalším programovém období.

Mezinárodní spolupráce

Zástupci MV se zúčastnili zahraničních konferencí a kulatých stolů, kde byly propagovány aktivity MV v oblasti podpory bezpečnostního výzkumu a navázány důležité kontakty se zahraniční výzkumnou komunitou. V rámci stáže na České styčné kanceláři pro výzkum, vývoj a inovace (CZELO) se zástupce MV zúčastnil jednání programového výboru Horizont 2020 – Bezpečná společnost, kde došlo k navázání kontaktů se zástupci evropské bezpečnostní komunity z Estonska, Polska, Belgie a Slovenska. Součástí týdenní stáže byla také účast na partnerské burze k programu Horizont 2020 – Evropa v měnícím se

světě, kde byly prezentovány aktivity OBVPV v oblasti mezinárodní spolupráce.

Účasti na bezpečnostních konferencích v Bruselu a Tallinnu vedly k prohloubení vztahů se zástupci styčných kanceláří v Bruselu (Itálie, Španělsko, Rakousko). Španělská strana nabídla možnost zapojení českých konečných uživatelů bezpečnostního výzkumu do mezinárodního konsorcia, v případě Rakouska a Německa došlo k iniciačním rozhovorům ohledně prohloubení bilaterální spolupráce.

Další z priorit mezinárodní spolupráce byla koordinace zapojování konečných uživatelů do výzkumných projektů bezpečnostního výzkumu v rámcových programech EU. V této souvislosti se například podařilo zapojit jeden z útvarů PČR do

konsorcia mezinárodního projektu ABALONE zabývající se rozvojem a využíváním fonetiky v kriminalistické praxi. V současnosti vyjednáváme o zapojení Magistrátu hlavního města Prahy do mezinárodního projektu v oblasti ochrany veřejných prostranství.

V rozvoji bilaterálních kontaktů v zahraničí je pro MV přínosem pozice Vědeckého diplomata ČR v USA a pozice Vědecké diplomatky ČR v Izraeli. V roce 2017 se MV zapojilo do Společného nástroje financování ekonomické diplomacie ČR, což umožňuje zapojení do projektů ekonomické diplomacie tzv. PROPEDŮ, které jsou realizovány ve spolupráci s participujícími institucemi a podnikateli (např. semináře, výzkumné mise aj.).

3.9 POLICEJNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Profesní vzdělávání policistů je od 1. ledna 2016 v kompetenci Útvaru policejního vzdělávání a služební přípravy, který nese plnou odpovědnost za realizaci kvalifikační a další odborné přípravy policistů.

V oblasti vzdělávání byla v roce 2017 realizována celá řada vzdělávacích akcí, a to v přímé souvislosti s aktuálními trendy vývoje trestné činnosti a prioritami bezpečnostní politiky. Nejvýznamnější část zajišťovaného spektra vzdělávacích akcí je tvořena základní odbornou přípravou v upraveném modulovém pojetí zaměřenou na profesní přípravu nově nastupujících policistů. V této oblasti byl v návaznosti na připravovanou koncepci vzdělávání v Policii ČR navržen nový systém čtyřstupňové základní odborné přípravy (spolu se strukturou dalšího navazujícího specializačního vzdělávání) zohledňující rozdílnou úroveň vzdělání nově nastupujících policistů a jejich následné ustanovení na konkrétní služební místo. S tím souvisí i realizace nástupní přípravy v délce 1 měsíce u policistů vyslaných ke studiu základní odborné přípravy, která byla do srpna 2017 zajišťována v oblasti ubytování, stravování a poskytování výcvikových prostor externí institucí (Vojenskou akademií Vyškov) s omezenou kapacitou a s následnými nemalými finančními výdaji. Od 1. září 2017 byla realizace nástupní přípravy přesunuta do objektu Policejní akademie ČR v Praze.

Velký důraz byl dále kladen na kurzy v oblasti odhalování korupce a závažné trestné činnosti, zejména pak organizované trestné činnosti, zajišťování a odčerpávání výnosů z této trestné činnosti a boje proti jejich legalizaci. V reakci na zvýšené riziko a výskyt událostí s účastí aktivního střelce byla i v roce 2017 upřednostněna realizace kurzů pro velitele bezpečnostních opatření v boji proti terorismu a extremismu spolu s problematikou AMOK – zákroků proti aktivnímu střelci zaměřených na taktické zvládnutí eliminace nebezpečných pachatelů ve školách a veřejných budovách. V souvislosti s požadavkem na zvýšení úrovně řidičů motorových vozidel a snížení nehodovosti v rámci jednotlivých složek IZS pokračovala v roce 2017 realizace projektu zaměřeného na profesionalizaci řidičů služebních dopravních prostředků financovaného z fondu zábrany škod a uskutečňovaných ve spolupráci s vybranými akreditovanými centry bezpečné jízdy na území celé ČR (za rok 2017 bylo proškoleno 6.341 policistů). V závislosti na požadavcích výkonných útvarů PČR a v reakci na aktuální bezpečnostní situaci a vznik nových forem kriminality jsou ve spolupráci s příslušnými gestory připravovány vzdělávací programy zaměřené na problematiku kyberkriminality, mobilní bezpečnostní platformy, prevence a identifikace radikalizace.

Odbor bezpečnostního výzkumu a policejního vzdělávání MV plní roli MŠMT, České školní

inspekce a krajského úřadu. Poskytuje prostřednictvím policejních škol zřizovaných MV Policii ČR a dalším bezpečnostním sborům kvalitní pedagogickou a materiální podporu pro realizaci profesní přípravy. V roce 2017 byly policejními školami organizovány například kurzy cizích jazyků k získání 1. až 3. stupně standardizované jazykové zkoušky MV, kurzy pro vedoucí příslušníky v oblasti boje proti korupci, zdokonalovací kurzy, kurzy pro službu cizinecké policie, kurzy ochrany utajovaných informací a bezpečnost a správa IS, kurzy krizového řízení, kurzy metody řešení konfliktů pomocí analýzy transakcí a studium pedagogiky pro kvalifikovaný výkon pedagogické praxe a další.

Od školního roku 2016/2017 bylo ve Vyšší policejní škole a Střední policejní škole MV v Praze zahájeno středoškolské studium v oboru vzdělání 68-42-M/01 Bezpečnostně právní činnost, které je také dlouhodobě a úspěšně realizováno ve Vyšší policejní škole a Střední policejní škole MV v Holešově. Střední vzdělání s maturitní zkouškou je vstupní podmínkou pro přijetí do služebního poměru. Studium oboru vzdělání Bezpečnostně právní činnost získává absolvent znalosti a dovednosti uplatnitelné pro plnění úkolů PČR a dalších bezpečnostních sborů.

V policejních školách je současně realizováno vyšší odborné vzdělávání ve vzdělávacích programech 68-42-N/03 Přípravné trestní řízení, 68-42-N/04 Bezpečnostně právní činnost a 68-42-N/05 Dopravně bezpečnostní činnost. Ve školním roce 2017/2018 studuje celkem 183 studentů. Vyšší odborné vzdělání je považováno za alternativní stupeň vzdělání pro postup do vyšší tarifní třídy, jehož cílem je vysoká profesní specializace.

Střední vzdělávání s maturitní zkouškou oboru vzdělání 68-42-M/01 Bezpečnostně právní činnost

Dohoda o spolupráci v oblasti středního vzdělávání s maturitní zkouškou na základě nařízení vlády č. 211/2010 Sb., o soustavě oborů vzdělání v základním, středním a vyšším odborném vzdělávání je aktuálně podepsána s 30 školami. Při posuzování podkladů pro uzavření dohody se přihlíží k oborové jednotnosti školy žadatele a předchozí úspěšné realizaci oboru s maturitní zkouškou (M). Princip spolupráce, v souladu s organizačním řádem Ministerstva

vnitřní, má za cíl zajištění srovnatelných kompetencí absolventa oboru.

Spolupráce je založena na sjednocení metodické činnosti učitelů odborných obsahových okruhů škol s oprávněním k výuce obor 68-42-M/01 Bezpečnostně právní činnost, sjednocení požadavků na hodnocení žáků v průběhu studia a nastavení povinného rámce profilové části maturitní zkoušky. Spolupráce dále zahrnuje další aktivity v oblasti sportovních a odborných činností žáků.

Odborným garantem spolupráce v oblasti středního vzdělávání s maturitní zkouškou je Vyšší policejní škola a Střední policejní škola Ministerstva vnitra v Holešově.

Za rok 2017 byly v součinnosti s příslušnými krajskými inspektoráty ČŠI realizovány 4 inspekční činnosti na školách s oprávněním k výuce za účelem zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání poskytovaného střední školou podle § 174 odst. 2 písm. a) a b) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů. Inspekční činnost zahrnovala rovněž zjišťování a hodnocení naplnění školních vzdělávacích programů a jejich souladu s právními předpisy a rámcovým vzdělávacím programem podle § 174 odst. 2 písm. c) školského zákona.

Mezinárodní spolupráce

MEPA (MITTELEUROPAISCHE POLIZEIAKADEMIE)

Během roku 2017 byly v rámci MEPA zorganizovány dva odborné kurzy v termínu 3. 4. až 19. 5. 2017 proběhl 25. Hlavní kurz MEPA, z toho česká část byla realizována ve dnech 9.-13. 4. 2017 v Praze. Letošního Hlavního kurzu MEPA se zúčastnili tři příslušníci PČR. V termínu 18. 9. až 13. 10. 2017 byl realizován Speciální kurz MEPA. ČR se podílela na organizaci slovenského týdne ve dnech 2.-6. 10. 2017 v Michalovcích. Letošního Speciálního kurzu MEPA se zúčastnili dva příslušníci PČR.

Dále během roku 2017 proběhlo celkem 6 odborných seminářů MEPA, kterých se zúčastnilo 8 příslušníků PČR. Jednalo se o následující aktivity:

- Přeshraniční formy policejní spolupráce (23.-31. 3. 2017 v Maďarsku).

- Demografické změny a její dopady na kriminalitu (10.-14. 5. 2017 v SRN).
- Potírání mezinárodní organizované drogové kriminality (19.-23. 6. 2017 ve Švýcarsku).
- Následný seminář pro absolventy Hlavního kurzu MEPA (19.-22. 9. 2017 v Maďarsku).
- Nové metody a prostředky v práci kriminálního technika (17.-20. 10. 2017 v Maďarsku).
- Nové formy kriminality v souvislosti s přistěhovalectvím a vnímání bezpečnosti občany (13.-16. 11. 2017 v Rakousku).

MARSHALL CENTER (EVROPSKÉ CENTRUM PRO BEZPEČNOSTNÍ STUDIA)

Tato vzdělávací instituce působí v ČR při velvyslanectví USA v Praze. Vzdělávání včetně výcviku expertů v několika modulech je zaměřeno především na otázky civilní bezpečnosti, hrozby terorismu a spolupráci evropských zemí a USA v těchto oblastech. V rámci aktivit organizovaných Marshallovým centrem se sídlem v Garmisch-Partenkirchenu (SRN) byly uskutečněny během roku 2017 následující aktivity:

- Evropský bezpečnostní seminář - ESS (7.-10. 1. 2017).
- Bezpečnost a terorismus – PTSS (23. 2. až 18. 3. 2017).
- Seminář řídicích pracovníků - SES (11.-15. 9. 2017).
- Vytváření kapacit - PASS (27. 9. až 3. 12. 2017).

Celkově se aktivit organizovaných Marshallovým centrem v roce 2017 zúčastnili dva zástupci resortu Ministerstva vnitra.

CEPOL (EUROPEAN UNION AGENCY FOR LAW ENFORCEMENT TRAINING)

CEPOL organizoval společně s členskými státy a relevantními agenturami EU kurzy, konference, webináře a online aktivity, kterých se účastnily desítky českých zástupců z řad PČR, MV, Generálního ředitelství cel a odborníků a expertů škol MV ČR a Policejní akademie v Praze.

V ČR se ve dnech 12.-15. 9. 2017 uskutečnil důležitý kurz CEPOL na téma Nelegálního obchodu se zbraněmi přes vnější hranice EU a webináře 88/2017 v termínu 31. 7. 2017 na téma Přístup k menšinám a jejich skupinám a 76/2017 dne 23. 8. 2017 na problematiku Strategie integrace Romské menšiny do bezpečnostních složek.

Uznávání výsledků dalšího vzdělávání (autorizace)

OBVV MV zajišťuje agendu „Autorizací“ podle zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání) ve znění pozdějších předpisů, pro profesní kvalifikace Strážný (68-008-E), Detektiv koncipient (68-009-M), Zámkař (69-038-H), Technik PC a periferií (26-023-H), Návrhář software (18-002-N), Montér mechanických zábran (69-045-H), Pracovník dohledového centra (68-003-H), Programátor (18-003-M), Vedoucí detektiv (68-002-T), Bezpečnostní manažer v obchodě a službách (68-005-T), Detektiv pro prošetřování událostí (68-007-R), Detektiv zpravodajský pracovník (68-010-R), Správce báze znalostí (72-001-R), Bezpečnostní konzultant (68-012-M), Bezpečnostní referent (68-006-M), Pracovník převozu finanční hotovosti a cenin (68-004-H), Psovod bezpečnostní služby (68-001-H), Psovod bezpečnostní služby pro detekci akceleratorů hoření (68-016-M), Psovod bezpečnostní služby pro detekci drog (68-017-M), Kominík – Měření spalín (36-023-H), Kominík – Kontrola a čištění spalinových cest (36-025-H), Kominík – Montáž komínu a komínových vložek (36-026-H) a Kominík – Revizní technik spalinových cest (36-024-H).

Ke dni 31. 12. 2017 je celkem evidováno 223 autorizovaných osob a celkový počet udělených autorizací je 376.

Počet vyzkoušených uchazečů od 1. 1. 2017 do 31. 12. 2017 činí celkem 10 463, z toho 10172 pro profesní kvalifikaci Strážný.

3.10 OBLAST PERSONÁLNÍ PRÁCE RESORTU MV

3.10.1 Rezort MV

Ke dni 31. 12. 2017 byl celkový počet zaměstnanců resortu MV 66.818 osob, z toho 40.044 policistů (60 %), 9.599 hasičů (14 %), 14.375 zaměstnanců (22 %) a 2.800 státních zaměstnanců (4 %). V roce 2016 byl celkový počet zaměstnanců resortu MV 67.342, meziročně se tedy početní stavy resortu snížily o 524 osob (úbytek 439 policistů a nárůst počtu o 73 hasičů dle zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru bezpečnostních sborů, nárůst počtu o 94 státních zaměstnanců dle zákona č. 234/2014 Sb., o státní službě, a úbytek 252 zaměstnanců dle zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce).

V roce 2017 ukončilo služební poměr celkem 1.733 policistů a hasičů (v roce 2015 to bylo 1.286 policistů a hasičů). Přijato do služebního poměru bylo v roce 2016 celkem 1.421 policistů a hasičů (v roce 2015 to bylo 1.695 policistů a hasičů).

V roce 2017 reagovalo MV rovněž na potřebu stabilizace bezpečnostních sborů, a připravilo proto novelu zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů. Jejím cílem je především provedení systémové změny v oblasti proplácení přesčasů příslušníků bezpečnostních sborů. Dále novela přináší mj. i zavedení možnosti využití náborového příspěvku, čímž bude dosaženo větší konkurenceschopnosti na pracovním trhu u exponovaných profesí (informační technologie, právo), zavádí příplatek za službu ve svátek a institut zkušební doby. Příslušná novela vstoupila v účinnost k 1. 1. 2018, s výjimkou ustanovení čl. I bodu 27, které nabývá účinnosti dnem 1. 1. 2019.

3.10.2 Systemizace služebních míst Policie ČR

V oblasti personální práce, potažmo ve sféře systemizace služebních míst byl početní stav systemizovaných služebních míst PČR pro rok 2017 usnesením vlády č. 1181 ze dne 19. 12. 2016 stanoven ve výši 41.858 služebních míst, z toho 104 služebních míst je vyčleněno pro potřeby plnění úkolů na úseku policejního školství (88 míst v policejních školách a 16 míst v Policejní akademii

ČR). V průběhu roku 2017 byl tento početní stav několika usneseními vlády navýšen.

Nejvýznamnější změnou v systemizaci služebních míst v rámci PČR za rok 2017 je zřízení 121 služebních míst k ochraně mezinárodních letišť. Tato místa byla alokována převážně do systemizace útvaru s celostátní působností Ředitelství služby cizinecké policie.

Nově bylo zřízeno 14 služebních míst k ochraně před bezpilotními leteckými prostředky (drony), s výhledem postupného rozšiřování těchto míst v letech 2019 a 2020 na celkový počet 38 míst.

K ochraně před kybernetickou kriminalitou bylo nově v roce 2017 zřízeno k 1. 9. 2017 30 systemizovaných služebních míst s tím, že ve střednědobém výhledu na léta 2019 a 2020 dojde k navýšení systemizace PČR o dalších 73 služebních míst.

V oblasti veřejného pořádku a bezpečnosti bylo od 1. 10. 2017 nově zřízeno 36 služebních míst pro realizaci rozšíření strategické průmyslové zóny Solenice-Kvasiny. Místa byla včleněna především do oblasti pořádkové služby Krajského ředitelství PČR Královéhradeckého kraje.

Celkem se citovanými usneseními vlády početní stavy systemizovaných služebních míst PČR v průběhu roku 2017 navýšily o 201 služebních míst oproti usnesení vlády č. 1181/2016.

Dalším usnesením vlády č. 510 ze dne 10. 7. 2017 byla s účinností od 1. 1. 2018 navýšena systemizace služebních míst PČR o 14 služebních míst v souvislosti s realizací směrnice Evropského parlamentu a Rady EU č. 2016/681. Tím vznikl nový organizační článek PČR „Národní jednotky v rámci PČR využívající jmennou evidenci cestujících v boji s terorismem a závažnou trestnou činností“. U této jednotky se předpokládá, že v roce 2020 bude mít celkem 42 služebních míst. Ke stejnému datu se navyšují usnesením vlády č. 544 ze dne 24. 9. 2017 početní stavy útvaru s celostátní působností PČR Ochranná služba, o 14 služebních míst, v souvislosti s rozšířením ochrany počtu chráněných objektů a prostorů. Celkem bylo PČR usnesením vlády č. 896 ze dne 22. 12. 2017 o systemizaci PČR a o systemizaci HZS ČR pro rok

2018, schváleno pro rok 2018 42.256 služebních míst.

3.11 ZNALECKÁ ČINNOST

Právní úprava znalectví a tlumočnické činnosti v zákoně z roku 1967 již dlouho dobu nevyhovuje současným potřebám. MS proto zpracovalo balíček tří návrhů zákonů, které by měly přinést zkvalitnění výkonu znalecké a tlumočnické činnosti, a to návrh zákona o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech, zákona o soudních tlumočnících a soudních překladatelích a doprovodný návrh změnového zákona. Všechny tyto tři předpisy byly předloženy již v minulém volebním období, Poslanecká sněmovna je nicméně již nestihla projednat, byly proto předloženy opětovně [vládní návrh zákona o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech (sněmovní tisk č. 72), vládní návrh zákona o soudních tlumočnících a soudních překladatelích (sněmovní tisk č. 73) a vládní návrh zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech a zákona o soudních tlumočnících a soudních překladatelích (sněmovní tisk č. 74)]. Tyto návrhy přináší jasné podmínky pro zápis do seznamu znalců, resp. tlumočnicků a překladatelů a v souladu s právem Evropské unie zavádí právní nárok na vznik znaleckého, resp. tlumočnického oprávnění. Dále je navrhováno zakotvení širší možnosti přezkoumávání znaleckých posudků a kontroly jejich formální i věcné správnosti. Upravují se opatření směřující k posílení dohledu nad osobami vykonávajícími znaleckou činnost, resp. tlumočnickou činnost a související zpřísnění zefektivnění sankcí.

Znalecká činnost Kriminalistického ústavu Praha

V roce 2017 bylo Kriminalistickému ústavu Praha doručeno celkem 9.795 (-1.146, -11,7 %) žádostí o zpracování zakázek, jejichž předmětem bylo zejména provedení znaleckého zkoumání nebo souvisejících kriminalistickotechnických úkonů. Největší poklesy byly zaznamenány zejména v odvětvích znaleckého zkoumání genetika, balistika a fonoskopie. Naproti tomu meziroční nárůst počtu došlých zakázek byl zaznamenán především u odvětví zkoumání fotografií a fotografické techniky a daktyloskopie.

V roce 2017 bylo vyřízeno 10.562 (-1.680, -13,7 %) zakázek. Z uvedeného počtu zakázek bylo zpracováno 596 (-290, -32,7 %) znaleckých posudků a 2.998 (+37, +1,2 %) odborných vyjádření. Dále bylo vyřízeno 2.661 (-1.531, -36,5 %) zakázek, při jejichž zpracování bylo provedeno znalecké zkoumání jiným způsobem, a 4.307 (+178, +4,3 %) zakázek bylo vyřízeno provedením požadované kriminalistickotechnické činnosti.

Počet doručených a vyřízených zakázek znalci meziročně klesl, tím však neklesá náročnost zkoumání, neboť počet zkoumaných a zpracovaných objektů (stop a věcí) znaleckými pracovišti se v roce 2017 oproti roku 2016 zvýšil o 2.623, tedy o 5,3 %.

Počet požadavků o fyziodetekční vyšetření (vyšetření nebo výslech na detektoru lži) dosáhl v roce 2017 počtu 78 (+1). V odvětví chemie a fyzikální chemie bylo v roce 2017 doloženo znaleckými výstupy 59 varen drog a 57 pěstíren.

V průběhu roku 2017 bylo kriminalistickými znalci na základě požadavků realizováno celkem 68 (-11) výjezdů, a to především k ohledání místa činu. Nejvíce byla na výjezdech vyžadována účast kriminalistických znalců z odvětví analýza dat a zkoumání nosičů dat, chemie a fyzikální chemie, elektrotechnika a fonoskopie.

Do národní databáze DNA bylo v roce 2017 vloženo 25.185 (-738) profilů DNA. Ke dni 31. 12. 2017 bylo v databázi uloženo celkem 237.258 profilů DNA (z toho je 212.107 profilů DNA osob, 20.266 profilů DNA stanovených ze stop z míst neobjasněných trestných činů, 1.696 eliminačních vzorků a 3.189 ostatních profilů – např. neznámé mrtvol, příbuzní pohřešovaných osob). V roce 2017 byly zjištěny následující shody: osoba x osoba – 1.588, osoba x stopa – 693, stopa x stopa – 51.

V průběhu roku 2017 bylo ke zpracování a vložení do informačního systému AFIS zasláno celkem 28.621 (+2 083) daktyloskopických karet, z toho bylo 18.339 pro trestní účely, 1.403 pro Interpol a 8.879 pořízených v souladu s právními předpisy upravujícími pobyt cizinců na území ČR. Zpracováno a vloženo do IS AFIS bylo celkem

30.667 daktyloskopických karet. Porovnáním zpracovaných daktyloskopických karet s IS AFIS bylo zjištěno celkem 116 shod s otisky prstů daktyloskopovaných osob a 120 shod se stopami z dosud neobjasněných trestných činů.

Opatření

* V oblasti výzkumu, vývoje a inovací se KÚP podílel na 14 projektech (z toho 4 ve spolupráci s externími subjekty). Z výzkumné činnosti má KÚP celkem 75 certifikovaných metodik, z toho v roce

2017 jich bylo certifikováno 24. Řešitelský tým KÚP, Karlovy univerzity a firmy TESCAN ORSAY HOLDING, a. s., získal za projekt s názvem Zavedení techniky iontové mikroskopie (FIB) do kriminalistickotechnické a znalecké služby PČR cenu ministra vnitra za mimořádné výsledky v oblasti bezpečnostního výzkumu, experimentálního vývoje a inovací.

3.12 EKONOMICKÁ OBLAST

V oblastech veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti státu má MV zákonem vymezenou působnost, aktivity v těchto oblastech souvisejí s činnostmi většiny subjektů působících v rámci MV.

Nejvýrazněji se oblast vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku dotýkají činností v rámci

PČR, Hasičského záchranného sboru ČR a Správy uprchlíckých zařízení MV.

V následujícím přehledu je uvedeno porovnání schválených rozpočtů PČR, Hasičského záchranného sboru ČR, včetně celkových příjmů a výdajů kapitoly MV na léta 2016 až 2018:

v tis. Kč

schválený rozpočet	2016	2017	rozdíl 2017-2016	2018	rozdíl 2018-2017
příjmy MV	7.273.322	8.119.944	846.622	9.553.497	1.433.553
výdaje MV	59.078.280	63.347.442	4.269.162	71.882.370	8.534.928
z toho: P ČR	31.422.966	33.907.656	2.484.690	40.075.142	6.167.486
HZS ČR	7.807.958	8.705.148	897.190	10.027.453	1.322.305

Pozn.: Finanční prostředky za oblast PČR a HZS ČR jsou uvedeny bez objemu sociálních dávek pro příslušníky bezpečnostních sborů, tato kategorie výdajů je uvedena v samostatných specifických ukazatelích MV.

Návrh prostředků na platy pro rok 2018 kalkuluje oproti roku 2017 s 8% navýšením objemu prostředků na platy příslušníků o 1.761234 tis. Kč (v tom příslušníci PČR 1.453.943 tis. Kč a příslušníci HZS ČR 307.291 tis. Kč) v návaznosti na růst stupnic základních tarifů pro příslušníky o 10 % od 1. července 2017 a o dalších 9 %, tj. o 2.155.424 tis. Kč (v tom příslušníci PČR 1.736.309 tis. Kč a příslušníci HZS ČR 419.115 tis. Kč) v návaznosti na růst stupnic základních tarifů pro příslušníky o 10 % od 1. listopadu 2017.

Návrh prostředků na platy pro rok 2018 kalkuluje oproti roku 2017 s 9% navýšením objemu prostředků na platy občanských zaměstnanců o 278.508 tis. Kč (v tom občanští zaměstnanci PČR ve výši 246.870 tis. Kč a občanští zaměstnanci HZS ČR ve výši 31.638 tis. Kč), a to v souvislosti

s navýšením základních stupnic platových tarifů o 10 % od 1. listopadu 2017.

Dalším zásadním vlivem bylo navýšení objemu prostředků na platy příslušníků v souvislosti s novelou zákona č. 361/2003 Sb., a to o 299.136 tis. Kč (v tom PČR o 226.434 tis. Kč a HZS ČR o 72.702 tis. Kč. U Hasičského záchranného sboru ČR došlo k posílení rozpočtu v platech příslušníků o 15.242 tis. Kč a 32 míst v souvislosti se zřízením stanic Doksy a Milovice a o 7.621 tis. Kč a 34 míst v souvislosti se zřízením stanice Bítovceves.

Další finanční prostředky ve vztahu k PČR jsou každoročně vynakládány na centrálně zabezpečovaný majetek a služby informačních a komunikačních technologií v rámci výdajů ústředního orgánu MV – např. na datové schránky bylo v průběhu roku 2017 uvolněno do rozpočtu

ministerstva z kapitoly Všeobecná pokladní správa celkem 605.000 tis. Kč.

Z kapitoly Všeobecná pokladní správa

- 33.637 tis. Kč určeno na financování zapojení občanů ČR do civilních struktur EU a dalších mezinárodních vládních organizací a do volebních pozorovatelských misí, přesun k ústřednímu orgánu MV a PČR.
- 53.893 tis. Kč určeno pro PČR na posílení bezpečnosti na mezinárodních letištích (UV č. 331/2017).
- 145.000 tis. Kč určeno pro PČR a ústřednímu orgánu MV na posílení vnitřní bezpečnosti.
- 97.254 tis. Kč určeno pro PČR v rámci koncepce provozu bezpilotních letadel a ochrany před jejich zneužitím (UV č. 332/2017).
- 17.000 tis. Kč určeno pro HZS ČR na pořízení automobilového žebříku se záchranným košem AZ 30 (zákon č. 239/2000 Sb.).
- 67.502 tis. Kč určeno pro HZS ČR na pořízení automobilového žebříku a dvou zásahových požárních automobilů (zákon č. 240/2000 Sb.).
- 9.898 tis. Kč určeno pro HZS ČR na technické zhodnocení dvou zásahových vozidel (zákon č. 240/2000 Sb.).
- 14.952 tis. Kč určeno pro PČR a HZS ČR na odstraňování škod a provádění likvidačních prací v důsledku mimořádné události v areálu muničních skladů ve Vrběticích v roce 2017 (zákon č. 239/2000 Sb.).

Z jiných kapitol státního rozpočtu

- 60.562 tis. Kč určeno pro PČR na zajištění letecké záchranné služby na základě dohody s MZd, přesun z MZd.
- 5.900 tis. Kč určeno pro PČR na zajištění logistické podpory příslušníků PČR vyslaných do Irácké republiky, přesun z MO.
- 600.398 tis. Kč určeno pro PČR a HZS ČR – navýšení tarifů bezpečnostních sborů o 10 % od 1. 7. 2017 na základě UV č. 228/2017 a NV č. 126/2017, přesun z kapitoly Státní dluh.

- 25.000 tis. Kč určeno pro PČR na rekonstrukci a přístavbu dálničního oddělení PČR Velký Beranov, přesun z MD.
- 66.665 tis. Kč určeno pro PČR na projekty projektů krajských ředitelství PČR v rámci 19. výzvy Operačního programu Životního prostředí; jedná se zejména o zateplení obvodových plášťů budov, výměna otvorových výplní či realizace opatření majících prokazatelně vliv na energetickou náročnost budov (souvztažné navýšení příjmů a výdajů).
- 5.346 tis. Kč určeno na ochraňovatelskou činnost majetku Správy státních hmotných rezerv prováděnou jednotlivými ochraňovateli v rámci Hasičského záchranného sboru ČR na základě „Dohody o způsobu financování výdajů spojených s ochraňováním pohotovostních zásob“, přesun z kapitoly Správa státních hmotných rezerv.
- 20.782 tis. Kč určeno pro PČR na realizaci úspor energie vybraných objektů PČR, přesun z MŽP.

Rekapitulace výdajů kapitoly Ministerstva vnitra v roce 2017

Rekapitulace	v tis. Kč
schválený rozpočet výdajů MV na 2017	63.347.442
uvolněno z kapitoly VPS	1.243.079
převedeno z jiných kapitol SR	1.697.150
převedeno jiným kapitolám SR	-143.233
stav k 31. 12. 2017	66.144.438

Upravený rozpočet PČR činí k 31. 12. 2017 celkem 35.829.113 tis. Kč, tzn., že v průběhu roku 2017 došlo k navýšení o 1.921.457 tis. Kč.

Upravený rozpočet HZS ČR činí k 31. 12. 2017 celkem 9.243.265 tis. Kč, tzn., že v průběhu roku 2017 došlo k navýšení o 538.117 tis. Kč.

Jak je již uvedeno výše, finanční prostředky za oblast PČR a HZS ČR jsou uvedeny bez objemu sociálních dávek pro příslušníky bezpečnostních sborů, tato kategorie výdajů je uvedena v samostatných specifických ukazatelích MV.

Podrobné zhodnocení dosažených výsledků hospodaření MV za rok 2017 bude předmětem

návrhu Státního závěrečného účtu kapitoly MV a dalších hodnotících dokumentů.

3.13 OBLAST INFORMAČNÍCH A KOMUNIKAČNÍCH SYSTÉMŮ

Na základě tvorby bezpečnostní dokumentace a v návaznosti na následné vytvoření celkového Plánu zvládnání rizik, který byl předložen Výboru pro řízení kybernetické bezpečnosti, byly definovány implementační projekty pro rok 2017 týkající se informačních systémů v oblasti KII a VIS i mimo ni.

MV v souladu s usnesením vlády č. 421/2015 „Strategie zajištění a rozvoje mobilních komunikací bezpečnostních a záchranných složek s výhledem na 10 let včetně identifikovaných požadavků na rádiové spektrum“ zahájilo realizační etapy k naplnění uvedeného usnesení.

Strategie byla předložena do meziresortního připomínkového řízení, které skončilo se dvěma zásadními rozpory: MF se odmítlo zavázat k financování Strategie v usnesení vlády a Český telekomunikační úřad prozatím není ochoten – i přes jednomyslný požadavek složek IZS – vyčlenit požadované rádiové spektrum v pásmu 700 MHz pro výhledovou datovou a hlasovou síť na bázi LTE, protože toto spektrum rezervuje pro veřejné mobilní operátory. Vzhledem k probíhajícímu vypořádávání připomínek k výše zmíněné strategii na úrovni BRS a s vědomím zastaralosti současných prvků radiokomunikační sítě PEGAS a přenosové sítě ITS MV se akceleruje příprava technologické obnovy těchto sítí.

Byla rozšířena dostupnost signálu sítě PEGAS posílením infrastruktury na několika vybraných místech opakovači signálu a přesměrováním anténních systémů některých základnových radiostanic a dokončena realizace přechodu systému PEGAS na kapacitnější formu skupinových komunikací, poskytující uživatelům širší možnosti v oblasti organizování součinnostních komunikací.

V roce 2017 pokračoval další rozvoj **informačního systému EKIS MV**, který poskytuje podporu v oblasti ekonomických, personálních a dalších procesů vedle MV jako ústředního orgánu státní správy také PČR a HZS ČR, nastavením systému do souladu se zákonem č. 234/2014 Sb., o státní službě, pro potřeby resortu MV. Dále byl

v návaznosti na schválený zákon č. 234/2014 Sb., o státní službě, rozvíjen informační systém o státní službě, obojí v těsné spolupráci s Národní agenturou pro komunikační a informační technologie, s. p.

V roce 2017 byl realizován další **rozvoj funkcionalit informačního systému ETŘ** (evidence trestního řízení) včetně napojení systému na mapové podklady (tvorba map kriminality). Byly vytvořeny funkcionality informačního systému ETŘ pro prostředí mobilní bezpečné platformy (operativní využívání informačních zdrojů pomocí mobilních zařízení, a to při splnění bezpečnostních kritérií pro přístup ke služebním nebo pracovním datům), které jsou využívány policisty v terénu. V roce 2017 poskytla PČR informační systém ETŘ CS ČR a GIBS, které tento systém také využívají.

Dále došlo k masivnímu rozšíření **zkušebního provozu informačního systému KONTROLA 2** formou přímé komunikace (pomocí mobilních datových zařízení) v rámci prostředí mobilní bezpečné platformy. V současné době je cca 95 % dotazů prováděno prostřednictvím mobilní bezpečné platformy a 5 % dotazů prostřednictvím webové aplikace.

Také došlo k úspěšnému **zprovoznění testovacího prostředí pro předávání dat z pátracích evidencí pro potřeby obecní policie** přes zabezpečené rozhraní eGSB. Koncem roku došlo i k ověřovacímu provozu na produkčním prostředí.

U **Schengenského informačního systému II (SIS II)** byla realizována první fáze projektu SIS II AFIS, která umožní dotazy do SIS II prostřednictvím otisků prstů. V té souvislosti bylo provedeno znovu-vložení otisků prstů k záznamům pocházejícím z informačních systémů Patros a CIS, transformovaných podle standardů SIS II AFIS. V souvislosti se zajišťováním souladu SIS II se zákonem č. 181/2014 Sb., o kybernetické bezpečnosti, byl realizován projekt analýzy rizik, návrh opatření k jejich eliminaci a aktualizace bezpečnostní dokumentace. Testování probíhalo i ve vztahu k připojení Chorvatska do SIS II, na kterém se přímo podíleli, kromě expertů

informatiky, také experti odboru mezinárodní policejní spolupráce Policejního prezidia ČR. V průběhu celého roku probíhalo projednávání návrhu nového právního rámce SIS II, který přináší zcela nové druhy záznamů (např. příkaz k vycestování, neznámý pachatel) i nové povinnosti a standardy pro členské státy. K přijetí návrhu by mělo dojít v roce 2018, na sklonku roku 2017 již probíhal dialog. Za významné lze také považovat schválení nového znění Manuálu SIRENE, kde mezi hlavní změny patří nastavení procesů souvisejících s implementací SIS II AFIS, který bude na centrální i národních úrovních spuštěn v březnu 2018. Vzhledem k nárůstu využívání SIS II ve všech aspektech – ať se jedná o celkový počet záznamů nebo dotazů do systému – probíhaly přípravy projektů na zvýšení kapacit národního systému.

Ve **Vízovém informačním systému (VIS)**, který zajišťuje koordinaci a jednotný postup při vydávání schengenských krátkodobých víz prostřednictvím centrálního systému VIS ve Štrasburku, byl dokončen a úspěšně nasazen projekt VISA CODE+. Součástí projektu bylo rozšíření funkcionality grupování tak, aby plně pokryla možnosti nabízené centrálním systémem. V dubnu a červnu 2017 proběhlo celorepublikové proškolení týkající se změn v souvislosti s VISA CODE+. VIS je součástí kritické infrastruktury státu dle Vyhlášky č. 317/2014 Sb., o významných informačních systémech a jejich určujících kritériích. V rámci zajištění souladu národní součásti VIS se zákonem č. 181/2014 Sb., o kybernetické bezpečnosti, byla provedena úplná revize a aktualizace bezpečnostní dokumentace a provedena 1 fáze úprav směřujících k odstranění zjištěných zranitelností. Byly realizovány projekty zvýšení stability systému a zahájeny projekty na úpravě rozhraní s MZV.

V souladu se Směrnicí Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/681 o používání údajů jmenné evidence cestujících (PNR) pro prevenci, odhalování, vyšetřování a stíhání teroristických trestných činů a závažné trestné činnosti, byly zahájeny přípravné práce na realizaci informačního systému PNR (Passenger Name Records). Tento systém zpracovává data přepravců v letecké dopravě a je podpůrným nástrojem v boji proti nejzávažnější trestné činnosti. Informační systém PNR by měl být nasazován do provozu v průběhu roku 2018.

Na konci roku 2017 byla schválena legislativa EU nezbytná pro vytvoření systému Vstup/Výstup (Entry Exit System). Již v průběhu roku 2017 probíhaly přípravné práce pro vydefinování parametrů centrálního a národních systémů spolu s definicí SLA a jednotného rozhraní mezi centrálním a národními systémy. Systém Vstup/Výstup je určen pro sledování dodržování doby pobytu osob z třetích zemí na území EU (resp. schengenského prostoru). Systém má být nasazen do rutinního provozu v roce 2020.

Expertí PČR se aktivně účastnili jednání o interoperabilitě evropských informačních systémů. V rámci tohoto projektu dojde k optimalizaci řady procesů a k zefektivnění práce orgánů vymáhajících právo. Evropská komise vydala v květnu roku 2017 zprávu, ve které jsou závěry shrnující návrhy v oblasti interoperability. Následně po schválení těchto závěrů předložila návrh legislativy, která umožní implementovat navržená řešení ve formě projektu do struktury evropských informačních systémů a do práce orgánů vymáhajících právo.

Správa základních registrů

V roce 2017 Správa základních registrů rozšířila svoji působnost danou zákonem č. 111/2009 Sb., o základních registrech a uskutečnila celou řadu aktivit směřujících k naplnění její působnosti podle zákona č. 297/2016 Sb., o službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce a zákona č. 250/2017 Sb., o elektronické identifikaci a v neposlední řadě podle zákona č. 328/1999 Sb., o občanských průkazech, jehož rychlý legislativní vývoj v uplynulém období reaguje, stejně jako předchozí dva uvedené zákony, na potřebu včasného splnění všech požadavků vyplývajících pro ČR z nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 910/2014 o elektronické identifikaci a službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce na vnitřním trhu a o zrušení směrnice č. 1999/93/ES (zkráceně eIDAS).

Správa základních registrů uvedla do testovacího provozu nový informační systém veřejné správy **Národní bod pro identifikaci a autentizaci**, který ověřením identity uživatele a jejím propojením s příslušným identifikátorem v základním registru obyvatel zajistí zavádění on-line služeb využívajících bezpečnou elektronickou identifikaci uživatelů na nejvyšší úrovni důvěryhodnosti.

Národní bod pro identifikaci a autentizace je připravován pro účely vydávání elektronických občanských průkazů s čipem jako nosičů elektronické identity, a byl poskytnut v ověřovacím provozu Státnímu ústavu pro kontrolu léčiv ke zprovoznění další služby českého eGovernmentu, a to nahlížení pacientů do úložiště elektronických receptů od konce roku 2017.

Detailním rozbohem interních procesů z pohledu ochrany osobních údajů a práva na informace se Správa základních registrů soustředila také na implementaci nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2016/679 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice č. 95/46/ES (zkráceně GDPR).

V období od zahájení produkčního provozu základních registrů do konce roku 2017 v nich orgány veřejné moci uskutečnily více než 1,6 miliardy transakcí.

Dostupnost služeb základních registrů byla v průběhu roku 2017 zabezpečena na požadované úrovni. Případné krátkodobé výpadky některých služeb byly v rámci garantované úrovně poskytovaných služeb (SLA) a v naprosté většině případů spojené s nutnou údržbou systému, eventuálně se standardní aktivitou pro prověření krizových postupů v rámci náviku plánu obnovy.

Základní registr agend orgánů veřejné moci, soukromoprávních uživatelů údajů a některých práv a povinností

Zákon č. 192/2016 Sb., kterým se mění zákon č. 111/2009 Sb., o základních registrech, ve znění

pozdějších předpisů, a některé další zákony, novelizoval ustanovení § 3 písm. d) zákona č. 111/2009 Sb. Na základě této novely došlo k přejmenování základního registru na „základní registr agend, orgánů veřejné moci, soukromoprávních uživatelů údajů a některých práv a povinností“.

V rámci informačního systému základních registrů veřejné správy sehraje klíčovou bezpečnostní roli základní registr agend orgánů veřejné moci, soukromoprávních uživatelů údajů a některých práv a povinností. Uvedený základní registr shromažďuje aktuální údaje z právních předpisů, které přesně vymezují rozsah oprávnění přístupu k údajům ostatních základních registrů. To je důležité zejména ve vztahu k osobním údajům, které obsahuje registr obyvatel.

Každý občan se tak může kdykoliv přesvědčit, kdo z úředníků a s jakým oprávněním nakládá s jeho osobními údaji. V současnosti uvedený základní registr rutinně zajišťuje aktualizaci informací o rozsahu činností a o právně platném rozsahu oprávnění orgánů veřejné moci pro nakládání s údaji všech subjektů vedených ve všech základních registrech.

Důležitým nástrojem pro zvýšení transparentnosti veřejné správy při nakládání s finančními prostředky se stal také registr smluv (blíže viz kapitola Korupce).

3.14 EVROPSKÁ UNIE A MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE

Azyl a migrace

Po letech 2015 a 2016, kdy migrační krize v Evropě dosáhla svého vrcholu, se za pomoci nejrůznějších opatření na bilaterální a unijní úrovni podařilo částečně snížit migrační tlak na členské země EU. **Za rok 2017 byl do EU zaznamenán příchod celkem 183.112 osob** (statistika IOM). Možnost opakování situace z předchozích let, zejména s přihlédnutím na trvající nestabilitu v evropském příhraničí, ovšem nelze vyloučit. Zatímco počet nově příchozích nelegálních migrantů, kteří v roce 2017 připlouvali

přes Středozemní moře do Itálie a Řecka je nižší než v předchozích letech, Španělsko zaznamenalo téměř dvounásobný nárůst.

Zejména díky společnému prohlášení Evropské unie a Turecka ze dne 18. 3. 2016 se podařilo dále stabilizovat situaci ve východním Středomoří, kdy na konci roku se statistika příchodů do Řecka zastavila na celkovém čísle 29.716 osob, což je pětikrát méně než v roce 2016. Součástí společného prohlášení je i tzv. schéma 1:1, které stanovuje, že za návrat do Turecka každého nově příchozího Syřana po 20. 3. 2016, bude přesídlen

jiný syrský uprchlík z Turecka do EU. Do konce roku 2017 bylo na základě prohlášení navráčeno 1.484 migrantů, z toho pouze 228 Syřanů, a současně bylo z Turecka do EU **přesídleno 11.679 syrských uprchlíků**.

Pokračující migrační tlak na Itálii a rekordní počet příchozích v roce 2016 obrátil hlavní pozornost na řešení situace v centrálním Středomoří, která se hned v únoru 2017 zhmotnila v přijetí Maltské deklarace lídrů EU28. Unijní opatření vycházející z této deklarace společně s italskou angažovaností a snahou situaci stabilizovat přinesly v celkovém součtu snížení migračního tlaku, který byl znatelný zejména v druhé polovině roku. Za rok 2017 u italských břehů přistálo celkem 118.914 osob (statistika IOM), což představuje téměř 33% pokles v porovnání se stejným obdobím roku 2016. Místem vyplutí byla v drtivě většině případů (90 %) Libye.

Počet migrantů přicházejících do Španělska po západní středomořské trase a přes africké enklávy Ceuta a Melilla v roce 2017 oproti předchozím letům prudce stoupl. Od počátku roku do 20. 12. 2017 na španělské území vstoupilo celkem 27.253 osob (statistika IOM), což je dvakrát více v porovnání se stejným obdobím roku 2016 a učinil z ní nejrychleji rostoucí trasu nelegální migrace do EU. Španělsko nacházející se pod zvýšeným tlakem v tuto chvíli deklaruje, že je situaci schopné zvládnout vlastními silami a o zvýšenou podporu ze strany dalších členských států či EU, tak jak se tomu děje v případě Řecka a Itálie, nepožádalo.

Ke dni 26. 9. 2017 skončila lhůta pro kvalifikaci osob do relokačního mechanismu, který byl zřízen jako dočasné opatření Rozhodnutím Rady EU v září 2015. Celkem bylo pomocí tohoto mechanismu v dané lhůtě relokováno 32.689 žadatelů o azyl (21.524 osob z Řecka a 10.842 osob z Itálie). Pokračovalo také přesídlování osob z třetích zemí v rámci dobrovolného Evropského přesídlovacího schématu. Do konce roku 2017 bylo do 21 evropských států přesídleno 18.563 osob v rámci dvouletého Evropského přesídlovacího schématu.

V roce 2017 pokračovala EU v procesu sjednocování pobytové legislativy a postupů v rámci pobytové agendy. V oblasti **legální pracovní migrace** předložila Evropská komise dne 7. června 2016 **návrh směrnice o podmínkách pro**

vstup a pobyt státních příslušníků třetích zemí za účelem výkonu zaměstnání vyžadujícího vysoce odborné dovednosti (tzv. modré karty). Návrh směrnice by měl přepracovat a nahradit stávající směrnici 2009/50/ES. Cílem je zvýšit schopnost EU přilákat a udržet si pracovníky ze třetích zemí s vysoce odbornými dovednostmi a posílit konkurenceschopnost EU. Nová směrnice by měla nahradit stávající právní úpravu v podobě směrnice 2009/50/ES, která dle EK prokázala své vnitřní slabé stránky, například omezující podmínky přijetí a velmi omezené usnadnění mobility v rámci EU. To v kombinaci s mnoha různými soubory paralelních pravidel, podmínek a postupů pro přijímání stejné kategorie pracovníků s vysoce odbornými dovednostmi, které platí v různých členských státech EU, omezilo atraktivitu a používání modré karty EU. Z důvodu neslučitelnosti pozice Rady a Evropského parlamentu v řadě bodů návrhu se však na závěr estonského předsednictví nepodařilo získat politická vodítka pro další vyjednávání. Technická jednání tak budou pokračovat i během předsednictví Bulharska.

V roce 2017 pokračovala rozsáhlá a složitá debata o reformě společného evropského azylového systému (SEAS), tedy projednávání sedmi azylových legislativních návrhů předložených Evropskou komisí na jaře 2016 s cílem dále **harmonizovat pravidla v oblasti mezinárodní ochrany a přesídlování**. Tento soubor návrhů jednotlivých opatření vychází z obecného dokumentu EK „Sdělení Evropskému parlamentu a Radě k reformě společného evropského azylového systému a posilování legálních cest do Evropy“ ze dne 6. 4. 2016 (COM (2016) 197 final/2, 7665/16).

V roce 2017 byl dosažen **částečný obecný přístup Rady** (a tedy započalo vyjednávání s Evropským parlamentem - tzv. trialog) **k návrhům:**

- **kvalifikační nařízení** (Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany a o změně směrnice Rady 2003/109/ES ze dne 25. listopadu 2003 o právním postavení

státních příslušníků třetích zemí, kteří jsou dlouhodobě pobývajícími rezidenty);

- **přijímací směrnice** (Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady stanovující podmínky pro přijímání žadatelů o udělení mezinárodní ochrany (přepřacované znění));
- **nařízení o unijním přesídlovacím rámci** (Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se zřizuje rámec Unie pro znovusídlování a mění nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 516/2014).

Návrh **procedurálního nařízení** (Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o zavedení společného postupu pro mezinárodní ochranu v Unii a o zrušení směrnice 2013/32/EU) byl v roce 2017 projednáván na úrovni přípravných orgánů Rady EU, tj. nedošlo k většímu pokroku. U návrhu **nařízení Dublin IV** (Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o mezinárodní ochranu podané státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti v některém z členských států (přepřacované znění)) rovněž nedošlo k výraznému pokroku v projednávání. Zbývající návrhy legislativního balíčku revize **společného evropského azylového systému, tj. návrh nařízení o Eurodacu** (společná unijní databáze otisků prstů) a **nařízení ustanovující novou Agenturu pro otázky azylu (EUAA)** byly v Radě projednány již v průběhu roku 2016 a v průběhu roku 2017 byly tyto návrhy projednávány v dialogu.

Dle závěrů Evropské Rady z října 2017 má Rada dosáhnout konsensu při projednávání jednotlivých návrhů reformy SEAS do června 2018.

Schengenský prostor, ochrana hranic a vízová politika

KOORDINACE SCHENGENSKÉ PROBLEMATIKY NA NÁRODNÍ ÚROVNI

Koordinační orgán pro řízení ochrany státních hranic ČR a migraci schválil v dubnu 2017 materiál **Zpráva o plnění Národního schengenského plánu** ke dni 31. 12. 2016. Jedná se o třetí vyhodnocení Národního schengenského plánu 2014, který představuje základní strategický dokument pro oblast schengenské spolupráce a ochrany hranic.

Cílem tohoto plánu a úkolů v něm stanovených je zajistit vysoký standard ve všech oblastech schengenské spolupráce, který je prověřován formou pravidelných schengenských hodnocení. V roce 2017 se uskutečnily autoevaluace vybraných oblastí, jejichž cílem je připravit ČR na schengenské hodnocení.

V březnu 2017 proběhlo neohlášené schengenské hodnocení na vnitřní hranici ČR s Německem. V hodnotící zprávě nebyly identifikovány nedostatky a ČR neobdržela na základě hodnocení žádná doporučení.

V období od 1. 1. 2017 do 31. 12. 2017 provedl odbor azylové a migrační politiky MV v souladu s § 6 odst. 1 zákona č. 191/2016 Sb., o ochraně státních hranic ČR a o změně souvisejících zákonů (zákon o ochraně státních hranic), kontrolu dodržování bezpečnostních podmínek u pěti provozovatelů mezinárodních letišť. Kontroly byly provedeny u všech provozovatelů mezinárodních letišť, na nichž se na vnějších letech odbaví alespoň 5.000 osob v kalendářním roce. U kontrolovaných osob bylo zjištěno celkem 19 porušení zákona o ochraně státních hranic.

SCHENGENSKÝ HRANIČNÍ KODEX

Dne 7. 4. 2017 vstoupilo v platnost nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/458 ze dne 15. 3. 2017, kterým se mění nařízení (EU) 2016/399 s ohledem na posílení kontrol na vnějších hranicích za použití příslušných databází. Hlavním cílem této revize Schengenského hraničního kodexu je zajistit na **vnějších hranicích schengenského prostoru systematické kontroly osob požívajících právo na volný pohyb podle práva Unie** (tj. občanů EU a jejich rodinných příslušníků, kteří nejsou občany EU) v databázích dokladů i osob, včetně ověřování biometrických informací, a to při plném využití technických řešení tak, aby nedocházelo k narušení plynulosti pohybu. ČR na všech svých hraničních přechodech (mezinárodních letištích) kontroluje systematicky všechny cestující v relevantních databázích na vstupu i výstupu, jak požaduje novela Schengenského hraničního kodexu.

V souvislosti se stále neuspokojivou bezpečnostní situací v Evropě ovlivněnou migrační krizí a teroristickými útoky pokračovaly v roce 2017 některé státy v provádění **dočasných kontrol na vnitřních hranicích**. Německo, Rakousko, Dánsko,

Švédsko a Norsko pokračovaly ve znovuzavedení ochrany svých vnitřních hranic na základě doporučení Rady podle čl. 29 Schengenského hraničního kodexu (původní doporučení Rady z 12. 5. 2016 bylo postupně třikrát prodlouženo, naposledy do 11. 11. 2017. Po tomto termínu již prodloužení znovuzavedení podle čl. 29 Schengenského hraničního kodexu nebylo možné, uvedené státy na předchozí znovuzavedení nicméně navázaly znovuzavedením podle čl. 25 Schengenského hraničního kodexu. Ve Francii probíhaly v rámci stavu nouze vyhlášeného po teroristických útocích v listopadu 2015 kontroly na vnitřních hranicích až do 31. 10. 2017. Po skončení stavu nouze Francie pokračuje v kontrolách na vnitřních hranicích podle čl. 25 Schengenského hraničního kodexu s odkazem na přetrvávající hrozbu terorismu.

Dne 27. 9. 2017 předložila Evropská komise jako reakci na stávající situaci revizi návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení (EU) 2016/399 (**Schengenský hraniční kodex) v souvislosti s pravidly použitelnými pro dočasné znovuzavedení ochrany vnitřních hranic.** Cílem navrhované změny je:

- prodloužit časová omezení dočasného znovuzavedení ochrany vnitřních hranic tak, aby se umožnilo členským státům přijmout, pokud to bude nezbytné, opatření potřebná jako reakce na závažnou hrozbu pro veřejný pořádek nebo vnitřní bezpečnost;
- zavést lepší procesní záruky, aby rozhodnutí o znovuzavedení ochrany vnitřních hranic nebo jeho prodloužení bylo založeno na řádném posouzení rizik a bylo prováděno po konzultaci s členskými státy, které tímto opatřením budou dotčeny.

NOVĚ PŘIPRAVOVANÉ INFORMAČNÍ SYSTÉMY A DALŠÍ SOUVISEJÍCÍ NAŘÍZENÍ

Dne 29. 12. 2017 vstoupila v platnost **nařízení týkající se Systému vstupu/výstupu (EES):**

- nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/222 ze dne 30. listopadu 2017, kterým se zřizuje Systém vstupu/výstupu (EES) pro registraci údajů o vstupu a výstupu a údajů o odepření vstupu, pokud jde o státní příslušníky třetích zemí překračující vnější hranice členských států, kterým se stanoví podmínky přístupu do systému EES pro účely

vymáhání práva a kterým se mění Úmluva k provedení Schengenské dohody a nařízení (ES) č. 767/2008 a (EU) č. 1077/2011,

- související nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/2225 ze dne 30. 11. 2017, kterým se mění nařízení (EU) 2016/399, pokud jde o používání Systému vstupu/výstupu (EES).

Cílem Systému vstupu/výstupu (EES) bude zmírnit zdržení při hraniční kontrole a zlepšit kvalitu hraničních kontrol státních příslušníků třetích zemí, zajistit systematickou a spolehlivou identifikaci „overstayerů“ (osob, které překročily dobu povoleného pobytu v schengenském prostoru) a posílit vnitřní bezpečnost a boj proti terorismu a závažné trestné činnosti. Systém EES by měl být uveden do provozu v roce 2020.

V roce 2017 se také pokračovalo v projednávání návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU), kterým se zřizuje **Evropský informační systém pro cestovní povolení (ETIAS)**. Schválení návrhu Evropským parlamentem a Radou se očekává v první polovině roku 2018. Hlavním cílem návrhu je vytvoření automatického unijního informačního systému, v němž budou evidovány údaje o státních příslušnících třetích zemí, kteří nepodléhají vízové povinnosti pro krátkodobé pobyty v členských státech. Systém ETIAS by měl shromažďovat a efektivně vyhodnocovat informace o těchto cestujících ještě před uskutečněním jejich zamýšlené cesty do EU, čímž by měl přispět k identifikaci možných migračních, bezpečnostních a zdravotních rizik spojených s touto kategorií osob. Po státních příslušnících třetích zemí, kteří jsou pro krátkodobé pobyty osvobozeni od vízové povinnosti, tak bude požadováno splnění nové podmínky vstupu v podobě cestovního povolení, bez něhož by jim měl být na vnějších hranicích až na výjimky vstup odepřen.

V prosinci 2016 Evropská komise představila návrh legislativního balíčku k **revizi Schengenského informačního systému (SIS II)**, skládajícího se z nařízení pro policejní a justiční spolupráci v trestních věcech, hraniční kontroly a navrácení neoprávněně pobývajících příslušníků třetích zemí, který by efektivněji přispíval k boji proti terorismu, přeshraniční kriminalitě a nelegální migraci. Revize se týká zejména doplnění nových funkcionalit systému, jakým je

např. rozšíření využívání biometrických údajů, či zavedení tzv. dotazovací kontroly, která je mezistupněm mezi skrytou a zvláštní kontrolou a měla by napomoci při boji se závažnou trestnou činností a terorismem. Zcela novým nástrojem je využívání SIS pro účely navracení, který má sloužit k monitorování efektivitu a výměně informací v návratovém procesu. V listopadu 2017 byl zahájen dialog s Evropským parlamentem.

EK také v červnu 2017 představila **návrh novelizovaného nařízení o agentuře eu-LISA**. Návrh má umožnit agentuře lépe se do budoucna připravit a včas reagovat na výzvy v oblasti IT v prostoru svobody, bezpečnosti a práva. Navržené změny se týkaly zejména rozšíření působnosti agentury v souvislosti s nově připravovanými IT systémy (např. EES a ETIAS), zajištěním požadované interoperability mezi informačními systémy EU, zvýšením kvality dat nebo poskytováním podpory členským státům. Projednávání bylo započato a obecného přístupu Rady ke kompromisnímu textu nařízení dosaženo za EE PRES, dialogy nebyly v roce 2017 zahájeny.

Další legislativou, kterou Evropská komise v roce 2017 (prosinec) představila, jsou návrhy nařízení, které obsahují dlouho avizované řešení **interoperability mezi informačními systémy EU v oblasti migrace a vnitřní bezpečnosti**. Tato nová funkcionality má přispět k vyšší míře efektivitu využívání informačních zdrojů, a tím napomoci lépe se vyrovnat se s aktuálními problémy v oblasti bezpečnosti a boje s nelegální migrací. Jedná se o téma, které je na politické úrovni dlouhodobě akcentováno a podporováno. Návrhy Evropské komise navazují na závěrečnou zprávu Expertní skupiny na vysoké úrovni pro informační systémy a interoperabilitu (HLEG) a jsou reakcí na výzvu Rady uvedenou v závěrech ze dne 9. 6. 2017, jakož i výzvu Evropské rady uvedenou v závěrech ze dne 23. 6. 2017, aby Evropská komise co nejdříve představila příslušný legislativní návrh za účelem provedení doporučení předložených expertní skupinou na vysoké úrovni pro informační systémy a interoperabilitu. Projednávání začalo v prosinci 2017 a předběžně se očekává zahájení dialogu v druhé polovině roku 2018.

VÍZOVÁ POLITIKA

V oblasti společné vízové politiky bylo **ukončeno projednávání novelizovaného znění tzv. vízového**

kodexu. Jelikož se dlouhodobě nedařilo nalézt kompromis s Evropským parlamentem a také došlo k zásadnímu odklonu původního záměru samotného recastu (facilitaci za účelem ekonomické stimulace EU) se EK rozhodla **návrh stáhnout** a přislíbila předložit nový v prvním čtvrtletí roku 2018. Nový návrh by měl lépe reflektovat poslední vývoj v bezpečnostní a migrační oblasti a také se zaměřit více zaměřit na propojení mezi vízovou a readmisní politikou. Spolu s vízovým kodexem EK také stáhla návrh na zavedení tzv. cestovních víz, který nenašel mezi ČS podporu.

Velmi rezonovaným tématem bylo možné **využití negativních pák ve vízové oblasti při nespolupráci třetí země v oblasti návratů**. Na evropské úrovni byl na úrovni CRP schválen první dokument společného postupu při zavádění restrikcí v oblasti vízové politiky, a to vůči Bangladéši. Do budoucna se uvažuje i o aplikaci vízových restrikcí na další vybrané třetí země. Diskuze ve vízové oblasti se pak zejména za EE PRES soustředila na **možnosti modernizace vízového procesu**, konkrétně jeho digitalizaci, a to jak v podobě zavedení elektronické podoby vízového štítku, tak umožnění podávat žádost o schengenské vízum online. O těchto možnostech se bude dále diskutovat po další podrobné analýze a reálně se o zavedení těchto nových instrumentů uvažuje až po spuštění systémů EES a ETIAS.

V srpnu 2017 vstoupila v platnost revize nařízení, kterým se stanoví **jednotný vzor víz**. Nový vízový štítek by měl lépe splňovat současné nároky na bezpečnost a zároveň více zohledňovat rozvoj Vízového informačního systému.

Po složitých jednáních bylo v září 2017 dosaženo předběžné dohody o návrhu na změnu nařízení, kterým se stanoví **jednotný vzor povolení k pobytu** pro státní příslušníky třetích zemí. V listopadu pak byl tento legislativní akt publikován v Úředním věstníku EU.

Co se týká **vízových liberalizací**, došlo v roce 2017 změnou nařízení (ES) 539/2001, kterým se stanoví seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci musí mít při překračování vnějších hranic vízum, ke **zrušení vízové povinnosti občanům Ukrajiny a Gruzie** (týká se pouze držitelů biometrických pasů). Kosovo ani Turecko, které byly také zmiňovány v souvislosti se zrušením vízové

povinnosti, prozatím nesplnily stanovené podmínky a zůstávají na seznamu vízových zemí.

V souvislosti s nově liberalizovanými třetími zeměmi byla také schválena nová podoba **suspenzivního mechanismu**, který umožňuje obnovit vízový režim se třetí zemí na přechodné období, a to v případě podstatného nárůstu odepření vstupu, nebo žádostí o azyl s nízkou mírou uznávání, nebo podstatného nárůstu závažných trestných činů, které souvisejí se státními příslušníky dané bezvízové země. Mezi sledovaná kritéria patří také kvalita spolupráce dané třetí země s unijními státy v oblasti zpětného přebírání osob.

V průběhu roku 2017 zahájila EU jednání s balkánskými státy o dohodách týkajících se činnosti prováděné **Evropskou agenturou pro pohraniční a pobřežní stráž** (FRONTEX) na území těchto států (konkrétně jde o Srbsko, Makedonii, Černou Horu, Bosnu a Hercegovinu a Albánii).

Ochrana osobních údajů

V dubnu 2016 Evropský parlament posvětil návrh tzv. **obecného nařízení o ochraně osobních údajů** a související návrh **směrnice Evropského parlamentu a Rady o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů příslušnými orgány za účelem prevence, vyšetřování, odhalování či stíhání trestných činů nebo výkonu trestů, o volném pohybu těchto údajů**. Tyto předpisy vstoupí v účinnost v květnu 2018, z tohoto důvodu probíhaly v ČR v průběhu roku 2017 přípravy nové legislativy.

Data retention

Soudní dvůr EU již dvakrát zasáhl proti předpisům, které umožňují plošné skladování provozních a lokalizačních údajů telekomunikačními operátory. Tyto údaje může na povolení soudu využívat policie k odhalování a stíhání trestné činnosti. Nyní se v rámci EU hledá řešení, zatím bez větších výsledků. Pokud nebude možné plošné uchování provozních a lokalizačních údajů, významně to poškodí možnosti policie odhalovat a stíhat trestnou činnost.

Salcburské fórum

Salcburskému fóru v roce 2017 předsedalo Maďarsko a v druhé polovině roku Polsko. Uskutečnily se ministerské konference v Budapešti a Varšavě a výstupem z nich byly

Společné ministerské deklarace. V rámci obou předsednictví se pak sešli policejní prezidenti, experti na ochranu svědků a experti na dopravní bezpečnost. Polsko navíc uspořádalo jednání šéfů pohraničních policí a expertní setkání k druhotným migračním pohybům.

Rozvojová spolupráce

V roce 2017 pokračovala realizace projektů MV ČR podpořených z programu Bezpečnostní rozvojové spolupráce (BRS). Z rozpočtu ve výši 7 mil. Kč bylo podpořeno 36 aktivit, jejichž realizátoři byly odbory MV, útvary PČR, HZS, GIBS či nezisková organizace PSSI. Projekty byly realizovány v prioritních zemích BRS MV na Balkánském poloostrově, a to zejména v Bosně a Hercegovině, Albánii, Srbsku, Makedonii či Černé Hoře. Lze však vyzdvihnout posílení spolupráce s Ukrajinou, na kterou bylo cíleno 12 projektů, tj. nejvíce projektů v rámci BRS. Mimo jiné byla bezpečnostní rozvojová spolupráce uskutečněna i s Gruzii či s Jordánskem.

Pokračovaly projekty zacílené na školení ukrajinských policistů s cílem vytvoření tzv. antikonfliktních týmů (AKT). I díky činnosti českých expertů bylo na Ukrajině v srpnu 2017 šéfem Národní policie Ukrajiny (NPU) přijato nařízení, které vytváří tzv. antikonfliktní týmy a ustanovuje je jako povinný prvek při realizaci bezpečnostních opatření na Ukrajině. V oblasti migrace byly s Makedonií, Albánií a Černou Horou realizovány projekty zaměřené na problematiku nelegální migrace, vytváření analýzy rizik či na proces daktyloskopování cizinců. Pokračovala i spolupráce v oblasti vyzdvihování a zneškodňování munice z řeky Una v Bosně a Hercegovině, se kterou pomáhají čeští potápěči z odboru speciálních potápěčských činností a výcviku.

Multilaterální setkání vedení ministerstva

V rámci dvou **ministerských konferencí V4** ve Varšavě a v Budapešti se jednání ministrů týkala migrační krize, reformy unijního azylového systému a jeho možného dopadu na veřejnou bezpečnost v regionálním a EU kontextu, spolupráce při ochraně hranic, posilování vnitřní bezpečnosti a boji proti terorismu, aktuálního rozsudku Soudního dvora EU ve věci relokací, ochrany hranic a informačních systémů EU.

Ministr vnitra se osobně či v zastoupení náměstků MV účastnil řady mezinárodních konferencí, např.

Vienna Future Talks v Rakousku, Konference Interpolu „Odpovědnost za bezpečnější svět“ v Praze, či konference Fórum OSN pro veřejnou správu v Nizozemsku.

Jako člen delegace předsedy vlády se 1. náměstek MV účastnil v Bruselu zasedání Evropské rady, která byla věnována převážně migraci, bezpečnosti, tzv. Brexitu, vnějším vztahům, obchodní politice, globálním ekonomickým otázkám, hospodářskému a sociálnímu rozvoji a mládeži. V květnu byl 1. náměstek MV členem delegace premiéra na setkání se zástupci vlády Moldavska. Se svým rezortním protějškem projednali aktuální otázky bezpečnosti a vzájemné spolupráce.

Bilaterální setkání vedení ministerstva

Ministr vnitra se setkal v Praze s delegací Židovského národního fondu Státu Izrael – v rámci setkání bylo podepsáno memorandum o přidělení finančních prostředků na nákup vozů Tatra, které ČR poskytne jako dar Státu Izrael. V červnu se pak uskutečnila pracovní návštěva ministra vnitra v Izraeli. Setkání ministra vnitra izraelským ministrem navázalo na jejich schůzku z března 2016, kdy podepsali dohodu o spolupráci mezi bezpečnostními složkami. Oba ministři se nyní zavázali tuto spolupráci dále rozvíjet.

Spolupráce se SRN pokračovala i v loňském roce setkáním s bavorským ministrem vnitra J. Herrmannem, jednání se týkalo spolupráce v oblasti vnitřní bezpečnosti. Na následné tiskové konferenci zhodnotili ministři vnitra obou stran průběh cvičení a obecně úroveň policejní spolupráce obou zemí. V Praze se uskutečnila další dvě přijetí zástupců SRN – přijetí sekce Spolkového MV SRN J. Bentmanna, jehož prostřednictvím byl do Prahy pozván ministr vnitra SRN, a přijetí náměstka ministra spravedlnosti spolkové vlády SRN Ch. Lange k otázce tzv. „fake news“.

V srpnu byl ministr vnitra přítomen na česko-bavorském policejním cvičení ve Furth im Wald/Horšovském Týnu. V prosinci proběhly za účasti 1. náměstka ministra vnitra oslavy 10. výročí fungování společného česko-německého policejního centra Schwandorf.

Tradičně dobře se vyvíjela i spolupráce se Slovenskem. Ministři vnitra se setkali v květnu v Praze k jednání o aktuálních otázkách

spolupráce. V září proběhlo každoroční společné zasedání vlád ČR a SR, tentokrát v Lednici na Moravě. Byly projednány aktuální otázky spolupráce, ochrana hranic, migrační krize a boj proti terorismu. V listopadu se uskutečnila návštěva ministra vnitra na Slovensku, při níž projednal se svým protějškem možnosti budoucí bilaterální spolupráce.

Dále ministr vnitra vykonal pracovní návštěvu USA. Jednání s partnery se soustředila především na oblast ochrany hranic, migrace, kybernetickou bezpečnost a potenciální oblasti pro prohloubení bilaterální spolupráce (kybernetická bezpečnost, věda a výzkum v bezpečnostní oblasti, atd.). Ministr Chovanec se během návštěvy setkal i s představiteli české krajanské komunity v Texasu, kterým předal dar určený na pomoc českým krajanům postiženým hurikánem Harvey.

V průběhu celého roku se uskutečnila řada jednání s velvyslanci cizích států akreditovaných v ČR. Jednání byla zaměřena především na problematiku migrační vlny v Evropě, terorismus, organizovaný zločin, boj proti drogám a na aktuální témata bilaterálních vztahů.

Mezinárodně smluvní aktivity

V roce 2017 byly projednávány dohody o letecké dopravě s Chile, Koreou a Mexikem.

Bylo podepsáno Memorandum o porozumění o pracovní dovolené s Austrálií a před podpisem jsou dohody s Japonskem a Hongkongem.

MV se dále vyjadřovalo k návrhům tzv. MODE 4 v dohodách o volném obchodu, který řeší otázku zjednodušeného vstupu osob na území smluvních států za účelem poskytování služeb. V roce 2017 se jednalo o dohodách o volném obchodu se zeměmi MERCOSUR, Japonskem, Arménií, Austrálií, Novým Zélandem, Indonésií, Mexikem, Tureckem a MODE 4 v dohodě TISA (Trade in Services Agreement – vícestranná dohoda). S Kanadou bylo zahájeno prozatímní provádění.

Mezinárodní policejní spolupráce

Spolupráci s ostatními státy v oblasti zajištění vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku standardně upravují tzv. **smlouvy o policejní spolupráci**. Tyto smlouvy obsahují standardní ustanovení o rozsahu a formách spolupráce, orgánech příslušných k jejímu provádění, náležitostech žádosti o spolupráci, aj.

Dne 7. 6. 2017 byla v Hanoji podepsána **Smlouva mezi vládou ČR a vládou Vietnamské socialistické republiky o spolupráci v boji proti trestné činnosti**. Smlouva byla předložena oběma komorám Parlamentu ČR k vyslovení souhlasu a následně bude předložena k ratifikaci prezidentu republiky.

Dne 23. 11. 2017 byla v Astaně podepsána **Smlouva mezi vládou ČR a vládou Republiky Kazachstán o spolupráci v boji proti trestné činnosti**. Smlouva byla po podpisu předložena oběma komorám Parlamentu ČR k vyslovení souhlasu a následně bude předložena k ratifikaci prezidentu republiky.

Dne 15. 6. 2017 byla v Praze podepsána dvě prováděcí ujednání ke smlouvě o policejní spolupráci s Německem:

- **Ujednání MV ČR a Spolkovým ministerstvem vnitra Spolkové republiky Německo** k provedení článku 21 Smlouvy mezi ČR a Spolkovou republikou Německo o policejní spolupráci a o změně Smlouvy mezi ČR a Spolkovou republikou Německo o dodatcích k Evropské úmluvě o vzájemné pomoci ve věcech trestních z 20. 4. 1959 a usnadnění jejího používání ze dne 2. 2. 2000, z 28. 4. 2015 (ujednání vstoupilo v platnost dnem podpisu a bylo publikováno ve Sbírce mezinárodních smluv pod č. 44/2017),
- **Prováděcí ujednání mezi vládou ČR a vládou Spolkové republiky Německo** ke Smlouvě mezi ČR a Spolkovou republikou Německo o policejní spolupráci a o změně Smlouvy mezi ČR a Spolkovou republikou Německo o dodatcích k Evropské úmluvě o vzájemné pomoci ve věcech trestních z 20. 4. 1959 a usnadnění jejího používání ze dne 2. 2. 2000, z 28. 4. 2015, týkající se spolupráce v oblasti správních deliktů (česká strana již oznámila splnění vnitrostátních podmínek pro vstup ujednání v platnost a čeká se na obdobné vyjádření německé strany).

K podpisu je připravena **Smlouva mezi ČR a Gruzii o spolupráci v boji proti trestné činnosti**, schválená usnesením vlády ze dne 18. 5. 2016 č. 451.

Jednou z priorit zahraničně-policejní spolupráce je projekt zapojení PČR do **výcviku policejních sil v Iráku**. Na přípravě projektu se intenzivně

pracovalo již v roce 2016, první policisté byli vysláni v březnu 2017 a ihned po svém příjezdu se zapojili do italského výcvikového programu na základně Camp Dublin v Bagdádu. V září téhož roku proběhlo první střídání. S pokračováním působení českých policejních instruktorů v Iráku se počítá i v roce 2018.

Dalším z významných prvků mezinárodní policejní spolupráce je zapojení do operativních aktivit agentury **Frontex**. PČR navázala na výrazné navýšení vyslaných členů národního týmu Evropské pohraniční a pobřežní stráže (EBCGT) v roce 2016 vysláním 163 (+6) členů EBCGT v roce 2017. Ve většině případů se jednalo o dvouměsíční vyslání do tzv. hotspotů v Řecku a Itálii a k ostraze vnější pozemní hranice EU v Bulharsku, Řecku a Maďarsku. PČR zaznamenala ohledně působení členů národního týmu EBCGT v zahraničí ve většině případů velmi pozitivní ohlasy s odkazem na vysokou profesionalitu a odpovědnost.

V souvislosti s mezinárodní policejní spoluprací je nutné zmínit aktivity PČR v rámci vysílání policistů do **zahraničních mírových operací**. V současné době slouží v zahraničních mírových operacích 12 policistů (mise EULEX Kosovo, EUMM Gruzie a mise OBSE Ukrajina), což je oproti roku 2016 nárůst o 4 vyslání.

V rámci bilaterální spolupráce Police ČR pokračovala i v roce 2017 v **ochraně státních hranic států zasazených migrační vlnou**. Kontingenty českých policistů střežily hranice v Makedonii a Srbsku. Policisté vykonávali službu ve služebním stejnokroji a vždy ve společné hlídce s kolegou z daného státu. Úkolem společných hlídek byla přímá ostraha hranice proti ilegálnímu překročení i nasazení ve vnitrozemí, kde docházelo nejen k vyhledávání a zadržování nelegálních migrantů, ale také k dohledu nad veřejným pořádkem. Čeští policisté tak získali praktické zkušenosti s řešením problematiky nelegální migrace a jejich zkušenosti jsou přínosem pro případné zvládnutí přílivu migrantů do ČR. Tato forma mezinárodní policejní spolupráce se velmi osvědčila a bude pokračovat i v roce 2018.

Lepší dostupnost informací, zrychlení a značně zefektivnění mezinárodní spolupráce umožňuje kvalitní síť **styčných důstojníků PČR v zahraničí**. Aktuálně je k výkonu služby v zahraničí vysláno 9

styčných důstojníků při zastupitelských úřadech ve Velké Británii, Vietnamu, Rusku, na Slovensku, na Ukrajině, v Německu, Rumunsku, Srbsku a Albánii. V roce 2017 byla síť styčných důstojníků rozšířena z původních šesti na současný stav díky zřízení tří styčných kanceláří v dosud neobsazovaných destinacích (v Německu, Albánii a ve Velké Británii).

Při mezinárodních organizacích a evropských agenturách vykonávají službu v současné době 3 styční důstojníci, z nichž dva styční důstojníci jsou alokováni v centrále Europolu a jeden v generálním sekretariátu Interpolu. Zároveň je podporováno rozšiřování sítě národních expertů, kteří reprezentují ČR na různých postech za využití zejména svých odborných znalostí a zkušeností, které nabyli během svého předcházejícího působení v rámci PČR. V současné době je vysláno 5 národních expertů do mezinárodních organizací (dva do Frontexu, jeden v Europolu, jeden v Interpolu a jeden v Evropské komisi). PČR také zastává pozici při stálém zastoupení ČR při EU, kde je umístěn jeden národní expert policie.

Významnou roli v oblasti mezinárodní policejní spolupráce nadále sehrává šest **společných center policejní a celní spolupráce ČR** se sousedními státy. V roce 2017 došlo k realizaci pilotního připojení jednoho z center na informační systém odboru mezinárodní policejní spolupráce Policejního prezidia ČR v rámci projektu na posílení vzájemné spolupráce, efektivity a správy předávaných informací (projekt financován z norských fondů).

V roce 2017 PČR realizovala aktivity související s přípravou a realizací bezpečnostně zaměřených **projektů, které jsou spolufinancovány ze zdrojů EU a jiných forem zahraniční pomoci.**

Z hlediska předložených a schválených projektů zauímají největší podíl projekty spolufinancované z fondů EU v oblasti vnitřních věcí (ISF, AMIF), v jejichž rámci byly v roce 2017 schváleny a realizovány tyto projekty:

VISA CODE PLUS

Cílem projektu bylo splnění funkčních požadavků EU – implementace 4 úprav (změna rozhraní CS-VIS, změna způsobu aktualizace a správy LoA, zavedení notifikací, kontrola oprávnění role při dotazech). Projekt byl úspěšně zrealizován od 1. 6. 2016 do 30. 6. 2017 s celkovými náklady projektu:

11.789.779 Kč (8.842.334 Kč z ISF a 2.947.445 Kč PČR).

FINANCOVÁNÍ IMPLEMENTACE PRIORIT POLITICKÉHO CYKLU EU NA OBDOBÍ 2016 - 2017

Projekt realizovaný od června 2016 do prosince 2017, jehož cílem bylo posílit implementaci politického cyklu EU v ČR prostřednictvím navýšení počtu zapojených expertů, zintenzivnění spolupráce s příslušnými policejními útvary členských států EU a vybraných zemí a následného sdílení získaných poznatků a nejlepší praxe na národní úrovni. Celkové náklady projektu činí 1.607.568 Kč, z toho v roce 2017 bylo čerpáno 1.060.258 Kč.

NÁRODNÍ SITUAČNÍ CENTRUM OCHRANY HRANIC

Projekt realizovaný od listopadu 2016. V rámci projektu bude vybudováno Národní situační centrum ochrany vnějších hranic (NSC OH) jako společné komunikační centrum pro Ředitelství služby cizinecké policie a Celní správu ČR za účelem efektivního plnění úkolů ochrany a správy hranic. V roce 2017 došlo k vytvoření dokumentace pro stavební povolení. V roce 2018 je plánováno vyhlásit veřejnou zakázku na rekonstrukci dotčených prostor a po realizaci stavby bude následovat příprava zadávacího řízení na vybavení prostor AV technologiemi, ostatním majetkem a potřebným HW. Celkové náklady čerpány v rámci projektu ke dni 8. 1. 2018 1.325.938 Kč.

MOBILNÍ ANALYTICKÁ LABORATOŘ

Jedná se o projekt zaměřený na pořízení mobilního vybavení – terénních laboratoří sloužících k identifikaci chemických (ale i jiných) látek, které by mohly jinak ohrožovat zdraví zasahujících i dalších osob v okolí. V průběhu roku 2017 bylo realizováno několik veřejných zakázek. Celkové náklady projektu budou 26.400.000 Kč. Předpokládá se prodloužení projektu do června 2019.

VIDEOKONFERENCE ZÁŘÍZENÍ PRO PRACOVNÍŠTĚ SLUŽBY KRIMINÁLNÍ POLICIE A VYŠETŘOVÁNÍ

Projekt je zaměřen na vytvoření komplexního komunikačního prostředí zajišťujícího provázání obrazové spolupráce s hlasovou komunikací a následně aplikace videokonferenčních technologií do výkonu služby. V souladu s cílem projektu ve smyslu podpory obětí trestné činnosti

dojde pořízením videokonferenčních zařízení ke snížení druhotné újmy zvláště zranitelných obětí trestných činů, a to v podobě omezení kontaktu obětí s pachatelem trestné činnosti. Celkové náklady projektu budou 25.900.000 Kč.

VYBUDOVÁNÍ INFORMAČNÍHO SYSTÉMU SHROMAŽDOVÁNÍ, UCHOVÁVÁNÍ, ZPRACOVÁNÍ A PŘEDÁVÁNÍ ÚDAJŮ ZE JMENNÉ EVIDENCE CESTUJÍCÍCH

Cílem projektu je pořízení speciálního informačního systému nezbytného pro splnění požadavků směrnice Evropského parlamentu a Rady EU č. 2016/681 ze dne 27. 4. 2016. Předpokládaná realizace projektu bude v letech 2018-2020. Předpokládané celkové náklady projektu budou 80.000.000 Kč.

PODPORA POTÍRÁNÍ KYBERNETICKÉ KRIMINALITY

Cílem projektu je doplnění a modernizace speciálních nástrojů (hardware i software) pro účinnější předcházení kybernetické kriminalitě a boj s ní. V současné době probíhají řízení o veřejných zakázkách, případně jednání o dodávkách rámcových smluv na speciální a vysoce výkonná zařízení. Čerpané finanční prostředky za rok 2017 činily 25.369.097 Kč. Plánované ukončení projektu bude v roce 2019.

NÁVRATY CIZINCŮ – REALIZACE NUCENÝCH NÁVRATŮ (V RÁMCI PROGRAMU AMIF)

Projekt je zaměřený na zajištění efektivní a důstojné procedury pro nucené návraty státních příslušníků třetích zemí, kteří nesplňují nebo již nesplňují podmínky pro vstup a/nebo pobyt na území ČR. Projekt je v realizaci od 1. 1. 2017. Za rok 2017 bylo vyčerpáno celkem 1.824.486 Kč z celkového rozpočtu 12.500.000 Kč, a bylo navráceno celkem 79 cizinců. Projekt bude pokračovat i v roce 2018.

Neméně významné jsou rovněž projektové aktivity PČR v rámci **programu švýcarsko-české spolupráce**. V průběhu roku 2017 bylo dokončeno zbývajících 8 projektů (z celkového počtu 11) v celkovém finančním objemu 330 mil. Kč. Program švýcarsko-české spolupráce byl tak úspěšně ukončen. Celkové čerpání v roce 2017 bylo ve výši 75.781.000 Kč.

V rámci **norských fondů** byla ukončena realizace programu CZ 14 Spolupráce v rámci Schengenu a boje s přeshraniční a organizovanou trestnou činností, včetně nezákonného obchodování s lidmi

a pohybujícími se zločineckými skupinami a Zavádění policejních specialistů pro práci s romskou menšinou v sociálně vyloučených lokalitách. Jeden projekt byl již ukončen v roce 2016 a v roce 2017 došlo k ukončení dalších 5 projektů. Celkový finanční objem programu činil 187.000.000 Kč.

MEZINÁRODNÍ JUSTIČNÍ SPOLUPRÁCE VE VĚCECH TRESTNÍCH

Pod č. 57/2017 Sb. byl publikován zákon, kterým se mění zákon č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, který nabyl účinnosti dne 1. 5. 2017. Novela zapracovala zejména požadavky vyplývající pro ČR z čl. 10 bodů 4, 5 a 6 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/48/EU ze dne 22. 10. 2013 o právu na přístup k obhájci v trestním řízení a řízení týkajícím se evropského zatýkacího rozkazu a o právu na informování třetí strany a právu na komunikaci s třetími osobami a konzulárními úřady v případě zbavení osobní svobody a čl. 8 odst. 2 písm. a) směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/343 ze dne 9. 3. 2016, kterou se posilují některé aspekty presumpce nevinoty a právo být přítomen při trestním řízení před soudem. Většina požadavků obsažených v těchto směrnících byla naplněna již stávajícími trestněprávními předpisy, nicméně za účelem zajištění jejich plné implementace bylo třeba přistoupit k několika dílčím změnám, z nichž nejvýznamnější je umožnění tzv. dvojí obhajoby v předávacím řízení, tedy možnost osoby, o jejíž předání jde, zvolit si ve vyžadujícím státě spolupracujícího obhájce, jehož účelem bude pomáhat obhájci ve státě předávajícím a přiznání některých práv i osobám zatčeným či zadrženým (např. výslovné zakotvení práva zvolit si obhájce, na komunikaci s třetími osobami aj.).

MS zpracovalo návrh zákona, kterým se mění zákon č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, který se nestihl v minulém volebním období projednat a proto bude předkládán opětovně. Hlavním cílem návrhu bude uvést českou právní úpravu do souladu se směrnicí Evropského Parlamentu a Rady ze dne 3. 4. 2014 o evropském vyšetřovacím příkazu v trestních věcech a zajistit tak řádnou implementaci této směrnice. Cílem

směrnice je poskytnout jednoduchý a úplný právní rámec pro oblast justiční spolupráce v oblasti přeshraničního získávání důkazů mezi členskými státy EU a za tím účelem vytváří zcela nový institut – evropský vyšetřovací příkaz (příkaz formulářového typu s jednotnými náležitostmi závazný pro všechny členské státy, s výjimkou Irska a Dánska).

V oblasti evropské spolupráce je třeba zmínit i přijetí nařízení Rady (EU) 2017/1939 ze dne 12. 10. 2017, kterým se provádí posílená spolupráce na zřízení Úřadu evropského veřejného žalobce (tzv. nařízení EPPO). Tímto nařízením se zřizuje nová unijní instituce se sídlem v Lucemburku, jejímž úkolem je vyšetřovat a žalovat trestné činy poškozující finanční zájmy Unie, jak jsou definovány ve směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1371 ze dne 5. 7. 2017 o boji vedeném trestněprávní cestou proti podvodům

poškozujícím finanční zájmy Unie (tzv. PIF směrnice), která je materiálním základem pro fungování tohoto úřadu. Vedle organizace, činnosti a struktury úřadu, který bude fungovat jak na centralizované úrovni (evropský nejvyšší žalobce a 20 evropských žalobců reprezentujících jednotlivé členské státy), tak na decentralizované úrovni (evropští pověřeni žalobci, jež povedou trestní řízení v členských státech), nařízení obsahuje také některá procesní ustanovení pro trestní řízení, která mají být přímo použitelná v případech spadajících do pravomoci EPPO. Posílené spolupráce se bude účastnit 20 členských států včetně ČR. Komise předpokládá, že Úřad evropského veřejného žalobce by mohl začít fungovat koncem roku 2020 či na počátku roku 2021.

4. ZKRATKY

AFIS – První fáze projektu SIS II
 AMLZ – Novela zákona č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu
 APK – Asistent prevence kriminality
 ASN – Nizozemské středisko pro leteckou bezpečnost
 BIS – Bezpečnostní informační služba
 BRS – Bezpečnostní rada státu
 CITES – Úmluva o mezinárodním obchodu s ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin
 CS ČR – Celní správa České republiky
 ČIŽP – Česká inspekce životního prostředí
 ČR – Česká republika
 ČSO – Česká společnost ornitologická
 ČSÚ – Český statistický úřad
 DPH – Daň z přidané hodnoty
 EET – Elektronická evidence tržeb
 EK – Evropská komise
 ENFAST – European Network of Fugitive Active Search Teams
 ETIAS – European Travel Information and Authorisation System
 ETR – Evidence trestního řízení
 EU – Evropská unie
 FAÚ – Finanční analytický úřad
 GRECO – Skupina států proti korupci při Radě Evropy (Group of States Against Corruption)
 GRETA – Expertní skupina pro potírání obchodu s lidmi
 GFŘ – Generální finanční ředitelství
 GIBS – Generální inspekce bezpečnostních sborů
 GŘC – Generální ředitelství cel
 HZS ČR – Hasičský záchranný sbor ČR
 IKSP – Institut pro kriminologii a sociální prevenci
 IRU – Internet Referral Unit
 IS – Informační systém
 IZS – Integrovaný záchranný systém
 KII - Kritická informační infrastruktura
 KPP – Komise pro podmíněné propuštění
 KSU – Kriminalisticky sledovaná událost
 KÚP – Kriminalistický ústav Praha
 NATO – Severoatlantická aliance
 NCKB – Národní centrum kybernetické bezpečnosti
 NUKIB – Národní úřad pro kybernetickou a informační bezpečnost
 MD – Ministerstvo dopravy
 MEPA – Mitteleuropäische Polizeiakademie
 MK – Ministerstvo kultury
 MKBV - Meziresortní koncepce podpory bezpečnostního výzkumu ČR
 MKDS – Městský kamerový dohlížecí systém
 MMR – Ministerstvo pro místní rozvoj
 MO – Ministerstvo obrany
 MPSV – Ministerstvo práce a sociálních věcí
 MS – Ministerstvo spravedlnosti
 MŠMT – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

MV – Ministerstvo vnitra
MZd – Ministerstvo zdravotnictví
MZe – Ministerstvo zemědělství
MZV – Ministerstvo zahraničních věcí
MŽP – Ministerstvo životního prostředí
NBÚ – Národní bezpečnostní úřad
NCOZ – Národní centrála proti organizovanému zločinu služby kriminální policie a vyšetřování
NIDV – Národní institut pro další vzdělávání
NPC – Národní protidrogová centrála služby kriminální policie a vyšetřování
NSZ – Nejvyšší státní zastupitelství
NÚKIB – Národního úřadu pro kybernetickou a informační bezpečnost
OBVPV – Odbor bezpečnostního výzkumu a policejního vzdělávání MV
OBSE – Organizaci pro bezpečnost a spolupráci v Evropě
OGP – Partnerství pro otevřené vládnutí (Open Government Partnership)
OPL – Omamné a psychotropní látky
OPO – Oznámení o podezřelém obchodu
OSN – Organizace spojených národů
OSPOD – orgán sociálně právní ochrany dětí
PČR – Policie České republiky
PMS – Probační a mediační služba
PNR – Jmenná evidence cestujících v letecké dopravě (Passenger Name Records)
P SEUD – Portál systému evidence uměleckých děl
RVPPK – Republikový výbor pro prevenci kriminality
SEAS – Společný evropský azylový systém
SIS II – Schengenský informační systém II
SKPV – Služba kriminální policie a vyšetřování
SLA – Úroveň poskytovaných služeb
SUZ – Správa uprchlických zařízení MV
SVL – Sociálně vyloučená lokalita
TA ČR – Technologická agentura České republiky
TZ – Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
ÚNMZ – Úřad pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví
UV – Usnesení vlády
VIS – Významný informační systém
VIT – Victim Impact Training
VP – Vojenská policie
VUT – Vysoké učení technické v Brně
ZKB – Zákon o kybernetické bezpečnosti

5. TABULKOVÁ A GRAFICKÁ ČÁST

5.1	CELKOVÁ KRIMINALITA V ČESKÉ REPUBLICE - VÝVOJ	CHYBA! ZÁLOŽKA NENÍ DEFINOVÁNA.
5.2	PACHATELÉ TRESTNÉ ČINNOSTI	CHYBA! ZÁLOŽKA NENÍ DEFINOVÁNA.
5.3	PŘESTUPKY EVIDOVANÉ POLICÍ ČR	CHYBA! ZÁLOŽKA NENÍ DEFINOVÁNA.
5.4	VÝVOJ MAJETKOVÉ TRESTNÉ ČINNOSTI	CHYBA! ZÁLOŽKA NENÍ DEFINOVÁNA.
5.5	VÝVOJ HOSPODÁŘSKÉ TRESTNÉ ČINNOSTI	CHYBA! ZÁLOŽKA NENÍ DEFINOVÁNA.
5.6	VÝVOJ NÁSILNÉ TRESTNÉ ČINNOSTI	CHYBA! ZÁLOŽKA NENÍ DEFINOVÁNA.
5.7	VÝVOJ MRAVNOSTNÍ TRESTNÉ ČINNOSTI	CHYBA! ZÁLOŽKA NENÍ DEFINOVÁNA.
5.8	AUTOKRIMINALITA	CHYBA! ZÁLOŽKA NENÍ DEFINOVÁNA.
5.9	OBECNÍ POLICIE V ČÍSLECH	CHYBA! ZÁLOŽKA NENÍ DEFINOVÁNA.

5.1 CELKOVÁ KRIMINALITA V ČESKÉ REPUBLICE - VÝVOJ

Rok	registrováno*	objasněno	objasněnost v %
1994	372 427	129 540	34,8
1995	375 630	151 842	40,4
1996	394 267	162 929	41,3
1997	403 654	169 177	41,9
1998	425 930	185 093	43,5
1999	426 626	193 354	45,3
2000	391 469	172 245	44,0
2001	358 577	166 827	46,5
2002	372 341	151 492	40,7
2003	357 740	135 581	37,9
2004	351 629	134 444	38,2
2005	344 060	135 281	39,3
2006	336 446	133 695	39,7
2007	357 391	138 852	38,9
2008	343 799	127 906	37,2
2009	332 829	127 604	38,3
2010	313 387	117 685	37,6
2011	317 177	122 238	38,5
2012	304 528	120 168	39,5
2013	325 366	129 182	39,7
2014	288 660	126 239	43,7
2015	247 628	112 141	45,2
2016	218 162	101 678	46,6
2017	202 303	94 890	46,9

Poznámka:

* Jedná se o počet skutků, kdy byla stanovena trestně právní kvalifikace a ve věci se vede řízení, probíhá prověřování, případně prověřování bylo již ukončeno.

5.2 PACHATELÉ TRESTNÉ ČINNOSTI

Vývoj podílu (v %) jednotlivých kategorií pachatelů celkové kriminality
na celkovém počtu pachatelů v ČR celkem

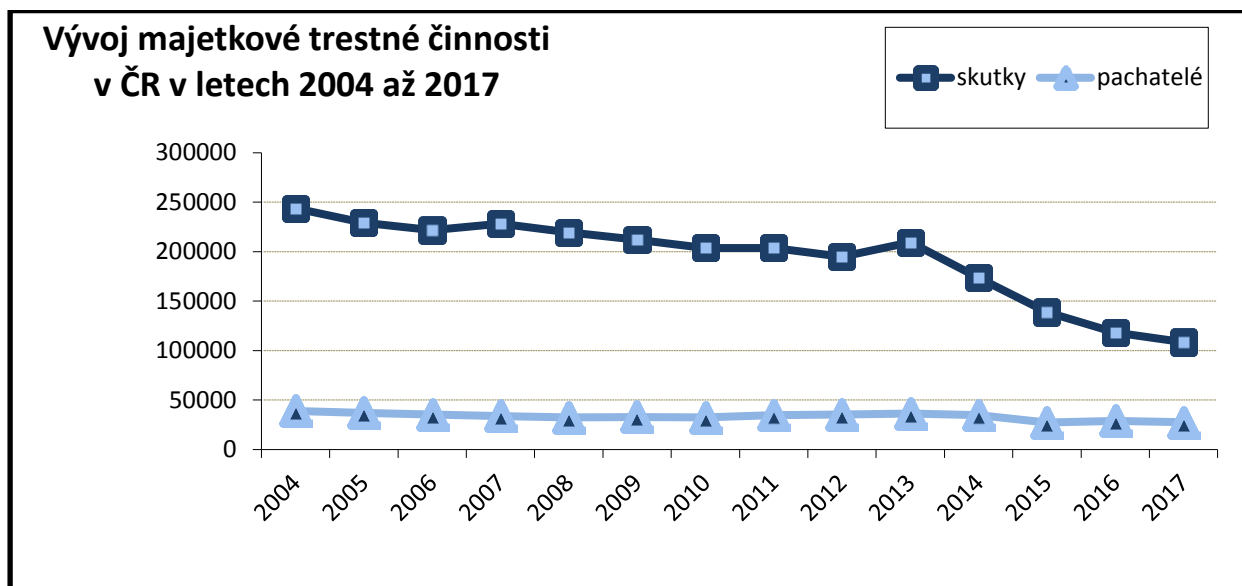
Rok	muži	ženy	recidivisté	děti	mladiství	cizinci
				do 15 let	15-18 let	
2004	87,6	12,4	45,2	3,1	5,1	5,9
2005	85,8	14,2	46,0	2,7	4,7	5,8
2006	86,4	13,6	46,2	2,5	4,7	5,9
2007	87,2	12,8	44,5	2,1	4,9	6,4
2008	87,5	12,5	43,7	2,2	4,9	7,0
2009	87,1	12,9	45,9	1,7	4,3	6,8
2010	86,8	13,2	47,5	1,4	3,6	6,6
2011	86,7	13,3	48,5	1,4	3,5	6,5
2012*	86,3	13,7	50,0	1,2	3,1	6,6
2013*	85,8	14,2	52,6	1,1	2,5	6,3
2014*	85,0	14,8	53,2	1,2	2,3	6,4
2015*	84,1	15,6	52,0	1,2	2,1	7,1
2016*	82,9	16,8	46,3	1,7	2,5	8,1
2017*	82,5	17	45,7	1,1	2,3	8,5

* bez právnických osob

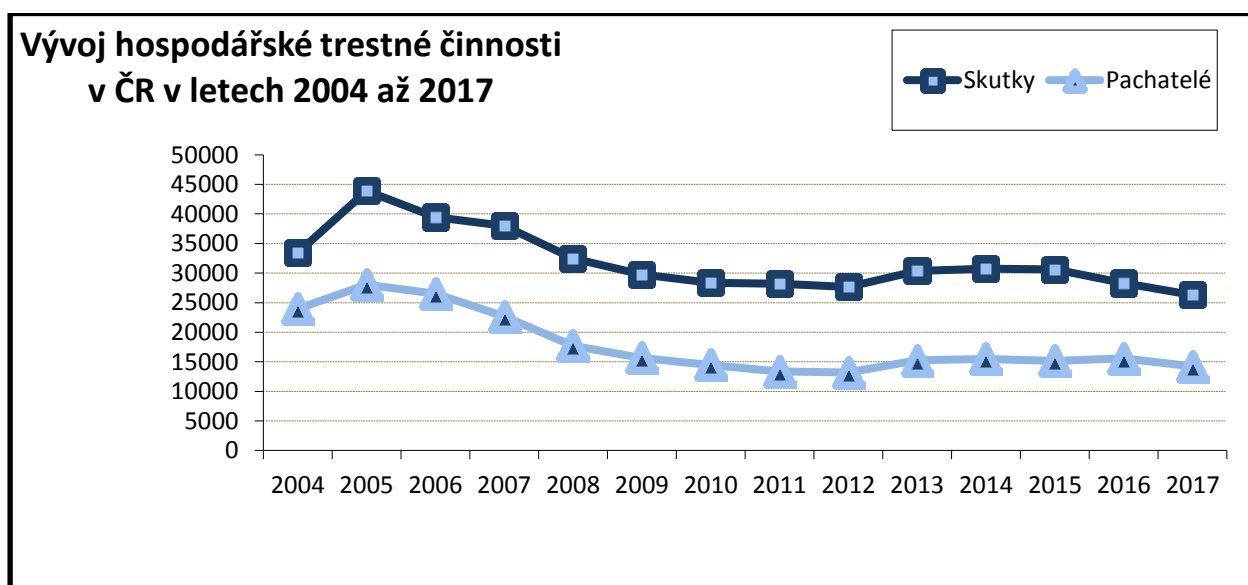
5.3 PŘESTUPKY EVIDOVANÉ POLICÍ ČR

Služba Policie ČR	Rok				
	2013	2014	2015	2016	2017
Služba pořádkové policie					
celkem	748 476	796 307	770 053	780 233	674 828
z toho na úseku:					
- bezpečnosti a plynulosti silničního provozu	411 956	473 234	488 794	512 861	429 400
- proti majetku (§ 50)	181 956	159 522	133 125	117 681	104 009
- veřejného pořádku (§ 47-49)	112 780	114 097	113 395	103 814	98 026
- alkoholismu a toxikomanie (§ 30)	19 501	24 052	25 737	18 132	15 595
Služba dopravní policie					
- přestupky spáchané řidiči motorových vozidel	531 782	535 178	506 607	475 890	452 475
- přestupky spáchané ostat. účastníky silničního provozu	19 747	23 196	22 114	20 479	18 988
Služba pro zbraně a bezpečnostní materiál					
- na úseku zbraní a bezpečnostního materiálu	2 909	1 825	989	1 081	1 330
Služba cizinecké policie					
- dle zák. č. 326/1999 Sb. o pobytu cizinců na území ČR	27 438	29 582	27 770	31 184	29 032
Přestupky celkem	1 330 352	1 386 088	1 327 533	1 308 867	1 176 653

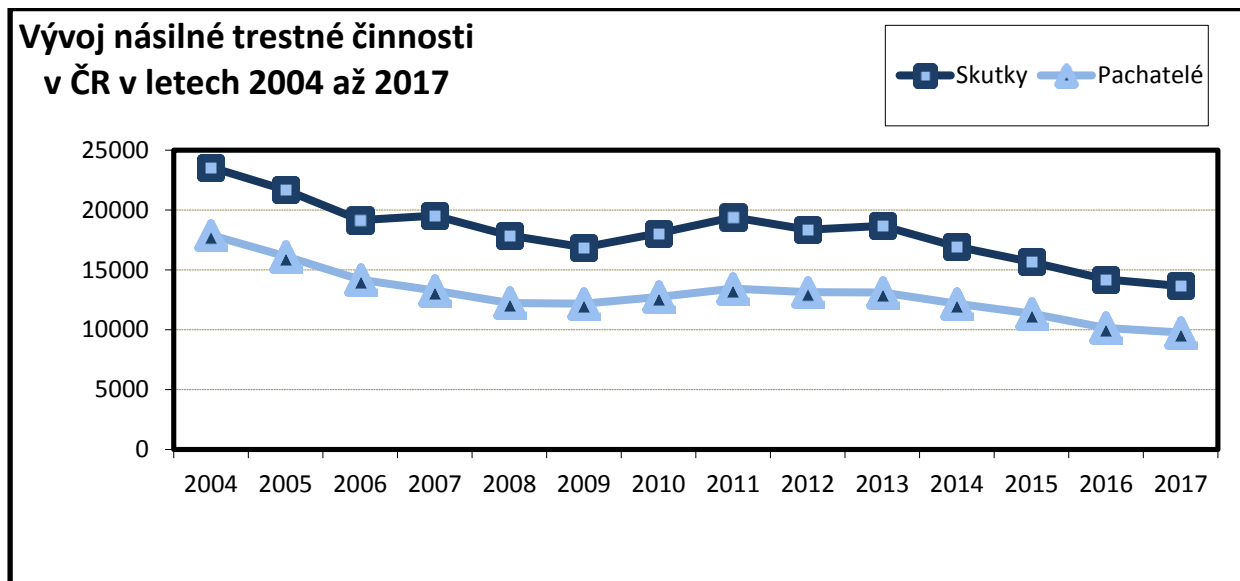
5.4 VÝVOJ MAJETKOVÉ TRESTNÉ ČINNOSTI

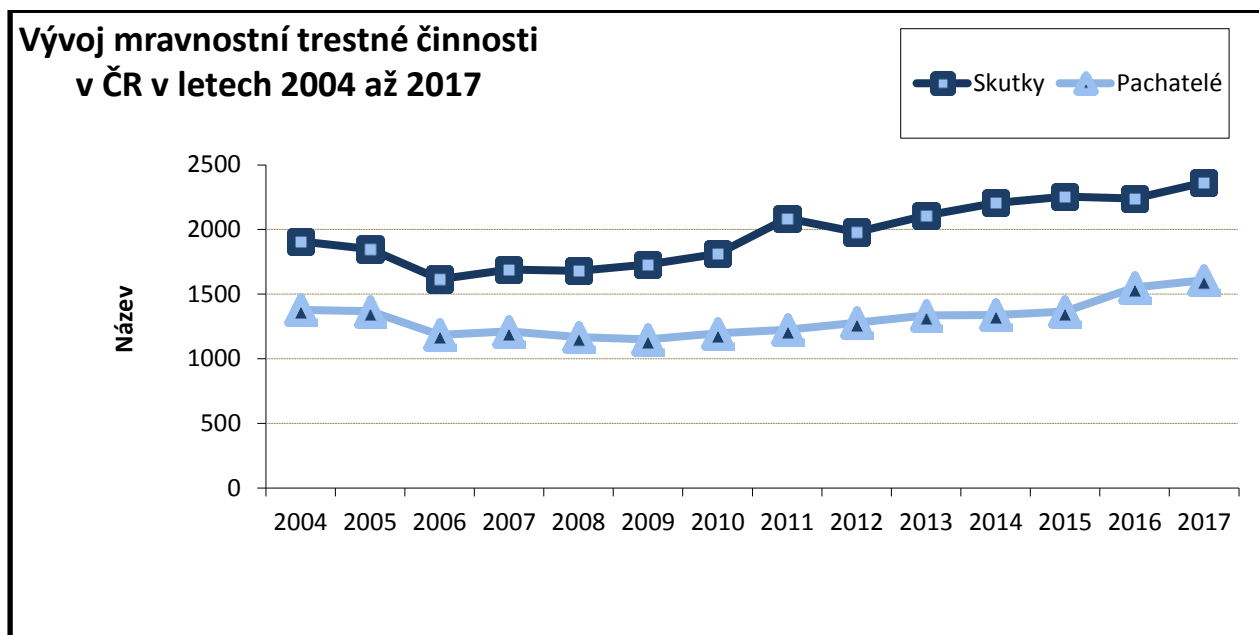
5.5 VÝVOJ HOSPODÁŘSKÉ TRESTNÉ ČINNOSTI

5.6 VÝVOJ NÁSILNÉ TRESTNÉ ČINNOSTI

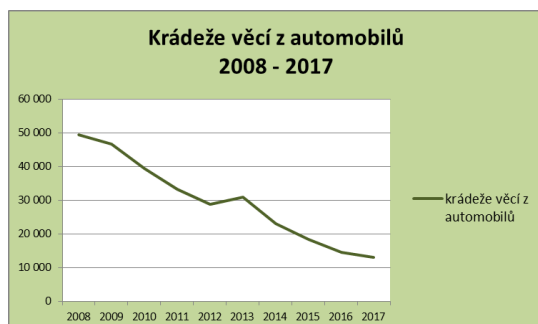
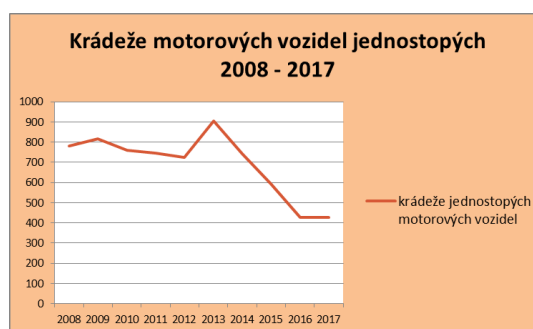
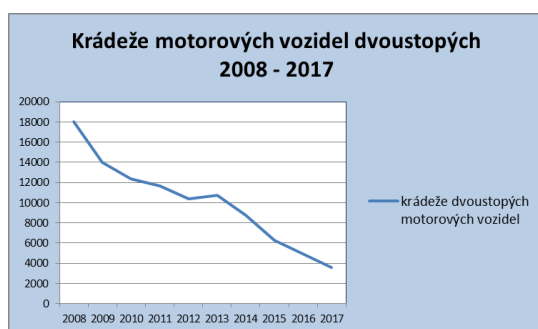

5.7 VÝVOJ MRAVNOSTNÍ TRESTNÉ ČINNOSTI

5.8 AUTOKRIMINALITA

Zjištěno krádeží	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
dvoustopých motorových vozidel	18 011	13 954	12 349	11 647	10 403	10 736	8 720	6 292	4 920	3594
jednostopých motorových vozidel	782	816	760	746	724	905	741	594	427	428
věcí z automobilů	49 430	46 613	39 455	33 230	28 751	30 899	22 976	18 457	14 513	13121
Součástek motorových vozidel	6 450	7 099	8 794	9 967	9 577	10 761	8 641	5 036	3 814	4191

Objasněnost v %	Dvoustopá vozidla	Jednostopá vozidla	Věci z vozidel	Součástky vozidel
2007	14 %	26 %	8 %	10 %
2008	15 %	26 %	7 %	9 %
2009	16 %	22 %	8 %	10 %
2010	15 %	17 %	8 %	9 %
2011	17 %	16 %	7 %	10 %
2012	16 %	20 %	8 %	10 %
2013	18 %	21 %	8 %	8 %
2014	19 %	25 %	9 %	10 %
2015	20 %	23 %	9 %	10 %
2016	23 %	24 %	12 %	12 %
2017	29 %	30 %	12 %	9 %

Zdroj: Statistické přehledy kriminality PČR

5.9 OBECNÍ POLICIE V ČÍSLECH

Rok	2015*	2016**	2017***
Počet obecních policií celorepublikově	366	373	376
Počet obecních policií, které poskytly informace	363	371	371
Počet zaměstnanců OP/MP celkem	9 690	9 800	9 774
Počet strážníků OP	8 515	8 450	8 431
Počet strážníků/čekatelů se středním vzděláním bez maturity	490	213	167
Počet strážníků/čekatelů se středním vzděláním s maturitou	6 738	6 871	6 872
Počet strážníků/čekatelů s vysokoškolským vzděláním	1 233	1 290	1 289
Celkový počet přestupků projednaných na místě	794 407	808 299	644 264
z toho přestupků proti BESIP (vyjma překročení rychlosti)	586 402	609 707	553 875
z toho přestupků překročení nejvyšší dovolené rychlosti	77 825	77 184	55 047
z toho přestupků proti veřejnému pořádku	72 338	64 712	21 912
z toho přestupků proti majetku	18 379	13 927	10 543
Celkový počet podezření ze spáchání přestupků oznámených přísl. orgánům	969 256	954 023	1 023 271
z toho přestupků proti BESIP (vyjma překročení rychlosti)	407 219	408 439	336 942
z toho přestupků překročení nejvyšší dovolené rychlosti	507 229	541 225	513 470
z toho přestupků proti veřejnému pořádku	27 515	27 151	21 846
z toho přestupků proti majetku	11 133	9 658	10 427
Celkem řešeno přestupků	1 763 663	1 762 322	1 667 535
Celková výše pokut uložených na místě (v Kč)	259 865 872	268 376 175	247 493 556
Finanční náklady na činnost policie za kalendářní rok (v Kč)	5 439 683 503	5 711 753 397	5 967 482 790
Počet důvodných podezření o spáchání trestného činu oznámených PČR	11 520	9 917	8 880
Počet fyzických útoků na strážníky	325	332	291
Počet případů použití služební zbraně	7	7	11
Počet uzavřených veřejnoprávních smluv podle § 3a z. o obecní policii	534	608	572
Počet rozhodnutí o odstranění vozidla	38 652	30 447	27 015
Počet osob převezených do záchytné stanice	11 627	11 339	9 895
Počet předvedených hledaných a pohřešovaných osob	4 400	3 032	3 094
Počet nalezených odcizených vozidel	866	293	204
Odchyceno zvířat	29 421	30 208	26 575
Počet úřadoven OP/MP s nepřetržitým provozem	168	166	165
<i>* Údaje poskytnuté k 18. 3. 2016</i>			
<i>**Údaje poskytnuté k 17. 3. 2017</i>			
<i>*** Údaje poskytnuté k 5. 4. 2018</i>			

Zpráva o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území České republiky v roce 2017
(ve srovnání s rokem 2016)

Vydalo Ministerstvo vnitra ČR, odbor prevence kriminality
Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7 – Letná
e-mail: opk@mvcv.cz

Praha, 2018

Text neprošel jazykovou korekturou.